P.T.
Předir Serbyn, techn. uřed.
Praha – Nusle II. č. 63,
Na Pankráci.

Річник XL. Число 21. Хуст, середа, 1. лютого 1939. 20 ц.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Канцлєр Гітлер вірить у довгий мир

Німеччина на всякий випадок по боці Італії

Велика промова канцлєра Гітлера

Наладнання приязних відносин між Німеччиною й Чехо-Словаччиною успішно поступає. Було б бажаним, щоб у Чехо-Словаччині настав спокій і порядок.

(Берлін, 30. I.) Сьогодні о 20 г. у вечір канцлєр Гітлєр виголосив довго очікувану промову на першому засіданні велико-німецького райхстагу. Це засідання мало особливо святочний характер; німецький райхстаґ зібрав вперше представників прилучених німецьких територій, а водночас це засідання відбулося в 6 річницю приходу до влади націонал-соціялістичної партії.

Канцлєр Гітлєр у вступі своєї промови представив шостирічну працю уряду і націонал-соціялістичного руху, зясував досягнення та здобутки, увінчані 1938 р. відновленням Великої Німеччини, що було мрією німецького народу від тисячу років. Велику частину 2½ годинної промови присвятив господарському становищу Німеччини і господарській політиці німецького уряду. Закінчуючи цю частину домаганням звороту колишніх німецьких колоній і протестом проти особливих митних заряджень, звернених проти німецької світової торговлі, перейшов до питань міжнародньої політики. З великою рішучістю заявив, що Німеччина стане разом з Італією, коли б Італія опинилася у війні, і то без огляду на те, з яких причин до того дійшло б.

До Англії і Франції не має ніяких територіяльних домагань, за виїмкою колишніх німецьких колоній. До внутрішніх відносин Злучених Держав Північної Америки Німеччина не встрявае і не думає встрявати і домагається, щоб Злучені Держави таксамо поступали відносно Німеччини. Протестує проти вмішування Злучених Держав в торговельні відносини між Німеччиною і державами Середньої і Південної Америки. Договір, започаткований в р. 1934 великим патріотом Польщі, Пілсудським з Німеччиною, виправдався. Приязні відносини побудовані на пошані боєвої здатности сербського вояка поглиблюються й Німеччина поширює господарські взаємини з Югославією і також Болгарією, Грецією, Румунією і Туреччиною. Німеччина помогла Мадярщині піднестись з пониження, накиненого їй мировими договорами, Мадярщина увійшла в сферу бльоку проти Комінтерну, між Німеччиною й Мадярщиною є приятельські взаємини. Щодо Чехо-Словаччини, то наладнання приязних відносин між Німеччиною й Чехо-Словаччиною поступає успішно вперед; бажаним було б, щоб у Чехо-Словаччині настав повний спокій і порядок і щоб було зірвано з спадщиною Бенеша.

Відносно Японії признає канцлєр Гітлєр, що вона боронить лад і цивілізацію на Далекому Сході. Взаємини з Бельгією, Голяндією і з скандинавськими державами, Фінляндією та балтійськими державами помітно кращають, вміру того, як ці держави віддалюються від загибаючого Союзу Народів.

Наприкінці своєї промови канцлєр Гітлєр заявив, що, не зважаючи на міжнародні труднощі, розбіжності інтересів та зброєння, вірить у довгий мир.

Також висловив свою подяку Муссоліні, Чемберленові та Даладієві за те, що вони спричинилися для перебудування та унормування відносин у Европі.

Без відома канцлєра Гітлера ані одна гармата не сміє вистрілити в Европі

(Будапешт, 31. I.) Міністр заграничних справ Мадярщини, граф Чакі, мав в будапештянському парляменті експозе про його подорож до Німеччини. Згадав, що відносини Мадярщини з Німеччиною, які наприкінці минулого року трохи захмарені, тепер стали більш приятельські. Канцлєр Гітлєр заявив, що німецько-мадярський кордон є недоторкальний. Щодо загальної ситуації особливо в Середущій Европі, то канцлєр Гітлєр заявив, що без його відома ані одна гармата не сміє вистрілити в Европі. Чакі в своїй розмові з Гітлером торкнувся питання німецької меншости в Мадярщині, а канцлєр Гітлєр мав пообіцяти, що німецька влада здушить кожну ілєгальну акцію, яка мала б виходити з Німеччини проти Мадярщини. Чакі, як ми вже те подали, заявив також, що інцидент біля Мукачова вважає полагодженим.

ЗБРОЙНІ СИЛИ ЯПОНІЇ

На початку 1937 року японська реґулярна піша армія складалася з 17 дивізій, 6—7 дефензивних бригад, 17 кінних полків, 4 бригад армійської кінноти, 17 полків легкої артилерії, 21 тяжкої, 4 гірські полки й 7 зенітних. Крім того сюди належать 21 протитанкова батерія, 2 танкові полки й 2 мотомеханізовані. Повітряна флота складається з 18 полків. З них три розвідчі, 3 офензивні. 4 бомбардировиків і 8 мішаних. Але в 1938 р. Японія значно підвищила свої воєнні сили, бо цього вимагала війна в Китаю. 1937 року Японія мала біля 2 мільйонів активного війська. Із цього числа біля 800 тисяч перебуває в Китаю, і 300.000 в Манжурії. В японській армії є 80 % селян. Страти в Китаю нараховують біля 400 тисяч осіб.

Японська армія має приблизно 6 тисяч ручних кулеметів й 3 тисячі більших. На одну дивізію припадає 17 тисяч рушниць, 436 легких кулеметів, 148 тяжких, 436 гранатометів, 24 гармати проти танків. В складі японської армії є більше, як 600 батальйон. і 2500 гармат дивізійних та спеціяльної артилерії. Воєнна промисловість тепер виробляє 7-тонові танки нового типу, скорість яких досягне 45 км за годину. Японська армія має біля 2 тисяч танків і приблизно тільки броневиків. Японія має біля 3500 військових літаків різного типу.

Одинокий недостаток Японії те, що вона примушена привозити з-за границі сирівці, які потрібні для військової промисловості. Це є залізо, мідь, кавчук, шерсть і т. д.

Гість у нашій редакції

Вчорашнього дня навідав редакцію »Нової Свободи« головний командант »Карпатської Січі« Дмитро Клемпуш в супроводі начального редактора Василя Ґренджі-Донського. Головний командант побув у нашій редакції в приятельській розмові з членами редакції.

Учительство і вибори

Великий Бісмарк сказав, що Німеччину в найтяжчих її часах врятувало вчительство...

Ми можемо сказати далеко більше: наше національно свідоме вчительство напротязі дводесятиліття не лиш будило зо сну своїх сплячих братів, не тільки було носієм національної культури в час найбільших персекуцій, але і стало в ряди будівничих своєї державности. Наші ведучі чинники в багатьох випадках могли звернутися лиш до нашого вчительства і воно ніколи не завело. Переслідування його не зломили.

Народній вчитель стоїть наближче до душі народу. Він виховує ґенерації, він має вплив не тільки на тих, яких виховав, але якраз через своїх вихованців і на ширший загал у своїй громаді. Коли той народній учитель міг витворити дива, коли міг перетворити душу того пригнобленого раба і зробити з нього свідому одиницю свого народу в часі лихоліття, коли заплатою за те було його переслідування... то тепер, в часі державности може той вчитель виконати далеко більше, без боязні, без жадних погроз. Тепер наше вчительство має змогу працювати на полі освідомлення нашого народу, щоб він національно, культурно і економічно піднісся на висоту культурних народів.

Кільки раз звертались наші провідники до цих щирих народніх працівників, вони ніколи від праці не відмовлялись і виконали все, що тільки було можливо.

Ось і тепер стоїмо перед історичними виборами до першого Сойму самостійної Карпатської України. Може широкі, ще не досить освідомлені маси і не знають вагу цього великого кроку, який зробимо цими виборами до нашої консолідації. І знову припадає ввесь тягар праці на наше вчительство, щоб виконало своє велике завдання: освідомити маси. Нехай це вчительство буде горде на те, що якраз йому припадає історична роля — будування власної Держави.

Вибори вже перед нами і мусимо зосередити всю нашу енерґію для державницько-освідомлюючої праці. Все інше повинне наше вчительство і всі ми відложити на пізніші часи, а братись до того, що найважніше. Хай не буде, не тільки більшої громади, але навіть того найменшого присілка, де не відбулися б збори, лекція чи відчит про вибори, про сойм і значіння своєї державности та про те, що значило б для нас, коли б ми тепер не задержали єдність.

Наше вчительство завжди доказало свою готовість за велику ідею. Віримо, що й тепер воно постоїть за добро народу, за добро своє власне.

(Г-Д)

Просвітяне й Просвітянки!

Всі ми по селах і містах переживаємо найрішучіші часи з тих, які колибудь переживала українська карпатська земля. Будуємо свою національну державу — Карпатську Україну.

Саме тепер готуємось до свобідних перших виборів до першого нашого Сойму — нашого законодавчого органу.

Вибори відбудуться 12. лютого цього року.

Від часу нашого відлучення від Мадярщини двадцять років тому — ми цілий той час провели в тяжких працях і боротьбі за самостійність нашої землі, нашого карпатського відламку 50-мільйонового українського народа.

Ви — Просвітяне і Просвітянки — найліпше знаєте, яких трудів стала нашому народові національна свідомість, без котрої марна всяка праця розбудови національної культури. Ви найліпше знаєте тяжкі дороги і стежки, котрі привели до закладання і розбудовування нашої національної держави — Карпатської України.

Ви в своїй законній гордості також добре знаєте, що найбільше будила національну свідомість Просвіта, що справжню національну культуру нашому народові несла Просвіта.

Але це повинні знати не лиш Ви, це мусить знати кожний дотеперішній непросвітянин, і — хвала Богу — велика більшість їх вже знає.

І от тепер **Просвіта Вас кличе до якнайбільшої праці підготовлювання виборів до Сойму** та до переведення і участи в них.

Мусимо бути всі готові дня 12. лютого, мусимо появитися на виборах і подати свій голос на кандидатську листу Українського Національного Обєднання, на чолі котрого стоять: Голова Уряду нашої Карпатської України, **батько нашого національного відродження, о. Др. Августин Волошин** та його найщиріший, найбільший помічник **міністр Юліян Ревай.**

Але не тільки ми — Просвітяне і Просвітянки та прихильники — але і всі інші в кожному місті та в кожному селі **повинні появитися на виборах і голосувати за тою листою.**

Лише **одна** листа буде на виборах, бо як **один** наш народ, як **одна** наша національна культура, **одна** наша правдива національна українська свідомість, **одна** наша держава — Карпатська Україна, **одна** наша неподільна влада — так і всі кандидати в посли до нашого **одного** Сойму мусять бути на **одній** листі.

І от тому Українське Національне Обєднання зложило **одну листу.**

Хто з неукраїнців у нашій державі щиро хоче працювати для добра нашої української держави і мати від неї добро, ті народності також заголосили свох кандидатів на ту одну листу. А хто хотів знова баламутити наш народ, той хотів другу і третю листу, але в національній, народній державі не можуть бути протинародні листи.

І тому **всі будемо голосувати за одною листою.**

Кожний Просвітянин і Просвітянка, як свідомі працівники і борці на ниві розбудови нашої національної культури, просвіти та господарства, бзперечно появляться на виборах, а в тому селі, де є хоч один просвітянин, — він усіх поведе за собою.

На кандидатській листі українці— це всі свідомі сини нашого народу, що завжди змагалися за нашу народню національну правдиву культуру, і тому лиш вони стали в самих початках щиро і без застережень до державної праці на нашій прадідній українській карпатській землі.

Ніхто не сміє збойкотувати, не піти на вибори, бо тим він би лиш показав, що не хоче правдивої культури і просвіти для свого народа, і велика ганьба і проклін падає на тих, що ідуть проти культури свого рідного народу. Бо хто проти народньої культури — той проти самого народа, проти держави і проти Бога.

Просвітяне і Просвітянки!

Хто на нашій Карпатській Україні найбільше причинився до нашої культури, як не батько Др. Августин Волошин?

Між вірними синами і дочками нашого народа, між свідомими громадянами нашої держави нема того, що не голосував би за нього.

Наш дорогий Батько буде мати своїми першими помічниками: **міністра Юліяна Ревая,** члена рев. ком. Просвіти, **Д-ра Юлія Бращайка** — голову Просвіти за 20 років та інших щирих народніх працівників, котрих у Карпатській Україні всі знають з їхньої щирої дотеперішньої праці для добра цілого украинського народу.

Всі Просвітяне і Непросвітяне — ідіть на вибори, та всі голосуйте за листою батька Д-ра Августина Волошина і Юліяна Ревая.

Хуст, дня 30. січня 1939.

За товариство »Просвіта« (Централя) в Хусті

Дмитро Німчук — в. р. заступник голови.

Степан Клочурак — в. р. секретар.

Франція покликує новобранців

(Париж 30. I.) Французький уряд декретом покликав усіх новобранців, уроджених в листопаді 1938. р., до військової служби вже в місяці квітні. Нормально наступають службу новобранці в листопаді. Другим декретом покликано деякі катеґорії спеціалістів, а саме хеміків і студентів медицини.

Торговельний дім „Асо“ буде в Хусті

(Хуст 31. I.) Довідуємось, що торговельне підприємство »Асо« задумує в Хусті побудувати великий торговельний дім на зразок домів, що їх це підприємство вже має у всіх більших городах республіки. В торговельнім домі »Асо« будуть зайняті наші хлопці й дівчата, які з тої причини будуть вислані на курс продавців до Оломовця. Тепер вже все життя в Карпатській Україні консолідується та капітал буде помалу зі всіх боків до нас сходитися.

Українці в Америці для Карпатської України

(Хуст 28. I.) Ми вже повідомили наших читачів, що українська еміграція закордоном, головно в Америці й Канаді, турбується нашою долею та старається нам помагати. Майже кожного дня приходять пожертви, що для нас зібрали наші брати за морем. Для розбудови Карпатської України буде треба багато мільйонів і тому нам дуже й дуже дорога братерська поміч закордон. українців. Між жертводавцями є багато й бідних хліборобів та робітників, які самі багато не мають, але для української справи дають, що можуть.

Чемберлєн вдоволений і готовий до боротьби

Англійський премєр Чемберлєн виголосив дня 28. січня давно заповіджену промову про закордонну політику англійського уряду в Бірмінгамі. В тій промові заявив між іншим: »Я далі маю переконання, що нема різниці, які не могли б бути полагоджені без війни. Вистарчають переговори і порозуміння так, як я це зробив з канцлєром Гітлером в підписаній нами декларації. Ми очевидно не можемо думати, що теперішнє гарячкове зброєння буде постійною рисою в нашому життю. Ми переконані, що колись Европа поверне до розуму й прийде час, в якому ми зможемо посвятитись шляхотному мистецтву мира.« Звертаючись до критиків дотеперішної його закордонної політики, сказав, що захоронення мира в минулому вересні було можливе лише завдяки попереднім подіям, а саме: завдяки його переписці з Мусолинім в літі 1937 року і заключенню англійсько-італійської умови минулого року. Без поліпшення взаємин між Англією і Італією не булоб можна приєднати Мусоліні до співпраці у вересні та без допомоги Мусоліні не можна було захоронити мир. Ми є за дорогою порозуміння, яке усувало би всякі напруження. Одначе, мусимо бути в спромозі оборонити себе перед кожним нападом на наш народ і на принципи волі і демократії. Перед трьома роками ми почали велику програму розбудови і змодернізовання нашої флоти. До 31. березня додамо до нашої теперішної флоти 60 нових воєнних кораблів, а в наступних 12 місяцях ще 75 з поємністю 150 тисяч тон.

Чемберлєн признав, що повітряна оборона виявляла прогалини, але ці прогалини від минулого року направлені.

Свою промову закінчив словами: »Дозвольте мені іти по дорозі мира і порозуміння. Але як довго не можемо вдатися на загальне обмеження зброєнь, так працюймо далі, щоб стати найсильнішою державою.«

ЗА ЗДОРОВЛЯ НАЦІЇ!

(Лічниця в В. Березнім)

»В здоровім тілі — здорова й душа«. Гарне й правдиве гасло. Великі державні нації, що зрозуміли його вагу, засіяли їхні держави просторими лічницями, соняшними сенаторіями, касами хорих, безплатними лікарськими пораднями, поліклініками, фізкультурними товариствами і т. д. А вислід? Здорова, сильна нація, що не тільки може забезпечити собі біольоґічне та національно-культурне існування у рамках своєї держави, але творити імперії, накидати свою волю півсвітові! — А як є в нас? Наша нація лише завдяки своїй природній відпорності осталась при фізичнім і національнім житті. Наші історичні вороги не тільки не дбали про здоровля нашого народу, але свідомо й з тактикою винищували його фізично й культурно: голод, »пацифікація«, анальфабетизм! Чужі уряди, хоч закладали школи та шпиталі, то лише у певних центрах-містах. Диктувала їм це їхня централістична політика та закордонна опінія. —

Ми видержали. І Бог післав нам надію-заохоту до дальшої боротьби. Ось сходить українське сонце волі на Карп. Україні. Багато наших людей кивнуло було рукою на цей так важний закут, бо, мовляв, це пропаще. Тисячеліттям гноблений нарід не видержить і національно й фізично згине. Тільки найбільше сильні вірою не стратили були надії, але продовжали свою муравлину національну працю. Прийшла нагорода за їхню віру й їхню працю. Карпатська Україна стала вільною. — Наша Національна Влада, як тільки перебрала керму нашої Карпатської Держави до своїх рук і в надлюдських змаганнях зберегла їй життя, — зараз взялася за організування культурних та здоровельних станиць. На місце забраних нам ворогами лічниць, разом з найкращими містами Карпаття, повстають нові. »Не маємо нічого злого, щоб на добре не вийшло« — каже народня пословиця. Забрали нам наші міста, і це примусило нас творити нові центри, нові огнища культурного життя. І то саме там, де було найбільше буряну, найбільше цивілізаційної пустелі. —

Ось в таких обставинах, Великий Березний одержав, між іншими культурно-освітними станицями, і лічницю. Є це філіялка перевезеної з Мукачева до Берегвару Державної Лічниці. Уміщена вона в домі, де був колись інтернат Чсл. Червоного Хреста. Є це гарний, одноповерховий, мурований домик, зараз біля зелізничого двірця. Шпитальне урядження одержав з т. зв. »Держ. Бабської Школи« з Ужгороду. Має місце на 40 — евентуально 60 ліжок. Управителем лічниці є п. Ю. Сопко, — колишній особистий секретар п. премєра Волошина. — Мимо браку деяких хірурґічних матеріялів та інструментів, як також фахового персоналу, а навіть прімара (лікарем-секундарем є автор цих рядків), — ми, вдоволяючи волю населення, лічницю відкрили 2. січня 1939 р. — До сьогоднішнього дня лічниця має 30 хворих. З них вісім випадків внутрішніх недуг, сім ґінекольоґічних, два лиринґольоґічних, а прочі хірурґічні.

Хворі та їхня рідня не знаходять слів задоволення та вдячності нашій Владі за наділення цеї верховинської околиці лічницею. Лічниця — дім терпінь та страждання; але одночасно — дім надії, довіря та духового підйому. Не раз тепле, а ще й рідне слово може заступити найкращий успокоюючий середник.

Др. М. Качалуба.

Вел. Березний, дня 23. I. 1939 р.

ДО ПРАВОСЛАВНОГО ДУХОВЕНСТВА

»Возстаните, идем!«
(Мф. XXVI. 46.)

Всечесні Пастирі і служителі Церкви Христової.

Ми, православне духовенство, Карпатської України дотепер не мали належного нам місця в державнім будівництві нашого краю. Були ми сліпою зброєю в чужих руках, бо не мали власної держави. Тепер вона уже є, лише щось дуже мало видно нас за працею в перших рядах над її розбудовою. Не є чого тому дивуватися, бо добра частина з нас була хитро піймана за жабри на вудицю чужих кандидатів в узурпатори, і, як не стидно признатися, у багатьому помагали їм працювати над розложенням самих себе. З двадцятирічної історії нашого життя ми тяжко можемо найти у себе стільки фактів і арґументів позитивного характеру, щоб хоч в деякій мірі затемнити ясність і очевідність того ганебного факту. Було то мильне партнерство з народопродавцями Фенциком і Бродієм.

Але відбила дванадцята година. Народ Карпатської України пішов за голосом державних мужів, щоб разом з ними здобути ліпшу долю для себе і своїх будучих поколінь. В державнім будівництві Карпатської України і для нас ще є місце, де кожний з нас вміру своєї сили й можливости годен би прикласти рук, розуму і сили до праці на добро нашої держави, нашого народу і Православної Церкви.

Геть від нас малодумність. Досить скривати під видом »смиренія« страхопудство і нерішучість. Стидно нам тепер мастити свою голову смиренним єлеєм, коли над нею щохвилини може здійнятися ворожий меч. Задар в неробстві будемо ублажати себе надією, що »і власи глави нашей сочтени«, а що до церкви, то »і врата адови не одоліют ю«.

Настав час, коли ми мусимо підняти свій православно-пастирський голос, сильний і твердий в оборону правди, в оборону одинокого найдорожчого нашого багатства — православної України там далеко і тут в наших зелених Карпатах. Успіх нашої справи в першій мірі буде залежати від ласки ї помочі Божої, але разом в тим і від нашого одношення до неї, від нашої енерґії і ревности.

Не заганьбім самих себе, своє звання. Не даймо знову причину ворогам нашим сміятися й тлумитися над нами, над нашою слабістю, непідготовленістю до життя, недостатком однодушности і братсько-християнського співчуття. Не відвертаймо наші голови в бік другого лукаво киваючи на нього головою: мовляв то не про нас пишеться й говориться, а на те не варто відповідати, а, в тімто і тімто ми не винуваті, а знов той хтось другий і інше. О, ні! Подібного нічого не сміє між нами бути. Кому з нас що поможе та підозріла мовчанка, яка між нами триває уже три чи й чотири останніх місяців. Нам треба на ввесь голос сказати наше православне українське слово, щоб було його чути і в ворожому таборі і серед наших миряп, перед котрими ми своєю мовчанкою застелювали дійсний стан річей.

Приходять вибори до нашого державного сойму, який має остаточно впорядковати наше державне, разом з тим і церковне життя та його благобут. Не вже ж і тепер будемо мовчати? Стережімся, щоб камені й гори не заговорили замість нас. Заговорім же ми. Ще є на те час. А щоб ця наша праця була успішною, потрібно нам золлятись в один дух і одно тіло. Коли сповнимо це, то тим самим відкликнемося на голос нашого Первопастиря Христа: »Возстаните, идем«.

Служитель Православної Церкви сербської юрисдикції.

ТЕАТР І МИСТЕЦТВО

Театр »Нова Сцена«, що зродився з театральної групи аматорів-учителів, які протягом кількох років за свої власні гроші ширили живе українське слово зі сцени, не зважаючи на різні переслідування — сьогодні стоїть на своїй висоті й перемінився в державний театр Карпатської України.

Тепер саме театр »Нова Сцена« робить турне по більших місцях східньої Карпатської України: в Ясіні, Рахові та Великому Бичкові. В заїзді на Гуцульщину взяло участь 30 членів-акторів під проводом директора театру Ю. Шерегія і шефрежисера-хореографа В. Лібовицького.

В своєму турне театр »Нова Сцена« дасть слідуючі вистави:

»Часи минають«, драматичні образи на 3 дії з життя Карпатської України — Ю. Гріма,

»Над Дніпром«, драм. образ, відомого поета О. Олеся, 60-літній ювілей якого Карпатська Україна святкувала недавно,

»Місяць і зоря«, казка-оперета, лібрето Миколи Чирського, музика А. Аркаса,

»Отаман Хмара« з революційного життя на східніх українських землях — Ю. Горліс-Горського.

По закінченні турне дня 31. І. ц. р. вертає театр »Нова Сцена« до столиці Карпатської України — Хусту.

Населення Карпатської України приймає українських артистів з одушевленням, символ свого визволення.

ВІСТІ

Нашим кореспондентам і науковим співпрацівникам! З огляду на виборчу кампанію, зараз не маємо змоги містити неактуального матеріялу, тому повідомляємо, що після виборів надісланий матеріял будемо використовувати й містити як досі.

Редакція »Нової Свободи.«

Поправка. У звязку з опублікованням розпорядку виборчої комісії про відкинення канд. листи »Подкарпатських Русинов« сталась помилка, бо заголовки над статтею не відносилися до офіційного тексту розпорядження. Цю помилку отцим спростовуємо.

Споживча Спілка в Довгім пошукує кваліфікованого склепара, котрій не тілько провадив би склеп, але і гостинницю при спілці. **Управа.**

Більше передплатників — ліпша забезпека для „НОВОЇ СВОБОДИ“

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **Про закордонну політику Франції** виголосив міністр для закордонних справ Бонне промову у французькому парляменті минулого тижня. Він заявив: 1. Франція ставиться рішучо проти встрявання в еспанські справи і не покине невтрального становища. 2. Франція не допустить нарушення суверенности Еспанії. Зрештою Італія зобовязалась перед Чемберленом зберегти ненарушимість еспанських земель та існуючий стан на Середземному морі. 3. Франція не віддасть нікому ні пяди землі, здобутої для Франції жертвою й геройством французьких вояків. 4. Французько-анґлійський союз є підставою французької політики. 5. Французько-німецька декларація з 6. грудня 1938. р. стабілізує взаємини між тими державами. 6. Відносно Польщі Бонне покликався на недавню заяву міністра Бека, що Польща стоїть непохитно на становищі французько-польського союзу. — Про подорож Бека до Берхтесґаден французький уряд був заздалегідь повідомлений. В голосуванні над довірям для уряду перемогу відніс уряд.

— **Французька палата депутатів** 364 голосами проти 237 рішила не починати дискусії про виборчу реформу.

— **Мусоліні іменував** команданта італійських добровольців в Еспанії Ґатона Ґамбара дивізійним ґенералом.

— **Договір про позичку** для Чехо-Словаччини у висоті 16 мільйонів фунтів шт. підписали в Лондоні амбасадор Корбен за Францію, лорд Галіфакс за Анґлію і голова чехо-словацької делеґації др Поспішіль за Чехо-Словаччину. З тої позички половина являється дарунком, призначеним на допомогу збігцям. Над ужиттям позички має контролю Франція і Анґлія.

— **Б. французький мінстр** для закордонних справ П. Бонжур заявив: »Не хочу бути пророком, але я готов заґарантувати, що після упадку Барсельони Франція не довго буде чекати на італійський ультімат, який схоче забрати Франції те, чого французи однодушно не думають віддати.«

— **Ірляндські революціонери** починають виступати проти ірляндського уряду і проти його премєра де Валєра. Вони закидають де Валєрі зраду національних ірляндських інтересів.

— **Амбасадор Америки в Китаю** приїхав до Вашинґтону й заявив през. Рузвельтові, що тактика партизанської війни в Китаю показується успішною. Війна там ще далеко не рішена.

— **Румунська управа водних шляхів** і пристаней в Букарешті віддала німецькій фірмі виконання інсталяцій для 29 збіжевих сільосів, поємности 164.000 тон за 5 мільйонів німецьких марок. Іншій німецькій фірмі віддано будову потрібних будинків.

— **Три найбільші віденські** щоденники а саме: »Нове Вінер Журнал«, »Нове Вінер Таґблят« і »Нове Фрає Прессе« злучилися в один під заголовком »Нове Фрає Прессе«.

— **250 робітників поляків виселила** французька влада з Франції за їхню участь у страйку 30. листопада м. р.

— **Міністр французьких кольоній** Жорж Мандель іменував мурина Еґове ґубернатором французької кольонії над озером Чад в Африці. Новий ґубернатор відлетів літаком до своєї батьківщини та переняв урядовання.

— **Між польським урядом** і римокатолицькими церковними колами дійшло до узгіднення в справі створення двох нових римокатолицьких дієцезій. Одна з них повстане на українських землях в Станиславові, друга на білоруських в Гродні.

— **Львівська адвокатська палата** потягнула до дисциплінарної відповідальності сеніора українських адвокатів др Костя Левицького за виповнення в українській мові обіцяльної анкети адвокатської палати. Др Кость Левицький зробив відклик до начальної адвокатської ради.

Черевики для весняної праці

Міцні черевики, з доброї волової шкіри, на ґумовій підошві ніколи не промокають.

Батя

Усі на вибори до сойму Карпатської України!

Той, що не піде до виборів — все одно, що вояк, який тікає з фронту. Він є дезертир і немає права користуватися здобутком народу. —

Для весняних праць

міцні ґумові чоботи.

59.-

Бата

Для праці у воді та в болоті найкращі оці ґумові чоботи, що є цілі з ґуми. Міцна ґумова підошва рубцьована так, що чоботи не ковзають.

Публічні політичні збори відбудуться дня 5. лютого 1939

Ясіня, год. 11., Іван Рогач,
Рахів, год. 2., др. Мих. Гупаловський,
Богдан, год. 11., Вас. Климпуш,
В. Бичків, год. 11., Евген Шерегій,
В. Апша, год. 11., о. Станинець Юрій,
Дубове, год. 11., М. Марущак,
Терново, год. 2., М. Марущак,
Нересниця, год. 11., Шобей Василь,
Широкий Луг, год. 2., Шобей Василь,
Колочава, год. 11., др. Росоха Степан,
Сіневір, год. 2., др. Росоха Степан,
Волове, год. 11., Пазуханич Юрій,
Майдан, год. 2., Пазуханич Юрій,
Довге, год. 11., Авґустин Штефан,
Більки, год. 2., Августин Штефан,
В. Раковець, год. 11., Ігнатко Іван,
В. Шард, год. 2., Ігнатко Іван,
Н. Верецьки, год. 11., Клочурак Степан,
Воловець, год. 2., Клочурак Степан,
Свалява, год. 11., Федір Ревай,
Чинадієво, год. 2., Федір Ревай,
Іршава, год. 11., Німчук Дмитро,
В. Комята, год. 2., Німчук Дмитро,
Севлюш, год. 11., др. М. Бращайко,
Рокосів, год. 2., др. М. Бращайко,
Залуж, год. 11., др. Юлій Бращайко,
Доробратово, год. 2., др. Юлій Бращайко,
Ґоронда, год. 11., о Кирило Феделеш,
Страбичово, год. 2., о. Кирило Феделеш,
В. Лучки, год. 11., Романюк Леонід,
Кальник, год. 2., Романюк Леонід,
Лохово, год. 11., Попович Петро,
Перечин, год. 11., др. Вол. Комаринський,
Доманинці, год. 2., др. Вол. Комаринський,
Порошків, год. 11., др. Різдорфер М.,
Туря Ремета, год. 2., др. Різдорфер М.
Середне, год. 11., Ворон Андрій,
Худльово, год. 2., Ворон Андрій,
В. Копаня, год. 11., Микола Мандзюк,
Р. Комаровці, год. 11., Перевузник Іван,
Н. Студений, год. 11., о. Довбак Адальберт,
Келечин, год. 2., о. Довбак Адальберт,
Н. Апша, год. 11., Мойш Ґріґоріє,
С. Солотвина, год. 2., Мойш Ґріґоріє,
Тячово, год. 11., др. Дрбал Мілош,
Солот. Копальні, год. 2., др. Дрбал Мілош,
Ниж. Коропець, год. 11., Ольдофреді Антін,
Ставне, год. 11., В. Лацанич,
Ужок, год. 2., В. Лацанич,
Жденьово, год. 11., Ґріґа Іван,
Туря Поляна, год. 2., Ґріґа Іван.

Перше українське фахове підприємство

канцелярійних машин.

Власна майстерня.
Продаємо й на рати.

Перший торговельний контакт Ваш в нами не буде для Вас пробою, але дуже корисною аквізицією.

Г. Одайник

Все для канцелярії.

Вал. Мезіржічі—Хуст,
Січовий Готель.

Дирекціям і управам шкіл Карпатської України.

Аж до іншого упорядкування справи, урядові шкільні друкописи для всіх шкіл Карпатської України буде розсилати, оскільки їх матиме в запасі, Державне видавництво в Празі II., Островна вул. 24. Тому замовлення друкописів мають посилатися до Праги, а не до Братіслави. Видання нових друкописів буде по-новому оформлено міністерством шкільництва в Хусті. Про це школи будуть повідомлені.

Державне видавництво в Празі.

Лікарська поміч

Др. Мед. Олександр Плітас, ординує від год. 15 до 17, крім неділі та свят. Лічничий фонд. Ізська ч. 2, Хуст.

Др. Мед. Зоя Плітасова, фахова зубна лікарка, ординує від год. 9. до год. 14. щодня, крім неділі та свят. Хуст, Ізська вул. ч. 2.

Др. Мед. Т. ЯНІШЕВСЬКА відчинила ординацію в **Севлюші, Больнична ч. 12.** Ординує і на лічничий фонд.

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостиницю — **Габура Степана, Королево н. Т.**

Франтішек Шанда, Хуст, вул. Короля Олександра ч. 3. Дешева й елеґантна переплетня книг.

Іван Смерека, виріб ріжного роду шапок. Ціни дешеві. Хуст, вул. Соборна ч. 41.

..Арон Якубович, годинникар и золотар. Хуст, вул. Масарикова 30. Направляє годинники та виробляє печатки.

Модний Сальон — Релі БЕРКОВИЧ, Хуст, Масарикова ч. 8. Наймодерніше кроєння. Так само за дешеві ціни учу кроїти й шити.

Держ. уряд для зліпшення ремісництва Карпатської України, ц. р. у Вел. Березнім, глядає домашних виробців різних предметів із дерева, як на пр. миски, таци, тарілки, солянки й т. п. Виробники голосяться про докладніші інформації при держ. уряді для зліпшення ремісництва у Вел. Березнім.

Оголошення.

Про контрактове садження табаку та про ціни зі збору року 1939.

Контрактове садження табаку позволяється:

1. На Словаччині в політичних округах Вратіслава, Бановці, Крупіна, Модра, Модрий Камінь, Михайлівці, Нове Місто н. Вагом, Нітра, Превідза, Топольчани, Требішов, Ревуца, й Золоті Моравці.

2. В Карпатській Україні в політичних округах Севлюш, Тячів, Хуст, Іршава, Середне, Чинадієв, Свалява.

Зголошення з потрібними датами (імя садівника, село, округа, число дому, розлога і катастральне число землі а у інтересантів, які садять табак на спілку, імена загородників) мусять бути передані старості, а то в селах, в котрих вже в минулому році був табак саджений, перед днем закуплення, а в селах, в котрих табак ще дотепер не був саджений, найдальше до 15. лютого б. р. Старости сіл повинні предложити зголошення належному урядові накупу табаку. Кромі цього можна зголоситися на садження табаку листком зголошення до належного доходкового контрольного уряду або фінансової сторожі в добі призначеній для зголошення.

Зголошення на садження табаку приймають також прямо і уряди накупу табаку а то:

1. в Нітрі (для округ Словаччини кромі округ Михайлівці і Требішов),

2. в Севлюші (для округ Карпатської України а з Словаччини округи Михайлівці і Требішов).

Просьби о позволення на садження табаку, як також і всі подання, котрі суть звязані із повинним переданням табаку, або служать для виконання контролі, суть звільнені від штемпля.

Позволення дається за умовами, що садівник табаку годиться на те, щоб йому були стягувані з купної ціни за табак крім завдатків, котрі йому виплатила центральна дирекція табакової режії в Празі на табак, евентуально на будовання сушарень і поміщень на гладження, також недоплатки податків (порцій) і інших публічних оплат, залеглих за садівником табаку і сплатних в добі виплачення купної ціни і то тепер іншими приватними довгами.

Рішенням міністерства фінансів з дня 8. листопада 1934, чис. 114.941/IV. A/13 оснований при центральній дирекції табакової режії »Фонд для нагороди шкод спричинених градом на культурах табаку«.

Завданням фонду є уділювати нагороди за шкоди спричинені садівникам табаку градом на культурах табаку на Словаччині і Карпатській Україні в розсягу і за умов наведених в окремішних предписах, які унормовані були розпорядженням міністерства фінансів з дня 17. червня 1937. ч. 28.386/37-IV A/13 і суть видані брошурою. **Можна їх купити за Кч 5.- у належних урядів про накуп табаку.**

Причинок садівника до фонду був починаючи збором 1938 унормований таким способом:

1. Якщо садівник пошкоджений градом, платить в тім році підвищений причинок до фонду у висоті 6 %.

2. Цей 6% причинок відчислюється по 1 %, якщо не є садівник пошкоджуваний в наступних роках градом і знову наросте на 6 %, якщо в тім котрім році садівник пошкоджений градом.

Найвищий вимір причинку до фонду є отже 6 %, найнижчий 4 %.

Отже платить садівник в році, коли був пошкоджений градом, причинок у висоті 6 %, в наступнім році 5 %, якщо не є градом знову пошкоджений а доперва в третім році, якщо не є знову пошкоджений градом, лишень 4 % до фонду. В припаді, якщо град повторюється, причинок звищується знову на 6 %.

Рівночасно із звищуванням або знижуванням причинку з купної ціни за табак (не рахуючи в те нагороду за довіз) звищується все і скидка з евент. виплаченої нагороди за шкоди градом.

Одночасно із причинком до фонду відраховується після § 3. відст. 1. приписів про фонд всім садівникам табаку з накупної суми за табак (не рахуючи в те нагороду за довіз) дальших ½ % як членський внесок для Союзу чси. садівників табаку в чехо-словацькій республіці з осідком в Братиславі на організаційні поліпшительні акції в кругу садження табаку на Словаччині і Карпатській Україні. Відпущення плачення або зниження причинку є недопустиме.

Потрібні умови садження табаку та детальні постанови о цінах збору р. 1939, якож і о градобитнім фонді є уміщені в оголошеннях публікованих в сільських, нотарських й податкових контрольних урядах, або у відділів фінансової сторожі.

Всі детальні інформації дадуть інтересантам уряди для закупу табаку в Нітрі та Севлюші.

Уряд накупу табаку, Севлюш.

Листування редакції.

П. ДЕНЬ, 174. Пр. С. Д. Ф.

За Ваші Святочні Побажання щиро дякую. Прислане одержав. Дуже радий. — Прошу о дальше так як досі.

Кандидати до сойму увага!

Всіх кандидатів на послів до першого сойму Карпатської України просимо появитися

дня 3. лютого (у пятницю) 1939

у канцелярії УНО, де одержать програму публічних політичних зборів на неділю дня 5. II. 1939. як також схему промов, які мають того дня перед своїми виборцями виголосити!

Провід УНО.

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колегія. Відповід. і начальний редактор В. Гренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право прислані статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина місячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.

Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, ½ стор. 1.600 Кч, ¼ стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпальти. За 1 кв. цм шпальти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпальту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти прекладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

Річник XL. Число 22. Хуст, четвер, 2. лютого 1939. 20 с.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Один Бог на небі, один народ, одна виборча листа в Карпатській Україні, кандидаційна листа Українського Національного Обєднання.

Тому кожний українець у неділю, дня 12. лютого голосує за Українське Національне Обєднання

НАШІ КАНДИДАТИ

Наші передові люди, яких партія УНО кандидувала до першого Сойму Карпатської України, є цілому нашому загалу добре відомі. Не тільки тут, у Карпатській Україні, але і всюди, де живе український народ.

Та все ж таки добре буде пригадати хоч малу часть тих величезних заслуг, які ці наші провідники мають перед нашим народом.

Др. Августин Волошин

Це найбільший син нашого народу. Волошин вже ціле життя, від ранньої своєї молодости працює для нас. А завершення Його успішної праці — Карпатська Україна. В ті найтяжчі часи лихоліття він стоїть на чолі нашої боротьби, воює словом і пером. Редаґує газети, календарі, пише і видає книжки, шкільні підручники та виховує цілу ґенерацію нашого вчительства. Та найбільша Його заслуга є те, що здобув для нашого народу волю. Своєю ґеніяльністю тричі врятував він наш народ від національної загибелі. Поперше тоді, як підчас мадярського панування розпочав на широку скалю свою політичну, культурну і літературну діяльність, подруге тоді, як в часі перевороту відірвав нашу країну від Мадярщини, зорганізував сточлену делєгацію Національної Ради, яка в Празі завершила справу дня 8. травня 1919. А втретє врятував цей великий чоловік нашу країну тепер, коли зрадники Бродій і Фенцик хотіли знов накинути на нас мадярське ярмо... Дійсно, Боже Провидіння дало нам оцього нашого великана. Не даром дав Йому наш народ почесне імя: Батько нашого національного відродження... Подержи нам, великий Боже, цього нашого любого Батька ще на багато років при доброму здоровлю.

Другою нашою великою людиною є міністер Юліян Ревай. Розумний, молодий, енерґійний та меткий. Коли б його треба характеризувати, то можна б сказати декілька словами: Юліян Ревай — це мотор цілого нашого політичного життя. Юліян Ревай — це дипльомат. Тоді, коли слова пана Провідника Федора Ревая сиплються молотом — пан міністер Ревай обережний у словах. Його промови логічні і глибоко передумані. Міністер Ревай є людиною праці. Ви тільки перечисліть, скільки ресортів взяв на себе міністер Ревай і він свої міністерства веде, працює день і ніч. За той час, що ми здобули самостійність, при допомозі найближчих своїх співпрацівників, зорганізував він цілий державний апарат. В його міністерствах ведеться муравлина праця, перед веде сам пан міністер... Майбутній історик, що писатиме історію Карпатської України, побіч імени нашого великого Батька, напише також золотими буквами й імя »мотора нашого політичного життя« — міністра Юліяна Ревая.

Ґ-Д.

МОРАЛЬ ВИБОРІВ

Маємо знову внутрішню велику політичну подію: вибори дня 12. II. до сойму. Перші наші вільні вибори де ми без фізичного чи морального примусу затвердимо те, до чого вели і ведуть нас Батько Волошин та міністер Ревай.

Вибирати і бути вибраним - моральний обовязок і право кожного громадянина Карпатської України, без народностевої різниці. Зокрема у нас інакше не може бути, бо чужонаціональні елементи вже мали нагоду і час добре пересвідчитись, що ми над ними не хочемо провадити жадне насильство чи заскочення в їх національних інтересах і почуттях. Ми нікого не хочемо переслідувати коли вони будуть лояльними до наших здобутків, до нашого народа і до нашого Уряду. А тому віримо, що й чужонаціональні елементи — громадяни нашої країни, віддадуть свої голоси на партію, в якій і вони заступлені.

Як провадилися у нас вибори, до тепер — ми всі знаємо: гнусне приваблення, брехні, давання обіцянок, про які наперед знали, що їх не можна виконати. Різні чужонаціональні партії навмисне вносили між нас дезорієнтацію і поширювали, як можна більшу політичну темноту, прикриваючи різними гарними гаслами.

Ясно, що у лябіринті чужих партій наш народ був політично темним, не мав справжню свідомість виборця, а як наслідок всього цього, вибори провадив під суґестією, без розуміння проґраму тої, чи іншої партії. Через це в нас перед виборами панувала »політична чума«, смердяче багно, в якому партії нападали одна на одну гнусними засобами, вживаючи низьких метод, провадили примуси, знаючи псіхику тодішніх виборців. Час такої передвиборчої »боротьби« був царством різних політичних спекулянтів, котрим залежало на числі голосів, а не на свобідній волі, культурности, свідомости і міркуванню виборців.

Це так було, але тепер буде інакше. За ці місяці самостійности і національної волі наш народ визволився від партійництва, і просто на диво за короткий час відродився і набув свідомости. Тепер не потрібно брехні, примусів, обіцянок, бо народ з повною свідомістю і втіхою піде до виборчих скриньок і віддасть голоси своїй одинокій партії, правдивим заступникам нашого народу. Ми тепер не будемо оперувати бомбастичними реченнями, сильними, при тому порожніми фразами, щоб здобули собі »матеріял«. І не будемо вживати брехні. Ми хочемо бути сильними, а тому потребуємо свобідної волі і свідомости виборців, бо лиш тоді буде це цінним матеріялом. Деморалізувати наших виборців не будемо, як це робили раніш чужі партії. Наша ідея, ради котрої підемо ми до урни,

Зміна в кабінеті Чемберлєна

(Лондон, ЧТК) Премєр Чемберлєн перевів зміни в англійському кабінеті міністрів. Дотеперішній міністер для координації народньої оборони Інскіп став міністром доміній, координаційним міністром іменовано адмірала фльоти лорда Шатфільда. Міністерство хліборобства переняв Дорман-Сміт. Дотеперішній парляментарний підсекретар у міністерстві війни уступив, а його місце зайняв ґраф Мунстер.

Лондонські урядові кола про промову канцлєра Гітлера

(Лондон, 1. II.) Британська офіційна радіослужба подає: в урядових колах старанно студіюють учорашню промову канцлера Великої Німеччини, Гітлера. У Лондоні вітають той факт, що канцлер Гітлер у своїй промові визнав важливість господарських питань, бо британська влада безнастанно змагається поширити світову торговлю, але це поширення можна осягнути тільки шляхом переговорів, та відновленням світового довіря, без чого не може настати зліпшення загальних світових відносин.

Вся світова преса живо коментує промову канцлера великої Німеччини, Гітлера. За звідомленням із Букарешту, румунська преса є тої думки, що канцлер Гітлер своєю промовою викликав у цілому світі відпруження тої атмосфери, яка панувала перед виголошенням його промови. Румунія справи своїх меншостей полагодить, а тому, що німецька експанзія не є направлена в ту полосу, де знаходиться Румунія, приятельські відносини між Румунією і Німеччиною й на далі будуть кращати.

Премєр Беран заповів ревізію державних горожанств

(Брно, ЧТК) Премєр Чехо-Словаччини Беран у своїй промові на зборах молоді національної єдности в Брні заявив: »Ми проведемо ревізію державного громадянства в Чехії у тих, що його отримали по 1918. році. Уряд прийняв вже відповідний закон в пятницю минулого тижня. Мусимо позбутись усіх елєментів, які примандрували до нас по перевороті в 1918. р. але одночасно хочемо створити забезпечення для тих, що живуть у нас від десятиліть. Чехи мусять всюди дійти до значіння а то тим більше, що чужинці мали у нас надмірні права«.

має в собі таку моральну силу, що вона сама нас примушує йти з утіхою і радо віддавати свої голоси нашим першим людям. В цьому наш моральний підклад виборів, що дозволює нам не робити виборчої »боротьби«. Моральні кваліти мають бути всюди заховані, коли хочемо виграти і коли хочемо мати чистоту в нашій праці. Наша ідеова програма є така сильна і повна, що не вимагає для себе бомбастики і брехні. А тому ми і досягнемо вповні своїх успіхів, своїх ідей, до котрих нас ведуть Батько премєр Др. Волошин, міністер Ревай і їхні помічники.

І тому вільно, без примусу йдемо до наших перших соймових виборів. Віддамо свій голос нашим першим із найліпших, узнаємо їх політику за правдиву, дамо їм право й надалі вести нас і нашу Карпатську Україну до ліпшого майбутнього.

Юргіт.

Премєр Волошин почесним громадянином села Страбичова

(Хуст, 2. II.) Сільське заступництво села Страбичова на останнім своїм засіданні іменувало нашого батька премєра Волошина своїм почесним громадянином.

Українці у Франції

(Від нашого кореспондента з Франції)

Життя у Франції для українців досить тяжке. Закони, що регламентують побут чужинця, не відрізняють чужинця-еміґранта від чужинця-заробітчанина. Працю набути дуже тяжко навіть маючи на це дозвіл. Урядові установи вживають всіх заходів, щоб позбутися чужинців. Еміґрант мусить платити право побуту.

Але все це не може позбавити тутешніх українців віри в краще майбутнє, в конечну перемогу нашої правди.

З якою радістю почули всі українці про утворення Карпатської України. Як піднесла морально всіх нас ця щаслива вістка. Вона обновила наші надії та сили. Утворення самостійної Карпатської України примусило всіх українців забути свої сварки та одностійно стати до творчої праці.

Серед українців у Франції є особи фахові й освічені, що завжди, з користю для справи, стануть до роспорядимості уряду Карпатської України.

Між нами є багато карпато-українців, що працюють тут у шахтах та фабриках. Між ними ведеться культурно-політична праця, відбираються часописи з краю, щоб ці робітники не були відірвані від своєї Батьківщини. У всіх них є одне спільне бажання: вернутися додому, в Карпатську Україну і тут працювати хоч би й за меншу нагороду, але з почуттям, що це все робиться для добра своєї Батьківщини.

С. Т.

Французька преса про промову премєра Берана

(Париж, 31. I.) Паризька преса в обширних рефератах публікує промову премєра центральної влади Чехо-Словаччини, Рудольфа Берана, яку він виголосив передучера в Брні. В заголовках підкреслюється особливо її значіння та деякі її головні думки. Наприклад, підчеркується проголошення премєра Берана, що Чехо-Словаччина хоче жити в добрих сусідських стосунках із сусідніми державами, особливо з Німеччиною, та що не сміє надіятися на нікого.

До учителів Карпатської України

Учителі Карпатської України! День 12 лютого все ближче й ближче. Це буде великий день перелому між старим і новим, коли наші громадяни й громадянки будуть вибирати кандидатів до першого сойму Карпатської України.

Перед нами вчителями, провідниками карпато-українського народу, стоять важливі завдання. Кожний учитель повинен сьогодні взятись негайно за роботу, навчати народ, чому має віддати свій голос на кандидатку Українського Нац. Обєднання. Тому, бо кандидати УНО поведуть наш народ новою дорогою, направлять наше громадсько-політичне і культурно-господарське життя в нове русло. Наші селяни повинні бути усвідомлені, що успіх виборів до сойму піде їм на користь.

Учителі повинні виходити в неділю і взагалі вечерами між народ і повчати його. Своєю працею вчителі на ділі покажуть, що вони люблять свій народ, підтримують його в його бажаннях.

Наша доля є в наших руках. Учителі не повинні це забувати. Для них має бути нація понад усе. Свобода й добробут Карпатської України мають для них бути краєугольним каменем в праці.

Нуже, учителі, до праці за певний шлях до кращої майбутності!

Павло Шеверя, учитель.

НАС ЧЕКАЄ ПРАЦЯ!

Ми добились своєї державності. Керму своєї Батьківщини перебрали в свої руки. Тепер кожному відкриті двері, щоб показав свої здібності, свою любов до української нації на ділі, працею. Ніхто не може виговорювати, що йому перешкоджають, не допускають на передові місця й відносяться з байдужістю до його ініціятиви.

Нас чекає величезна праця. Батьківщина вимагає від нас саможертви, щоб наладнати все те, що до сьогодні йшло неправильним руслом з власної вини. Добитись своєї держави є о багато легше, як її удержати. Ці слова ми повинні заскіпити собі глибоко до сердець. Ми ніколи не сміємо випускати їх із думки.

Багато бувших русофілів вже протверезіло і бачить сьогоднішну тверду політичну дійсність, бачить підлий обман та зраду своїх керівників й навертає до свого народу. На сторінках української преси читаємо їхні каяття, їхні слова, що будуть вірні свойому народові. Вони бачуть, що своєю »русскостю« тільки шкодили нашому народові, віддалювали досягнення щаблю европейської культури й техніки.

Життя є немилосердний бій за права, за щастя, за справедливість. Ми виграли декілька боїв, але сучасність і майбутня доля нашого народу диктує нам і далі бути на поготові. Розбудова нашої Батьківщини кличе кожного до творчої праці. Ніхто не буде зайвим. Кожний хай принесе свою лепту на вівтар Батьківщини.

Український народ є нацією здоровою. Має свою славну історію, яка вказує їй шляхи дальшої боротьби. Вона знає, хто її приятель а хто ворог.

Хто не з нами, той проти нас!

(Хуст, 2. II.) Тепер перед виборами ходять по наших селах деякі людці, що стараються селянам при кожній нагоді наговорювати різні дурниці: що це все так довго не буде тривати і т. п. Ці люди бояться говорити відкрито й ясно, але працюють між нашим населенням тайно. Кожний свідомий українець мусить на тайних аґітаторів добре уважати, бо ці люди є найнебезпечнішими. Між людьми, що любили б бачити наш роздор, находиться багато тих, що до недавна служили, а може служать і тепер чужим інтересам. Ми свідомі того, що »хто не з нами, той проти нас« і з тими людьми у відповідний час зробимо порядок.

Мадярщина зреклася спільних границь з Польщею

(Хуст, 2. II.) Польський часопис »Тидзень робітника«, що виходить у Варшаві в числі 4. з 22. I. ц. р. між іншим пише: Зміна, що наступила в наставленні закордонної політики Мадярщини не є корисна для Польщі. Мадяри, приступаючи до осі Берлін—Рим, остаточно зреклися Карпатської України і спільного кордону з Польщею. Очевидно,що це Польщі не подобається, але Мадярщина скоро зрозуміла, що Карпатська Україна до неї ніколи належати не буде. З тої причини пристосувала свою закордонну політику до існуючої та незмінимої дійсності, якою є й буде існування вільної Карпатської України.

Українці до жандармерії в Карп. Україні

(Хуст, 2. II.) На основі рішення нашої влади відкриється в Карпатській Україні жандармська школа, що до неї є, та ще буде в найближчих днях прийнято біля 45-50 українців. Крім цієї школи, що тепер зачнеться, буде осінню відкрита дальша школа для українців-жандармів. Всіх жандармів у Карпатській Україні є біля 900, з того українців 106. З цього добре бачимо, що наших людей приймали дотепер до жандармерії дуже звільна. Новий командант жандармерії, підполковник **Вака,** енерґійно взявся до праці і вже тепер бачимо, що жандарми-чехи потрохи змінюють своє відношення до українців.

Треба більше автобусів на лінії Хуст-Перечин

(Хуст, 2. II.) Майже кожного дня стаються випадки, що багато подорожніх не може дістатися з Хусту на Пряшів. Автобуси, які кожного ранку відїзджають з стації Хуст є переповнені, що не можуть забрати всіх подорожніх. Вони приневолені чекати звичайно, аж до другого дня. Для подорожніх це чекання дуже неприємне, але тратять кожного дня і залізниці. Треба буде в цій справі рішучо щось зробити, щоб кожний подорожній міг дістатися до Перечина чи Пряшова своєчасно.

Готовтесь до свята Тараса Шевченка 9.-10 III.!

Лихими ворогами народньої справи є ті, котрі не висилають точно передплати „Нова Свобода“ працює для Вас, зробіть щось і ви для „НОВОЇ СВОБОДИ“!

До Франції перейшло 40.000 еспанських утікачів

(Париж, 31. I.) Французька преса переповнена репортажами про драматичні події, які відограються на еспансько-французькій границі. Між утіканцями часто доходить до сутичок, кожний хоче бути першим на французькій території. Вчора французькі власті не хотіли впускати на територію Франції молодих людей та вояків, але сьогодні впускають кожного втіканця. Вояків французькі власті відзброюють, потім посилають їх назад до Еспанії, тобто до Валенсії, або концентрують у військових таборах. Лише вчорашнього для перейшло на французьку територію 40.000 утіканців. Між втіканцями є колишний еспанський премєр Ляржо Кабалеро. Сьогодні очікується дальших 30.000 утіканців.

Що нового в Ужгороді?

Міське кіно грає тричі в тижні. Біо-Радіо раз на тиждень. Порожні винарні й кавярні.

Яцик, Козар та сенатор Фельдешій були арештовані

(Ужгород, 30. I.) В Ужгороді говорять, що саме Ужгород є найкращим селом у Мадярщині, хоч кошицькі міщани це саме твердять про Кошиці. В Ужгороді Ґалаґо зовсім порожнє, в ночі всі вікна темні. Ґалаґо виглядає неначе якесь опустіле старинне місто в індійських пралісах. Винарні, гостинниці, що були раніш заряджені на прийом глоти гостів, сьогодні порожні.

Каварня „Корона“

завжди порожня. На Сільвестра, коли раніш не можна було дістати стола, в Короні були сервіровані тільки чотири столи. Вільд, власник Корони, плакав увесь вечір. Корона, як відомо, є жидівське підприємство, нові мадяри оминають її, а домашнє населення не має грошей, бо не має заробітку. Від 15. січня не має музики в Короні, її рівень упав на звичайну провінціональну корчму.

Кіно

Раніш, а про це знає кожний ужгородчанин, обидва кіна, міське та Біо-Радіо, грали тричі в день, тобто в Ужгороді було щодня 6 кінопредставлень. Тепер Біо-Радіо цілком треба було заперти, фільм демонструється тільки раз у тижні, в неділю. А міське кіно грає тільки тричі в тижні, в неділю, у вівторок і в четвер. Але публіки є дуже мало. Люди просто не мають грошей. Раніш до кіна ходили навіть і служниці, але сьогодні ужгородчани дуже ощадні, не витрачають своїх грошей на такий »великий« люксус, яким є кіно в Ужгороді.

Сутички в винарнях

Відомо, що ужгородчани раніш дуже радо ходили до винарень Яцика, Шпека, Розмоша та Лянди. Тут завжди бувала різна публіка: українці, мадяри, чехи та жиди, але дуже рідко ставалося, щоб гості сварилися. Тепер це все змінилося. Минулого тижня в суботу в жидівському товаристві у винарні Яцика сидів сам Яцик, фабрикант Козар та сенатор Фельдеші. Пили вина та поспівували. Аж нараз входять два мадярські офіцери. Розглянувшись по гостях, почали кричати: Вон жидів! На це встав Яцик, колишній провідник мадярської партії в Ужгороді й твердо заявив: »Ми до цього не звикли. Ми, ужгородські мадяри не чекали такого поступовання. Я скрахував, а ви ще виганяєте від мене гостей!« До сварки вмішався й сенатор Фельдеші, та фабрикант Козар і всі три мадярських офіцерів попрохали вийти. Наступного дня були всі три арештовані, переслухані й опісля випущені на волю.

Кожний думає втікати з Ужгороду

Не знати, як розвяжеться питання оптації населення між Мадярщиною й нашою державою. Фактом є, що в Ужгороді кожний шукає за документами, чи якийсь його предок не народився десь на території Карпатської України або Словаччини. В Мадярщині люди шукали за документами, які б потверджували їхнє поводження з шляхти. В Ужгороді, Мукачові та Берегові люди шукають за документами, щоб могли втекти. Фактом є, що наколи б справа оптації розвязалась так, як з Німеччиною, то в Ужгороді зісталося б тільки 5—6.000 населення.

В Ужгороді немає робітників

Коли ввійшло мадярське військо та поліція до Ужгороду, самі мадяри дивувалися: Як це можливе, що на вулиці не можна бачити людину в паганому, або подертому вбранні. Де робітники? питалися, де служниці? Бо фактом є, що ужгородські служниці й робітники були гарніше одягнені, ніж мадярські дами й пани в Дебрецині, чи в Мішковцях.

Не забудьте, що 12. II. будемо рішати про долю нашого народу. Кожний голос для нас дорогий, тому не сміє ані один пропасти!

В Хусті відбулася

нарада для злучення виконавчих органів залізниць і пошт в єдиний уряд комунікації. Таким чином зредуковано самостійну дирекцію залізниць та пошт і телеґрафів. Дуректором злученого уряду комунікації в Хусті іменовано інж. Бородайкевича. Інж. Бородайкевич вже довгі роки працював у дирекції залізниць у Празі.

Переслідування

українців і чехів в Мадярщині

(Баранинці, 27. I.) Мадярське військо майже кожного дня робить тут у наших свідомих русинів-українців ревізії та без найменшої причини дикими способами знущається над нашими людьми. Багато людей з нашого села вже втікло в Карпатську Україну, бо тут не можна видержати терор мадярської солдатески.

Чехам, що осталися в Мадярщині мадяри грозять, щоб в найкоротшому часі забралися з Мадярщини, бо інакше всіх позапирають. Мадяри вивласнюють приватний маєток майже за безцінь. Недавно одна пані мусіла продати свій маєток за 1.000 кч. хоч мав ціну біля 10.000 кч.

Електризація Карп. України

(Хуст, 1. II.) Електричний струм Карпатській Україні додає нове товариство »Карпатські Електрівні« в Хусті, що мають тільки дві малі електрівні в Ясінні та в Воловім, решту електричного струму докуповують. Цього року буде закінчена гідроцентраля в Оноківцях. Електрична сітка буде значно поширена, бо багато сіл бажає собі завести електризацію. Електризація буде проведена в таких селах: Довге, Дубове, Поляна, Неліпино, Голубинне, Ракошин, Давидково, Вишній Коропець і ін.

Перші кроки для вибудування електрівень були зроблені й була вибудувана, як ми вже подавали, нова електроводна магістраля, яка заступатиме головне ведення, що дотепер проходило через відступлену територію.

Пять нових лічниць в Карп. Україні

Курси для акушерок

(Хуст, 1. II.) При краєвій лічниці в Севлюші буде в найкоротшому часі відкрита школа для вивчення акушерок. Число порадень для матерей буде поширене, а при тих пораднях, що вже існують, буде теж організована лікарська служба, щоб матерям і дітям дісталося першої лікарської помочі в випадку потреби.

В Карпатській Україні є 9 лічниць, з яких 5 створено вже нашою народньою владою. В лічницях є недостаток дипльомованих сестер і з тої причини треба буде отворити двохлітню фахову школу для сестер.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **Чехословацький міністер торговлі др. Шадек** виїхав до Берліну на бажання німецького уряду. Поїздка його являється наслідком відвідин міністра закордонних справ д-ра Хвальковського. Міністер Шадек навідає міністра фон Рібентропа і міністра господарства д-ра Функа, але властиві переговори буде вести з амбасадором д-ром Ріттером, в руках якого находиться провід усіх господрських і господарсько-політичних нарад від часу злуки судетських земель з Німеччиною. Предметом нарад з міністром Шадеком будуть в першу чергу промислові питання.

— **В Празі і Берліні** видано однозвучний урядовий комунікат про організацію німців з Великої Німеччини в Чехо-Словаччині: »Згідно з розмовою між німецьким міністром закордонних справ фон Рібентропом і чехословацьким міністром закордонних справ д-ром Хвальковським в Берліні повідомило словною нотою чехо-словацьке міністерство закордонних справ німецьке посольство у Празі дня 28. січня ц. р., що націонал-соціялістична німецька робітнича партія може без перепон вести свою діяльність на території Чехо-Словаччини по думці напрям-

Черевики для весняної праці

Міцні черевики, з доброї волової шкіри, на ґумовій підошві ніколи не промокають.

Батя

Для весняних праць

міцні ґумові чоботи.

59.-

Бата

Для праці у воді та в болоті найкращі оці ґумові чоботи, що є цілі з ґуми. Міцна ґумова підошва рубцьована так, що чоботи не ковзають.

них, виданих керівником закордонної організації націонал-соціялістичної німецької робітничої партії державним секретарем Болє.

— **Мадярський парлямент** — як подає Ава — прийняв одноголосно законопроєкт про військову повинність, яка обовязує усіх мадярів, включно з жидами, від 12. до 60. року життя. Військова повинність ділиться на три частини, а саме від 12. до 18. року військова підготовка, від 18. до 42. року життя — військова служба та від 42. до 60 р. додатковий військовий вишкіл. На основі того законопроєкту може бути вже в часі миру промислова і хліборобська продукція пристосована до вимог мадярської армії.

— **Польський міністер юстиції** подав до відома польському соймові, що під теперішню хвилю є в Польщі 70.283 вязнів. А що польські тюрьми мають місце для 50.000 вязнів, то всі вязниці є дуже переповнені. Тому міністер вважає найпильнішим завданням збудувати нові вязниці.

— **Бельґійський уряд** визнав де юре уряд ґенерала Франка в Бурґос та іменував свого дипльоматичного аґента у ґен. Франка.

— **Еспанські республіканці** вивезли усі резерви банків, включно з резервами еспанського національного банку.

— **Болгарський міністер** закордонних справ в бюджетовій дебаті в собранію вказав на необхідність ревізії мирових договорів Болгарії і звороту втрачених у світовій війні болгарських територій. Одначе, підкреслив одночасно, що це має здійснитись мирною дорогою у переговорах зі сусідами. В першу чергу підніс домагання до Румунії, щоб віддала Добруджу, якщо привязує вагу до приязних взаємин з Болгарією.

— **Шкоди, заподіяні** землетрясенням в Чілє, оцінюють на $1^1/_2$ міліярда пезос. Вулькан Ляйма викидає в гору маси ляви і каміння. Зливні дощі погіршують значно положення і ставлять помічній акції величезні труднощі.

— **Протифранцузькі демонстрації** відбулися в Римі після маніфестації з приводу здобуття Франком Барсельони. Стотисячна юрба кричала: »Савоя, Ніца, Корсика, Туніс, Джібуті«. Студенти кинули оклик: »Йдемо на Париж!« — Французькі студенти уладили в Парижі проти-італійську демонстрацію перед італійською амбасадою. Поліція розігнала їх.

— **Командант Франкової** північної армії видав декрет, яким Барсельону і зайняту Франком катальонську територію влучено до Еспанії. Всі іменування і декрети, що появились після 18. липня 1936 р. втратили свою важність. Той декрет наказує теж віддати до 24 годин усю зброю.

— **Румунська влада** заборонила селянській молоді колядувати по українськи в часі Різдва. Цього року вперве колядували лише ученики під проводом вчителів і лише румунські коляди. Вся шкільна молодь примусово зорганізована в паравійськовій організації »Стража Цирії«.

— **Великі снігові** лютували в Англії минулого тижня та заподіяли великі шкоди. В районі Бермінґгем буря зірвала 5000 телефонічних проводів. В південно-західній частині краю 30 телефонічних урядів мусіли припинити працю. У вуглевому басейні в південній Валії сніжні засипи дійшли до висоти 10 метрів, 800 вуглекопів не могло дійти до копальні.

— **Усі спірні питання** поладнали представники англійської та німецької торговлі вугіллям шляхом переговорів у Лондоні. Зроблено предложення, щоб усі держави — продуценти вугілля в Европі почали переговори з метою заключення міжнародньої умови.

— **Урядове скорочення »Кч«** по фактичній перебудові Чехо-Словаччини вийшло з уживання у Словаччині. По нарадах в тій справі вирішено завести урядове означення »к« тому, що колишня австрійська корона більше не існує.

По селах і містах Карпатської України...

Іршавщина наступає

Минулого року в Іршаві була отворена »русская« горожанка, до якої діти не хотіли записуватися, бо тут учили по чужому. Тепер вже горожанка повна, але само собою склад учителів із директором на чолі — український. Не хочеться вірити, що тут немає ще кооперативи, хоч по околиці й у малих селах є кооперативи. Тепер українські учителі взялись до організовання кооперативи, а селяни дуже дивуються, що вони скорше не знали, що мож таке робити. Вже давно булиб кооперативу заложили. Сьогодні є тут місцева й окружна УНР, орг. Січі, та Січові касарні. Іршава є тепер осередком українського руху. Народ приходить вислухувати лекції народніх працівників, цікавиться життям, бере в ньому активну участь. Іршава тепер не та, що була колись!

Сільце:

Одно із взірцевих українських сіл. Тут в Народній Раді зорганізовані всі старші селяне, в Січі всі молоді хлопці. Село доглядають у ночі і в день. Ніякий аґітатор, що розбиває єдність народа, не сміє тут вказати носа. Сілецькі парубки, це взірці тих, що в їх жилах прудить козацька кров. Таких пробоєвиків самостійности як Мошколи, Полянки, Терпаї, Буряси та інші знають широко-далеко. На заклик в загальному інтересу виступає тут ціле село.

Міністерство судівництва

в Хусті перенесло свої канцелярії до V. будинку краєвого суду в Хусті.

Українська еміграція в Чехо-Словаччині обєднується

Переможена в нерівному бою за свою волю, була українська армія разом із своїми вождями примушена покинути свою рідну землю. Але українська еміграція ніколи не мирилась з положенням, що існувало і існує на українських землях. Українська еміграція іде некомпромісно стараю дорогою з глибокою вірою в серці, що прийде день, коли над всім українським народом засяє сонце волі.

Тому українська еміграція в Чехо-Словаччині, щоб її праця мала більші успіхи, рішила обєднатися в одну сильну організацію. З цього приводу дня 26. грудня минулого року вона подержала в Празі загальні збори емігрантів Чехо-Словаччини. Було вибрано спільний комітет, завданням якого було відшукати можливості цілковитого обєднання української еміграції, випрацювати засади, назначити напрям дальшої праці укр. еміграції.

За інформаціями звертайтесь на адресу: Комісія для установлення укр. національного заграничного вибору, Прага II., Главні пошта, поштовні схранка ч. 703.

Новий часопис

Появився новий часопис, місячник театрального мистецтва »Нова Сцена«. Число багате по змісту. Зустрічаємось тут з іменами й фотографіями Батька премєра, др. Августина Волошина, міністра Юліяна Ревая, письменника Ґренджі-Донського, Ворона, Шереґія та інших. Редаґує редакційна колегія. Відповідальний редактор Орест Черняк. Адреса ред. й адміністр.: Хуст, Мараморська 7.

Вітано було б, коли б часопис з чисто фахового театрального перейшов на ревуальний, образковий. Тоді ним зацікавилась би ширша публіка, бо у нас немає жадного свого ілюстрованого журналу.

Більше передплатників — ліпша забезпека для „НОВОЇ СВОБОДИ“

Хочете довідатися про минуле Карпатської України, про героїчну боротьбу за волю в XIII. віці? —

Прочитайте історичний роман Ґренджі-Донського »ПЕТРО ПЕТРОВИЧ«.

Хочете довідатися про нинішню столицю Карп. України, про славне минуле руїн хустського замку?

Прочитайте його »ЧЕРВОНУ СКАЛУ« (Князь Богдан). Ціна по 10 кч.

Замовляти в автора, Хуст, вулиця Брящайків ч. 8.

Повідомлення

Отцим дозволюємо собі вічливо повідомити, що дня 15. січня 1939. перенеслася централя Підкарпатського банку, акц. товариства в Ужгороді, зі свого тимчасового осідку в Михайлівцях до Сваляви, де є правильно реґістрована. Тому просимо, щоб усе листування, що торкається централі, було посилане на адресу:

Підкарпатський банк, акційне товариство, централя у Сваляві.

При цій нагоді дозволюємо собі запримітити, що в наслідок розпорядження влади, після якого встановлено українську мову за урядову, була змінена дотеперішня назва »Подкарпатський банк, акційне товариство в Ужгородѣ« на »Підкарпатський банк, акційне товариство«.

З повним поважанням:

ПІДКАРПАТСЬКИЙ БАНК, АКЦ. ТОВ.

Централя у Сваляві.

Перше українське фахове підприємство

канцелярійних машин.

Власна майстерня.
Продаємо й на рати.

Перший торговельний контакт Ваш з нами не буде для Вас пробою, але дуже корисною аквізицією.

Г. Одайник

Все для канцелярії.

Вал. Мезіржічі—Хуст, Січовий Готель.

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостинницю — **Габура Степана, Королево н. Т.**

Франтішек Шанда, Хуст, вул. Короля Олександра ч. 3. Дешева й елеґантна переплетня книг.

Іван Смерека, виріб ріжного роду шапок. Ціни дешеві. Хуст, вул. Соборна ч. 41.

..Арон Якубович, годинникар и золотар. Хуст, вул. Масарикова 30. Направляє годинники та виробляє печатки.

Модний Сальон — Релі БЕРКОВИЧ, Хуст, Масарикова ч. 8. Наймодерніше кроєння. Так само за дешеві ціни учу кроїти й шити.

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колеґія. Відповід. і начальний редактор В. Ґренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право прислані статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина цісячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Полща 4 золоти місячно квART. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.

Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, ½ стор. 1.600 Кч, ¼ стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпальти. За 1 кв. цм шпальти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпальту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти преклядаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

Річник XL. Число 23. Хуст, пятниця, 3. лютого 1939. 20 ц.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Лише в своїй хаті панує своя правда і сила і воля. Лише в своїй Державі чекає нас і наших дітей щастя і свобода.

Лише раз на сто, — на пятьсто років приходить такий момент, коли родиться своя Держава... Будуємо свою Державу, поставме їй добрий фундамент, щоб не завалилась... Як схибимо один крок, то будуть нас наші внуки і правнуки проклинати, що ми не вміли для них вибудувати Державу, правдиву, свою рідну хату, де панувала б своя правда і сила і воля.,

Наш перший Сойм має поставити добру основу нашій Державі. Наш Сойм — дасть хліборобам землю, робітникам працю і синам нашого народу посади.

Тому, 12. лютого всі голосувати за наш Сойм! Не сміє пропасти ані один голос.

ЗАСІДАННЯ ПРОВОДУ УНО.

Вчора (в середу) вечером о 18-ій годині відбулося чергове засідання Проводу УНО, на яке був запрошений і пан міністер Юліян Ревай.

Засідання відкрив пан провідник УНО, Федір Ревай, вітаючи пана міністра та просив його, щоб подав інформації з подорожі до Праги в справі єднань про третього міністра, арм. ґен. Прхалу. УНО взяв реферат пана міністра до відома й одноголосно подякував за його працю і взагалі за достойне поступовання нашої влади.

Провід УНО в дальшім зясував своє становище до цілої справи. При дальшім деннім порядку були реферати висланих довірників на провінцію, які сконстатували, що українське населення з захопленням приготовляється до виборів. Є абсолютно свідоме й дисципліноване

Провід УНО приготовив дальший організаційний план і звертається до нашого громадянства з закликом не дати себе випровокувати, коли приходять до нього деякі людці, що ширять паніку й неправдиві вісті, бо наша справа стоїть добре.

Злучені Держави цікавляться Карпатською Україною

Др Олександер Грановський, професор Міннесотського університету в Злучених Державах Америки, і голова Американської Організації Державного Відродження України, відбув довші наради про українську справу з визначними урядниками Американського Червоного Хреста і Департаменту заграничних справ в Вашинґтоні. Ці наради тривали довше ніж 3½ г. Др Грановський також мав коротку розмову з п. Норманом Девісом, недавним американським амбасадором „ат лардж". Помітно, що Американський уряд є основно поінформований в українській справі і ставиться з прихильними симпатіями до українського визвольного руху. Ці наради відбулися 6. січня з ініціятиви самого професора дра Грановського.

Цікаво, що за пару днів американська преса принесла новинки, що Джордж Ф. Кенен, перший секретар посольства Злучених Держав у Празі, виїхав у Карпатську Україну, обїзджаючи край та приглядаючись до відносин а кілька днів після наради з професором др-ом Грановським, відбулася конференція американських амбасадорів і Украіна була одною з тем тих нарад.

НАШІ КАНДИДАТИ

Продовження

Др. Юлій Брящайко. Родина Брящайків походить з Нанкова, де їх батько був вчителем. Свої юні літа перебули на селі, між своїм народом, через що й закоренилася в їх душі глибока любов до свого народу. А коли прийшли рішаючі часи, то найбільшу ролю в Мараморощині відіграли брати Брящайки. Др. Юлій Брящайко організує відомі сиґітські збори, веде делеґацію до Будапешту і відкрито заявляє мадярам, що наш народ не хоче з ними жити . . . Мало кому відомо, що др. Юлій Брящайко був в р. 1919-ім у Сиготі засуджений на смерть і врятувався тільки з великим щастям.

Його діяльність після перевороту всім нам відома. Він організував »Просвіту« і є її головою від двох десяток років. Побудував великий, двохповерховий Народній Дім в Ужгороді разом з кіном і коли після господарської кризи Просвіта попала в конкурс, др. Юлій Брящайко своєю залізною енерґією санував »Просвіту« і коли б не евакуація, то Просвіта була назавжди забезпечена і мала б мільйоновий маєток . . .

Не лиш те — він ввесь свій маєток при будованні вложів у Народній Дім — і то великі сотки і тисячі корон . . . Лиш ми знаємо, що до нього ближче стояли, як мав він через те матеріяльні тяжкости і за векслі Просвіти декільки раз фандували йому хату, а навіть зарядження . . . Тільки він скромний і про це ніколи не говорив, але ми знаємо . . . Гаря-

Продовження на 2. стор.

Остап Сірко:

Значіння виборів у Карпатській Україні

(Хуст, 3. II.) Безперечним фактом є, що значіння Карпатської України од віденського арбітражу, ізза її геополітичного положення та демополітичного відтинку в близько-східній Европі, зросло до непередбачуваного щабля. Особливо демополітичне значіння Карпатської України в деяких міркуваннях переросло значіння навіть і декотрих самостійних менших держав у південно-східній частині Европи.

Отже загальні вибори до першого сойму Карпатської України та їхній результат будуть мати теж і не абияке значіння не тільки для внутрішньо-політичного життя всієї федерації чехів, словаків та українців взагалі, а Карпатської України зокрема, але й для заграничної політики в Середущій та близько-східній Европі. Тому не є ніяким дивом факт, що майже вся преса в Середущій та Східній Европі щодня слідкує за розвитком виборчої кампанії в Карпатській Україні й додає до своїх звідомлень коментарі, зрозуміла річ, впорядковані за своїм смаком та за своїми інтересами.

Фраза, що »ввесь світ дивиться на нас, як ми впорядковуємо свої справи«, не складається зі слів без реального змісту, є це дійсність. Тому свідоме українське громадянство в Карпатській Україні мусить напружити все своє зусилля, щоб виборча кампанія й самий результат виборів доказали консолідацію наших сил, наших відносин, нашу тактовність, зорганізованість, дисциплінованість, зрілість та вміння управляти політичним та господарським життям нашої країни.

Минулої осени розбурхані хвилі в наддунайській кітловині затихли й нашою вужчою домівкою під узгірями південно-східних Карпат, і коли вороги нашої самостійности гадали, що наш корабель долі перевернеться серед цих розбурханих хвиль, наші керманичі, що в останньому моменті вхопились керми, вивели нашу домівку з бурі та знову довели її до пристані. З невимовним почуттям радости пригадуємо собі цей факт та з глибокою пошаною вимовляємо імена тих, яким надлюдським зусиллям і енерґією вдалося захоронити нашу Україну.

Всі ці факти, вчинки і щасливий збіг подій зобовязують наше свідоме громадянство до самопожертви, до праці не під наші сили, до жвавости, витревалости й непохитности в боротьбі за збереження нашої волі. Одною з найбільших фаз цієї боротьби є саме загальні вибори до першого сойму Карпатської України. Цей відтинок боротьби мусимо скінчити щасливо, переможно, щоб доказати »всьому світові, який дивиться на

нас«, що ми під кожним оглядом гідні самостійного життя.

Свідомі члени нашої нації в недалекому минулому зуміли підпорядкувати свої особисті та інші інтереси великому інтересові нації; докажім усі ми це саме, інтелігенти, селяне й робітники!

Не є це фрази виборчої агітації, є це слова, яким твердість надає наша сучасна дійсність, значіння Карпатської України, значіння існування українського народу по цей бік Карпат.

Отже весело, сміло, дисципліновано, бадьоро йдімо до виборів до першого сойму Карпатської України. Хай дивиться на нас »увесь світ« і хай дивується...

Мадярське радіо висмоктує вісті з пальця

Щоб дезорієнтувати деяких наших людей (які на жаль ще слухають мадярське радіо), мадярське радіо поширило вістку, що міністер Ревай в Будапешті переговорює з мадярами.

З цього ані одного слова нема правди, бо пан міністер був у Празі, а не в Будапешті і з мадярами абсолютно не переговорював. Це мадярське радіо видумало навмисне, щоб перед виборами тут колотити. Але свідомі люди на такі вістки вже не звертають жадної уваги.

Наші кандидати

(Докінченя з 1. стр.)

чий патріот, що ціле життя працював для добра народу.

Наш сойм буде мати в ньому великого знавця законів.

Др. Михайло Брящайко. Його публічна діяльність майже звязана з братом дром Юлієм. Підчас перевороту працює в Рахові, бере участь на сигітських зборах і організує величавий історичний хустський конґрес, на якому поперше посвятили синьожовтий прапор і який висказав прилучення нашої землі до Соборної України. Щоб понести це рішення до Станіславова, переодягається в уніформу мадярського військового старшини і тайком переходить мадярську границю. В Станиславові, на чолі нашої делеґації, відвідує Уряд Західньої України і працює дальше, щоб звільнити наш Рідний Край зпід мадярського ярма.

Де була яка культурно-освітня наша організація, всюди бачимо дра Михайла Брящайка. Він є головою Надзірної Ради Просвіти, головою Шкільної Матки, членом проводу Національ. Ради і т. д. і всюди працює безкорисно для свого народу. Прекрасний речник, знаменитий журналіст, першорядний знавець мови. Редаґує словник а опісля видає і стоїть на чолі редакційної колеґії часопису »Українського Слова«. Він є людиною золотого серця, чимало напрацювався, находився за наших людей цілком безплатно і з цілої адвокатури і своєї політичної діяльности не здобув жадного маєтку ... навпаки — довги ... До крайности люби свій народ і свій рідний край. Ґ-Д

(Буде далі.)

ПРАВОСЛАВНИХ НІХТО НЕ ПЕРЕСЛІДУЄ

В ЛИСТІ КАНДИДАТІВ Є І ПРАВОСЛАВНІ

Ворожа агітація працює всякими способами, щоб очернити, щоб оклеветати наших найзаслуженіших людей. Та не тільки очернюють, але і розпускають клевети, тут і закордоном, що тут переслідують православних і т. п.

Вже не раз проголосили відповідальні чинники, що тут панує найбільша релігійна толеранція, не тільки супроти православних, але й інші релігії тут ніхто не зачіпає. Навпаки, православних уважаємо своїми братами, такими самими українцями, як і ми, синами одного народа, дітьми одної землі. Православна віра така сама українська, як і віра греко-католицька. Нам такий дорогий православний, як і греко-католик, лиш аби був він чесний, характерний і свідомий син нашого українського народу.

Православні наші брати не сміють пійти на вудку агітації наших найбільших ворогів. То тільки мадярони і їм подібні розносять такі клевети. Мадярони хочуть гнати воду на мадярський млин, а наші православні дуже добре памятають, як були наші брати православні за Мадярщини переслідувані. Хіба ж ви вже забули на сигітський процес? Хіба ж ви не пригадуєте собі, як мадяри смішкувалися з наших православних і як волочили їх по темницях? Ви думаєте, що коли були б пан Бродій і пан Фенцик передали нашу країну мадярам, то мадяри терпіли б православних? Ніколи.

Вороги агітують з тим, що православні не будуть в соймі заступлені. **Це абсолютна брехня.** Провідником партії Українського Національного Обєднання є греко-католик Федір Ревай, а заступником провідника є **православний Михайло Тулек.** Отже бачимо, що два з головніших постів у партії є поділені між греко-катол. і православного. Але крім того є ще й інші **православні: інж. Романюк Леонід, Михайло Марущак,** господар з Великого Бичкова, **Шобей Василь,** господар з Вульхівець й ін. Отже бачимо, що ті, що складали листу кандидатів, числилися з православними.

Тому православні можуть бути певними, що свою православну віру можуть захоронити тільки в своїй рідній українській державі.

Обєктивний.

ОСТОРОГА!

До нашого відома дійшло, що в деяких селах люди домагаються відкритого (одвертого) голосування в той спосіб, що виборці мають кидати до виборчих скриньок листки публічно й без конвертів.

Остерігаємо всіх виборців, що всі приписані законом виборчі формальності мусять бути дотримані. Ніяких скреслювань, підкреслювань чи поміток на виборчому листкові бути не сміє.

Коли ж свідомі громадяне бажають собі явно проявити свою волю на відданність своїй національній справі, — можуть це зробити, але в той спосіб, що вложать кандидатку до конверти і заліплять її й так вкинуть до виборчої скриньки.

Подробиці виборчих формальностей будуть розголошені через пресу й радіо.

Реферат пропаґанди УНО.

Наше духовенство й вибори до сойму

Духовенство завжди грало важливу ролю в житті народа. Особливо це відноситься до українського духовенства. В старих часах воно було носієм культури між українським народом. Воно сіяло між народом слово світла духовного й світського, воно навчало людей пізнавати правду, йти за нею, жертвувати за неї всі свої інші інтереси. Навколо духовенства обєднувався народ. Духовенство було його керманичем, бо воно мало між народними масами велику пошану. Цю пошану воно здобувало собі своєю чесністю, некомпромісною любовю до свого народу. Духовенство мало великий вплив на суспільні відносини людей.

Шляхи карпато-українського духовенства, особливо за останніх двадцать років, часто йшли в розріз з інтересами нашого народу. Причин було багато. Головною з них було те, що одна частина духовенства не змогла пірвати й забути свої спогади на старі довоєнні часи, по традиції говорила вдома по мадярськи і взагалі її поведення викликало в народі недовірря, бо частина духовенства ставала в ряди ворожі нашому народові. Це були так звані »недїляшники«, згуртовані навколо колишнього єпископа Стойки. Вони своєю поведінкою розбивали народ і тим самим гальмували його розвиток. Заводили його в сіті мадяронів, які ганебно торгували його долею, змагалися його знову запропастити. Друга частина нашого духовенства — це православні. Православне духовенство думало, що воно є покликане поширювати російський месіянізм, воскрешати в серцях своїх вірників погаслу славу колишньої царської імперії. Воно сполучалося з Фенциком, хоч він був греко-католиком тільки тому, що останній видавав себе за »русского« надпатріота.

Сьогодні наше духовенство, як греко-католицьке, так православне, на свої власні очі переконалось і ще переконається, що його шляхи були неправильні. Його праця на релігійно-культурному полі часто зустрічалася з перешкодами, носила малотворчий характер.

Інтерес нашої Батьківщини вимагає і від наших священиків викоренити все те, що не йде на користь нашого народу.

Священик, як на селі, так і в місті, має дуже великі можливості праці. Не тільки в церкві, але й поза її межами. Священик може виконати багато й багато для піднесення моралі в релігійно-освітних гуртках молоді. Священик, як кермуючий може це виконати, бо має доступ до душі народу.

Тому при відродженні нашої самостійности й державности, священики повинні стати на службу народові. Вони повинні показувати всюди приклад жертвенности для добра народу. Вони повинні словом священника, духовного отця підохочувати його, укріпляти в ньому надію і віру в ліпше, щасливіше майбутнє.

Тепер, в звязку з першими виборами до нашого сойму наше громадянство очікує від духовенства дуже багато. Священики найкраще можуть пояснити важливий факт нашого національного відродження. Нехай же наші священики з Божою поміччю візьмуться до праці й покажуть свою справшню відданість ідеалам українського народу.

А. П.

Промови французьких міністрів

(Париж, ЧТК) До серії визначних промов, що були виголошені в останніх днях, належать й промови французьких міністрів Бонетта, Шотана і Рейно. Міністер закордонних справ Бонне на банкеті радикал-соціялістичної партії сказав м. і.: »Від останніх десяти місяців не було тижня, в якому не виринали б нові труднощі, а саме війна в Еспанії, війна на Далекому Сході, події в середущій Европі і домагання Італії. Висловивши бажання Франції жити в мирі з усіми сусідами, продовжував Бонне: »Мобілізація французького війська у вересневій кризі доказала, що Франція в історичних хвилинах виступить однозгідно та що, хто рахує на занепад Франції, гірко розчарується.

Міністер фінансів Рейно заявив у радіопромові, що Франція перемогла господарські труднощі. »Господарство Франції піднеслось, виробництво зросло та збільшились щадничі вклади. Щодня напливає золото до Банку Франції та за те золото зможе Франція в потребі купити 5000 наймодерніших літаків. Франція ніким не погорджує і нікого не боїться. Вона готова співпрацювати з усіма.

Заступник премєра Даладіє, К. Шотан, на радикал-соціялістичному конґресі сказав: »Найліпшою запорукою безпеки Франції є наша сила, наша праця, наша продукція і національна єдність«.

Наша влада помагає бідним селянам.

Кукурудза для безробітних

(Хуст, 2. 2.) Ми вже наших читачів повідомили про те, що міністерство господарства Карпатської України увільнило суму 300.000 К для переведення кукурудзяної допомогової акції в цілій області Карпатської України. Кукурудзу дістануть бідні селяне в тих селах, де тепер немає жадної праці й де населення немає жадних засобів на закуплення харчів. Пізніше, як буде в селах праця, кожний буде мати змогу цю суму, за яку дістав кукурудзу, відпрацювати. Наша народня влада старається, щоб і населення, яке є тепер без праці, не голодувало. Хлібороби й робітники віддячаться українській владі за цю поміч при виборах 12. лютого тим, що всі будуть голосувати за єдину нашу партію: Українське Національне Обєднання.

Др. О. Дудикевич:

Як обезпечити власників прибережних піль при сплавлюванню дерева

Одною із болючих сторінок нашого сільського життя є шкоди заподіювані рік річно через нищення берегів і забирання врожайних земель нашими водами. Шкоди, що спричиняє нашим селянам вода є двоякі: 1. при повіннях, 2. при сплавлюванню дерева. Хочу писати про ті другі шкоди. Фірми, що закуповують дерево в гірських областях нашого краю, транспортують його в 95% по воді на Тису, а Тисою відпливає дерево до Сеґеду, де є найбільші пили і склади дерева на Мадярщині. Право сплавлювання дерева по воді є залежне від попереднього дозволу, який досі видавав Краєвий уряд.

В тій цілі відбувалося на місці єднання дотичного референта Краєвого уряду, що за участи усіх інтересованих осіб, дотичне рішення згл. дозвіл видавав. Цілий апарат мав на цілі обезпечити приватний маєток, то є землі побіля річки положені, перед шкодами, що могли повстати при сплавленні дерева, а шкід тих буває багато. В наслідок незреґулювання наших рік існування багатьох закрутів на річках, буває, що сплави влітають повною силою на береги або попід береги сусідніх піль, розбивають їх і так уможливлюють воді їх роздроблювання і розмивання. Подібне буває при розбиванні сплавів. Розбитий сплав викидає вода на сусідні землі, а тому, що поодинокі колоди пливуть із страшеною силою, нищать вони, не лиш урожай земель, але і землі самі. Те все предбачав закон, а коли на місцях відбувається дотичне адміністраційне єднання, то буває, що купець, який просив о дозвіл на плавбу, дістає його з тим, що обовязаний на свій кошт обезпечити такі небезпечні місця берегів, поставити там кашиці, щоби в той спосіб унеможливити того рода пошкоджування берегів.

Так виглядає теорія. Інакше є в практиці. Купець, діставши дозвіл, не старається про забезпечення берегів або лише недостаточно.

В наслідок того, кожної зими розбиває сплавлюване дерево сотки берегів побіля річки положених піль. Очевидно, що власникові пошкодженого поля дає закон ріжні можливості жадати відшкодовання.

Коли одначе візметься в увагу обставина, що плавлення дерева лиш при високому стані води можливе, буває тяжко доказати, як повстала дана шкода, чи в наслідок удару сплаву, або в наслідок повені, як такої.

Дивлячись на те, що селянин нерадо ризикує гроші на відшкодовчі процеси, приймає він розбиття свого берега і забрання своєї землі, як Божу кару і проти цього ніяк не виступає. А шкоди, що ідуть до сотень тисяч, остають не заплачені. На ті річі жалуються селяне. на поодиноких зборах і просять допомоги від держави. Ясно, що держава не заборонить воді розбивати береги, але обовязком держави є, дати слабому, а дотого своєму елементові, в таких справах поміч. Та поміч не стоїть державу нічого, а в практиці виглядала б так, що лиш той купець має право жадати дозволу на сплавлювання, який перед дотичним єднанням обезпечить береги, і то в такий спосіб, щоб нормально всяке пошкодження берегу було унеможливлене. Наші села надіються, що таку допомогу від держави дістануть і так остануть у нас сотки моргів (голдів) землі, які кожної весни зносять води в долину.

Архипастирські відвідини Й. Е. преосв. Нярадія

Дня 26. січня 1939 року відвідав Преосв. Владика в товаристві Впр. О. Протоігумена Булика Сваляву, де саме тоді відбувся третій зїзд деканів тутешньої єпархії. Два перші зїзди деканів відбулися в Хусті у перших днях грудня м. р. і в Михайлівцях 15. грудня м. р. Останній свалявський зїзд був заступлений деканами головно з округів страбичівського аж до воловецького та з ужанської і турянської долини. Через такі зїзди має Преосвящений нагоду війти у безпосередній контакт з провідниками поодиноких деканатів та ближче познайомитися із станом парохій, їх потребами і недомаганнями та видати відповідні інструкції своїм співробітникам в управі просторою єпархією.

Мимо віку і перевтоми вибрався Преосвящений Епіскоп в неділю дня 29. січня на Гуцульщину і відвідав **Богдан і Рахів.** — Богданці, хоч приїзд Владики мав радше приват. характер, приготовили своєму Архипастиреві сердечне прийняття. Після 10. години ранку велике число вірних враз із шкільною молодю та зорганізованими Січовиками привітали Преосвященого при тріюмфальній брамі устами свого старости, що поздоровив свого Владику на своїй рідній свобідній землі у своїй державі, та висказав побажання, щоб всенький український народ міг святочно вітати своїх а не чужих Владик у золотоверхім Києві. — **Від місцевої лісової управи** привітав владику її відпоручник. На вступі на церковний двір іменем шкільної дітвори привітала теплим словом дівчинка, а при церковних дверах іменем всіх своїх вірних поздоровив Преосвященого місцевий парох Впр. О. Іван Еґреші. — Після того зачалася співана Служба Божа Соборова, що її служив місцевий парох враз з епіскопським секретарем і діяконом Василіянином Іваном Кухаром, що саме день перед тим приїхав з Югославії в цілі прийняття з рук Преосвященого ступня пресвитера. — Після євангелії промовив до зібраного народу сам Архипастир і по своєму звичаю гарячим серцем закликав вірних до єдности, згоди, солідарности і витривалої жертвенної праці, бо саме цього вимагають потреби народу і молоденької нашої держави. Приявні так і повисли на устах проповідника і глибоко клали слова свого Батька і Владики у свої серця. — Рідке та цім разом дуже сердечне торжество скінчилося внесенням многоліствія духовним і владним достойникам та цілому українському народові. — Богданці горді з того, що саме їх громада мала щастя перша вітати у себе нового Архипастиря.

З Богдану поїхав Преосвящений до Рахова, де після привітання місцевим парохом і намісником Впр. О. Петром Демяновичем, був приявний на вечірні, після котрої промовив до битком наповненої церкви. Вірні так і хватали кожне слово свого Владики, що закликав їх до молитви і привязання до Христової католицької церкви, що одна дає нам запоруку розвитку як у родинах наших, так і у всенькій суспільності. У наших державницьких змаганнях спиратися належить на Христі, Його правді і помочі.

Уже смерком поступив Преосвящений ще до церкви в Акна-Рахові, де після ко-

Подробиці мукачівського інциденту

(Хуст, 1. 2.) Особа, що дня 5. і 6. січня находилася в Мукачеві, розповіла нам таке: Мадярські терористи самі випровокували інцідент і напали на нашу пограничну сторожу. Ведучим цих терористів був колишній районовий поліційний інспектор Білик Ференц, далі Басараб Ференц, Чулак Тодор і Шелеі Міклош. Басараб, Чулак та Шелеі переступили границю біля Підманастиря, а Білик остався взаду. Інші терористи приготовились близько Підманастира — вони мали в намірі зайняти чехо-словацьку пограничну сторожу і поступати далі. Границю переступили в ночі з дня 5. на 6. січня о 3. годині ранку. Між іншими терористами були ще Стефан Чулак, брати Куштани, Маркович, син мадяра з Музикальної вул. ч. 25 та Федір Казинці. Терористів, організованих до цього нападу було 350, майже всі мадяри, з них 50 походило прямо з Мукачова, інші з околиці. Вони ще й сьогодні здержуються на мадярами занятій стороні: Росвиґові, Підгороді та Нижнім Коропці. Вночі наближуються до наших границь, озброєні рушницею, гранатами й довгим ножем.

Терорист одержує денно 3.5 пенґе, за напад 50 пенґе. Коли захопить рушницю нашого вояка, то обіцяють 150 пенґе, за кулемет 250 пенґе.

В Мукачеві викинено з державної служби після різдвяного інциденту 24 українців, а багато чехів замкнули до вязниць, або вигнали на границю. Проп.

Членам проводу УНО

Всі члени Президії і Проводу УНО повинні в найкоротшому часі передати до нашої редакції свої світлини (фотографії) величини листівки для зроблення кліш. Світлини мають бути стоячі, а не поперечні. Кліші замовить редакція »Нової Свободи« гуртово в цинкоґрафії, щоб були дешевші. Оплату одначе (біля 40 аж 50 Кч за одну) покриють відтак самі члени.

Провід УНО.

Більше передплатників — ліпша забезпека для „НОВОЇ СВОБОДИ“

Міцні черевики, з доброї волової шкіри, на ґумовій підошві ніколи не промокають.

Батя

Для весняних праць

міцні ґумові чоботи.

59.-

Бата

Для праці у воді та в болоті найкращі оці ґумові чоботи, що є цілі з ґуми. Міцна ґумова підошва рубцьована так, що чоботи не ковзають.

роткого молебна виголосив сердечне слово до вірних, заохочуючи їх до постійности у вірі та до молитви за тих, що зведені несовісними аґітаторами, відступили вд дороги правди і Христової церкви, блукаючи по бездоріжжах.

Пізним вечером вернув Преосв. Владика домів в тим, щоб у слідуючі неділі війти знову у контакт із своїми священиками і вірними та ободрювати їх до служби Богові і свому народові.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **Англійське виробництво літаків** дійшло на протязі трьох місяців до продукції 3000 апаратів в місяць, т. є. 100 літаків на день. Так повідомляє »Дейлі Геральд«.

— **З Банґкоку,** столиці Сіяму, повідомляють урядово, що викрито там і знешкоджено заговір проти сіямської влади. Заговірники хотіли привернути на престол короля Праядіпока або його брата. Праядіпок уступив в 1935 р. в користь свого сестрінка короля Ананда Магідоля, що мав тоді 10 літ. У звязку зі заговором арештовано багато військових старшин.

— **В наслідок землетрясення** в Чілє загинуло по найновішим звідомленням 50.000 людей, а 18 міст є вповні зруйновані.

— **Французьке міністерство** для внутрішних справ наказало замкнути кордони для усіх спосібних до зброї мущин із республіканської Еспанії.

— **Румунський премєр** установив стипендії для мадярських журналістів і публіцистів зі Семигороду, котрі своїми працями причинились до румунсько-мадярського зближення.

— **Між Мадярщиною і Румунією** — як повідомляє ЧТК з Букарешту — ведуться переговори в справі договору, що мав би унормувати сусідські взаємини обох держав. Той договір планується на зразок німецько-польського пакту, або югославсько-болгарського договору, який має назву договору вічної приязни. Він має також постанову про неаґресію.

— **Понад 58% усіх запасів золота** світу находиться тепер в Сполучених Державах Північної Америки. В 1933 р. мали вони лише 36%. Решта розділюється на інші держави осьтак: Англія 11%, Франція 10%, Голяндія 3%, Швайцарія 3%, Арґентина 2%, Швеція і Індія по 1%.

— **Швайцарська союзна рада** домагається 7,100.000 франків на реорганізацію граничної сторожи згідно з досвідом з минулих маневрів.

— **Голяндська королева** Вільгельміна в радіо-промові закликала голяндський народ до духового оборонного поготівля, до пожертв, а навіть до резиґнації з деякої громадянської свободи, коли це буде необхідне.

— **Був. президент Бенеш** — як подає »Дейлі Телеґраф« — виїхав 2. ц. м. до Америки. Дня 20. лютого почне він виклади в університеті в Чікаґо.

— **Мексиканський уряд** на прохання през. Азані рішив дати азиль тим воякам республіканських міжнародніх бриґад, котрі не можуть вернутись домів. Вони поселяться як хлібороби у слабозаселених околицях краю. Мексика прийме біля 1200 добровільців.

— **Дефіцит** в польському емеритальному обезпеченні умових працівників — по словам польського міністра суспільної опіки — сягає 640,000.000 злотих (біля $3^1/_2$ міліярда кч). Не є це касовий дефіцит, а технічний. Він може захитати виплату рент в майбутньому, але експерти радять, як до цього не допустити.

— **Румунське міністерство** фінансів замкнуло в радовецькій окрузі (Буковина) дальші 42 корчми.

— **Генерал Франко** заявився проти створення невтральної прикордонної полоси на еспанській території для збігців, що втекли перед наступом націоналістичних військ.

— **Куомінтан,** що тепер радить у Чункіні, покликав до життя »найвищий комітет національної оборони« під проводом Чанкайшека. Належить до нього кілька політичних й військових діячів м. ін. християнський ґенерал Фен та комуністичний провідник Чуте.

— **Згідно з італійсько-німецькою** умовою виїде незабаром до Німеччини 37.000 хліборобських робітників, що будуть помагати в так названій »продукційній кампанії«.

— **Литовський премєр Міронас** заявив представникам німецької преси, що Літва не буде робити ніяких перепон праці німецької націонал-соціялістичної партії в Клайпеді.

— **Між Генуєю й Барселоною** встановили нормальну летунську комунікацію.

— **На давних побоєвищах** з часу світової війни у Франції згинуло в наслідки вибуху старої муніції понад 500 поль. еміґрантів-робітників, що працювали на тих побоєвищах при очищуванні їх від повоєнних слідів.

Подяка

Пан інж. Спірідіон Довгаль на своє бажання був звільнений з функції шефредактора щоденника »Нова Свобода«.

В найтяжчих часах виконав він велику працю для нашого часопису, за що провід Українського Національного Обєднання складає йому щиру подяку.

В Хусті, дня 31. січня 1939.

Федір Ревай, в. р.
Провідник УНО.

Кандидати до сойму, увага!

Всіх кандидатів на послів до першого сойму Карпатської України просимо появитися

дня 3. лютого (у пятницю) 1939

у канцелярії УНО, де одержать програму публічних політичних зборів на неділю дня 5. II. 1939. як також схему промов, які мають того дня перед своїми виборцями виголосити!

Провід УНО.

Публічні політичні збори відбудуться дня 5. лютого 1939

Ясіня, год. 11., Іван Рогач,
Рахів, год. 2., др. Мих. Гупаловський,
Богдан, год. 11., Вас. Климпуш,
В. Бичків, год. 3., др. Іван Долинський,
В. Апша, год. 11., о. Станинець Юрій,
Дубове, год. 11., М. Марущак,
Терново, год. 2., М. Марущак,
Нересниця, год. 11., Шобей Василь,
Широкий Луг, год. 2., Шобей Василь,
Колочава, год. 11., др. Росоха Степан,
Сінєвір, год. 2., др. Росоха Степан,
Волове, год. 11., Пазуханич Юрій,
Майдан, год. 2., Пазуханич Юрій,
Довге, год. 11., Августин Штефан,
Більки, год. 2., Августин Штефан,
В. Раковець, год. 11., Ігнатко Іван,
В. Шард, год. 2., Ігнатко Іван,
Н. Верецьки, год. 11., Клочурак Степан,
Золотарево, год. 11., о. Кирило Феделеш,
Воловець, год. 2., Клочурак Степан,
Свалява, год. 11., Федір Ревай,
Чинадієво, год. 2., Федір Ревай,
Іршава, год. 11., Німчук Дмитро,
В. Комята, год. 2., Німчук Дмитро,
Севлюш, год. 11., др. М. Бращайко,
Рокосів, год. 2., др. М. Бращайко,
Залуж, год. 11., міністер Юліян Ревай,
Доробратово, год. 2., міністер Юліян Ревай,
Ґоронда, год. 11., Ґренджа-Донський,
Страбичово, год. 2., Ґренджа-Донський,
В. Лучки, год. 11., Романюк Леонід,
Кальник, год. 2., Романюк Леонід,
Лохово, год. 11., Попович Петро,
Перечин, год. 11., др. Вол. Комаринський,
Доманинці, год. 2., др. Вол. Комаринський,
Порошків, год. 11., др. Різдорфер М.,
Туря Ремета, год. 2., др. Різдорфер М.
Середнє, год. 11., др. Юлій Бращайко,
Худльово, год. 2., др. Юлій Бращайко,
В. Копаня, год. 11., Микола Мандзюк,
Боронява, год. 2., Данило Яцина,
Р. Комаровці, год. 11., Перевузник Іван,
Н. Студений, год. 11., о. Довбак Адальберт,
Келечин, год. 2., о. Довбак Адальберт,
Н. Апша, год. 11., Мойш Ґріґоріє,
С. Солотвина, год. 2., Мойш Ґріґоріє,
Тячово, год. 11., др. Дрбал Мілош,
Тячово, год. 2., В. Свереняк,
Солот. Копальні, год. 2., др. Дрбал Мілош,
Ниж. Коропець, год. 11., Ольдофреді Антін,
Ставне, год. 11., В. Лацанич,
Ужок, год. 2., В. Лацанич,
Жденьово, год. 11., Ґріґа Іван,
Туря Поляна, год. 2., Ґріґа Іван.

Українська книгарня Т. САВУЛА у ВІДНІ

має на складі: відзнаки до шапок (кокарди), ґузики з тризубами, спряжки до поясів, січові та студентські відзнаки як і взагалі різні українськ відзнаки.

Лікарська поміч

Др. Мед. Олександр Плітас, ординує від год. 15 до 17, крім неділі та свят. Лічничий фонд. Ізська ч. 2, Хуст.

Др. Мед. Зоя Плітасова, фахова зубна лікарка, ординує від год. 9. до год. 14. щодня, крім неділі та свят. Лічничні фонд. Хуст, Ізска вул. ч. 2.

Др. Мед. Т. ЯНІШЕВСЬКА відчинила ординацію в **Севлюші, Больнична ч. 12.** Ординує і на лічничий фонд.

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостиницю — **Габура Степана, Королево н. Т.**

Франтішек Шанда, Хуст, вул. Короля Олександра ч. 3. Дешева й елеґантна переплетня книг.

Іван Смерека, виріб ріжного роду шапок. Ціни дешеві. Хуст, вул. Соборна ч. 41.

Арон Якубович, годинникар и золотар. Хуст, вул. Масарикова 30. Направляє годинники та виробляє печатки.

Модний Сальон — Релі БЕРКОВИЧ, Хуст, Масарикова ч. 8. Наймодерніше кроєння. Так само за дешеві ціни учу кроїти й шити.

Пошукую заступників та торгівельників, для продажі прапорів й відзнак як українських, так і інших. **Діттерова,** Братіслава, Шпитальска 26.

Мистецька Громада »Говерля« влаштовує в пятницю, 3. лютого б. р. в Словянскому Домі **Крутянську Академію.** Початок точно о год. 6½ вечер. Вступ за добровільними датками.

КІНО—ХУСТ

9. II., пятниця, о год. 6. веч.:
5. II., неділя, о год. 6. веч.:
Живі трупи.

Перше українське фахове підприємство

канцелярійних машин.

Власна майстерня.
Продаємо й на рати.

Перший торговельний контакт Ваш з нами не буде для Вас пробою, але дуже корисною аквізицією.

Г. Одайник

Все для канцелярії.

Вал. Мезіржічі—Хуст, Січовий Готель.

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колеґія. Відповід. і начальний редактор В. Ґренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право прислані статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина місячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.

Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, ½ стор. 1.600 Кч, ¼ стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпалти. За 1 кв. цм шпалти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпалту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти прекладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

109.
Bednarčuk,
r.reál.gymn.
Modřany u Prahy č.
1018.

Річник XL. Число 24. Хуст, субота, 4. лютого 1939. 20 с.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Українська Америка — Карпатській Україні

Провідник УНО п. Федір Ревай одержав з Америки, від проф. міннесевського університету Олекси Неприцького-Гроновського, — листа, який приносить Карпатській Україні велику радість. Містимо з нього уривок, з якого видно ту велику солідарність цілого українського народу по цілому світі:

»Нью-Йорк, 31. I. Організація Державного Відродження України мала в січні чергове засідання, на якому винесла ряд постанов в користь Карпатської України. Одним з важніших рішень було вислати в Карпатську Україну одіж, взуття і інше. Центральна управа ОДВУ вже вислала для Карпатської України 117 великих пакунків. Деякі з них важать по 350 кілограмів. Є в них взуття, одіж, шкіра на чоботи і інші річі. Кожний пакунок є заадресований на імя премєра д-ра Августина Волошина посередництвом Червоного Хреста. В пакунках є приблизно 400 тисяч штук одягу. Це значить, що майже на кожного українця в Карпатській Україні припаде по одній парі одежі.

Провід ОДВУ також організує кампанію за збіркою всяких медичних приладів, інструментів, ліків та інших запасів для обслуги лічниць в Карпатській Україні. Ця кампанія зустрічається так само з успіхом.

Центральний уряд ОДВУ уряджує першу гуртову прогульку в Карпатську Україну наступної весни. Прогульки зучасниться декілька сот осіб. Одночасово управа ОДВУ повідомляє, що грошева збірка на поміч Карпатській Україні йде добрим темпом.

Слава нашим американським братам!

Справа пеажу через Мадярщину — вирішена

(Будапешт, 2. II.) Мадярська пресова аґенція через радіо-станцію в Будапешті подає, що мадярсько-чехо-словацька делімітаційна комісія вирішила справу пеажу, тобто залізничної комунікації через Мадярщину. За звідомленням з Будапешту, тягаровий пеаж зачнеться 7. цього місяця, а пеаж скорого поїзду зачнеться днем 9. цього місяця. Англійська пресова аґенція Ройтер подає, що неочікуване полагодження справи залізничної комунікації між Мадярщиною й Чехо-Словаччиною сталося на інтервенцію одної з великих держав Европи.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА ДО ПЕРЕГОВОРІВ

(Париж, Унайтед Прес.) Заява канцлера Гітлера, що Німеччина на випадок війни стане по стороні Італії, не вважається нічим надзвичайним з огляду на тісні взаємини між Берліном та Римом. У звязку з тим зауважують, що Франція ніколи не відмовлялась поладнати італійські і німецькі домагання дипломатичною дорогою. Французький амбасадор Франсоа-Пансе заявив міністрові Чянові, що Франція готова переговорювати в справі Джібуті і залізниці Джібуті-Аддіс Абеба, якщо Італія заявить готовість почати переговори про остаточне поладнання питань в Тунісі.

НАШІ КАНДИДАТИ

Продовження

Дир. Августин Штефан. Від 1921-го року директором Торговельної Академії. Виховав він напротязі вісімнадцяти років цілі ґенерації свідомих працівників. Його »Торговельна Академія«, зразу в Ужгороді, а опісля в Мукачові, стала баштою українства. Особливо в Мукачові, в жидівсько—мадярсько—русотяпському гнізді виконала Торговельна Академія під проводом дир. Августина Штефана дива. В ній виховувалась найкраща наша національна молодь, а це все заслуга директора Штефана. Знаменитий педаґоґ, примірний, точний наставник і добрий батько бідних студентів. В найтяжчі часи, в час найбільшого переслідування учителів, стає на чоло Учительської Громади і своїм авторитетом веде це славне товариство вперед, за щастя і волю свого народу. Серед професорського і вчительського стану тішиться великою популярністю, а студенти Академії його прямо обожають.

За останню десятку років працював в Мукачові у всіх українських товариствах: в Просвіті, редакції »Світла«, Національній Раді й ін. І він немало спричинився до того, що українське населення Мукачова й околиці стало національно свідомим (відомий підгорянський шкільний страйк за українські підручники).

За його здібність, за його заслуги, доручив йому наш Уряд ведення міністерства культу, шкільництва і народньої освіти. Пан начальник Августин Штефан зорганізував це міністерство взірцево і поставив наше шкільництво на рівень европейский.

Для нашого Сойма буде честь мати такого посла.

Федір Ревай. Один з найталановитіших наших політиків є Федір Ревай, теперішній Провідник УНО. Правдивий »народній трибун«. Вже зараз після перевороту вибивається на перше місце. Хоч є в душі палким націоналістом, вступує в ряди с.-д.-ів, бо — крім партії о. дир. Волошина — в цій одинокій партії можна щось за українство зробити. Стає послом до краєвого заступництва. Ввесь час провадить у партії величезну боротьбу з чехізаторами. В краєв. заступництву він був майже одиноким оборонцем наших національно-культурних справ. Вороги найкраще б любили нас задавити — розділюють субсидії наліво й направо, субвенціями підтримують ріжні ворожі товариства, навіть мадярський театр, підплачують продажню москвофільську та мадярську пресу... а коли треба дати Просвіті чи іншому нашому товариству справді на культурну діяльність, то на те грошей нема... Як щось вдалося видерти, то це була заслуга посла Федора Ревая, що підтоптав ноги, доки виходив нашим культурним інституціям якусь допомогу. В ті часи він був добродієм наших установ.

Рухливий і меткий з надзвичайним темпераментом. Мало політичних зборів, де б він не виступив. Знаменитий промовець, його слова молотом ударяють, сиплються громами і з ним не можна і не виплатиться конкурувати — всіх переліцитує і хоч би скільки промовців виступало, найбільші успіхи завжди він поніс. Він є майстер в тому, як треба масу захопити і широка авдиторія найбільше йому бє браво.

Не диво отже, що тепер, коли треба було назначити енерґійного Провідника Українського Національного Обєднання, вибір упав на нього і він став Вождем партії, вповні заслужено. Ґ-Д.

(Буде далі.)

Наша молодь і вибори

Може ніхто не був за останніх двадцять років так покривджений, як саме наша молодь. З великими матеріяльними зусиллями, з великими тяжкостями покінчили вони школи, але державні посади були для них майже недоступні. Абсольвенти ґімназій, торговельних шкіл і академії — не говорячи вже про ту масу нашої молоді з покінченими горожанськими школами — роками оббивали пороги урядів надармо. Нашому хлопцеві дістатися на службу було майже виключено. Приватні наші інституції можна було полічити на пальцях одної руки і наші хлопці не мали куди приміститись. Цілі кальварії вони переносили, їх прохання купами лежали на бюрах різних панів референтів і вони майже всюди одержували відповідь: »нені міста«. Абсольвенти ґімназій, торг. шкіл і академії могли в крайньому випадку піти на помічного вчителя на село, але й то лиш дочасно. А як ні, то роками мусіли висіти на шиї своїх ожебрачених батьків. Результат такої політики показався аж тепер, коли бачимо, що прим. майже на тисячу самих жандармів було наших лиш кілька десяток... Те саме з фінансами, те саме з поліцією і з іншими державними урядами.

Тепер, коли прийшов до слова і сам господар цієї землі — сам народ, буде він господарити трохи інакше. Його сини вже не будуть дітьми мачухи, наші посади належать дітям нашого народу.

Це наша молодь повинна памятати, і стояти тілом і душею за свій рідний уряд. Ніхто так не потребує своєї рідної влади, як саме наша молодь. І тому, тепер, мила наша молоде, підкоти рукави і до праці! Всю іншу працю — на бік, а йди туди, де найбільша потреба. Ваші батьки, сусіди, знайомі і незнайомі наші брати ще все не знають, яке то велике щастя мати свою Державу. Ще багато сплячих наших братів по тих зворах та по закутинах того не свідомі, не знають, що то Держава і яке то велике слово: Воля. Їх затроювали алькоголем, денаціоналізували, розбивали і деморалізували партійництвом, то ж їх треба відвідати, ходити з хати до хати і вношувати до тих маленьких хатин Боже Світло, світло святої Волі.

Від двох десяток років вже робимо ріжні »вибори«, але правдиві вибори — то тільки будуть тепер. Ще ніколи перед таким важним кроком не стояв наш народ, як тепер стоятиме 12-го лютого.

Тепер покажи, ти дорога молоде, ти авангарде нашого народу, що вмієш!

Всю працю на бік, на пізніші, спокійніші часи! Цей останній тиждень — це тиждень праці, а день 12. лютого, це час переломовий в нашій новітній історії. Отже, молоде, до праці для добра свого рідного народу, для добра нашої милої Держави. (ґ-д)

ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ
Японії, Англії, Злучених Держав і Німеччини
в Токіо

(Токіо, 1. II.) На вчорашньому засіданні японського парламенту подано предложення, щоб японська влада з огляду на напружене положення між великими державами на Далекому Сході, скликала конференцію заінтересованих великих держав, на якій взяли б участь крім Японії, Англія, Злучені Держави і Німеччина. На цій конференції можна буде установити ясні межі інтересів наведених великих держав на Далекому Сході. Міністер закордонних справ японської імперії, Аріта у своїй відповіді заявив, що японський уряд скликання такої конференції, яка б відбулась на Далекому Сході, вважає бажаним і він від імени уряду заявляє, що таку конференцію, як тільки те буде можливе, японський уряд скличе. Заява Аріта викликала в політичних центрах заінтересованих держав велике зацікавлення.

Делегація в міністра Ю. Ревая

(Хуст, 4. II.) Вчора була прийнята міністром Реваєм 6-членна делегація з Заднього, що передала привіт нашій владі від місцевої Української Національної Ради, »Карпатської Січи« та сільського заступництва. Друга чотирьохчленна делегація з села Суха Бронька передала пану міністрові також привіт і деяке домагання села.

Делегації з сіл запевнили пана міністра, що всі громадяне стоять непохитно за свою владу й всі голоси дадуть на нашу одиноку партію.

Ґафенку у Білгороду

(Білгород, 1. II.) Сьогодні о 11-ій год. міністер закордонних справ Румунії Ґафенку буде на авдієнції в премєра Югославії, Стояниновича. Білгородські політичні кола заявляють, що ці відвідини румунського міністра закордонних справ у Югославії мають неофіційний характер. Ґафенку відвідав Югославію, щоб познайомитись з югославськими ведучими політиками та зорієнтуватись про становище уряду Югославії відносно політики Балканської Антанти та питань у Середущій Европі.

Будапештянські політичні місця з напруженням слідкують за розмовами міністра Ґафенку з югославськими політиками та є переконані, що ці відвідини на перекір урядовим заявленням білгородських політичних кол, всеж-таки є офіційними.

Велика Арабія
під протекторатом Англії і Франції

(Ємен, 2. II.) Як відомо, після скінчення світової війни, по всій Передній Азії і південному прибережжі Середземного моря розпочався панарабський рух, метою якого є відновити велику арабську державу. Панарабський рух помітний починаючи від Ємену, Сирії, Александретти, Палестини, Лібії, Тунісу аж по французький та іспанський Алжір. Перед кілька роками премєр Італії, дуче Мусоліні змагався цей панарабський рух використати в інтересах Італії.

Англійсько-французька дипломатія останніми часами, щоб захоронити посідання Франції й Англії в Передній Азії та Північній Африці, змагається панарабський рух урегулювати та підпорядкувати його інтересам своїх держав. Не є виключено, що при цій нагоді представники арабського світу проголосять Велику Арабію від Ірану, аж по Алжір. Зацікавлені держави з великим напруженням слідкують за працею англійської дипломатії в панарабському світі.

Гарантія для Чехо-Словаччини

(Лондон 2. II.) В англійському парляменті посол Гендерсон поставив премієрові Чемберленові питання, чи він може зложити заяву про пляновану міжнародню ґарантію чехо-словацьких границь. Чемберлен відповів, що та справа є постійно предметом розважань поодиноких заанґажованих держав. А далі сказав: »Що до ґарантій для Чехо-Словаччини, то італійський премєр заявив, що він в принціпі готов прийняти ідею ґарантії чехо-словацьких кордонів проти неспровокованого нападу. Одначе він думає, що на сампеpед мусять бути вирішені деякі питання, як на приклад невтральність Чехо-Словаччини і устійнення кордонів.

Біда в Мукачові

(Хуст, 4. II.) Місто Мукачів вислало до Будапешту депутацію, яка заявила премєрові Імредіму, що Мукачів вдержувався власними засобами, але тепер коли його відлучено від Карпат. України, мусить просити допомоги в центральному мадярському уряді.

Ніякі допомоги Мукачів не захоронять, бо цей колишній торговельний осередок майже цілої нашої країни не має тепер жадної околиці й Мукачів чекає неминуча смерть, від якої його не захоронять ніякі інекції мадярської влади. Ця доля чекає й Ужгород, що теж не має жадної околиці.

Чужі гості у шефа пропаґанди

Шефа відділу пропаґанди відвідали німецькі екскурсії та колишній англійський міністер, тепер посол до англійського парламенту Веджвуд Бен з Лондону, який живо цікавиться Карпатською Україною. З великою приємністю привітано в Карпатській Україні теж кореспондентку французького часопису »Журналь де Парі« Сузанну Шемінад, яка виявила велике зацікавлення українським культурним та політичним життям. Пані Шемінад перебуває ще в Хусті. Зробила дотепер інтервю з комендантом »Січи« Дмитром Клемпушом та багатьома іншими передовими людьми Карпатської України.

Голос селянина з Пряшівщини
Відповідь клеветникам

На сторінках »Пряшевской Руси«, яку редаґують фенциківсько-бродіївські недобитки, можна часто вичитати, що на Пряшівщині не має українців. Тим панам, нічого не радимо, тільки те, щоб вони пішли до першого ліпшого села й тоді переконаються чи є там українці, чи ні.

Ми русини-українці, особливо з Снинської округи заявляємо, що ми є той самий народ, який живе в Карпатській Україні, в Галичині й в Радянській Україні, говоримо такою ж мовою.

Де-б не жили українці, чи то в Карпатській Україні, чи то в Галичині, чи то в Великій Україні, всі вони братаються, єднаються, тільки на Пряшівщині наші пани страшать українською ідеєю. Але ми їх більше не слухаємо, бо знаємо куди вони тягнуть й що їм на серці. Їм милійший Будапешт або Варшава, як рідний народ, з якого живуть.

Завдяки свідомим українцям учителям, ми сьогодні маємо десятки студентів з Пряшівщини, які відвідують школи в Карпатській Україні. Маємо надію, що з тих наших студентів виховаються свідомі одиниці, які понесуть між нас правду й свідомість. Школи, в яких учать русофіли, виховують шкідників народа й яничарів. Нас і наших дітей вони вчили так, щоб ми ніколи нічого не знали.

Ви, браття русини-українці снинської округи, які ще досі блукаєте у пітьмі, пізнавайте правду, скиньте більмо з очей, не вірте тим, що нас довгі роки обманювали та ще при кінці хотіли запродати в неволю. Ставайте в ряди свідомих! Нашим кличем хай буде: В єдності українського народу — наша сила, наша краща будучність!

(В-ш)

Українці до поштової служби

(Хуст, 2. 2.) Довідуємось, що міністерство господарства Карпатської України дало поштовій дирекції в Хусті дозвіл на прийняття 70 українців до поштової служби. З тих службовців буде прийнято 40 до категорії урядників, а 30 до інших помічних категорій. Для нас буде мати велике значіння те, що пошта буде поволі переходити виключно до рук наших людей.

Котрі села будуть мати „білий прапор“?

(Хуст, 2. 2.) Між нашими селами ведеться шляхотне змагання в тім напрямку, щоб в неділю, 12. лютого, здобути »білий прапор«. Цей прапор може вивісити те село, яке буде мати 98 % голосів за одинокою кандидаткою Українського Національнього Обєднання. Всі наші села вже тепер приготовляються на неділю 12. лютого, щоб по виборах могли похвалитися »білим прапором«. Населення в деяких селах рішило, що 12. II. по Службі Божій підуть всі, грекокатолики й православні, що мають право голосу, до приміщення голосовання та будуть змагатися, щоб було не тільки 98 % за одною кандидаткою, але хочуть мати 100 %! »Нова Свобода« буде по виборах поміщувати короткі репортажі з тих сел, що будуть мати 98 % і здобудуть »білий прапор«.

До служби приймають наших людей

Сьогодні наша влада прийняла до державної фінансової служби 250 самих наших людей.

Слава нашій владі, слава нашим міністрам, що дають хліб нашій молоді.

Один із молоді.

Тисячі робітників вже найшли працю

На лініях Липша-Свалява, Велика Копаня-Коропець, працюють при дорогах тисячки наших робітників. Заробляють, пішо і з кіньмі, возять пісок, каміння, шутер. Роблять насипи, утворюють нові дороги . . . А ще як прийде весна, то не буде тут ні одного безробітного — навпаки, ще будуть нам бракувати робучі руки.

Наша влада постарається, щоб всі сини і всі дочки нашого народу мали працю і хліб.

Слава нашій владі!

Робітник.

Читайте та поширюйте „НОВУ СВОБОДУ“

Кровавий інцідент на Далекому Сході

(Шанхай, 2. II.) Англійська пресова агенція Ройтер подає, що на манджурській границі, між японськими й більшовицькими пограничними відділами біля Благовіщенська, дійшло до кровавої сутички. Англійські військові спостерігачі повідомляють, що в бою були вжиті також міномети та важкі скоростріли. Японський амбасадор у Москві відвідав народнього комісара СССР, Літвінова, якому заявив гострий протест японського уряду, підкреслюючи, що сутичку викликували пограничні відділи СССР. Літвінов пообіцяв інцідент строго розслідити.

Італо-Французький спір загострюється

(Лондон, 3. II.) »Дейлі Мейл« подає, що в Парижу, із-за аґітації тайної радіовисильні на Корсиці, що кожного вечера о 20. год. висилає вісті проти французького уряду у мовах італійській та французькій, панує велике зворушення. Таємна радіо-висильня повторює гасла »Туніс, Корсика, Ніцца — до Італії«. Французький генеральний штаб з огляду на загрозливий стан, покликав до зброї біля 100 тисяч резервістів, в тому числі летунів, спеціяльних техніків і танкістів. Французькі військові кола є переконані, що цього літа дійде до зудару з Італією. Ройтер водночас подає, що з Парижу виїхала спеціяльна військова комісія до Америки.

Державний жеребчинець в Карпатській Україні

(Хуст, 4. II.) До окупації в Карпатській Україні було 39.600 коней, на окупованій території залишилося 11.245. Отже Карпатська Україна має після окупації 28.355 коней.

Карпатську Україну, щодо господарського життя, можна поділити на три полоси, а саме: на полосу гористу, середню та низину. Саме цей розподіл береться під увагу в державнім жеребчинці в Туря Реметах, де плекаються коні. В цьому жеребчинці розріжняють такі породи:

1. Гуцули: Гробі, Гірський та Гуцул для гірної полоси,
2. англійські повнокровні й півкровні та Ноніуси, що приділюються до низинної полоси,
3. ліпісанські, арабські півкровні та англоараби, що приділюються до середньої полоси Карпатської України.

На територію Карпатської України допускаються тільки ті племінники, що виплекалися в жеребчинці в Туря Реметах.

Крім коней племінників має державний жеребинець теж стадо самичок, яке дало вже багато расових ґуцульських коней, яких велике число можна бачити в чсл. армії.

При жеребчинці в Туря Реметах є теж спробна станція сивобурого карпатського скота, з якого має вийти чиста раса худоби на цілу Карпатську Україну.

Лихими ворогами народньої справи є ті, котрі не висилають точно передплати „Нова Свобода“ працює для Вас, зробіть щось і ви для „НОВОЇ СВОБОДИ“!

В Берліні про К. Україну

(Хуст, 4. II.) В Берліні недавно читав лекцію про Карпатську Україну проф. др. Генц Гекель по німецьки: »Моя подорож по Карпатській Україні«. Прелеґент широко розписався про будівничу працю нашої влади в своїй вільній країні.

Свято Крут у Празі

(Від вл. кореспондента.)

Празька філія Української Громади в ЧСР., Академична Громада і Союз Карпато-українських студентів влаштували в неділю 29. P. 1939 в малій салі »Унітарії« свято в честь героїв, поляглих в бою під Крутами. У вступному слові згадав студент Антонович тих молоденьких студентів ,які 21 літ тому, всупереч всім правилам стратеґії, але за то з огненною любовю в серцях, кинулись були під Крутами у бій з вдесятеро разів сильнішим ворогом, щоб боронити честь української Нації і всім майбутнім поколінням українського студентства дати приклад і вказати шлях, як треба боронити Націю. В імені всього організованого студентства Антонович заявив, що воно рівнож готове кожної хвилі замінити свій студентский одяг за військовий однострій і під проводом Вождя Нації битися за самостійність і соборність українських земель, а як треба буде, то й життя своє положити за свободу, добро і велич Нації. В доказ памяти славних героїв українське студентство кожного року відмовляється в цей день від всякої їжи і цілоденним постом заявляє готовість своєї жертвенности. Історичний і ідеологічний реферат з приводу славної річниці виголосив студент Маруняк. Студ. Дехівна віддеклямувала з успіхом вірш Стефаніва »Крути« з великим зрозумінням; доброю дикцією віддеклямував вірш В. Янова »Крути« надійний студ. Гарасевич. Найкращою частиною свята був виступ студентського хору, який під проводом нашої славної диріґентки проф. Росіневич-Щуровської відспівав Гайворонського »Коли ви вмирали«, »Ой горе тій чайці« та Леонтовича »Козака несуть«.

П. Вига.

Лавреат Карп. України

(Хуст, 4. II.) Члени жюрі, вибрані Радою Товариства письменників і журналістів ім. Івана Франка у Львові для призначення трьох літературних нагород за найкращі твори, написані в 1938 році — рішили одноголосно уділити третю нагороду Іванові Колосові за збірку поезій »Молоді мої дні«. Іван Колос є уродженцем Карпатської України, студіював філософію в Празі, зараз служить у війську. Іван Колос це псевдонім дуже талановитого нашого письменника.

Міцні черевики, з доброї волової шкіри, на ґумовій підошві ніколи не промокають.

Батя

476

Зоря Ясінчук:

Хай прийде вже той день

Ах Дніпре, діду, Дніпре
як хвилі твої бють,
ті хвилі силу, волю
погребану несуть.

Та прийде час відплати:
лавіною вона
розіллється далеко
з самісінького дна

і пірве міліони
в кровавий танок ген,
ах, Дніпре, рідний Дніпре
хай прийде вже той день.

Яке життя, така смерть

(Хуст, 4. II.) За нападу руссо-мадяронських фенцикових »чорних сорочок« біля Ужгороду на пограничну сторожу Карпатської України згинув підстаршина Іштван Калмар, провідник мадярських терористів з Радванки. Іштван Калмар був сином рахункового директора з краєвого уряду в Ужгороді за старого розсипалівського режіму.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **Звичайний військовий** бюджет Англії на рік 1939/40, яким на днях буде займатись рада міністрів, буде виносити пів міліярда фунтів шт. (70 міліярдів К), з чого припадає на флоту 200 мільйонів, на військо 150 міл. та на летунство теж 150 міл.

— **Новий англійський амбасадор** в Москві Сер Віліям Сід — як подає »Дейлі Телеграф« — мав при перебранні уряду розмову з народним комісаром Літвіновом і през. Калініном. Амбасадор висловив бажання англійського уряду, розглядати усі питання міжнароднього значіння радянським урядом зі становища миротворчої співпраці. З радянської сторони підкреслено, що Радянський Союз не передбачає в Европі конфлікту, який справляв би йому турботу. Він переконаний, що опанує ситуацію на Далекому Сході, оскільки йде про радянські інтереси.

Ревізія французьких торговельних договорів з Середущою і Південною Европою була предметом нарад підкомісії французького парляменту. Уряд звернув увагу на труднощі ізза того, що середньо і південноевропейські держави можуть платити свої довги тільки товарами, яких у Франції немає потреби. Найбільші труднощі є в торговельних взаєминах з Румунією і Югославією. Порішено не виповідати договорів, але шляхом переговорів як найскоріше пристосувати договори до змінених умовин.

— **Англійський міністер кольоній** Мекдональд подав до відома в англійському парляменті, що конференція в справі Палестини почнеться в Лондоні дня 7. лютого.

— **Екзекутива** »Лейбур Парті« виключила зі свого складу парляментарного посла Стефорда Кріта за те, що він аґітував в партії за бльоком з лібералами та незалежними опозиційними послами.

— **Литовський і польський уряди** обмінались нотами, в яких стверджується, що у Вильні твориться литовський кон-

ШУКАЮ
помешкання — кімнату з кухнею
Адреса в адміністрації „Н. СВОБОДИ“

Для весняних праць

міцні ґумові чоботи.

59.-

Батя

Для праці у воді та в болоті найкращі оці ґумові чоботи, що є цілі з ґуми. Міцна ґумова підошва рубцьована так, що чоботи не ковзають.

сулят, а в Клайдеді польський.

В Шангаю виконав невідомий китаєць в гостинниці атентат на високого урядовця нового нанкінського уряду Маї-Угонґа. Урядовець поцілений револьверовою кулею згинув на місці. Атентатник утік.

В Монтевідео відбувається від кількох днів господарська конференція, в якій беруть участь представники Арґентини, Бразилії, Параґваю та Уруґваю. Темою нарад конференції є, м. ін., справа дозволу на поселення на території 4 заінтересованих держав европейських еміґрантів. Для основного розгляду цієї справи вибрали окрему комісію.

— **Міністер торговлі др. Шадек**, що вів господарські переговори в Берліні, повернув до Праги.

— **Приготовляється випуск** десяти мільйонів пятисотинкових (гелерових) монет. В останньому часі торговці нарікали на брак тих монет.

— **Десята чергова** конференція закордонних міністрів балтийських держав відбулась від 1. до 3. лютого в Кавнас.

— **Французький уряд** іменував підполковника генерального штабу Альборда військовим аташе при французькому посольстві в Празі. Це є перший військовий аташе Франції в Чехо-Словаччині, бо в часі існування французької військової місії Франція військового аташе в Празі не мала.

— **Французький парлямент** прийняв одноголосно законопроєкт, яким признається двохлітню військову службу тривкою установою.

— **Експльодувала бомба** в дворі допомогового комітету для республіканської Еспанії в Антверпії. Дім внаслідок експльозії сильно пошкоджено. Жертв в людях не було.

КІНО—ХУСТ

5. II., неділя, о год. 6. веч.:

Живі трупи.

По селах і містах Карпатської України

Кивяждь:

Рідне село зрадника Бродія; завдяки колишнім українським учителям в селі світло правди трохи пробилося між народ. Останні українські учителі тут притаїлися, на працю не сягли, мабуть боялися гніву Бродія, щоб не впасти в неласку. Селяне пробігають поміж хатами мов засоромлені, що їх село дало такий зрадницький виплодок. Кілька несвідомих навіть ще й тепер симпатизують, за них другі ганьбляться. Більша частина населення береться до праці, щоб усунути каламуцтво та темноту, що остали з часів впливу »премєра«.

Хмільник:

Приграничне село. Населення глибоко освідомлене. Управитель Федір Деревлянник присвячує йому ввесь свій час та здібності. Не малу працю виконують тут і місцеві студенти. Староста сіпався сюди-туди, але побачив, що сила тільки з народом, тому притих. Укр. Нар. Раду творить тут ціле село, а всі хлопці січовики махають буками на тих, що вирвали їм братів з під бока.

Богаревиця:

Це старе українське гніздо. Богаревицькі кажуть: »У нас зрадників нема. Ми всі в Народній Раді та Січі.« Наш пан управ. Стульник із нами. Ми всі при ньому. Славити Бога вишнього, що дожилися такої ласки, як воля. Її могли б віддати хіба наші трупи. Шкода, що пан отець так байдуже ставиться до нашої справи. Може ще все на нього подуває вітрик ізза близької границі?«

Воловиця:

Це село, яке не може наскорі зорієнтуватися в новому положенню. Його було також затроїло нещасливе москвофільство. Щастя, що тільки поверхово, тільки забаламутило. Тепер це село скоро, скоро збирається мов дитина на ноги й віримо, що скоро догонить інших, бо дуже цішко стає. Народня Рада є тут вже також, а навіть і Січ. Це найліпші ліки на уздоровлення села. Лиш так далі, Воловичани!

Шаркад:

Приграничне село, де мадяри довго своєю пропагандою відстрашували людей від вступу до Народньої Ради та Січі. Але тепер тут Народня Рада і Січ сильними організаціями, а ціле село вказує мадярам дулю. »Краще згинути на волі, ніж померти в неволі« говорять шаркадяне. Але лиш хай відважиться слабший на сильнішого

Пилипець:

Наше вчительство провадить дуже старанно культурну працю між населенням. Читальня »Просвіти« часто влаштовує виховавчі лекції. Ми маємо свій народний дім. Організовано у нас »Карпатську Січ«. УНР, театральний гурток та хор.

Лозянське:

Є це бідне верховинське село, але що до національної свідомості — його можна зачислити на перше місце. Ще в 1922 р. льозянчане заложили тов. »Просвіту«, майно якого сьогодні досягає до 15.000 корон. Будує свій народний дім, який цього року буде докінчено.

Золотарево:

Досить велике село, розложене на грунтах. У нас організовано УНР й »Карпатську Січ« яка має два відділи: чоловічий і жіночий. Заложено також »Союз українок«. Дуже гарне враження на нас зробила доповідь письменника Ґренджі-Донського.

Синьовир-Товчка:

Дня 9. I. 1939. відбулися загальні збори »Просвіти«. Присутніх було 45 членів. По вступному слові упр. школи П. Слабошпицького були звіти попередньої управи, уділення абсолюторія та вибори нового виділу, до якого увійшли: гол. Святиня Гриць, заст. Субота Михайло, секр. Субота Павло, скарбник Міщанин Федір, бібл. Субота Василь, заст. виділових: Кицюк Василь, Святиня Василь та Галатиба Гриць. На бажання членів рішено заснувати курси для іспитів за народню та горожанську школу.

Ільниця:

До нас назначено нового упр. школи п. Івана Черничку. При його допомозі у нас часто відбуваються лекції. Праця в »Карпатській Січі« іде скорими темпами. Ільничане заявляють, що всі будуть голосувати за своєю владою, за партією УНО.

Макарьово:

Наше село було баштою Фенцика-Бродія. Всежтаки, завдяки праці декілька свідомих селян, удалося в нас оснувати УНО. Організуємо »Карпатську Січ«, яка до тепер має 15 членів. Готовимось до виборів. Тому Укр. Нар. Рада веде пильну працю.

Великі Кумяти:

Українська ідея розвивається та йде вперед. З нагоди свята Крут ми влаштували театр. виставу. Вона мала гарний успіх, як моральний так матеріяльний. Наше село побачило, де є правда. Тому воно цілком стоїть за своєю владою.

К. У.

ВІСТІ

Особові вісті.

Уряд Карпатської України цими днями іменував Андрія Ворона, бувшого особового секретаря міністра Ревая, старшим міністерським секретарем, Юлія Білея, директора поліції в Хусті старшим поліційним комісаром, дра Миколу Поповича міністерським комісаром, дра Вілібалда Пановського поліційним комісаром, дра Василя Шпака комісаром політ. управи, Івана Кралика комісаром політ. управи і Юлія Гомичка комісаром політ. управи.

Навчання в ракошинській ґімназії. Від 7. лютого почнеться навчання в ракошинській ґімназії в класах від I.— VII.

Директор ужгородської жидівської ґімназії, інж. Адольф Тохтен, покінчив самогубством, бо мадярські уряди робили йому всілякі перешкоди в продовжуванню навчання в його школі.

Загальні збори Окружної Опіки над молодю в Перечині. Дня 5. II. 1939 р. о год. 14. (2.) відбудуться загальні збори ООМ. в Перечині, на які запрошується всіх зацікавлених.

482 Предсідник: П. Добей.

„НОВА СВОБОДА“ виконує своє завдання.. Що робите Ви для „Нової Свободи“?

ЕСПАНСЬКИЙ АНЕКДОТ:

Дон Жуан полюбив лиху й зарозумілу дівчину. Вона сказала до нього:

— Якщо хочеш, щоб я вийшла за тебе замуж, віддай мені своє серце назавжди.

Дон Жуан відповів:

— Моє серце є твоєю власністю.

— Віддай мені свій розум.

— У мене вже нема розуму від тієї пори, коли я стрінувся з тобою. Я нерозумний.

— Віддай мені свою честь.

Дон Жуан поблід.

— Хай буде по твому. Візьми собі мою честь.

Дівчина сказала:

— Тепер я дотримаю обітниці і вийду за тебе замуж.

Тоді Дон Жуан відповів:

— Це неможливе. Ти забрала все, що було мною. Мене вже нема. Я — ніщо, а ніщо не може бути твоїм мужем.

І відійшов.

Хочете довідатися про минуле Карпатської України, про героїчну боротьбу за волю в XIII. віці? —

Прочитайте історичний роман Ґренджі-Донського »ПЕТРО ПЕТРОВИЧ«.

Хочете довідатися про нинішню столицю Карп. України, про славне минуле руїн хустського замку?

Прочитайте його »ЧЕРВОНУ СКАЛУ« (Князь Богдан). Ціна по 10 кч.

Замовляти в автора, Хуст, вулиця Брящайків ч. 8.

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостиницю — **Габура Степана, Королево н. Т.** 478

Іван Смерека, виріб ріжного роду шапок. Ціни дешеві. Хуст, вул. Соборна ч. 41. 479

Модний Сальон — Релі БЕРКОВИЧ, Хуст, Масарикова ч. 8. Наймодерніше кроєння. Так само за дешеві ціни учу кроїти й шити. 480

Запасні старшини і підстаршини української народности подайте свою адресу в цілі заложення Товариства українських старшин і підстаршин, на адресу: **Іван Гаргай,** ревізор К. Д. С., Севлюш, Вербовецька 138. 482

Споживча Спілка в Довгім пошукує кваліфікованого склепаря, що провадив би не лише склеп, але й гостинницю при склепі. **Управа Спілки.** 481

Перше українське фахове підприємство

канцелярійних машин.

Власна майстерня.
Продаємо й на рати.

Перший торговельний контакт Ваш з нами не буде для Вас пробою, але дуже корисною аквізицією.

Г. Одайник

Все для канцелярії.

Вал. Мезіржічі—Хуст, Січовий Готель. 484

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колеґія. Відповід. і начальний редактор Р. Ґренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право прислані статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина цісячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.

Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, 1/2 стор. 1.600 Кч, 1/4 стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпальти. За 1 кв. цм шпальти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпальту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти перекладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

Bednarčuk,
kr.reál.gymn.
Modřany u Prahy č. 1018.

НОВА СВ

Річник XL. Число 25. Надяно 5. лютого 1939. 50 с.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Селяни!

Коли хочете, щоб наша влада перевела земельну реформу і приділила землю селянам — голосуйте на партію Українське Національне Обєднання. Як хочете, щоб полонини і пасла були приділені громадам — голосуйте на одиноку партію нашого народу: Українське Національне Обєднання.

Робітники!

Коли хочете праці при будованню залізниці, стацій, будинків і доріг, коли хочете щоб ваші родини мали хліба — голосуйте на партію Українського Нац. Обєднання.

Наша молоде!

Коли хочеш, щоб в наших урядах не сиділи чужі люди, але сини нашого народу, то голосуй на нашу партію і навчай других, несвідомих своїх братів, іди в народ, повчай, скажи й іншим, що буде злочином, більше, як самогубством, якщо ми тепер не постоїмо за нашу Державу, за нашу владу і за нашу одиноку партію.

Православні наші брати!

Голосуйте разом з нами, ми сини одного народу. Вашу православну віру ніхто не буде переслідувати, бо православний такий самий українець, як і греко-католик.

Не вірте ворогам, що хочуть нашої загуби.

Знайте, що лиш у своїй рідній державі чекає щастя нас і наших дітей.

Тому всі, як один, даємо голос на нашу щиронародню партію:

Українське Національне Обєднання!

КОЛИШНІЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ДО СОФІЇ

(Софія, 4. II.) Колишній французький міністер, Павел Бастід, приїде цього місяця до Софії, де здержиться кілька днів. Павел Бастід є членом клюбу радикальних французьких послів. В Софії він зустрінеться із старими приятелями.

Південна магістрала Карп. України скінчена

(Хуст, 4. II.) Редакція Нової Свободи сьогодні перед полуднем одержала телеграму, якої зміст тут наводимо: »Сполучення битих шляхів біля Ужгороду сьогодні було завершено, південна магістрала Карпатської України являється вповні здібною для комунікації«. Управитель будови битих шляхів біля Ужгороду інж. Мілош Буршік.

Отже, південна магістрала Карпатської України, про яку останніми часами так багато писалось, є готова.

НАШІ КАНДИДАТИ

Продовження

Др. Микола Долинай. Цей наш патріот цікавився нашим народнім життям вже студентом. Денною політикою він не займався і тепер не анґажується, його цікавлять більше національно-культурні питання нашого народу.

Та відіграв він велику ролю підчас перевороту: він був тим першим, історичним секретарем Національної Ради перед двадцяти роками, що звільнила нас з мадярського ярма. Від того часу др. Долинай бере участь у всіх культурно-освітних товариствах, Просвіті, Національній Раді й ін. В Ужгороді був він улюбленим лікарем деяких наших середніх шкіл. Скільки раз бідні учні звертались до нього за лікарською порадою, ніколи від них не відмовив — зрозуміло: без жадного гонорару.

Др. Микола Долинай є членом нашої делімітаційної комісії в Будапешті. З опису дра Юлія Брящайка знаємо, яка це величезна праця. Треба вирішити дефінітивні границі, справу оптації, маєткові справи евакуованих і т. д. Др. Долинай взяв на себе цей тягар і, далеко від родини, в чужині, серед тих, які дивляться на нього вовком, боронить справу свого рідного народу. Боронив він нашу справу в Відні, нещодавно був у Берліні і куди тільки не покличе його інтерес нашої молодої Держави, всюди радо їде і знанням світових мов навязує контакт з рішаючими чинниками. Тихий, скромний, але при тому палкий в середині душі, ентузіяст, що любить Рідний Край і свій народ з цілої глибини свого серця.

Степан Клочурак. »Штеня« Клочурака знає ціла наша країна, добре знає його наш народ. Степан Клочурак, брати Клемпуші, Дмитро Німчук, покійник Микола Сабадюк та інші — це леґендарні герої гуцульського повстання сперед двадцяти роками. Ці очайдушні, тоді ще, молоді хлопці, під проводом пана оберлайтнанта Степана Клочурака, військового старшини, роблять дива: гурт відважних гуцулів обезброює 600 мадярських гонведів-сейкелів (між тим одного полковника й чотирьох старшин) їде походом на Сигіт і проголошує здуку рідної Гуцульщини з Україною . . . Після розгрому, опинився Степан Клочурак в румунському таборі полонених, серед тяжких обставин пробуває там пять місяців, опісля вдалося йому втекти в Україну, де на чолі свого гуцульського куріня веде дальшу боротьбу. Та »встояти не було сили« і Степан Клочурак знов попадає в табор військових полонених, тепер в польський . . . Згодом повертає додому і від того часу працює, як партійний секретар, кооператор, організатор й ін. Його великою заслугою є, що розбив тоді всемогучу русофільську аграрну партію на українське крило, здобувши значне число голосів при виборах. Знаменитий промовець, редактор з гострим пером, знаток лісоводеревляного промислу. »Штеньо« — людина майбутньости, перед ним ще багато завдань і він їх виконає.

Г-Д.

(Буде дальше.)

НАРОДЕ, НЕХАЙ БУДЕ ВОЛЯ ТВОЯ..

Карпатська Україна дня 19. січня б. р. вступила в четвертий стан свого державно-національного будівництва. Першим станом було проголошення 9. жовтня 1938. р. Українською Центральною Радою самостійности Карпатскої України в федеративній республиці чехів, словаків і українців; другий стан починається днем утворення 26. жовтня 1938. р. національно-української влади на чолі з премєром дром о. А. Волошином; третий стан датується від ухвалення в загально-республіканському парламенті 21. листопаду 1938. р. конституційних основ про державне усамостійнення Карпатської України; четвертим станом є оголошення карпатоукраїнською владою виборів до Краєвого Сойму на день 12. лютого 1939. року.

Кожний з цих станів має свою історію і своє окреме значіння в загальнім процесі карпатоукраїнського державотворення. Всі переломові дні, якими починались нові стани карпатоукраїнського державного будівництва, будуть записані в історії Карпатської України.

Одначе дата 12. лютого б. р. буде датою особливого історичного значіння — в цей день відбудеться узаконення державно-правного становища Карпатської України виявом волі народа.

Виборче голосування до Карпатоукраїнського Сойму є в суті речі здійсненням принципу народоправства, в його повному і широкому розумінні. Народ є суверенном державних прав: його волі і його контролі підлягає влада, законодавчий сойм і національно-політичний провід. Таким проводом в Карпатській Україні є Українська Національна Рада, яка орґанізувала політичне тіло — Українське Національне Обєднання — в склад котрого входить українська еліта, тобто найактивніші громадські, політичні, культурні та економічні працівники на народній ниві. Вони творять провідну силу нації. Цей національний провід разом з українським урядом мають не тільки моральне та формальне право, але й обовязок предкладати на затвердження народу свою діяльність і ухвалення всенароднім голосуванням їхніх пропозицій. Всенародне голосування може предложені на народ. рішення справи більшістю своїх голосів апробувати або відкинути. — Тут здійснюється найвище і незаперечне право народа: своїм голосом вирішувати найважніші державні справи. А такі справи якраз і будуть рішатись дня 12. лютого.

Своєю участю у виборах народ ствердить усамостійнення Карпатської України. Затвердить рішення свого уряду про покликання до життя українського законодавчого орґану та висловить вотум довіря свойому національно-політичному проводу — Українському Національному Обєднанню, одобривши висунутих ним кандидатів на послів-законодавців і уповноваживши цих кандидатів бути народніми заступниками з усіма правами чинити волю народа в Краєвому Соймі.

У виборах до Сойму Карпатської України виставлений лиш один список кандидатів. Таким чином ці вибори будуть фактично своєрідним плебісцитом. Кожний громадянин Карпатської України 12. лютого своїм голосуванням виявить свою думку і волю. Хто є за самостійність Карпатської України в потрійним державнім союзі чехів, словаків і українців, хто за свій український уряд, хто за свій краєвий-національно-політичний провід; хто за свій Карпато-український Сойм, хто за право народа на українській землі — той буде голосувати »за«; хто з цим не згоден — той буде голосувати »проти« Скільки буде »за«, а скільки »проти« — це рішить 12. лютого сам народ так, як він хотітиме і такою буде його воля.

Пекор.

Про збори в Хусті 1919 року

Газета „Руська Країна“ назвала збори „вибухаючим вулканом“

(Подає: Др. Михайло Брящайко.)

На зборах Народньої Ради в Хусті дня 21. січня 1919 року, — коли проголошено злуку Підкарпаття з Україною — появилося більше журналістів. Між тими журналістами був і редактор тижневика »Руської Країни« Вишнянський (о. Віктор Желтвай). Перед тим називалася ця ґазета »Наукою«, пізніше »Свободою« а тепер виходить під назвою »Нова Свобода« як щоденник. Редактор Вишнянський, як очевидець оповідає свої враження в 5-му числі »Руської Країни« з дня 28. I. 1919 так:

»З Ужгороду до Киральгази якось ще прицарабала машина. Світив місяць і ми, ужгородські газетарі й зацікавлені рушили пішком до Хуста, перейшли через Тису залізничим мостом, а далі дорогою. Вже світало, як побачили ми розвалини хустського замку. Місто якраз тоді будилося зі сну. Когути заспівали. Двері туттам відчинялись і хустянці дивувались, що ранком завчасно по вулицях є тільки чужих людей. Це брати русини-українці позїзджалися з кожного боку до Хуста на збори, щиро здоровкались і питали один одного: А Ви з котрого села? Та годі було всі села знати. Були многі лишаки, але було досить і лемків. Не один 2-3 дні йшов пішки, щоб прибути до Хуста на конґрес.

Служба Божа почалась о 9. годині в церкві. Делегати завдали свої свідоцтва, поставали в ряди, з трьома українськими синьо-жовтими прапорами напереді і рушили до церкві. Зачинали з Богом. Походуючи сміло заспівали: Вже воскресла Україна! У церкві і біля церкви повно людей, наче на відпусті. По службі священник Парканій посвятив сньожовтий прапор. Вдтак похід рушив на конґрес.

Збори відкрив Др. Юлій Брящайко. Аж дивно було чути слова »не хоче-ме бути слугами чужих народів«! Головою вибрали одноголосно Д-ра Михайла Брящайка. Заледва скінчив промову голова, коли Іван Волощук голосним словом гукнув до народа: »Куди хочете приключитись?«

» До України, до України!«

Отак голосили всі делегати від Попрада по Тису. По виборі президії делеґати вже так розпалилися, що чути було грімкі голоси: »Не треба нам Пешту, йдемо до Києва!«

А коли про якунебудь справу багато радились і переговорювали, то досить було заголосити: **»Нехай буде так, як у Києві!«** - і всі - всі разом гукнули: »Хай буде так!« І вже про те більше не рішали. Та всетаки ухвалили багато постанов, про які списано протокол.

Збори скінчились, аж коли вже сонце заходило. Пішли ще раз під церкву, а там всі присягнули на український прапор.

Цілі збори робили враження вибухаючого вулкану, котрому дотепер не можна було вибухнути. Помітно було на лицях й очах, що цей народ пребогато терпів невинно«.

„НОВА СВОБОДА“ виконує своє завдання.. Що робите Ви для „Нової Свободи“?

Міжнародне положення й ми

Гра в театрі европейських подій продовжується. Її драматичність набирає все більше й більше виразної форми. Італія поставила перед урядом Франції ясні територіальні домагання і всією своєю вагою ставиться за їх здійснення. Французька преса, радіо, державні мужі заявляють, що нікому не відступлять ні пяді своєї землі. Італію підтримує другий партнер оси Рим—Берлін, Німеччина. Але допомога Франції з боку її союзників є дуже проблематичною. Англія радить Франції не бути упертою, але Франція не погоджується з цим. Це ще сильніше зменжує надії на мирне полагодження конфлікту.

Велика Німеччина далі притягає під свій вплив, в сферу своїх інтересів держави Середущої й Східної Европи. До пакту проти комуністичного інтернаціоналу приступила Мадярщина. Чехо-Словаччина й Польща поки що ні.

Положення в Европі до промови Гітлера було дуже напружене. Справа Еспанії вияснюється, ґен. Франко перемагає. Все ж таки на Заході небезпека війни не минула. Німеччина недвозначно вимагає повороту колоній.

Карпатська Україна стоїть на певному грунті. Нею цікавиться ввесь світ, бо в Карп. Україні пересікаються інтереси декількох европейських великих держав. Але Середуща Европа є цілковито під впливом Великої Німеччини, під натиском якої Польща мусила відмовитись від спільного мадярсько-польського кордону.

При такому положенні в Карпатській Україні будуть відбуватися перші вибори до свого сойму. Це є акт, який буде мати велике значіння для дальшого політично-господарського й культурного розвитку нашої Батьківщини. Очі приятелів і ворогів з цілого світу дивляться на нас. Приятелі радіють з наших успіхів а вороги найрадіше бачили б нас знову в мадярському ярмі. Але вже їм ніщо не поможе, наші границі ґарантують великі держави, чи то нашим сусідам подобається, чи ні.

До виборів ідемо тільки з одною кандидаткою. На ній ми бачимо людей, які вже давно щиро й отверто працюють для добра нашого народу. Одна кандидатка означає, що наші сили не будуть розбиті, що все наше захоплення, енергію, працю ми віддамо для служби свойому народові, українській нації й Батьківщині.

Наші селяни, робітники та інтеліґенція підуть до виборчих урн з повним переконанням того, що від успіху виборів залежить так само поліпшення її власної долі. Тому: всі до виборів! За ліпше і краще наше майбутнє! Хай не буде ні одної хатини, ні одної людини, яка не знала б про що розходиться.

До виборів ідемо з гаслом: »За повну перемогу«. За світлу перемогу народніх ідеалів, за здійснення наших стремлінь, очищення наших урядів, шкіл, громадсько-культурного життя від елементів, яким байдужа справа добробуту нашого українського народу і які гальмують природній розвиток Карпатської України.

Вороги вже бачать нашу єдність. Вибори будуть для них лекцією, що воля нашого народу до вільного життя є незломною.

Андрій Патрус.

Нове сполучення Карп. України з Словаччиною

(Хуст, 4. 2.) Сполучення Карпатської України з Словаччиною все зліпшується. Цими днями почав їздити автобус з Ужгороду (аеродром) через Собранці, Вранов до Пряшова й назад.

В. Ґренджа-Донський:

З великих днів народин Карпатської України.

(Уривки з денника від 7. жовтня 1938.)

Продовження.

13. жовтня 1938 (четвер).

З Праги прийшла телеграма, що наш уряд виіменований: три міністри і два державні секретарі. Премєр-міністром став Андрій Бродій, міністром внутрішніх справ др. Едмунд Бачинський, міністром пошт і залізниць Юліян Ревай. Державними секретарами дир. Августин Волошин і др. Пещак. Ще маємо й дальшого уповноваженого міністра Фенцика, для впорядкування українсько-словацьких границь . . .

Ідемо вітати нову владу . . . На площі Коріятовича будують широку трибуну . . . По наших інституціях українські прапори . . . Але багато й царських трикольорів . . . Приневолені ми їх терпіти.

Тому, що влада дуалістична, мусить бути і радіо-репортаж українсько-русскій. Умовився я з Чепинцем, що конферуватимемо по черзі. Цікавий я, як це буде виглядати.

Походують ґімназисти на площу під царським трикольором . . . Моя дочка іде сумно: »Татку, мені соромно, що ми не маємо ні одного синьо-жовтого прапора, директор Сулінчак не дозволив« . . .

Підходжу до професора дра Бірчака, »ґратулюю« йому до »синьожовтих« прапрапорів, які несе ґімназія . . . А він сердито відповідає: »А ти радше написав би оду до Бродія . . . влада чейже!«

Третя година, народу на площі біля десятки тисяч. Наши зайняли місце на правій стороні площі і видно, що переважають. Пластуни, учні, молодь, селяни, навіть і з далеких сіл . . . Сотки соняшно-блакитних прапорів . . . По лівій стороні мадаронська кацапня і декілька москальських трикольорів . . .

Над нами загучали мотори літаків: один великий, тримоторовий, зелений, в цьому летять наші міністри, а в супроводі три малі військові аероплани. Почулося на площі »слава«, літаки закрутили нам містом і повернули на площу летовища.

Монтують для нас мікрофон. Сваримось, хто має конферувати в радіо першим. Чепинець каже, що він, бо премєр-міністер »русскій человек«, а я маю говорити хіба на яку третину . . . в мірі сили у владі . . .

На площі прийшло до першої сутички: бродіївці принесли свій зелений партійний прапор і хотіли застромити на головне місце трибуни. Це викликало в наших рядах великий протест і обурення. Ледве не роздерли його на кусники . . .

Раптом на те »русскіє« помітили, що на правому крилі трибуни наш прапор більший, чим їх і зараз притягли величезний, трьохметровий царський трикольор і хотіли помістити на самій середині. Це знов обурило наших і викликало гострі протести . . . Вдалося вирішити справу так, що замість прапорів, став один пластун з нашої сторони, а один скавт з їхнього боку, а прапори причепили ми на задній стіні трибуни, »поженили« їх.

Загучали авта і прибули міністри. Чепинець прискочив до мікрофону і почав говорити. Вже сім хвилин минає, а він ще все говорить і прийшлось мені силою його відтрутити. Я ледви промовляв три хвилини, він мене відтягнув за рукав . . Серед глядачів мусіло це викликати комічне враження, що я бюся з кацапським спікером, мов два горобці на смітнику. Коли прийшла знов черга на мене, то я — замість Пещака — законферував директора Волошина і він мав змогу ще говорити в радіо, випередивши Пещака, бо тридцять хвилин вже скоро минало, так, що Пещака радіослухачі вже не почули. Це так обурило Чепинця, що він поскаржився Бродієві.

Та допустім міністрів до слова. Бродій говорив хвалькувато, подурному, неприготовано, з великою дозою меґаломанії. Його промова не була цікава і нікого не захоплила. За те, як тільки виступив міністер Ревай, то залунало »слава« на цілу площу. Він мусів мати добрий настрій, бо почав промову словами: »Дорогі українки і українці обох напрямів . . .« Це викликало сміх на цілу площу. Підчас його промови величезна авдиторія скандувала: »Підкарпаття не дамо . . . Свою волю не дамо . . . Рідну землю ні полякам, ні мадярам не дамо . . . не дамо . . .««

Коли я законферував, що до мікрофону приступає батько нашого відродження

Заклик до громадянства!

Брати і сестри!

Наближується історичний момент: перші вибори до сойму Карпатської України. Не будемо говорити про значіння цих виборів, бо кожний з нас усвідомлює собі їх вагу. Стоїмо перед такими виборами, яких наш народ ще не пережив. День 11. і 12. лютого мусимо зробити великим народним святом. Мусимо і назовні показати, що ці вибори будуть не такі, як були в минулості, але мають бути відродженням нашого народу до нового життя. Днем 12. лютого зачнеться нова світова доба. І тому, що переступаємо поріг нашого нового життя, ці дні, як дні великого свята повинні бути вигуком радости та перемоги. Переводім вибори в дусі радісного настрою, покажімся назовні, що ми є народ організований, дісціплінований та свідомий.

Перед виборами зробім святочний передвиборчий вечір. По всіх селах Карпатської України в часі між 6—7 годиною зробім народні маніфестації. Улаштуймо походи селом з музикою, співами, прапорами, алегорічними возами, стандартами і скандованням: **Завтра воскреснемо!** Один Бог, один народ, одна Україна! За Батька Волошина, за свою владу, за свою правду!

Ми покажемо, що буде білий прапор у селі символ нашої перемоги, перемоги самого народу.

На закінчення походу зробім промову до народу і заспіваймо гимн. Вивісім рідні синьожовті прапори, освітлім вікна, побудуймо ворота свободи з прикрасами. Через неї символично нехай перейде похід. Запалім на горах Огні Волі і дзвонім у всі дзвони на знак нашої свободи. Місцевості голосування окрасім якнайсвяточніше, щоб і тим зробити настрій і пошану до наших провідників. Отже на відповідн. місці поставмо стіл, прикриймо вишиванками, поставмо образ премєра Батька Волошина, приберім його цвітами та прапорами. Про це повинні подбати жінки кожного села. Розуміється, що в кожнім селі треба застосуватися до місцевих обставин, але не легковажити справою. Багато успіху. Щасти нам Боже.

З повірення Укр. Окр. Нар. Ради:
Е. П. П. С.

Народні збори в Липецький Поляні

В четвер відбулися за участю біля 400 селян збори УНО в с. Липецькій Поляні, на яких промовляли: секретар Іван Рогач та студент Василь Кузьмик. Селяни, вислухавши промовців, аж тепер прийшли до переконання, що їх одурив Бродій з Фенціком. Всі будуть голосувати на нашу одиноку партію У. Н. Обєднання.

„Інформатори“ Народніх Лістів

(Хуст, 4. 2.) »Народні Лісти« приносять вістку з Карпатської України, згідно з котрою мала влада Карпатської України дати арештувати посла бувшої аґрарної партії дра Павла Коссея, коли він хотів подати виборчу кандидатку »русских«.

Поважний часопис, яким вважаються »Народні Лісти« повинен мати також поважніших інформаторів. Тому радимо подбати про такогож в Карпатській Україні, бо ціла вістка, як кожний знає, від початку до кінця видумана. Др Коссей не був арештований, також не предкладав він ніякої виборчої листи. Виборчу листу »Подкарпатськихъ Русиновъ« предложив вчас бувший секретар аргарної партії Грабар, якому її предсідник комісії звернув для доповнення.

Сподіваємося, що »Народні Лісти« зуміють отверто признатись, що були фальшиво інформовані та що не мали наміру ширити несправедливих вісток про нашу владу.

За два дні приголосилося до УНО 5.000 осіб

(Хуст, 5. 2.» Зараз по заложенні нашої єдиної партії,Українського Національного Обєднання, було з секретаріяту УНО взято майже 5.000 приголошень до нової партії. Перше число приголошення й число леґітимації має пан премєр Волоши, друге число пан міністер Ревай.

Бездушні, ворогами плачені аґенти, ширять брехню

З багатьох наших сіл приходять скарги, що якісь бездушні, нашими ворогами підплачені аґенти ширять неправдиву вістку, що коли у виборах переможе українська влада, то настане великий утиск православних та що уніяти спалять православні церкви...

Кожний розумний чоловік може зразу догадатися, що це абсолютна бріхня, підла клевета, бо наша влада жадну віру не буде переслідувати, тим більше православних, яких уважаємо нашими рідними братами, а православна віра, то є віра українського народу, так само як і греко-католицька.

Тому не віруйте брехням, що видумали наші вороги.

З міністерства господарства

(Хуст, 4. 2.) Вчора навідав міністер Юліян Ревай, в супроводі особового секретаря, краєвого команданта жандармерії підполковника Ваку, й оглянув приміщення деяких урядів в нових деревляних будовах, що були збудовані в дуже короткому часі, дійсно американським темпом.

Усі на вибори до сойму

Карпатської України!

Той, що не піде до виборів — все одно, що вояк, який тікає з фронту. Він є дезертир і немає права користуватися здобутком народу. —

Всі села хочуть мати „білий прапор“!

(Хуст, 5. II.) Довідуємось, що більшість наших сіл хоче вивісити 12-го лютого »білий прапор« і тим заманіфестувати свою національну свідомість. В деяких селах громадяни, що мають право голосу, рішили, що в неділю 12. лютого всі просто прилюдно проголосять, що в їх селі без виборів було 100 % за одинокою кандидаткою Українського Національного Обєднання.

Звертається увага на те, що кожний громадянин голосовати мусить, не досить всім прилюдно заявити, що стоять за українською кандидаткою. **Кожний має свою листу кинути в урну, інакше голосовання буде неважне!**

Августин Волошин, то оплескам не було кінця. Чужосторонній глядач, аж тут міг переконатися, як приймають »русскіе« своїх, а як приймаємо ми наших провідників. Але також міг побачити, що фактична сила є по нашому боці. Поза мадярами, жидами та кількома десятками мадяруків і родовитих москалів-еміґрантів, там жадних »русских« не було.

Після офіціяльного прийняття, ми замкненими рядами походували до Народнього Дому Просвіти і тут гарно розійшлись . . . По дорозі два наш студенти зірвалі »на корзі« царський прапор і приволокли, аж під Нар. Дім. Тут дали одній бідній жінці на онучі . . .

14. X.

Сьогодні справляємо похорони другій жертві нашої боротьби за Волю . . .

Першою жертвою був націоналіст Юрко Купчик. Його в Королеві пробито баґнетом . . .

Ця друга жертва, це герой, хоробрий жандарм-українець, Андрій Риган, родом із села Дубриничі, що боровся з мадярськими терористами і поляг у боротьбі.

Мадярські диверсанти сховались в лісі біля Берегова. Відділ жандармів хотів їх зліквідувати й загнався дуже далеко . . . Хоробрий хлопець, Риґан, показався сміливим, відважним борцем, ішов на самому переді. Його приятеля ранили, а він пробивався сам у розвідку. Його ранили в ногу і він не міг цофнутись, тоді якийсь »шляхотний« мадяр пустив йому кулю в молоде чоло і . . . ограбив його. Мав він вкладну книжку, годинники і 600 К готівки. Терорист все забрав . . . Ось вам мадяри, що називають себе »шляхотними« . . . Ми їх добре знаємо!

Полковник Віт дуже хвалить Ригана це був чесний, відкритий хлопець. Отверто признавав себе українцем, за що косим оком дивились на нього чехи, але він не кривив душею. Ходив до читальні »Просвіти« і часто бачив я його в нашому клюбі.

Похорони влаштувала ком. жандармерії. Верхн. стражмістр Квапіл найбільше положив зусиль, щоб цього бідного хлопця поховати, як слід.

На похороні взяли участь тисячі народу, прощав його проф. Феделеш з Берегова.

Вечером, ми два з Дром Росохом провожали ваґон з труною до Дубриничів. З цього зробили ми правдиві протимадярські демонстрації: на кожній стації очікували нас маси народу, дівчата з вінками і китицями квітів очікували нас, ми завжди відчинили ваґон і на труну посипались квіти. В Перечині чекала нас орхестра і заграла декілька сумних пісень. І знов посипались квіти на труну борця, і знов дівчата в народніх одягах, заплакані положили декілька вінків: від Просвіти, від Учит. Громади, від Нац. Ради . . .

Чи ми так зворушливо промовляли, чи може молодий вік жертви ділав на жалібну публіку так електризуючо, що бракувало тільки одної іскри і всі готові іти з мадярами на ножі . . .

На терористів також прийшла черга: наші органи безпеки окружили ліс, де були заховані, й дощенту побили й потовкли ту голоту, що прийшла нападати на наших людей і нищити наше добро. Берегівський ліс багато міг би про це говорити.

15. X. 1938.

Клюб в народнім Домі »Просвіти« перемінився в генеральний штаб. Дві гарні кімнати, де перед тим сходились ми на чай, на газету та гутірку, тепер стали центром нашої політики. Наші дами трохи ремстували на те »спустошення«, бо ми повикидали столи, скатерти і понаставлювали бюра, робітні, фабрики, летючок, закликів та маніфестів. Сімдесять студентів зголосилося до добровільної праці. Заділили ми перманентну службу, Микола Бабота жертвував свій радіо-приймач, щоб ловили ми вісті. Студенти виконуть день і ніч службу при телефоні, службу курієрів і взагалі, під командою Штеня Клочурака і дра Росохи, роблять незамінимy прислугу рідній справі.

16. X. 1938.

Як виглядає співпраця з москвофілами та з мадяронами, показалося сьогодні на практиці: бродіївці видали летючку, в якій назвали нас українською бандою . . . Вчора інтервеніювали ми в самого Бродія і він мие руки, пообіцяв сконфіскувати, але сьогодні знов розкидують її урядовими автами по селах . . .

Взяв я свій мотоцикль, набрав летючок і розкинув, почавши від Ужгороду до Великого Березного. В Перечині задержала мене жандармерія на вулиці, переглянула летючки, але опісля мене пустили.

(Буде далі.)

Чемберлен про промову Гітлера

(Лондон, ЧТК.) В англійському парламенті зложив премєр Чемберлен коротку заяву про промову канцлера Гітлера. Він сказав:

»Вітаю ті місця з промови Гітлера, в яких він висловив бажання взаємного довіря і співпраці між нашими обома народами. В теперішню хвилину не передбачуються ніякі переговори між британським і німецьким урядами. З вдоволенням констатую, що в останньому часі відбулись переговори про всілякі промислові питання між представниками англійської і німецької індустрії«.

В дальшій дебаті повернув щераз Чемберлен до промови німецького канцлера. »Це була довга промова — сказав премєр — та займалась вона багатьома темами. Я не можу сказати, щоб я мав час з великою докладністю перестудіювати кожне речення промови. Одначе можу сказати ось що: я набрав абсолютно враження, що це не є промова людини, яка підготовляється викликати в Европі нову кризу. Мені видавалось, що в промові було багато місць, які вказували на те, що Німеччина відчуває пекучу потребу мира в такій мірі, як й інші держави. Ми усі врешті маємо наші домашні проблеми, наші господарські і фінансові труднощі. В одного є це безробіття, у другого якась інша проблема. Кожний з нас зи зрозумінням прийме думку Гітлера, що керівники поодиноких держав мали б передусім віддати свої сили направі відносин та піднесенню добробуту у власних краях. Я наскрізь переконаний, що нема ні одного міжнародного питання, як поважне і важке воно не було б, що його не можна б поладнати шляхом розмов і переговорів. Але мушу одне додати: Безцільно є починати дискусію про загальну розвязку труднощів, про сповнення бажань і усунення зажалень поодиноких народів, якщо нема відповідної атмосфери на такі наради і коли учасники переговорів, одні про других, не мають переконання, що усі бажають мирної розвязки, а не скривають темних думок. Хочемо бачити не лише слова, але також і конкретні докази готовости до миру, скажім готовости до роззброєння або до обмеження зброєння, поки приступимо до остаточної розвязки труднощів«.

„Оборонні границі у Франції“

(Ню-Йорк, Унайтед Прес.) »Оборонні границі Америки лежать у Франції« — мав сказати президент Рузвельт згідно зі звідомленнями нюйорської преси до членів військової комісії сенату. Він звернув їхню увагу на те, що Америка мусить дати демократичним державам всяку допомогу за винятком дійсного виповідження війни, коли б вони попали в конфлікт з якою диктатурою. Президент Рузвельт далі сказав, що Сполучені Держави мусять у всяких умовинах врятувати Англію і Францію і тому доставляти їм зброю.

(Берлін, Унайтед Прес.) Сензаційна заява Рузвельта перед військовою комісією американського сенату, яка викликала в американських колах питання, чи вже не існує військове порозуміння між Сполученими Державами та Англією й Францією, вважається в Німеччині однозначною з ліквідуванням американської політики невтральности. Та заява, на думку Німеччини, є найважливішою закордонною політичною акцією Сполучених Держав від світової війни. Вона звертається явно проти трикутника Берлін-Рим-Токіо і не полишає ніякого сумніву, що Рузвельт є другим Вільзоном.

Націоналістична армія перед Жуйоном

(Бургос, 4. II.) Агенція Ройтер повідомляє, що арагонська армія зайняла село Вілалта, а армія ґенерала Уржел посувається вперед. За звідомленням ґенерального штабу армії Франка, націоналістична армія вчора підійшла під місто Жерон. За звідомленням аґенції Ройтер, Франкове летунство вчорашнього дня 6 раз напало на місто Фіжурас. При кожному нападі скинено біля 20 бомб. Загинуло 500 осіб і багато домів було пошкоджено.

Висилайте точно передплату „НОВІИ СВОБОДІ“ до Хусту

Розмова співпрацівника Нової Свободи з заступ. УНО, М. Тулєком

Борець за православну віру на кандидаційній листі Українського Національного Обєднання

Ворожа агітація між православними не буде мати успіху

(Хуст, 4.2.) Нова Свобода декільки раз подала, що вороги нашого народу серед виборчої кампанії аґітують брехнею. Улюбленим засобом для аґітації ворожих елементів є в нас православна віра, бо вороги думають, що їм пощастить, як колись Фенцикові, завести і збаламутити православне населення в Карпатській Україні.

Співпрацівник Нової Свободи сьогодні навідав заступника партії Українського Національного Обєднання, Михайла Тулєка, одного з визначних православних діячів в Карпатській Україні, який відносно ворожої аґітації між православними заявив:

— Ворожа аґітація між православними мене ніяк не дивує. Ворожі елементи, які не мають нічого спільного з православною вірою, використували і тепер змагаються використувати глибокі релігійні почуття православного населення в Карпатській Україні, але я переконаний, що ця ворожа аґітація не буде мати ніякого успіху.

У розмові з заступником голови УНО співпрацівник Нової Свободи довідався, що Михайло Тулєк у своїх молодечих літах брав живу участь у поширюванні православної віри в Мараморощині. У рр. 1920—25 заступник голови УНО, Михайло Тулєк жив у с. Росіщі біля Великого Бичкова. З молодечим запалом взявся до поширювання православної віри. Він на чолі з православною громадою в Лузі над Тисою закупив більший дім на православну церкву. Між тим згоріла греко-катол. церков у Росіщі. Жандармерія підозріваючи Михайла Тулєка з поповнення злочину, арештувала його і так він сидів 14 днів у темниці і опісля свою невинність у цій справи доказав 40 свідками перед судом в Рахові. Та це переслідування не зломило непохитности п. Михайла Тулєка, але навпаки: додало йому ще більшої відваги до боротьби за православну віру.

Незабаром закуплена церков стала маленькою у Росіщі і знов таки Михайло Тулєк, чільний кандидат на листі УНО при допомозі своїх співпрацівників побудував нову церков. Православний отець Савинець добре памятає на ті часи і пізніше православний отець п. Носа мав нагоду співпрацювати з цим чесним борцем за православну віру.

Кожний чесний православний християнин-українець у Карпатській Україні може переконалися, що борців за православну віру треба шукати не у таборі мадяронів-русофілів, але між національно свідомими українцями.

Провід УНО коли складав кандидаційну листу, мав на увазі і заступлення інтересів православних українців, тому і кандидував одного з найкращих борців за православну віру, заступника голови УНО п. Михайла Тулєка.

Ми є свято переконані, що не буде ані одного православного вірника в Карпатській Україні, що має право голосування, який не віддав би свій голос на такого кандидата, яким являється п. Михайло Тулєк.

Від нового року є в Карпатській Україні 9 податкових урядів разом з доходовими контрольними, катастральними і мірничими урядами. Вони містяться у Великому Березному, Середньому, Свалляві, Іршаві, Воловому, Хусті, Тячові, Севлюші і Рахові. Головна і окружна фінансова дирекція є в Хусті.

Протижидівський законопроєкт в Мадярщині готовий

(Будапешт, 4. II.) Премєр міністер Імреді та міністер юстиції Ташнаді-Надь вчора реферували перед комісіями парламенту про зміни і дефінітивний текст протижидівського законопроєкту. Зміни в нічому не порушують основи закону. Одинокою зміною є, що лише той жид може мати право голосування, родина якого жила в Мадярщині вже перед роком 1877.

Смерть болгарського ґенерала

(Софія, 4. II.) В Софії помер 80 річний болгарський ґенерал Балабанов, що брав участь у всіх війнах, які Болгарія вела за своє звільнення. Ґенерал Балабанов був організатором болгарської тяжкої артилерії.

ЩО МАЄ БУТИ У НЕДІЛЮ, 12 ЛЮТОГО?

ТОГО ДНЯ Карпатська Україна обірає свій перший Сойм!

ТОГО ДНЯ уся Карпатська Україна йде до виборів!

Нові завдання земельної реформи

В гурті питань, які в останньому часі виринули й які треба буде якнайскорше рішати, є також питання земельної реформи в Карпатській Україні. Це питання само собою не нове, а було вже вирішувано за колишнього Державного Земельного Уряду. Що його не вирішено відразу задовольняючим способом й що якраз в Карпат. Україні чути нарікання, для цього зложилося більше причин:

1. переполітизування Уряду Земельної Реформи,
2. централізація уряду,
3. причини місцевого характеру,
4. недостаток своїх людей на відповідальних місцях.

Основники плану земельної реформи в ЧСР мали безперечно найбільші наміри: розділенням великої посілости, дати можливість обживи взагалі, або збільшення вже істнуючої малої посілости.

Реформу мав перевести новостворений окремий уряд; але вже в своєму завязку поніс цей уряд біля своєї властивої функції ще й другу, а саме бути найвиднішим експонентом політичних партій. Він теж — яка аномалія — як державний уряд був зразу підпорядков. управі, зложеній з довірників політичних партій, а ця управа надавала і напрямок працівному розсягу і руху.

Політичний ключ проявлявся не лише в обсадженні ведучих місць, але також і в розділюванні землі.

Відповідно до свого становища виборювали собі партії одне і друге, а поруч з цим йшла політична диференційна дія згори вниз: земельний уряд став переходовою стацією інтервенуючих послів, сенаторів, секретарів і секретарчуків політичних партій.

В парі з цим йшла централізація уряду, так зване нижче урядництво в дійсності вело більшу частину головних прилівових праць; але уряди нижчі не мали майже ніякої компетенції. Усі завершні праці виконувалися тільки в празький централі а відповідно до того централя була дотована чисельно небувалою кількістю урядництва. Очевидно що це мусіло мати вплив на хід урядовання. Акти блукали по секціях або з централі по інших інстанціях, а так вирішували справи малого значіння, які міг сміло полагодити провінціяльний уряд, а це тривало місяцями, коли не довше. Чим дальше на схід, тим довше.

Також контакт уряду з провінціяльними інтересантами не був відповідний; уряд, який не міг сказати багато позитивного, а майже у всім мусів покликуватися на майбутнє рішення централі, втрачав належну пошану й довір в ініціятивність. Урядовання не було пружне.

Спеціяльно для Карпатської України мала ще й своє значіння непригожа конфіґурація краю, який є гористий, з вузькими долинами і недостатком хліборобської землі. Здається, що апарат земельного уряду став перед цією дійсністю безрадний. Намість того, щоб вести реформу, принайменше одночасно на Верховині і в долах, кинувся насамперед на багату рівнину Тиси і Мукачівщини, залишаючи найбіднійшу частину населення без земельної реформи. Так сталося, що по девятнадцяти роках тривання земельного уряду є питання земельної реформи в Карпатській Україні і досі не розвязане, міжтим коли земельна реформа в Чехах, Моравії й Словаччині є з 90 % покінчена.

Були ще й інші перешкоди. Недостаточне порозуміння справи з боку лісової управи, невирішене питання забору урбарій і компосесоратів, скорше досвідні ніж планові аґрарні операції і т. д. Здається, що це все було одною з причин, що земельний уряд звільняв зпід забору більші площі землі, чим власникам маєтків по закону належалося.

Одначе, одним з найголовніших недостатків земельної реформи в Карпатській Україні була абсолютна відсутність українців на ведучих місцях у земельному уряді, людей, які знали б менталіту і потреби свойого народу і потрафили з відповідним натиском вимогти те, що мало бути зроблено.

Так сталося, що земельна реформа перебігала в Карпатській Україні **безконтрольно** й без огляду на потреби цілого краю.

Тепер, маючи владу в своїх руках, можемо і мусимо перевести земельну реформу таку, яка в межах можливости зможе заспокоїти найпотрібніші домагання. Кажемо »в межах можливости«, тому що землі не є стільки, щоб усіх заспокоїти, Це ми мусимо собі уяснити, щоб не попадати в круговорот обіцянок. Мусимо в першій черзі закинути хиби старого уряду, поставити відповідний апарат і відшукати кожний клаптик землі.

Аґрарна реформа не є безконечна; максимум землі, яка дається використати для реформи, є обмежений. Тому вже тепер треба думати, що буде по скінченню земельної реформи, та як забезпечити ці популяційні надвишки, які землею не можуть бути наділені.

Районові збори в Лалові

Лалово. Дня 31. січня 1939 відбулись районові збори УНО в поміщенню нотарського уряду в Лалові. На зборах взяло участь понад 300 селян, що приїхали під синьо-жовтими прапорами з тих то сіл: Станово, Барбово, Пістралово, Завидово, Фоґарош.

Збори відкрив учитель П. Русинко, по відкриттю передав слово окр. начальникові др. Комаринському, котрий в довгій своїй промові подав зборам багато цінних думок. Між іншими остерігав їх, щоб не давалися зводжувати всякими пройдисвітами, які ще й тепер особливо в Лалові мають великий вплив на населення.

Дальше промовляв Ст. Федак, учитель з Станова, а за ним Іван Черничко, учитель із Фоґароша.

Всі ті селяни — люди доброї волі, але нищать їх фенциківські недобитки, що вірили в Рутено-Мадярщину.

Один з них є о. Теодор Цибере, що по народньому ані говорити не хоче, бо він мовляв має »академическое образованіе«. В інтересі його вірників було б бажанним, щоб відповідні чинники »отця« звідсілля перенесли.

Свято памяти першого героя, що упав за Карпатську Україну

(Від нашого кореспондента з Америки)

Після темряви, неволі на одній частині українських земель, а саме Карпатській Україні блиснули золоті лучі радости й волі. Карпатська Україна є та, що на її плечі нова історія положила великий обовязок боронити честь української нації. Доля судила нашим братам на південному склоні гордих Карпат першим реалізувати те, за що боролися й гинули мільйони найкращих синів українського народу.

Українські націоналісти, що живуть на сотні миль від своєї рідної землі в далекій Америці, дня 8. січня у місті Содбури вшанували память героя Андрія Ригана, що поляг у боротьбі за Карпатську Українську Державу.

Панахиду відправив о. Ірха. Потім відбувся святочний концерт, куди зійшлося багато місцевих українців. Вступну промову виголосив Ст. Кутний, зясувавши значіння крови і жертв для великої справи.

Опісля слідували хорові деклямації а також орхестра »МУН« відіграла кілька українських пісень.

Між присутними був таксамо брат покійного Андрія Ригана, Михайло. Він промовив декілька слів про участь свого брата в українському русі і взагалі про його життя.

Кінцеве слово виголосив С. Никільчик. Память першого героя Карпатської України була вшанована одномінутовою мовчанкою. Свято закінчилося українським національним гимном.

Лихими ворогами народньої справи є ті, котрі не висилають точно передплати „Нова Свобода“ працює для Вас, зробіть щось і ви для „НОВОЇ СВОБОДИ“!

Чому Тому, ти маєш йти на вибори до Сойму КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

що Сойм буде рішати про землю, працю та хліб для всіх громадян Карпатської України. Отже, буде рішати й про твою долю!

Карпатоукраїнський вивіз і довіз

Так називається перша українська спілка для вивозу дерева і довозу товарів в Карпатській Україні, яка була дня 26. м. м. зголошена до судового реєстру.

Є це явна спілка з необмеженою порукою, членами якої є виключно особи української народности зі своїм власним капіталом.

Завданням спілки є перебрати торговлю вивозу і довозу до українських рук і так уможливити українським інституціям поділ на зиску.

Спілка розпочала вже свою діяльність. Розходиться о перше наше підприємство в самостійній державі, якого чекає гарна будучність.

Кличемо наше громадянство, щоб цей примір наслідовало.

Хочете довідатися про минуле Карпатської України, про героїчну боротьбу за волю в XIII. віці? —

Прочитайте історичний роман Ґренджі-Донського »ПЕТРО ПЕТРОВИЧ«.

Хочете довідатися про нинішню столицю Карп. України, про славне минуле руїн хустського замку?

Прочитайте його »ЧЕРВОНУ СКАЛУ« (Князь Богдан). Ціна по 10 кч.

Замовляти в автора, Хуст, вулиця Брящайків ч. 8.

3% (три)

Підписана фірма виплатить сиротинцеві в Хусті 3% зі сум одержаних від державних урядів за доставлені машини при однаковій ціні та якості як — конкуренція —.

Г. ОДАЙНИК,
Все для канцелярії.
Вал. Мевіржічі, тел. 58.
ХУСТ,
Січовий готель, тел. 26.
491

ЮЛІЯН ЮГАС
найліпший мужеський голяр
Хуст, Масарика ч. 93.

Найліпші убрання після міри робить модний дім
А. ВАЙСБЕРҐЕР
Королево н./Тисою. Ціни дешеві.
501

Велика фізична мапа українських та сумежних земель вийшла вже друком накладом Українського Видавничого Інституту. Карту, виміру 150×80 цм., опрацювали В. Кубійович—М. Кулицький на основі найкращого картоґрафічного матеріялу. На карті унагляднено будову наших земель 20 відтінями ріжних красок і узгляднено при цьому залізничу сітку, велике число місцевостей та найновіші границі держав (після листопада 1938 р.). — Карту можна набувати в: Українському Видавничому Інституті, Львів, Личаківська 4.

ГОВОРИТЬ ЖІНКА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

МІЙ НАКАЗ

Громадяни й громадянки!

По тяжких ударах, після осінної бурі, вияснилося наше національне небо. Перша Українська Держава, Карпатська Україна, повстала. Цей історичний факт є таким успіхом загально-національним, про який крики ворогів свідчать найясніше, що хотіли б його розбити. Карпатську Україну вже нині не можна знищити!

Карпатська Україна є, Карпатська Україна буде, український народ в Карпатах добув своєї держави, народ докаже, що є народом козацького роду.

Перший іспит будемо складати 12. лютого ц. р. Йдемо до виборів для створення свого сойму — але ці вибори, це не звичайні вибори, бо від цих виборів залежить наше буття, або небуття.

Це буде наш національний плебісціт і на вислід його дивиться цілий світ. Чекають, яке буде слово народа. Який здасть іспит. Вороги української нації хотіли б нашої невдачі, бо знають добре, що тим би вони виграли, а ми могли б попасти до їхнього ярма, як народ до життя не здібний.

Народе!

Знай велику вагу голосування 12. лютого. Тут не може бути диспут, критикування, вагань, тільке тверде виконання національної повинности.

Єдність народа переможе. Дисципліна народа заімпонує. Сила народа знищить пляни ворогів. Усі разом за Українське Національне Обєднання. Всі за нашим вождем Батьком Волошином. Не може бути найменших сумнівів, що тільки так переможемо.

Я вірую в нашу перемогу!

Чотири роки боролась я за ідею Українського Національного Обєднання, знаною вам »Народною Силою«. Вірувала завзято в те що перемога настане.

Брати і сестри!

Ніхто хай не посміє вложити до урни порожню конверту, бо виконав би зраду, за яку смерть була б малою карою, бо такий зрадник загрожує життя цілого народу.

Не слухайте провокаторів, підшептухів, хоч би говорили про доли й гори, за страхіття й недостатки, проти нашої влади, проти українців, але гордо засмійтеся їм в очі, передаючи їх органам безпечности, а виступайте прямо, одинокою дорогою за Українське Національне Обєднання.

Жінки!

Вас зокрема закликаю, щоб всі разом були 12. лютого 1939. Жіноцтво є другою половиною нації, значить наші голоси великозначні, бо тільки голосами жіноцтва добудемо повного успіху.

Мій наказ вам жінки — йти за Українським Національним Обєднанням. Кожна жінка хай вложить свою голосуючу картку до конверти і тільки так хай голосує. До виборів будьте апостолками правди. Аґітуйте! Поучайте несвідомих. Жінки до праці!

Ані одна жінка хай не подає порожню конверту. Це наш святий обовязок. Це національний наказ!

Я вірую в честь нашого жіноцтва. Я певна, що не буде жінки зрадниці на нашій землі.

Матері мають свою природню політику — любити своє вогнище, свою родину, свою землю, а як доказ цієї політики — любови, не жадається нічого більше, як щоб були разом при обороні цього вогнища, голосуючи повними конвертами. Так зробить кожна жінка.

Народе! Виконаймо свою повинність — 12. лютого 1939. Заколишемось, програємо не тільки свій Сойм, але може й свою волю. Народе козацького роду держись!

Боже великий, благослови наш народ! Дай щастя, долі для всіх ведених дорогим вождем премєром Батьком Волошином.

Так нам Боже поможи!

Слава Україні!

До 100 % успіху кличе

Ірина Невицька.

Положення жінки-селянки

Положення жінки-селянки є дуже тяжке. Не даром говорить народня пословиця, що жінка держить три угли хати, а муж тільки один. Хай ці три угли у нас називаються: **Мати, господиня й найдорожча робітниця на полі.**

Пригляньмося до них зокрема.

Завдання сучасної матері є найкраще і найсвятіше. »До хати, яку зачинаємо будувати, потрібуємо здорового матеріялу«, — сказав у своїй промові міністер Ревай. Цього здорового матеріялу просимо від наших матерей в особах їх синів — дочок. А вони нам їх дали і дають. Кілько то праці має наша мати з дітьми! Обставини примушують батька від скорого рана до пізної ночі бути поза родинним гніздом.

Вся відповідальність за дітей паде на матір. Вона мусить уважати, щоб діти були умиті, одягнені як слід, щоб були ситі і вчас появилися в школі. На власні очі бачила, кілько гризоти мала мамка з неслухняним синком, поки той пішов до школи? Хоч як змучена, вечером не ляже спати скорше, поки не відмовить з своїми діточками вечірньої молитви. Вона учить їх любити Бога, любити правду і нашу милу Україну. Про це не забуває хоч найбідніша, хоч найнеосвідомлена мати. Вже від природи відчуває в своїм серці цей святий обовязок.

Вся найдрібніша праця в господарстві спадає на нашу жінку-селянку. Від скорого ранку до пізної ночі бачимо її поратись коло хати, коло хліва, словом — на господарстві. І хоч як змучена цією працею, коли тільки має хвилинку вільного часу, утікає на поле, щоб там продовжати, не марнувати. На полі визначається найдорожчою робітницею. Вся челядь, а навіть і сам господар не дожене її.

Знаємо, що жінка-селянка у випадку хвороти, або якої слабости лягає до ліжка вже лиш тоді, коли паде з ніг. А все тому, що без неї стоїть праця, що без неї нема ніде порядку.

Крім цього всього, мусимо признати, що всю працю, яка б вона не була тяжка, всі тяжкості, які приходиться їй зносити — приймає і переносить з найбільшою терпеливістю.

Це тяжке положення нашої жінки випливає з тяжкого стану, в якому находились досі всі ми. Але віримо, що з вільним життям у вільній державі зліпшиться тяжке положення нас всіх, а з цим і положення жінки-селянки. До цього дає нам заруку наша українська влада на чолі з премєром Батьком др. А. Волошином і улюбленим міністром Реваєм.

Олена Дорійова.

Часи міняються — Тоґаль ніколи!

Вже в третім десятиріччі, цебто в цілій людській ґенерації Тоґаль є добрим приятелем тих, хто терпить від головних болів, нервів, болів в клубах та від наглих перестужень. Тоґаль залишається завжди Тоґалем! Його добрий вчинок неослаблюється навіть частим уживанням, крім того і в застарілих припадах хороб Тоґаль осягає знаменитих вислідів. Коли тисячі лікарів допоручують хорим Тоґаль, то може його купити кожен. При вживанні таблеток Тоґаль замість болів будете мати радість з життя; замість смутку — добрий бадьорий настрій. Заживайте Тоґаль а Ваше життя буде радісним як і перед тим. Достати можна в кожній аптиці. Ціна кч. 12.— а 27.50.

(492)

„Кождий народ має стільки волі, скільки собі виборе“, так говорить давня мудрість

За волю Карпатської України та за скріплення її, має боротись Карпатський Сойм.

Але Сойм лише тоді буде мати силу, коли за ним буде стояти цілий народ Карпат. України.

Тому, у неділю, 12 лютого, усі йдіть на ВИБОРИ, щоб обрати до Сойму своїх довірених людей, кандидатів Укр. Національн. Обєднання“.

Міцні черевики, з доброї волової шкіри, на ґумовій підошві ніколи не промокають.

Батя

476

Для весняних праць

міцні ґумові чоботи.

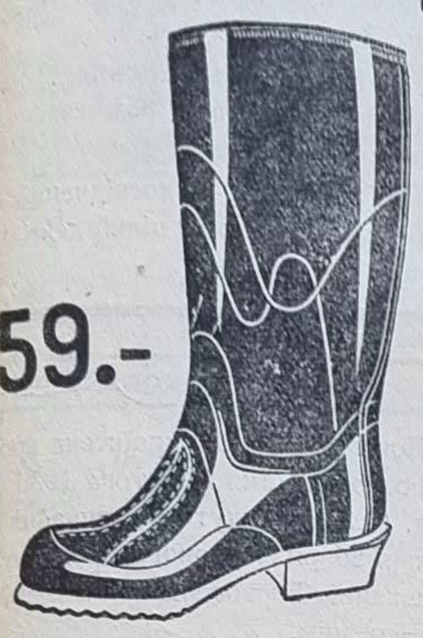

Бата

Для праці у воді та в болоті найкращі оці ґумові чоботи, що є цілі з ґуми. Міцна ґумова підошва рубцьована так, що чоботи не ковзають.

Міністерство внутріш. справ в Хусті
Чис. 772/през. 1939.

ОГОЛОШЕННЯ

До жандармерії Карпатської України буде прийнято більше число жандармів на пробу. За жандарма на пробу може бути по § 17. закона з дня 14. квітня 1920 ч. 299 Зб. з. і р. прийнятий той, хто:

1) має краєву приналежність у Карпатській Україні, 2) є бездоганний, повноправний та душевно спосібний, 3) переступив 21 а не досяг ще 35. року життя, 4) є нежонатий або бездітний вдовець, 5) є тілесно сильний і здоровий та є найменше 165 цм високий, 6) знає досконало українську мову в слові і письмі, 7) докаже, що має найменше скінчену народню школу, 8) має військове вишколення, виконав військову службу зі зброєю, на протязі найменше такого часу, який військовий закон приписує для нормальної презенційної служби.

До прохання (просьби) треба приложити проголошення підписане двома свідками, що на випадок прийняття до жандармерії, зобовязується кандидат служити в жандармерії найменше чотири роки.

Оштемплевані і власною рукою писані прохання мають бути подані до дня 15. лютого 1939 Краєвій Команді Жандармерії в Хусті.

На просьби активних підстаршин дальшої чинної служби при війську з краєвою приналежністю в Карпатській Україні, подані виключно посередництвом міністерства народньої оборони і ним допоручені, без зменшення законних прав першенства інших кандидатів, при сповненні всіх інших умов за однакових обставин, буде взятий спеціяльний огляд. До прохання тих активних підстаршин має бути долучене писемне проголошення, що прийняттям до жандармерії настають для них наслідки по статті 1/9 закона з дня 18. травня 1938. ч. 118, яким був доповнений та частинно змінений § 15. закона з дня 8. квітня 1927 ч. 54 Зз. з. і р.

В Хусті, дня 23. січня 1939.

Міністр внутрішніх справ:
Др Августин Волошин, в. р.

Після стратосфери -- на морське дно

Славний досліджувач стратосфери, професор Пікар, який на своїй гондолі підпімався 12 аж 14 кілометрів над землею, тепер збірається спуститись на морське дно. До недавна на морське дно опускались при помочі каната. Але проф. Пікар хоче опустись хоч на 10 тисяч метрів. Тому при такій великій глибині опускатися на канаті є дуже небезпечним. На поміч проф. Пікарові прийшов бельгійський вчений, що винайшов спеціяльну камеру — »морську кулю«, яка буде зроблена з алюмінія або сталі в такий спосіб, щоб витримала великий натиск води. На дно вона буде опускатися не власним тягаром, але при помочі металу, що буде підтримуваний електромаґнітами.

При спусканню й витяганню куля може бути далеко занесена від кораблів. Тому проф. Пікар пропонує давати на поверхню моря знаки ракетами. Коли б ракети не мали вислідку, то тоді із кулі буде випускатися спеціяльна барва, що здібна зачервонити морську воду на просторі 5 кілометрів.

На 10 тисяч метрів можна буде опуститися не раніш, як через два роки. Тепер. проф. Пікар робить спроби на глибині 500, 1000 та 5000 метрів з тим наміром, щоб кулю ще більше удосконалити.

На опущення й витягнення кулі розраховано 6 годин, сама куля в глубині 10.000 метрів могтиме здержатися 4—5 год. за год. куля пройде 3.600 метрів. Вікна для спостереження за діяльністю на морському дні будуть не більші, як 5 центиметрів, бо в противному разі вони не видержали б тиснення води. Через ці вікна із середини кулі буде виходити світло рефлекторів.

З проф. Пікаром відправиться на морське дно ще один проф. зоолоґії, імя якого поки що держиться в тайні.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **В закордонних представництвах** Чехо-словаччини мають зайти значні зміни м. ін. у звязку з внутрішньополітичними перемінами. Будуть новоіменовані, зглядно перенесені, посли в Лондоні, Берліні, Вашинґтоні, Будапешті і Букарешті. Буде також зреорганізована служба інформативна, пресова і пропаґанди.

— **Румунський уряд** перебудовано дня 1. лютого. Реконструований кабінет виглядає осьтак: Премером зістає патріярх др. Хрістеа, його заступником став дотеперішній міністер внутрішніх справ Калінеску, що буде вести »внутрішню оборону краю«. Міністерство освіти перейняв проф. Ціґре, хліборобства проф. Корнацеану, міністерство фінансів Константінеску, господарства промисловець Буйою, зброєння Славеску. Міністрами без портфелю є дотеперішній ґенеральний секретар для меншостевих справ проф. Ґраґомір і проф. Траян Поп.

— **Ґафенку,** румунський міністер закордонних справ, підчас відвідин в Білгороді був прийнятий принцреґентом Павлом, який при цій нагоді передав румунському міністрові орден білого орла першої кляси. Предметом розмов румунського гостя з югославянським премером Стояділовичом були в першу чергу відносини між Румунією й Мадярщиною та відношення Румунії до великодержав оси Берлін—Рим. Румунського посла в Білгороді та югославського в Букарешті піднесено до ступня амбасадорів.

— **Англійський уряд** — як заявив державний секретар Батлер в англійському парламенті — передав 20.000 фунтів шт. міжнародньому допомоговому комітетові для еспанських збігців на прохання французького уряду. Незабаром передасть Англія дальші 20.000 фунтів. Але й ця сума не є ще остання.

— **Французький міністер** для внутрішніх справ Саро відбув на днях інспекційну поїздку вздовж піренейської границі. Вислідом тої поїздки являється вислання 50.000 війська для забезпечення французької границі проти Катальонії, між морем і Анґорою.

— **Французька палата** депутатів прийняла одноголосно попри закон про двохрічну військову службу, також й закон, який дозволяє урядові покликати резервістів на вправи в кожному часі і без особливого розпорядження. Далі ухвалено закон про обовязкові спеціяльні курси для запасних старшин.

— **Шеф швайцарського** військового департаменту заявив, що Швайцарія є приготована проти всякого збройного впаду. Армія є значно скріплена. На випадок наступу будь якої великодержави Швайцарія буде боронити країну зі всією силою і до останньої краплі крови, бо »ліпша смерть, як рабство«.

— **До Москви приїхав** високий урядовець господарського відділу німецького міністерства для закордонних справ др. Шнуре з дружиною. До Москви повернув теж німецький амбасадор ґраф Шуленбурґ. Метою поїздки д-ра Шнуре є наладнати живіші господарські та торговельні взаємини між Радянським Союзом і Німеччиною.

— **Німецький уряд** перемінив дотеперішній німецький консулят в Джедде в Савд-Арабії на посольство та іменував послом д-ра Ґробба, дотеперішнього німецького посла в Баґдаді. Недавно відкрито на арабському півострові поклади нафти і золота.

— **Англійська військова місія,** вислана свого часу до Портуґалії, відновила приязнь між Анґлією і найстаршим її союзником та обєднала у великій мірі оборонні сили обох країв. Уряду Портуґалії та Англії остають в тісному і постійному звязку для збереження спільних оборонних інтересів.

— **Маршал Чанкайшек** на засіданні центрального виділу партії Куомінтан (дня 27. I.) заявив, що прийшла пора, щоб Китай перейшов до протинаступу. Він думає, що Японія мусить програти війну з наступних причин: 1. Японія не може присилувати Китаю заключити скоро мир,

СПОРТ

Перспективи и спортовні потреби С. К. Русь Хуст в наступній сезоні

З великими теріторіяльними змінами, які настали в Карпатській Україні після віденського арбітражу, мале провінціяльне містечко стало столицею нашої держави. Воно діждалось неочікуваного розмаху. Населення його збільшилося до 30.000.

Хуст властиво є сьогодні так само нашим спортивним центром, після розпаду С. К. Русь Ужгород. Із всіх словянських клюбів, що були в Карпатській Україні, осталася тільки хустська »Русь«.

Цей симпатичний клюб, що виріс з бідного провінціяльного гуртка грачів, був одним з найліпших клюбів в Східній Словаччині й Карпатській Україні. На жаль, в наслідок недостатку спортового щастя, йому не вдалось дістатися там, куди він справді належав: до дивізії.

В наступній сезоні С. К. Русь Хуст стоїть перед великою задачею спортового репрезентанта Карп. України. Нема причини, не вірити, що »Русь« виконає це своє завдання. Футболева команда буде посилена декілька новими грачами з бувших ужгородських клюбів, спеціяльно з С. К. Русь Ужгород. Перейдуть до нас: Кобзар, Палинчак, Чанчінов, Павел Криж, Плиська, Джубан. Крім того до клюбу вертається старий наш грач Осип Філак. Ці нові грачі дають разом з домашніми добрий матеріял грачів. Після тренінґу й зіграння вони можуть дуже добре репрезентувати спорт Карпатської України.

Діяльність клюбу буде розширена ще на відділи легкої атлетики, гокею та лещетарства.

По організаційній сторінці клюб має добрих і свідомих співпрацівників, як др. Олександер Попович, брати Філаки та інші, що мають великі заслуги в піднесенню клюбу. Надіємось, що при реорганізації клюбу нам так само допоможуть старі спортовці, як панове Лавришин, Федак, Лацанич та інші, що перейшли, або остали на території Карпатської України.

Одним з головних питань реорганізації є питання площі. Дотеперішню площу ми приневолені будемо покинути. Так що в наступній весняній сезоні ми останемо без площі. Це питання потрібно вирішити чим скоріше, тому що без відповідної площі праця на спортовому полі є неможлива. Ми одначе переконані, що як влада Карпатської України, так само головне місто вийдуть на зустріч свойому спортовому репрезентантові й приділять йому відповідну площу.

Дальшою дуже пекучою задачею є питання рівноцінних противників. Здається, що після страти клюбів, що остались на окупованій землі, прийдеться нам старатись про навязання спортових зносин з конкурентами за границею, головно зі спортовими клюбами в Румунії, не тільки тому, що ми найдемо в них добрих партнерів, але і про добре комунікаційне злучення та приятельське відношення нашої країни з румунами.

Все залежить від спортової публіки, щоб вона підтримала свій єдиний український клюб.

Як бачимо, спортові перспективи С. К. Русь Хуст дуже гарні. Потрібна тільки підтримка з боку компетентних чинників головно реферату міністерства здоровля й фізичного виховання.

Закликуємо всіх спортовців, щоб приголосились до співпраці при реорганізації й побудованню сильного українського клюбу. Просимо, щоб стремління управи підтримували і поширювали ідею спорту з новим запалом, новим захопленням і енерґією.

Карло Колаж.

2. Японія зробила стратеґічну помилку, зайшовши глибоко в Китай, 3. зробила політичну помилку створенням штучних урядів, 4. зробила дипломатичну помилку, ізолювавши себе цілковито та 5. вона не знає Китаю і його життєвої сили.

—**Арабський медицинський** конґрес відкрито в Каірі в присутности короля Фарука. В конґресі бере участь 590 представників усіх арабських держав.

— **Міст через Дунай** має бути збудований між румунським містом Карабія і болгарським Сістовом. Кошти будови обраховують на $2^1/_2$ міліярдів леїв.

— **Нове землетрясення** в Чілє знищило зовсім місцевість Коронель, де є копальні вугілля. В копальні було засипано 200 робітників.

— **В північній Америці,** а саме в середних і східних державах лютували величезні сніговії. В Чікаґо припинився увесь вуличний рух. Внаслідок великих морозів померло 12 осіб.

— **З Костермановіл** (бельґійське Конґо) повідомляють, що там вибухає з великою силою вулькан Гімалаґіра. Тисячі гектарів лісів знищені лявою і пожаром.

Купівля — продаж

Дві машини на вигрівання (інкубатори), а) на 140 яєць та б) штучна квочка на 300 яєць продаються дешево. — Інтересанти зголосяться на адресу: **Божена Чапкова,** Нересниця, коло залізничої стації.

Обіжник ч. I.

1. Повідомляється всі місцеві орґанизації Українських Національних Рад і Українського Національного Обєднання тячівського округа, що секретаріят так ОУНР, як УНО і ОНОКС-у є перенесений із канцелярії дра Волощака до своєї канцелярії, вулиця Г. Міґалія ч. 944, що веде із стації до міста.

2. У канцелярії урядується від 8—12 год., по обіді від 2—5 год. веч. — Секретаріят є кождому українцеві все на услузі і на допомозі. — Приходіть до нього. Там одержите щиру пораду і вказівки.

Повідоміть про це все українське громадянство.

Повідомлення.

Приготовчий комітет для орґанізації продуцентів і торгівців деревом в Карпатській Україні скликує отсим

установчі загальні збори

на день 7. лютого 1929. о год. 15. в Хусті в малій салі §Січової гостиниці« (був. Корона), з такою проґрамою:

1. Приняття статуту.
2. Впис членів.
3. Вибір управи і надзірної ради.

За приготовчий комітет:
Василь Климпуш в. р.
Др М. Бандусяк в. р.

Рівночасно проситься — у власнім інтересі — заслати, або привезти писемний виказ матеріялу, який маєте на складі до вивозу і заподати: яку кількість дерева Ви вивезли в минулому році. — На адресу: Хуст, Свободи 2.

Карпатоукраїнській вивіз і довіз.

Готовтесь 9.-10 III.! до свята Тараса Шевченка

УВАГА!

Українська Центральна Національна Рада в Хусті, подає до відома всім П. Т. петентам, щоб при подаванні прохань на міністерства, поштові дирекції, дирекції поліції, жандармерії, дирекції дер. лісів і маєтків й ін., придержувались припису: ПРОХАННЯ СТЕМПЛЮВАТИ СТЕМПЛЕМ за Кч 5.-, ВСІ ПРИЛОГИ по Кч 1.-. Хто надалі буде посилати прохання неостемпльовані, не може очікувати їх полагодження, бо Канцелярія УЦ НР під увагу їх не буде брати!

Прохання подавати через УЦНР та прикладати три марки по Кч 1 нам на відповідь.

Хто посилає до міністерства прохання неостемпловані платитиме потрійно кару.

Укр. Цент. Нац. Рада в Хусті.

Яка буде цьогорічна зима? Метереольоґи предсказують, що зима цего року буде одна з найгірших; морози, вітри, хляпанина й т. д. А при такій погоді даються в знаки ріжні хороби, ревматизми, та головні болі, що роблять людське життя готовим пеклом. Уникнути цих неприємних хвиль можна своєчасним заживанням таблеток **ТОҐАЛЬ.** Таблетки **ТОҐАЛЬ** можна дістати в кожній аптиці.

Найліпші природні вина до всіх винних склепів й винарень додає
П. НЕМЕШ і Сп.
Севлюш.
498

Гуртову доставу спирту виконує гуральня
п. Штемер Натан
Севлюш. 499

Др. мед. Найфельд Бела
фаховий лікар внутрішних хороб
Севлюш,
Вербовецька ч. 105. 502

Свій до свого!!
Рівні вудженини найліпше й найдешевше купите у
МИКОЛИ ГРОМОЧУКА
Королево н./Тисою.
500

Спішіть на Виногради
на Головського
білі тижні.
Дамашеві наволочки, напірники, простирала, рушники, ганчірки, хустинки.
HOLOVSKÝ
Vinohrady, Anglická 8.
Будете цілковито задоволені.
494

Замовляйте такі книжки Квартальника Вістника:

М. Островерха: **Мусоліні,** (5-ий наклад) 1 зл.
Микола Макіявель: **Володар,** 2 зл.
Р. Єндик: **Гітлер,** (4-ий наклад) 1 зл.
Л. Мосендз: **Штайн, ідея і характер,** 1.50 зл.
Д. Варнак: **Данило О'Коннель,** 1 зл.
В. Темляк: **Вогнистий хрест, Полковник ля Рок,** 1.50 зл.
Дм. Донцов: **Патріотизм,** (3-ий наклад) 1 зл.
Д. Варнак: **Таємниця орґанізації,** (2-ий наклад) 1.50 зл.
Д. Донцов: **Дурман соціялізму,** 1.50 зл.
М. Антонович: **Маршал Вперед (Бліхер),** 1.50 зл.
В. Темляк: **Завдання нового покоління,** (2-ий н.) 1 зл.
Р. Керч: **Франко, вожд еспанців,** 1.50 зл.
Богдан Горович: **Націоналізм в Бельґії,** 1.50 зл.
Ю. Тютюнник: **Революційна стихія,** 1.50 зл.
Дм. Донцов: **Де шукати наших традицій,** 1.50 зл.
М. Андрусяк: **Мазепа і правобережжа,** 2 зл.
Дм. Донцов: **Партія чи орден? Обєднання чи розєднання?** 1 зл.
Др. Ю. Русов: **Салязар — реформатор Портуґалії,** 1 зл.
М. Островерха: **Кавур.**
Адреса: **Вістник, Львів,** Чернецького 26/III. (497)

Наслідники синів Натана Гаймфельда
(заложено 1858 р.)
Виріб папірових торбинок, склад папірового товару та ріжного пакункового паперу.
Гуртівня кольоніяльним товаром.
Сортівня текстильних решток й старого заліза та металів.
Хуст, телефон ч. 20.

Українська книгарня
Т. САВУЛИ У ВІДНІ
виконує замовлення на всі українські книжки, ноти, мапи, листівки, календарі, журнали, образи, портрети, листівки та відзнаки. Комплектує бібліотеки. Пересилка моїм коштом.
Книгарням звичайний опуст.
Адресуйте:
Ukrainische Buchhandlung
THEODOR SAWÜLA
Wien I., Riemergasse 2. 88

Український виріб вудженин
„КАРПАТСЬКА ТОРГІВЛЯ"
в ХУСТІ, ВУЛ. МАСАРИКА. 489
Подаємо до відома шановного громадянства, що 15. I. 1939. р. відкрили власну торгівлю. Ціни дешеві. Обслуга солідна.

Йосиф Марко
найстарше похоронне заведення виконує всі замовлення, звязан з похороном. Власний виріб похоронних потреб. — Ціни дешеві.
Хуст Ізська ч. 67
487

КІНО—ХУСТ

5. II., неділя, о год. 6. веч.:
Живі трупи.

Лікарська поміч

Др. Мед. Олександр Плітас, ординує від год. 15 до 17, крім неділі та свят. Лічничий фонд. Ізська ч. 2, Хуст.

Др. Мед. Зоя Плітасова, фахова зубна лікарка, ординує від год. 9. до год. 14. щодня, крім неділі та свят. Лічничні фонд. Хуст, Ізска вул. ч. 2.

Др. Мед. Т. ЯНІШЕВСЬКА відчинила ординацію в **Севлюші, Больнична ч. 12.** Ординує і на лічничий фонд.

П. Ґрінштайн — досвідчений зубний технік, ординує цілий день. Севлюш. (511)

Дрібні оголошення

Повідомляється українське громадянство, що дня 5 лютого 1939 р. о год. 14.30 відбудуться звичайні загальні збори Червоного Хреста в помешканні Торговельної Академії, у В. Березнім. (517)

»OLD ENGLAND«
Хуст, Масарикова ч. 30 у дворі. Першокласний мужський і жіночий кравець. Великий вибір заграничного сукна. 493

Юра Гершкович, мужський і жіночий кравець. Шиє дешево й добре. Хуст, Духновича ч. 24. 495

Хто хоче запізнатися з думками »Mein Kampf«, хай читає:
Др Ворнак: Таємниця організацій. Видання »Вістника«ж Львів, вул. Чернецького ч. 26. Ціна зл. 1.50. Там найдете думки **А. Гітлера** про цю справу. 496

Дроґерія— **Василь Балаж** Севлюш, коло »Баті«, вул. Вербовецька ч. 90. (503)

»Мінералія« — БОГН і НОЙМАН. Продаж нафти, бензину й олію. Севлюш, площа Масарика ч. 43. (504)

Незабудьте на найбільш шляхотні вина Карпатської України: »Буборек, Асс, Аільне, Яршовань, Різлінк й Фурмін«. НЕМЕШ Й СП-КА. Севлюш. (505)

Франта **Бішоф** — майстерня кравецька. Севлюш, вул. Добрянська ч. 72. (506)

Юда **Гершкович** — мужеський й жіночий кравець. Праця солідна, ціни дешеві. Хуст, Духновича ч. 24. (507)

Допоручуємо двірцеву гостиницю — **Габура Степана, Королево н. Т.** 478

Гостинниця К. Новотний. Кожного вечера музика. Чай о 17. год. Хуст, вул. **Швеглова ч. 12.**

..Тимко й Медек, радіо, та електричне й механічне підприємство. Хуст, вул. Масарика ч. 33. 513

Модний Сальон — Релі БЕРКОВИЧ, Хуст, Масарикова ч. 8. Наймодерніше кроєння. Так само за дешеві ціни учу кроїти й шити. 480

Споживча Спілка в Довгім пошукує кваліфікованого склепаря, що провадив би не лише склеп, але й гостинницю при склепі. **Управа Спілки.** 481

Найліпші ровери, шумавські на місячні рати 50 кч
Засилає за оплатою на всі стації ЧСР. і в заруку.
490
Цінник задармо.
І. ПІХЕР, Клатови XIV. Шумава.

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колеґія. Відповід. і начальний редактор В. Гренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право прислані статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина місячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно, кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.
Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, ½ стор. 1.600 Кч, ¼ стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпальти. За 1 кв. цм шпальти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпальту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти прокладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

1162/140 P.T.
Ing.Fedir Serbyn,techn.úřed.
Praha - Nusle II.č.63,
ul.Na Pankráci.

Річник XL. Число 26. Второк, 7. лютого 1939. 20 є.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Карпатська Україна і Прага

під такою назвою приніс офіційний німецький часопис „ФЕЛЬКІШЕР БЕОБАХТЕР“ (віденське видання - кажуть - щодня лежить на столі великого Вождя Гітлера... - ред.) з дня 3. лютого 1939 р. передову статтю, яку в дослівному перекладі отце подаємо.

В розвитку Карпатської України слід відмітити нову фазу. Спроба Праги, проломити карпато-українську автономію, скріпила автономістичні сили українства в особливій мірі.

Це не випадок, що іменування ґенерала Прхали міністром карпато-української краєвої влади наступило саме в часі, коли вигасли й останні сумніви в стабільність відносин в Карпатській Україні. Остаточно є усунена небезпека, що загрожувала Карпатській Україні ізза нападів польських і мадярських банд в місяцях листопаді і грудні. На кордонах панують нормальні відносини і лише перерваний залізничий звязок з Польщею й Мадярщиною нагадує час, коли велась боротьба про зовнішню долю цієї землі.

Тому з тим більшим обуренням прийнято в Хусті спробу Праги, внести у щойно відпружену атмосферу новий неспокій. Іменування ґенерала Прхали карпато-українським міністром арґументовано в Празі м. ін. й тим, що недавно вибито шиби в польському консуляті в Севлюші. В тій арґументації бачить Хуст доказ того, що іменування Прхали наступило на бажання Варшави. І дійсно за тим промовляють теж деякі інші причини. Прхала прийшов очевидно справді до Хусту з місією сторожити, щоб велико-українська думка не могла вкорінитись в Карпатській Україні.

Попри ці зовнішньо-політичні міркування були також, і то в першу чергу, внутрішньо-політичні міркування, які спонукали Прагу зневажити ясні постанови карпато-українськ. конституційного закону. Коли б було вдалось проломити карпато-український автономістичний закон і накинути українцям на міністра чеського ґенерала, здобув би празький централізм тріюмф великого значіння. Відновлення празького централізму в Хусті означало б, що Словаччину можна було б взяти у кліщі з двох боків, з Моравії і Карпатської України. Перемога празького централізму х Хусті була б просто перемогою чеської централістичної системи. Гра, що її почала Прага, варта була ставки, одначе її програно, бо недоцінювано спротиву українства.

Пристрастний зрив всього населення краю був відповідю українства на спробу Праги усунути карпато-українську автономію. В усіх містах, майже в кожному селі відбулись протестаційні збори проти Праги і Прхали. Часто приходило до сутичок між населенням і чеською жандармерією, яка знову нагло пригадала собі давнішу традицію і почала напирати на населення. Положення стало до крайнього напружене. До того чеська військова влада застановила продаж бензину і фрахтову комунікацію, утримувану досі військовими тягаровими автами, щоби таким чином зробити натиск на хустський уряд. Чеська поштова управа утруднювала телефонічне сполучення зі закордоном до тої міри, що всяке сполучення зі закордоном на ділі було неможливе. Хуст пару днів був відтятий від зовнішнього світу, та саме відтятий зарядженнями уряду, що одночасно хотів далі виконувати суверенні права над здавленим ним краєм.

Проти цього сконцентрованого натиску міг помогти лише рівно-ж безоглядний протинапір. Тому, що Прага сама своїми зарядженнями дала до пізнання, що вона вже більш не вважає Карпатську Україну рівноправним союзним краєм спільної федеративної держави, а очевидно лише кольонією, — краєва влада в Хусті не почувалась зобовязаною зі своєї сторони до лояльности супроти Праги. Усі урядові звідомлення хустської влади, що мали бути опубліковані чехословацьким пресовим бюром, сконфісковано в Празі. Внаслідок того треба було найти іншу дорогу та її найдено, щоби звернути увагу европейської прилюдної думки на неможливу ситуацію, створену зарядженнями празького уряду. Крім того премєр Волошин у свойому імені та в імені міністра Ревая рішуче відмовився співпрацювати з Прхалою.

Карпато-українська влада мусіла отцим дійти до переконання, що не може надіятись на ніяку допомогу від Праги. Цей досвід виявиться певно ще в майбутньому розвиткові. Дня 12. лютого відбудуться вибори до автономного українського сойму і та подія буде мати особливе значіння. А особливий інтерес представляє питання, чи і які консеквенції витягне перший законодатний український сойм з останніх подій.

БАТЬКІВЩИНА КЛИЧЕ

Двадцять літ мадяроно-русофіли розбивали наш народ на різні партії, заслонювали від народу сонце правди й свідомости, старались прищепити йому в серце різні ідеї. Але наш народ не піддавався, бо відчував, що все те, про що балакають русо-мадярони — йому чуже, не на його користь. Народ знав, що ці панки його обманюють, затемнюють, щоб легче могли його пригноблять й визискувати. Він ставився до них з недовіррям і не підтримував їх так, як ці панки собі бажали.

Але з яким надхненням, з якою радістю зустрінув наш народ іменування Батька Волошина нашим премєром! Уряд Батька премєра Волошина зразу здобув собі пошану. Всі наші селяни й робітники зразу стали на його сторону, підтримують його змагання, підпорядковуються його розпорядженням. Наше укр. населення зразу зрозуміло, що прийшов уряд на чолі з такою людиною, яка завжди некомпромісно боролась за народні інтереси, що настав час, коли дійсно серйозно ставляться до поліпшення його життя.

Клич Батьківщини й української нації зродив у серцях нашого народу тверду віру в кращу будучність. Ми вже не слабодухи. Нікому не бажаємо коритись, але хочемо самі на своїй землі бути господарями, самі створювати собі закони й порядки. Наше українське населення є цілком свідоме свого завдання, тої праці, яка його очікує.

Вздовж і поперек по наших селах ідуть приготовлення до виборів у перший в історії карпато - український сойм. Села змагаються між собою за білий прапор, за те, яке село буде краще, повніше голосувати. Це свідчить про те, що наші селяни добре порозуміли велике значіння виборів. Наші селяни навчились цінити волю, навчились користатися своїми правами й добиватись заповнення тих прогалин, які ще існують в нашому господарсько-соціяльному й культурному житті.

Наші селяни часто віддавали свої голоси ворожим партіям, які помагали його денаціоналізувати, бо були розбиті. Але сьогодні цього нема. Цим часам ми відспівали вічну память. Ми будемо голосувати на одну кандидатку, за одну партію: Українське Національне Обєднання. В Українському Нац. Обєднанні заступлені всі верстви нашого народу, починаючи від селян, вчителів, урядовців, священників і кінчаючи робітниками. В Українському Нац. Обєднанні заступлені обидві наші церкви, як православні, так греко-католики. Тому наше українське населення віддасть всі свої голоси Українському Нац. Обєднанні при виборах 12. лютого. Члени інших національних мен-

Влада еспанської республіки у Франції

(Париж, 6. 2) Сьогодні рано в 7 год. 45 хв. премєр еспанської республіки Негрін у супроводі державного міністра Томаса Білбако, міністра культу, Сеґундо Бланко, міністра юстиції, Ґонза Леза Пенні та міністра внутрішніх справ Павліна Ґонеза, перейшов на французьку територію.

Міністри прийшли в авті, яке було подіравлено кулями з важкого скорострілу.

Аґенція Авас повідомляє, що сьогодні рано в 4 год. 35 хв. прибув реґулярний відділ кінноти на французьку границю і був негайно обезброєний. Також повідомляється, що регулярні республіканські військові відділи прибувають великими масами.

Дальші успіхи ґенерала Франка

(Саламанка, 6. 2. Авас.) Ґенеральний штаб націоналістичної армії подає, що військовим відділам ґенерала Франка вдалось зайняти на відтинку каталонського фронту декільки важливих стратеґічних пунктів, місцевості Жіжол, Сербанола, Брунелля, Борежка, Санмартін, Сантамарія, Де Жоржа; на відтинку Жерон зайнято цілу низку сіл.

шостей так само не мають причини не бути до нас лояльними, не голосувати за Українським Нац. Обєднанням. Ми даємо іншим національностям всі права, які їм належаться й які вони мають в інших частинах нашої федеративної республіки українців, чехів, словаків.

Народе Карпатської України! Батьківщина кличе тебе до дальших боїв за свої права, за свою долю. Покажи 12. лютого, що ти її вірний син. Голосуй за Українське Національне Обєднання, яке тобі дасть працю, волю, землю, хліб!

АНДРІЙ ПАТРУС.

Рузвельт спростовує

(Вашінґтон, 5. II.) Президент Рузвельт заявив на пресовій конференції, що вістка, немов то він мав сказати, що оборонна лінія Америки лежить над Реном, є »свідомою брехнею«. У відповідь своїм критикам з конґресу президент Рузвельт подав ще раз докладну дефініцію своїх закордонно-політичних цілей, а саме: 1. ніякий союз, що міг би Америку втягнути у зобовязання. 2. Підтримка світової торговлі усіх народів. 3. Всяке можливе зусилля з метою обмеження зброєнь і підтримка усіх таких зусиль інших держав. Закордонна політика Сполучених держав остане незмінена.

Вислід відвідин Ґафенку в Білгороді

(Білгород, ЧТК.) Розмови б. премєра Стоядіновича з румунським міністром закордонних справ Ґафенку покінчились виданням спільного комунікату і заявою Ґафенку, виголошеною перед представниками преси. В комунікаті стверджується, що обидві держави погоджуються в усіх питаннях і що хочуть підтримувати між собою взаємини і жити в добрих відносинах з усіми сусідами. У згаданій заяві сказав міністер Ґафенку, що Югославія і Румунія будуть стреміти до поширення приязних взаємин передусім з сусідними державами в Подунаї і на Балкані. Оба міністри погодились продовжувати концілянтну політику і рахуватись з дійсністю. Взаємини між Румунією і Югославією основуються на династичних звязках, на спільних плянах і на засаді приязни і договору. Особливу увагу на нарадах звернено на проєкт будови великої модерної автостради, яка має бути безпосереднім сполученням між Адрійським та Чорним морем й вести з Трієсту через Постойну, Любляну, Загреб, Білгород, Букарешт до Констанци.

Жадні тайні договори між Німеччиною й Чехо-Словаччиною

В звязку з останніми відвідинами чехо-словацького міністра загр. справ дра Хвалковського в Берліні, в деяких заграничних часописах появились різні справи про тайний договір між Німеччиною й Чехо-Словаччиною. Німецькі компетентні кола проголошують ці вісті за видумані й неправдиві. В цих вістях писалось про те, що Німеччина з Чехо-Словаччиною підписали тайний договір про видання політичних вязнів, про вільний перехід німецького війська через чехо-словацьку територію й подібне. Жадного подібного договору між Берліном і Прагою нема. Німецькі війська можуть їхати через нашу територію тільки в напрямі з Відня до Братіслави.

Премєр Волошин почесним громадянином села Керецьки й Березника

(Хуст 5. 2.) Вчора була паном премєром принята делеґація села Керецьки під веденням старости Ігната Пецька, та делеґація з села Березник, ведена старостою Юрієм Кікалом. Обидві делеґації заявили, що їхні громади на засіданні сільського заступництва одноголосно вибрали пана премєра почесним громадянином їх сіл. Пан премєр почесне громадянство прийняв, обом делеґаціям подякував і між іншим сказав, що його батьки поховані в Керецьках і тому це село йому зокрема дороге.

Пили й млини в Карпат. Україні

(Хуст, 7. II.) В нашій країні є майже 40 малих і великих пил для обробки твердого й мягкого дерева. Кращі пили є в Тересві, Анталівцях, Сваляві та Ясінні. Селянських млинів в Карпатській Україні є 585. Крім того маємо тут 20 малих господарських фабрик для вироби спирту й 60 паленчарень.

Тріумфальна подорож міністра Юліяна Ревая

Десятки тисяч населення на зборах в Завидові, Кальнику й Кайданові

(Хуст 6. 2.) Вчора відбулися в цілій Карпатській Україні величаві маніфестаційні збори. Населення на цих зборах маніфестувало за єдиною нашою кандидаткою Українського Національного Обєднання.

Міністер господарства Юліян Ревай був на маніфестаційних зборах в Завидові, Кальнику й Кайданові.

Вже на зачатку колишньої мукачівської, сьогодні чинадієвської округи, вітав пана міністра начальник округи др. Юлій Комаринський. Міністер Ревай приїхав в супроводі свого особового секретаря Ю. Вашка, М. Баботи, Вереша, редактора »Нового Часу« й редактора Ю. Тарковича.

Перші збори відбулися в селі Завидові, куди прийшло біля 7.000 українського населення з сіл: Макарово, Барбово, Загаття, Залуж, Шаркадь, Дунковиця, Покуття, Ділок, Яблоново, Бабич, Станово, Гандеровиця, Негрово, Доробратово, Пістральово, Лалово, Фоґараш, Воловиця, Новоселиця і ін.

По привітанні пана міністра заступниками Українських Народніх Рад, Українського Національного Обєднання, Учительської Корпорації, заступниками сіл і ріжних організацій, відбулася в присутности пана міністра Служба Божа в православній і грекокатолицькій церкві. Відтак перед народньою школою прилюдні збори, які відкрив голова районового УНО І. Конч. По привітанні на цих святочних зборах всіх присутніх передав слово

міністрові Юліянові Реваєві,

якого привітало населення рясними оплесками й кличем: »Слава міністрові Реваєві!« Міністер передав привіт від Батька нашого відродження, премєра Волошина, й між іншим сказав, що сьогоднішній день являється для Завидова й цілої околиці днем історичним. Українське громадянство маніфестує за єдиною кандидаткою Українського Національного Обєднання, бо переконалося, що партійництво розбивало наші сили. Далі сказав міністер Ревай, що цей наш відломок великого українського народу здобув собі самостійність, і ми не сумніваємося, що й українці за Карпатами незадовго підуть за нашім прикладом. Ми переконані, що цього разу, зійшло сонце свободи для всього українського народу, виїмково зі заходу. Далі: ми свою самостійність тут під Карпатами захоронили тільки тому, що ми є синами великої 50 мільйонової Нації. Стара Чехословаччина перетворилася в нову державу українців, чехів і словаків. Ми є в цій федерації найменшими, але не сміємо забувати, що за нами стоїть Велика Українська Нація. Наш народ докаже 12. лютого, що хоче жити своїм свобідним самостійним життям — закінчив міністер Ревай.

Згодом говорив окружний начальник др Юлій Комаринський і референт Вереш. Зі зборів були відіслані привітальні телеґрами премєрові Волошинові й начальнику шкільництва А. Штефанові.

По 4-тій годині приїхав міністер Ревай до Кальнику, де вже від другої год. чекало біля 4.000 людей з Ірляви, Кузьмина, Кучави, Шкірятівців, Пацканьова, Медведівців, Копинівців, Ракошина, Кайданова, Бенедиківців і ін.

В Кальнику міністер Ревай виголосив промову, змістом приблизно таку як у Завидові. Говорив тут теж генеральний секретар УНО А. Ворон, др. Комаринський і інші.

По зборах в Кальнику запросили міністра Ревая ще до Кайданова, де зібралося населення в народній школі й вислухало промову міністра та других промовців.

Ця тріюмфальна подорож міністра Ревая в окрузі князя Корятовича переконала кожного, що наш нарід є свідомий свого українського »я« а 12. лютого віддасть свій голос за єдину кандидатку Українського Національного Обєднання.

ют

Авдієнції в міністра Ревая

(Хуст, 5. 2.) Вчора прийняв міністер Ревай Роберта Т. Міллера, празького кореспондента великих американських щоденників. Американський журналіст заявив пану міністрові, що він сам переконався про порядок і спокій в Карпат. Україні. Далі була паном міністром прийнята делеґація з Сваляви, яка заявила, що населення Сваляви все буде підтримувати свою українську владу.

Нове життя в наших селах

Населення домагається замкнення гостинниць.

(Нижній Бистрий, 5. 2.) Наші селяни знають про шкідливі вчинки алькоголю на людський організм і тому подали прохання нашій владі, щоб урядово були закриті гостинниці (корчми) в Нижнім Бистрім. Тепер, перед виборами, ми собі пригадуємо, що коли було треба нашого голосу то приходили до нас всякі аґітатори й старалися за чарку горівки купити наш голос. До виборів в неділю 12. лютого йдемо тверезі та з переконанням, що при цих виборах маємо всім нашим ворогам доказати нашу національну свідомість. Алькоголь був великим приятелем наших відвічних ворогів і тому ми раз на все хочемо покінчити не тільки з старим режімом, але хочемо відкинути наші старі та шкідливі звичаї. Прохання про закриття всіх гостинниць в Нижнім Бистрім підписали всі мешканці нашого села з виїмком жидів, що мають корчми. Наш православний священник Гаврило Пурташ вже давно з нами ведно працює. Таких православних священників потребувало б кожне наше село

Чому Тому,

ти маєш йти на вибори до Сойму КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

що Сойм буде рішати про землю, працю та хліб для всіх громадян Карпатської України. Отже, буде рішати й про твою долю!

ВІДКОЛИ МИ УКРАЇНЦІ?

»Бреши та міру знай« говорить прислівя. Та декотрі аґітатори, нащадки фенциківсько-бродіївської партії, такої міри не знають. Коли вже іншим не можуть баламутити наше свідоме громадянство, то лопнуть таку дурницю, що ми, ніби то, ніколи українцями не були, тільки тепер стали ними. Правда є така, що ми все були і тепер є та й останемо українцями, бож ми є ті самі люди, той самий народ, який живе з тамтого боку Карпат та на широких українських степах. Ми хоч би і сказали на себе, що не є українцями, і тоді би ними були, бо у нас однака кров, однакі звичаї, однака мова. Знає це цілий світ, знають це і наші вороги. Але є правдою, що між нами перед переворотом було багато таких, які цього не знали. Бож у тих то часах, у державі »святого Стефана«, наші опікуни старалися похрестити всі народні меншинства іншими, тільки не своїми назвами. Словаки були там товтами, румуни олагами, німці швабами а ми рутенами чи русинами. Це задля того, аби ті народи були ізольовані, відкормлені від свого народнього пня і служили так погноєм чужих інтересів, та чужих народів.

По перевороті ще й надалі накидували нам назву русінський, руський, подкарпаторусский, чи русский. Робили це з тою самою цілю, щоб нас відокремити від своїх кровних братів, і так над нами панувати. Нащадки того режіму ще й сьогодні хочуть нас дурманити. Але вже пізно. Ми вже прозріли, ми вже знаємо, якого ми роду і чиї ми діти. Як словаки ніколи не будуть товтами, румуни олагами, німці швабами, так і ми ніколи вже не будемо погноєм інших народів, рутенами, русинами, подкарпаторусскими. Ми вже знаємо, що ми не самі на світі, що нас повище 40 мільйонів. Ми знаємо, що ми українці були, є і тими останемося.

Докажемо це і дня 12. лютого 1939 тим, що всі до одного віддамо свій голос за кандидатку Українського Національного Обєднання, яку веде батько нашого відродження др Августин Волошин і міністер Юліян Ревай.

У нас вже не є і ніколи не буде »язикових спорів«. Вибори 12. лютого докажуть, що у нас є один народ, одна воля.

ом.

Марні надії баламутників

З усіх виборів, які відбулися у нас за старого режіму, найбільше користали різні баламутники, плачені аґітатори та секретарчуки панських партій. Бож часи виборів були для цих панків часами конюнктури, коли юдин грім сипався без контролі. Ці людці заплавили і тепер наші села. Видко, ще все найшлися юдині гроші. Але ці панки вже знають, що це є остання проба. Як при цих виборах наш нарід віддасть всі голоси довірря своїй національній владі, то джерела юдиних грошей висохнуть, нашу єдність, нашу силу не мож буде у майбутності порушити жадним баламуцтвом.

Тому такий переполох у таборі баламутників, нащадників старого режіму, тому ця остання проба збаламутити наш народ перед цими, важнішими ніж дотепер, виборами.

Але надії цих баламутників останутся тепер марними. Наш народ стряс із себе ярмо партійництва, скине з себе і зграю цих останніх могиканів-баламутників.

Дня 12. лютого дасть належну відповідь всім цим панкам, коли віддасть голос на кандидатку Українського Національного Обєднання.

Наш народ дня 12. II. 1939 докаже свою зрілість, навіки попрощається з баламутниками, плаченими юдами, нащадками старого режіму.

Після 12. лютого, який день має бути і буде перемогою нашої національної єдности, не будуть у нас десятки партій, які нас дотепер розбивали, не будуть у нас баламутники, які за юдині гроші продавали нас.

Надії цих баламутників є і останутся марними. Дня 12. лютого кожний віддасть свій голос за нашу народню владу, за свою єдину партію, за Українське Національне Обєднання.

ом.

Висилайте точно передплату „НОВИЙ СВОБОДІ“ до Хусту

Запросини до передплати

Оцею дорогою прохаємо всіх свідомих і щирих українок Карпатської України ввійти в круг нашої родини, що гортується біля часопису для жінок »Жіноча Доля«. (Двотижневик.)

»Жіноча Доля« оце вже чотирнадцать літ виходить в Коломиї під редакцією відомої організаторки жіноцтва по той бік Карпат, Олени Кисілевської. »Жіноча Доля« в кожнім своїм числі приносить статті на теми:

громадського вироблення жіноцтва, вихови дітей, сучасної медицини, новітнього способу господарки і т. д.

Крім того: друкує велику повість, дає прегарні описи окзотичних країв (з пера самої редакторки), в кожнім числі містить великий відділ »література-мистецтво« і відділ »Жінка в дома й товаристві«. На цей відділ складаються: мода, куховарство, козметика, бонтон і ін. В коронах рівновартість 7 зл. річно. Пишіть за оказовим числом! Адреса редакції: Коломия, вул. Замкова 37. Польща.

522

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **Німецький уряд** повідомив нотою англійський уряд, що Німеччина розбудує, почавши від 1930 р., тонажу своїх підводн. човнів до рівня англійської тонажі. Далі Німеччина два 10.000 тонові кружляки »К« і »Л«, що саме тепер будуються, узброїть так, що вони з кляси Б перейдуть до кляси А. Таким чином виконає Німеччина признане їй в договорі право.

— **Канцлер Гітлер** наділив 233 членів націонал-соціялістичної партії золотою партійною відзнакою за заслуги для німецкого народу та держави.

— **Німеччина,** згідно з урядовими звідомленнями, вивезла з еспанської території, зайнятої військами ґен. Франка, в р. 1938. мільйон тон залізної руди проти 310.000 тон вивезених 1937 р. В тому році вивезла Німеччина з Еспанії 7.300 тон міди. Рік пізніше збільшився вивіз міди з націоналістичної Еспанії до Німеччини на 26.653 тони.

— **Радянський** народній комісар закордонних справ Літвінов повідомив мадярського посла в Москві, що радянський уряд порішив закрити своє посольство в Будапешті, та що очікує закриття мадярського посольства в Москві. Літвінов додав, що це рішення не означає зірвання дипльо-

Одерсько-дунайський канал, акт до зближення народів

В Берліні був підписаний договір між Чехо-Словаччиною й Німеччиною про побудовання одерсько-дунайського каналу. Канал входив би в Одру біля міста Цосела, до Дунаю він вливався б біля Девіна. Чехо-Словаччина вже зробила підготовчі кроки до праці, яка має зачатись в місяці березні цього року. Для Чехо-Словаччини побудовання подібного каналу мало б велике значіння з господарського боку.

Праця була розрахована в згоді з німецькими колами на шість років. Вона дасть можливість багатьом тисячам робітників дістати кусник хліба, бо тут буде потрібно провадить великі інвестиційні праці, звязані так чи інакше з каналом, провести нову електризацію, поправляти дороги і т. д. Самі ці праці винесуть около 10 міліардів корон, без видатків на канал. До цеї суми потрібно причислити ще коло півтора міліарда за канал Лаба—Дунай з Пардубіць через Пжеров в довжині 165 кілометрів. Крім того пропонується зробити канал до Брна в довжині 268 кілометрів.

Жупний вождь та верхній німецький президент Й. Вагнер пише про цей канал, що він буде зближувати народи й що до його здійснення осталось чекати небагато. Канал Одра—Дунай уможливить водне сполучення від Чорного аж до Балтійського моря.

Німці в К. Україні за українською кандидатою

(Хуст, 7. 2.) В нашому соймі будуть мати свого заступника й німці, що живуть з нами, і між нами вже багато десятиліть. Ведення німецької організації в Карпатській Україні видало заклик, щоб всі німці при виборах 12. лютого віддали свій голос за єдину кандидатку Українського Національного Обєднання. Наші німці вже переконалися, що в Карпатській Україні мають всі можливості вільного культурного й господарського розвитку. Ми не сумніваємося, що наші німці дійсно віддадуть свій голос за нашою кандидаткою.

До загального відома

Ворожі до Української справи чинники — поширюють фальшиві та провокаційні вістки, мовляв, існує в Хусті якийсь »Український військовий Леґіон«, що підготовляє воєнну виправу проти сусідних держав.

Офіціяльно комунікуємо, що на Карпатській Україні існує тільки Організація Народньої Оборони »Карпатська Січ«, яка ніякої збройної виправи проти сусідних держав не підготовляє.

Команда
Організації Народньої Оборони
»Карпатської Січи«
Дмитро Климпуш

Сіль з Солотвинських Копалень

(Солотвинські Копальні 6. II.) З наших соляних копалень видобудеться кожного року приблизно 170 тисяч тон соли в ціні біля 50 мільйонів кч. В Карпатській Україні спотребується річно приблизно тільки 7 тисяч тон соли. Решта соли — »нашого білого золота«, відвожувалась до других частин республіки. Кожний знає, що сіль з Солотвинських Копалень вистачала для населення цілої Чехословаччини, отже для 15 мільйонів мешканців. Наша сіль, це дійсно велике багацтво, яке нам завидять декотрі наші сусіди.

Готовтесь до свята Тараса Шевченка 9.-10 III.!

ЩО МАЄ БУТИ ТОГО ДНЯ ТОГО ДНЯ У НЕДІЛЮ, 12 ЛЮТОГО? Карпатська Україна обірає свій перший Сойм! уся Карпатська Україна йде до виборів!

матичних взаємин і висловив бажання, щоб оба уряду дали себе заступати у Москві та Будапешті через посла іншої держави, акредитованого при їхніх урядах. Літвінов мотивував той крок радянського уряду заввагою, що Мадярщина находиться під впливом чужої держави. З урядового мадярського місця стверджується, що міністер Чакі два рази прилюдно заявив, що приступлення Мадярщини до пакту проти комінтерну не є звернене проти Радянського Союзу: пакт проти комінтерну є тільки оборонним засобом проти комунізму.

— **В бельгійському парламенті** прийшло до бурхливих виступів між флямандськими і вальонськими послами ізза іменування, за згодою уряду, д-ра Мартенса членом лікарської академії. Флямандець Мартенс був за свою політичну діяльність в часі війни засуджений на смерть. На премєра Шпака при виході з парламенту напала ґрупа колишніх фронтовиків і побила його по голові. Шпак легко ранений на чолі.

— **Представники** Італії, Німеччини та Японії підписали дня 2. лютого ц. р. в Берліні, у міністерстві пропаґанди, протокол про організацію »міжнародньої туристичної дружби«. Ця організація має за мету помагати туристичному рухові між державами-сиґнатарями. Інші країни можуть теж приєднатись до цієї організації.

— **Буджетова комісія** Ліги Націй виповіла працю 50-ом урядовцям секретаріяту Ліги різних катеґорій з огляду на ощадність.

— **Японський міністер Аріта,** відповідаючи на інтерпеляцію в парламенті, сказав, що Японія засадничо не відповідає за шкоди громадян чужих держав у звязку з воєнними діями в Китаю. Зрештою, в колах, зблизених до уряду, твердять, що в деяких особливих випадках Японія може виплатити відшкодування.

— **З днем 1. лютого ц. р.** розпорядженням польського міністерства фінансів зменшено грошеві суми, які вільно вивозити з Польщі за кордон. На закордонний пашпорт можна вивезти без дозволу девізової комісії лише 100 золотих (дотепер — 200 зл.), а на основі прикордонної перепустки можна брати зі собою денно 5 золотих (до тепер 10 зол.).

— **Між англійськими часописами** »Дейлі Експресом« та »Дейлі Телеґрафом« повстав спір, а саме, який часопис має найбільший у світі тираж. Оба часописи обстоюють, що найбільший наклад досягнуло їх видавництво. »Дейлі Експрес« заявив готовість зложити на добродійні цілі 250 фунтів, якщо »Дейлі Телеґраф« докаже, що його пересічний денний тираж доходить до 2,478.843 примірників, як у нього.

— **Інсталяція** польського римокатолицького єпископа в Станиславові (Галичина) має відбутись в той спосіб, що в імені нового станиславівського єпископа буде урядувати в Тернополі єпископ - помічник. На практиці повстануть таким чином два римо-католицькі єпископства у Східній Галичині, з яких одно — тернопільське — буде на території, де нема окремого грекокатолицького єпископства.

— **В Бережанщині** (Сх. Галичина) коло села Шибалина — як повідомляє Пат — польська поліційна стежа, стрінула гурт людей, які стали стріляти. Поліція відповіла стрілами; 1 особа вбита, 3 ранені. Суд веде слідство.

— **Швайцарська рада** кантонів прийняла закон, яким продовжується час вишколу піхоти до 116 днів, драґонів до 130 днів, у підстаршинських школах до 3 тижнів, у старшинських школах артилєрії та летунства до 102 днів, санітарної та ветеринарної служби до 53 днів, у старшинських школах інтендантури й обозу до 60 днів та самоходових військ до 81 днів.

— **Між Польщею і Литвою** від 20. січня ц. р. дано дебіт усім польським часописам в Литві і литовським в Польщі. Від того дня всі польські часописи можуть доходити на Литву, а литовські підлягають у Польщі лише загальним обмеженням для закордонної преси.

— **Шведський уряд** приготовив законопроєкт про обовязкову службу праці в часі війни для мужчин і жінок від 18 до 60 року життя.

— **На університеті** у Львові польські студенти припинили бльокаду, що її почали минулого понеділка. У звязку з бльокадою ректор університету припинив виклади на неозначений час.

КНИЖКИ

для молоді, шкільних бібліотек, „Просвіт“, спортових гуртків і под.

Скавтм. Л. Бачинський: **»СЛІДИ«** Підручник для слідження та природознавців. 103 малюнки. Гарна окладинка. 96 стор. — К 9.—

Скавтм. Д. Козицький: **»ЯК ТАБОРУВАТИ«.** Необхідна книжка для мандрівок і таборів. З ілюстраціями таборів у Карпатській Україні. Мистецька окладинка. 118 стор. — — — К 9.—

ПЛАСТОВИЙ ВПОРЯД. Підручник для муштри. 32 стор. — — К 2.40

УКРАЇНСЬКІ ЛИСТІВКИ на пластові теми. 5 різних, в гарних кольорах на крейдяному папері, штука за — — — — — Кч 0.50

Набувати по всіх українських книгарнях. Де нема, звертатися на адресу Товариства »Українській Пласт«:

N. KOZYCKÁ,

PRAHA-Vinohrady, Chodská ul. 16. 525

Увага!

Дирекція поліції в Хусті ствердила, що в останньому часі ворожа пропаґанда поширює значну кількість летючок протидержавного змісту. Хто би таку летючку найшов, хай її негайно віддасть на дирекції поліції в Хусті, згл. на відповідному громадському уряді.

Середнящина

1. Після відібрання наших городів, Середнянщина осталася залишеною закутиною, як досі була Волівщина. Але маємо щастя, що наша долина має всього досить і непотребує нічого купити, крім нафти, соли та текстилю. Навпаки — має багато збіжжа на вивіз.

2. Аби Середнянщину заспокоїти, то місцева ґрупка людей: о. В. Желтвай, Федір Повхан, Юл. Герзанич і Перевузник дня 15. XI. 1938 р. заложили окружну Укр. Нар. Раду в Середнім, яка мала дня 25. XII. 1938 окружні збори і вибрала порядочну президію. Голова є директор школи Ф. Повхан.

3. В місяці грудні 1938 р. зорганізовано Споживче дружество, без якого не можна було обійтися. Всіх членів в дружестві досі є 53. Ведучою особою дружества є Федір Сас, учитель.

4. Дня 10. XII. 1938 в Середнім заложена »Карпатську Січ«. Командантом »Січи« іменований Ф. Сас.

5. Дня 10. січня ц. р. УОНР і Кружок УГ заложили так зване »Закупочне Дружество« в Середнім. Одна пая виносить 500 К. Ціль Зак. Дружества є купувати і продавати в великім. На зборах за дочасну упр. вибрані: п. др. Штефан Микола, Пован Федор, Ф. Сас і багато господарів з околиці.

6. Дня 22. січня 1939. Президія Укр. Окруж. Нар. Ради розіслала своїх делєгатів по селах. На села ходили: голова Ф. Повхан, Ф. Сас, І. Дякулич, Ю. Герзанич. Ціль делєгатів була та, щоб приготовити населення до нормального та спокійного життя і пояснити велике значіння виборів.

Українки!

Чи знаєте, що найкращим часописом для української селянки є місячник

ЖІНОЧА ВОЛЯ

виходить вже восьмий рік в Коломиї під редакцією О. Кисілевської.

В ЖІНОЧІЙ ВОЛІ знайде українська господиня й дівчина все, що їй потрібно до того, щоб в національному дусі вести дім, щоб здорово й морально виховати дитину, щоб поправити й змодернізувати свою хатню й надвірню господарку.

ЖІНОЧА ВОЛЯ подає поради й вісті організаційні, цікаві оповідання, вірші й політичні новини.

Передплата рівновартість 3 зл. пол.

Адреса: **Коломия, вул. Замкова 37.** 521

ТЕАТР І МИСТЕЦТВО

(Свалява, 5. II.) Український театр »Нова Сцена« приїхав на один тиждень на Свалявщину. Репертуар має приготовлений для Свалявщини такий: оперета »Місяць і Зоря«, драма »Часи минають«, і оперету »Запорожський скарб«. Населення Свалявщини сердечно вітає свій народній український театр, бо знає, що наші мистці служать розвиткові й піднесенню нашої народньої культури.

3% (ТРИ)

Підписана фірма виплатить сиротинцеві в Хусті 3% зі сум одержаних від державних урядів за доставлені машини при однаковій ціні та якості як — конкуренція —.

Г. ОДАЙНИК,

Все для канцелярії.

Вал. Мевіржічі, тел. 58.

ХУСТ,

Січовий готель, тел. 26.

520

Мистецька Громада »Говерля« улаштовує у вівторок, 7. лютого ц. р. в салі Січової Гостинниці чергову цікаву імпрезу, а це:спільний виклад **Уласа Самчука, М. Чирського і М. Михалевича** на тему:

МИСТЕЦТВО В ПРОПАГАНДІ.

Початок в год. 7. веч.

Вступ за добровільними датками.

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостиницю — **Габура Степана, Королево н. Т.** 526

Хто винайме поверховий дім, 4—5 кімнат і город? Зголошуватись до адміністрації »Н. С.« під значкою »Наємне річно платиться згори«. 527

Новинка для молоді. Дівчата і юнаки! Запамятайте собі, що в Коломиї виходить вже сьомий рік »Світ Молоді«, який з цим роком став журналом мистецтва, літератури і науки, як трибуна для молодих. Пробуйте своїх молодих сил на сторінках »Світу Молоді«« Пишіть за оказовим числом! Адреса редакції: **Коломия, вул. Замкова 37.** 523

Найцікавішою книгою для кожної Українки є календар **»Жіночої Долі«** на 1939. р. Ціна 1,50 зл. п., або рівновартість в коронах.

Um 1/38.

ВИЗИВАЮЧИЙ ЕДИКТ

На прохання Морица Дайча, урядовця держ. залізниць в Тренчині, подане дня 2. листопаду 1938, оголошую згубу 3 вкладових книжок, виданих Рахівською філіялкою Містської щадниці на Краль. Виноградах в Рахові:

1. фоліо ч. 488 на імя Дайч Мор з вкладом 23.96 Кч,

2. фоліо ч. 1114 на імя доручителя з вкладом 2.055.05 Кч,

3. фоліо ч. 2224 на імя Дайч Мор з вкладом 12.70 Кч.

Ті утрачені книжки, хто їх має, треба передати підписаному судові, або окружному судові місця, де вони находяться, або треба подати закиди проти того прохання — інакше суд за 6 місяців від для останнього оголошення цего едикту в урядовім листі проголосить їх за неважні (зліквідовані).

Окружний суд в Рахові, відд. V., дня 30. січня 1939.

В. Хорощак.

524 За точність виготовлення вед. канц.: Томащук.

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колеґія. Відповід. і начальний редактор В. Гренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право присланої статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина місячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно, кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.

Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, ½ стор. 1.600 Кч, ¼ стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпалти. За 1 кв. цм шпалти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпалту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти прекладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

Річник XL. Число 27. Хуст, середа, 8. лютого 1939. 20 с.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

До всіх громадян Карпатської України!

Перед першими виборами до сойму Карпатської України уважаємо потрібним ще раз звернути увагу на історичну вагу цих виборів і в звязку з ними на обовязки нашого громадянства.

Тепер, коли мільйони й мільйони наших братів та інших народів примушені жити під чужим пануванням, Боже провидіння позволило нам, щоб ми, найменша частина великого українського народу, на своїй прадідній землі самі собою управляли.

Перед 20-и роками рішенням наших Національних Рад та рішенням організацій нашої еміграції в Америці, ми забезпечили собі автономію в рамках молодої братньої Чехословацької республіки. Наші права не були тоді на жаль зовсім здійснені, що спричинила хибна політика деяких чеських партій, як також ворожа агітація підтримувана заграничними політичними чинниками. Вони викликали культурну й політичну боротьбу в нашому краю, щоб в такий спосіб згальмувати національне відродження нашого народу.

Одначе кожний з нас мусить признати, що за минувших 20 літ наш народ далеко поступив вперед, що сьогодні проявляється в національній свідомості широких верств нашого народу. Виявом цієї національної свідомости й політичної зрілости мають бути і перші вибори до нашого сойму.

Національно свідомий і політично зрілий народ не розбивається на партії та партійки, не роздроблює дорогу народню енергію, але старається створити спільну програму творчої співпраці всіх верств народу, підпорядковуючи менш важні цілі великим завданням.

Першою ознакою тої свідомости є обставина, що, заслугою нашої Національної Ради, бувші партії створили одну тільки партію: »Українське Національне Обєднання«. Це Обєднання подало одну тільки кандидатну листу до виборів. Між кандидатами знаходяться й представники наших лояльних національних меншин, які в будованні нашої держави Карпатської України хотять з нами разом щиро співпрацювати.

Лише мадярська дрібна меншина через своїх провідників з старого режіму саботувала предложене для них місце на кандидатній листі Українського Національного Обєднання. Цей поступ мадярських провідників доказує, що ворожі нашій державі заграничні сили ще все працюють проти інтересів мадярської меншини нашого краю, і проти нашого народу. Ми є певні, що мадярський загал жалітиме цього кроку своїх провідників.

Зате тішить нас, що чехи, німці й румуни зрозуміли нашу добру волю і станули до співпраці для нашого спільного державного добра.

Від сойму залежатиме дальший політичний і господарський розвиток нашого краю. Спільна листа є власне запорукою, що цей розвиток піде добрим шляхом, в чому будуть нам і надалі допомагати лояльні меншини: наші брати чехи, та щирі приятелі німці і румуни. Національні меншини своїм вступленням на спільну листу доказали найкраще, що хочуть від тепер з нами щиро співпрацювати й тому віримо, що часи ворожнечі та непорозумінь раз назавжди покінчилися великим актом згоди в одному дружньому державнотворчому таборі.

Ми є федеративною частиною Чехо-Словацької республіки і тим самим інтереси нашої держави є тісно звязані з інтересами нашої зфедеризованої цілости. Найбільшим бажанням нашої Карпатської України з черги є, щоби така сама згода, взаємне зрозуміння та співпраця, до якої ми сьогодні в нашому краю між собою добилися, запанувала також між всіми зфедерованими державами республіки. Тільки тоді ми, в такій атмосфері зрозуміння та взаїмної допомоги, будемо спільні. Буде розвиватися і рости наша Карпатська Україна а бажаємо, щоб розвивалися також і останні краї Чехо-Словацької республіки.

Божа поміч та спільна любов всіх громадян допоможе нам і нашій республіці вийти напевно на твердий шлях щасливої будуччини.

Всі разом, всі враз! У виборах голосуйте всі на одну спільну обєднану листу!

Хай живе нова федеративна республіка українців, словаків і чехів!

Слава Україні!

Ю. Ревай, міністер. о. др. А. Волошин, премєр міністрів.

Православний народе Карпатської України!

Дня 12. лютого (февруара) 1939 р. Твоя доля і щастя у Твоїх руках. В цей день вибираєш свій перший національний Сойм, якого чекав наш народ двадцять літ.

Дорогі браття і сестри, православні християне!

Не забудьте, що православний такий самий українець, як і грекокатолик. Пригадаймо собі, що перші наші борці за православіє, ще перед світовою війною, тайно ходили до Києва набрати кріпости і надії. Тепер ми також духом і серцем, через високі Карпати, єднаємось із цілим українським народом. Перед двадцяти роками православні заявили, що хочуть жити в Українській Державі. Року 1919 православна Іза ішла з нашим синьо-жовтим прапором на Хустський конґрес заявити свою українську волю.

Та за ці минулі двадцять років празькі централісти наш народ туманили і розбивали на десятки партій, а мадярські запроданці Бродії та Фенцики обманювали фальшивою москальскою рускостю, відриваючи нас від народнього напряму.

Сьогодні вже всі знають, куди вели наш народ ці запроданці, тому, дня 12. лютого всі голосуємо за єдину листу Українського Національного Обєднання. Докажемо перед цілим світом, що боремось за своє нове, ліпше життя, а не йдемо за чужими аґентами.

БРАТТЯ І СЕСТРИ!

У нашому краю ще є обманці, які шепчуть, що по виборах православна віра і Церков не буде мати таких прав, як до тепер. Ці підшепти є велика брехня! Женіть геть таких шептунів, вони є тайні слуги зрадників і запроданців. Наш український уряд вже більше разів заявив представникам православної Церкви та мирян про те, що віра православна є повноправна в Карпатській Україні!

На кандидатній листі є і православні, у нашому першому Соймі будуть православні посли, які заступлять інтереси православної віри і Церкви. Заступником голови Укр. Національного Обєднання є православний Михайло Тулєк з Бичкова, який ще в роках 1920—25 боровся і терпів за нашу святу православну Церков і як посол все зробить для неї у нашому першому Соймі.

Не забудьте, браття і сестри, що велика частина цілого українського народу є православна і в Карпатській Україні не може діятись жадна кривда православній вірі і Церкві.

Карпатську Україну будуємо для себе і своїх дітей, та для добра своєї Церкви. Фундамент під цю гарну будову кладемо дня 12. лютого вибираючи свій перший національний Сойм.

Всі православні віддамо свій голос на єдину листу Українського Національного Обєднання.

До цього великого діла поможи нам Боже!

В Хусті, дня 6. лютого 1939.

Конференція будучих православних послів, православного духовенства і представників мирян.

За представників православних вірників:

Дмитро Симулик, господар, Іза, учасник мараморошського процесу 1913 року.

Інж. **Микола Кушніренко**, урядник, Хуст.

Др. **Яків Зозуля**, Хуст.

Олександер Блистів, окр. командант Січи.

Андрій Буркацький, дир. горож. школи, Нересниця.

Юрко Болош, Копашньово.

За православне духовенство:

Свящ. **Василь Сокол**, Нересниця.
Ігумен **Теодозій Боршош**, Дубровка.
Ігум. **Ем. Мадар**, Дубове.
Свящ. **Кеніз**, Копашньово.
Свящ. **Д. Ткаченко**, Богдан.
Свящ. **Юр. Носа**, Рахів.
Свящ. **Василь Мандзюк**, Кричово.
Свящ. **Василь Попп**, Буштино.
Свящ. **Буркало**, Веряця.
Свящ. **І. Крачфалуші**, Кричово.
Свящ. **Степан Назина**, Руське Поле.
Свящ. **Іван Добош**, Чорна.
Свящ. **Боровський**, Хуст.
І. Рибар, єремонах, Чомальово.
Свящ. **Цуцко**, Сокирниця.
Свящ. **Георг. Гриньо**, Бульхівці.
Свящ. **Василь Немеш**, Вульхівські Лази.

Українські православні кандидати до сойму:

Михайло Тулєк, Хуст.
Інж. **Леонід Романюк**, Хуст,
Щобей Василь, Вульхівці.

Велико-Березнянська делеґація у п. мін. Ю. Ревая

(Хуст, 7. 2. 39.) Сьогодні була прийнята паном міністром Ревасм делеґація Березнянщини, яку вели начальник краєвого суду в Великім Березнім, пан др. Пежанський і директор перечинської ґімназії п. др. Панькевич. Делеґація інтервеніювала в справі розбудовання міст Березнянщини. Урядові чинники приобіцяли, що Уряд допоможе поодиноким громадам розбудовати приміщення для урядів, судів і війська.

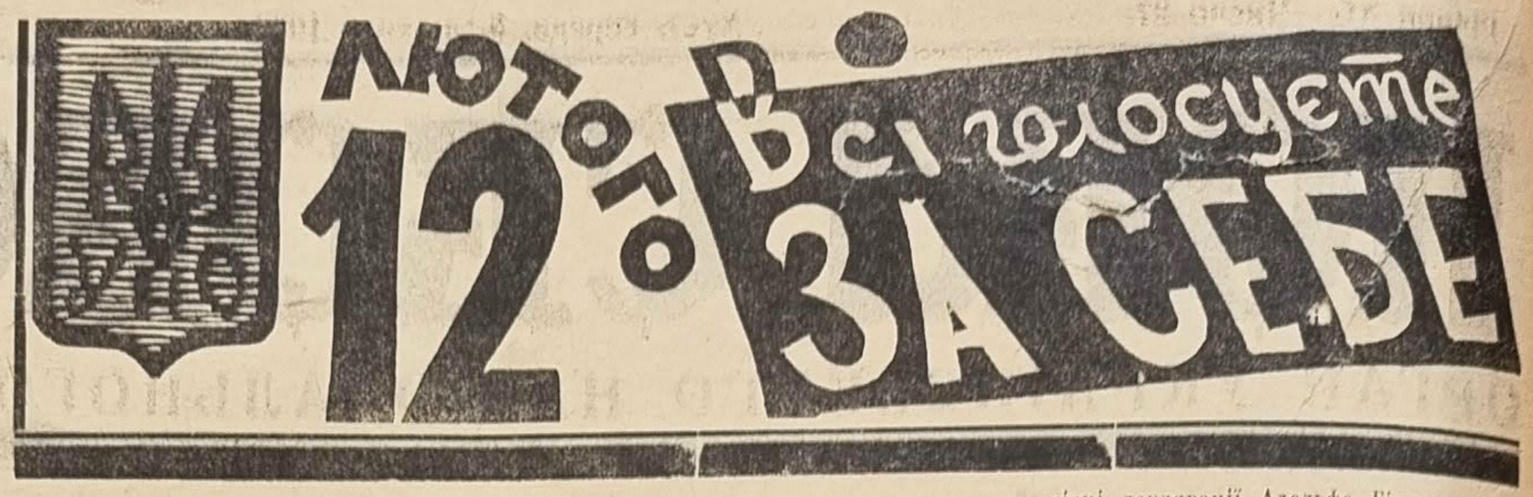

Відпоручник „Нової Свободи“ на засіданні Райхстаґу в Берліні підчас промови Адольфа Гітлера

Берлін, 31. січня 1939.

Великонімеччина найбільш урочисто відзначила шості роковини націонал-соціялістичної доби: в історичний день 30. січня відбулось перше засідання Райхстаґу з участю представників колишньої Австрії й Судетчини.

І для »Нової Свободи« цей день був визначним, бо вперше на засіданні Райхстаґу був присутнім її офіційний відпоручник і кореспондент, що його акредитовано при німецьким уряді.

Хоч за роки націонал-соціялістичної влади доводилося багато разів бути свідком ріжних великих свят і уряджень, всеж вечір, коли повновласники великого німецького народу зійжлися вислухати свого ґеніяльного провідника, був кульмінаційним пунктом тріюмфу могутности й гордости великої соборної Німецької держави.

Недосягнена пунктуальність і блискуча організація так великої демонстрації, мусять бути без жадних застережень визнані цілим світом. Майже годину перед відкриттям засідання, салю тимчасового будинку Райхстаґу заповнили більше 800 його членів, усі міністри, дипльоматичний корпус, преса й гості.

Вірного поплечника Адольфа Гітлера ще з перших днів націонал-соціялістичного руху, генерал-фельдмаршала Германа Ґерінґа, поновно обрано президентом Райхстаґу. Не більше 10 хвилин пішло на полагодження всіх формальностей щодо зложення належної президії. З неймовірним напруженням усі чекали, коли тільки почне говорити Адольф Гітлер.

Понад дві години з чвертю з найвищою увагою всі присутні слідкували за кожним словом, рухом, виразом і віддихом того, хто має в нашому часі необмежену владу в найбільшій державі континентальної Европи, того, хто не тільки говорить, але й здійснює свої засади, гасла й вимоги. Лише десятки вибухів одобрення й нечуваного ентузіязму давали змогу промовцеві й слухачам дещо »відпочити«.

Не доводиться переповідати на цьому місці декларації Адольфа Гітлера, бо її відразу подано до загального відома через радіо більшости країв усіх частин світу, та надруковано в тисячах часописів ріжними мовами. Вистарчить зафіксувати головні точки: 1. Німеччина хоче й мусить мати кольонії. 2. **Німеччина непохитно стоїть на засаді справжнього самоозначення народів.** 3. Німеччина без вагань стане по боці Італії, оскільки проти цієї останньої розпочалася б війна. 4. Німеччина не переслідує релігії, а тільки не допускає церкви до втручання в державні справи. 5. **Німеччина продовжуватиме безоглядну боротьбу проти московського Комінтерну.**

Особливої уваги Карпатської України, а тим самим і цілої Української Нації, заслуговують слова Райхсканцлера на адресу Праги. Навряд, чи можуть бути ріжні пояснення того місця, де сказано про »шлях до внутрішнього спокою й порядку« нової Чехо-Словаччини. Оскільки при цьому згадано імя одного чеського політичного небіжчика, то в українській думці самі собою промайнули недавні спроби ще животючої ґрупи старого режіму, зневажити незломну волю всіх українців до безумовного здійснення української державности по цей бік Карпат у федеративній злуці з Словаччиною й Чехією.

П. Д.

Німецька колоніяльна проблема

Канцлер Гітлер в останній своїй промові ясно висловив домагання німецького народу: повернення колишніх його колоній. Не може бути сумнівів, що німецька політика в будучності не відступить ні на крок від вирішення цього питання. Аргументам Адольфа Гітлера німецька преса присвятила велику увагу. В німецьких політичних колах очікують з великою нетерпеливістю дискусій на цю тему. Німецька преса з утіхою констатує прихильне становище частини англійської преси, між ними лондонських »Таймс«. Але за навернення німецьких колоній ця преса домагається так само деяких уступків із боку Німеччини у формі відзброєння. Колонії для Великої Німеччини мають важне значіння з господарської точки погляду, тоді як для сьогоднішніх їх власників не мають ніякої реальної ціни, тому що вони не всилі їх використати. Німецькі господарські кола погоджуються в тому, що питання колоній наближується до остаточного вирішення. Німеччина хоче мирним шляхом договоритись про це питання з іншими державами. Поверненням Німеччині колоній, остання буде мати можливість розширити свою заграничну торговлю. Німеччина потребує сирівці, а їх вона могла б здобувати в колоніях, або вимінювати за інші товари з колоній. Тому Німеччина повинна дістати свої колонії назад.

ВолівщиНА

Карпатська Україна під натиском

В часі, коли велися останні переговори між мадярською і чехо-словацько-українською делеґаціями в справі залізничого пеажу, приніс німецький часопис в Братіславі »Ґренцботе« (з 1. II. ц. р.) передову статтю під заголовком »Карпатська Україна під натиском«. Стаття зясовує коротко та ядерно господарське і політичне значіння пеажу і робить висновки, які добре затримати в памяті, не зважаючи на те, що пеажові переговори — як подав офіціяльний комунікат — довели до успішного висліду. Тому подаємо її тут майже в цілості.

»Народнє господарство Карпатської України — пише »Ґренцботе« — є залежне у великій мірі від правильного залізничого переїзду через Мадярщину. Одинокий залізничий шлях, що звязує ту країну зі заходом, веде по устійненні нових кордонів через мадярську територію і стоїть під мадярською контролею. Дороги через Польщу є від довшого часу для всякого руху перервані так, що пеаж через Мадярщину став життєвим питанням для Карпатської України. І хоч Мадярщина віденським рішенням була зобовязана почати пеажний переїзд найпізніше до 10. січня ц. р., і хоч усі технічні переговори були покінчені, мукачівський інцидент дав мадярському урядові нагоду відложити знову здійснення договору. Може надіялась Мадярщина таким примусом, використовуючи при тому зимову пору, що утруднює автомобілеву комунікацію, приневолити Карпатську Україну та її уряд до капітуляції. При найбільших зусилях утримано досі помічну комунікацію тягаровими автами і автобусами. Що все-таки розвязка залізничого питання має життєву вагу, нема ніякого сумніву. Одинокий промисл краю, деревний промисл, не може існувати без залізниці. Вже від місяців є стриманий експорт. Склади є повні та звільнення робітників є на порядку дня. До того слід додати спроби чеського уряду, скріпити свій вплив у Хусті і знову захопити давні позиції.

В таких важких умовинах, під таким напором, дозріває карпато-українськ населення до стану політичного чинника нечуваної сили. Населення, через довший час менше або більше політично незацікавленне, різнородною політичною верхівкою слабо згуртована маса, **представляє сьогодні політичну силу,** яка в свойому зєдиненні відбиває навіть найсильніші напади з чеської сторони та із закордону. **Карпатоукраїнського народу, з його скромністю і господарською невибагливістю, не можна зігнути на коліна** і марними є всякі намагання, що на те рахують. **Очі всього світу є звернені на цю геройську боротьбу, що її веде Карпатська Україна за свою новоздобуту самостійність.** Хоч як необхідний є господарський розвиток краю, то все ж з повною певністю треба сказати, **що той край не дасться вже ограбити** з його волі господарським і політичним натиском. Лише брутальне і переможне збройне насильство могло б згнобити цей народ. (Підкреслення наші — ред.)

Стан облоги в Мадярщині

На днях в деяких місцевостях в Мадярщині були заворушення і атентати. Щоб такі інциденти не повторювалися, мадярська рада міністрів завела з негайною правосильністю на всій території Мадярщини стан облоги на злочини, виконані вибуховими матеріялами і пальною зброєю.

Зміна кабінету в Югославії

(Білгород, ЧТК.) Нагло, хоч і сподівано, настала криза югославянського кабінету. Кризу викликала демісія пяти міністрів, які станули на становищі, що в імя програмових виборчих обіцянок і з важливих державно-політичних причин необхідно підготовити дорогу до порозуміння з хорватами і до дефінітивного поладнання того питання. Премєр Стоядінович вніс демісію цілого кабінету. Принцреґент Павло по нараді з президентом сенату д-ром А. Корошецом, що є теж провідником словінців, і з провізоричним президентом скупштини д-ром Ціріцом повірив створенням нового кабінету б. міністра соціяльної опіки Цветковіча. Цветковіч створив кабінет, в якому став міністром для закордонних справ Марковіч, теперішній посол Югославії в Берліні.

Святочна академія самоосвітного гуртка „Молода Україна“

В Рахові відбулася святочна академія в салі Народнього Дому в честь поляглих наших героїв під Крутами. Реферат про Крути прочитав пан Микола Галюка, в котрім гарно представив наших юних героїв, що віддали своє молоде життя на вівтар своєї батьківщини 30. січня 1918 року під Крутами, де полягло понад 300 юнаків, переважно студентів.

Україна українцям — гасло 12 лютого

Витворюється єдиний фронт українського народу в Карп. Україні

Інтервю з Провідником Українського Національного Обєднання ФЕДОРОМ РЕВАЄМ

Від фенциківсько-бродіївських башт залишились тільки жалюгідні руїни

(Хуст, 7. II.) Хто стежить за політичним розвитком Карпатської України, мусить запримітити, так би мовити, надлюдську працю політичних провідників нашого народу. Політична праця в Карпатській Україні тепер ведеться по двох лініях: Організується Українське Національне Обєднання та провадиться виборча кампанія. Обставини склались так, що наші громадянські діячі є примушені працювати на цих двох відтинках нашого громадянського життя в горячковім темпі.

Щоб широкі кола українського населення були інформовані про сучасну фазу політичного розвитку нашої держави, навідали ми Провідника Українського Національного Обєднання, **Федора Ревая,** який сучасно-політичне положення Карпатської України зясував так:

— Процес політичної консолідації українського народу в Карпатській Україні розвивається таким швидким темпом, якого ніхто не сподівався. Такий швидкий розвиток українських політичних сил можна б назвати дивом — заявив провідник УНО, Федір Ревай.

— Пане провіднику, як розвивається організація Українського Національного Обєднання на селі? — було нашим другим запитом.

— Всі політичні сили українського народу останніми тижнями були сконцентровані на виборчу кампанію, яка хоч до сьогодні і не осягла своєї кульмінаційної точки, розвивається в широкому розмірі. Та на перекір тому, що всі наші політичні сили були змобілізовані **та кинені на фронт виборчої кампанії, єдина партія українського народу в Карпатській Україні, Українське Національне Обєднання розвивається дуже швидким темпом. В цих часах політичної консолідації нашої країни українське громадянство виявляє таку свідомість та дисциплінованість, як в критичних часах нашої недавньої минулости.**

— Пане Провіднику, чи ще помітно на провінції сліди колишніх політичних партій? — питались ми.

— Рішучо заявляю, що ні. Колись сильні політичні організації повалились. Від різних політичних партій, які протягом двадцяти років розбивали сили українського населення, **лишились тільки жалюгідні руїни. Тут-там зявляються бродіївсько-фенциківські плачені агенти, які роблять спроби протиагітації, але українське населення після рідкої в історії зради бродіївців та фенциківців саме поборює їх.**

Деякі одиниці з цих двох партій блукають у нашому політичному житті, шукають самі себе. Ці однак не є взагалі небезпечні і потраплять знайти дорогу до свого народу.

Констатую одне, що на перекір ворожій агітації, в якій, на жаль, беруть участь і деякі наші брати чехи, українське громадянство стоїть дисципліновано і одноцільно на фронті всебічної розбудови Карпатської України.

Найбільші башти бродіївців та фенциківців розвалюються наслідком злучення всіх позитивних сил українського народу на селі.

Маю достовірні інформації, та про це мав я і особисто нагоду переконатися, що процес національно-політичного освідомлення на Свалявщині та Мукачівщині теж розвивається таким скорим темпом, якого ми не могли сподіватись.

Ввесь наш загал радіє, що вдалось скинути пута злочинного партійництва, що вдалось визволитися зпід впливу різних партійних секретарів. І ми, що очолюємо український політичний рух у Карпатській Україні, радіємо разом з нашим народом. Я ніколи не сумнівався в нашій перемозі, перемозі правди українського народу, але зазначую, що цей елементарний зрив усього українського народу і для мене був до певної міри несподіванкою. **І коли народ виявляє таке велике порозуміння, енергію й запал до святої справи відбудови нашої держави, то тим більш кожна одиниця нашої нації повинна для цієї справи працювати з напруженням всіх своїх сил.**

Остап Сірко.

До всіх залізничників Карпат. України!

Дня 12. лютого відбудуться перші вибори до карпато-українського сойму, який керуватиме долею нашого народу. Щоб наша доля буде в добрих руках, того запорукою є ведучі кандидати: премєр Уряду, Батько О. др. **Волошин** і облюблений всіми невтамний працівник, міністер **Ревай.** Нам »синьоармійцям«, як державним службовцям, передусім залежить на тому, щоб вибори принесли як найбільший успіх українському народові, та його владі. Тому останній тиждень перед виборами присвятимо ввесь вільний час для вияснювання справи, яких великих успіхів ми осягли здобуттям вільної Карпатської України. Всі ми маємо те, чого до цього часу не мали: можливість учитися й поступати вперед. Тепер ми найкраще бачимо, яку шкоду нам заподіяно тим, що молода ґенерація була гальмована від можливости дістатися до залізниць. Ті, що випадково дістались, не мали можливости вчитися. Сьогодні на залізничників дивиться кожний, як на аванґард професійних організацій. Покажім, що тої назви собі заслужимо. На краєвий маніфестації 19. лютого підсумуємо висновки праці.

Все для успіху у виборах!

Все для українського народу, та його представників! з з з

Все для успішної ціло-краєвої залізничної маніфестації в Хусті!

Слава Україні!

Центральний Секретаріят Союзу Карпатських Залізничників в Хусті.

Приготовчий курс на судових канцелярійних урядовців

В Великим Березнім, при Краєвому суді був зорганізований курс для судових канцелярійних урядовців. Зголосилося повище 40 абсольвентів господарських шкіл з цілої округи области краєвого суду. Директор горожанської школи Е. Смеречанський перевів психотехнічний іспит і, на основі висліду цього іспиту, було зразу прийнято пятнадцять найліпших кандидатів, які на протязі трьох місяців мають набути потрібного вишколення. Писати на машині вчаться в класах торговельної Академії в Березнім.

СВЯЩЕНИКИ — ВСІМ СВЯЩЕНИКАМ

Зближається історичний день, коли наш народ по тисячеліт. гіркій науці має здати іспит зрілости й показати, чи він доріс до того, щоб свобідно стати нарівні з іншими народами світу. Вибори до першого карпатського сойму мають бути тим іспитом зрілости. Наш народ, що цілі сотки років був лише рабом, у котрого вже майже затратилось і почуття та бажання волі й самостійного людського життя, може ще не розуміє належно, яке значіння має для нього, та які великі користи може йому принести перший його власний сойм. В тому соймі вже сини селян, робітників і інтеліґенції мають рішати про долю, закони й будучність цілого нашого народу під Карпатами. Тому святим обовязком кожного священника, що хоч трохи любить свій народ, є поучити своїх вірників і приготовити їх належно до виборів.

Священники — Браття! У наших парохіях ані один голос не сміє пропасти! Святим обовязком всіх нас є повести наших вірників до виборчої урни й голосувати за одинокою нашою кандидаткою, яку веде священник по Серцю Божому — о. премєр А. Волошин.

Священик є й надалі має бути провідником свого народу. Ніхто не заперечить, що за успіх, чи неуспіх виборів у селі в першій мірі відповідає священик, бо кожний знає, що ніхто інший, а тільки священик має, або принайменше повинен мати найлекший доступ до переконання й освідомлення селянина. Тому, коли як коли, але тепер мусимо закотити рукави й показати всім, кому любиться, чи не любиться, показати олтарним братям у Галиччині, Буковині, за морем і цілому світові, що ми, гр. кат. священики йдемо з народом, працюємо для його добра й боремося за його кращу будучність. Загалові нашого духовенства ще недавно закидувано мадяронство й зрадництво. Змиймо вже раз цю ганьбу з нашого обличчя! А змиємо певно й уже раз навсе, коли докажемо, що ми самі повели наших вірників до виборчої урни й ні один голос із нашої парохії не пропав.

Священики — Браття! На наші вибори з запертим віддихом чекають міліони наших братів за границями нашої малої держави. Мільйони наших братів і сестер тремтять над нашою долею й моляться до Бога, щоб 12. лютого ми розумно рішили про свою будучність. Мільйони наших батьків і прадідів, що вмерли рабами, не діждавшись наших великих днів, сьогодні з темних могил простягають до нас молитовно зложені руки з німим бла-

ганням: ратуйте народ, поведіть його до виборів, а через успішні вибори до кращого, свобідного й самостійного життя! Цьому благанню мертвих і мертвих мільйонів нашого великого народу не сміє спротивитись жаден грекокат. священик, чи почувається він українцем, чи ні. — Любимо своїх вірників, любимо свій народ і тому 12. лютого поведім його до виборів і до кращого завтра.

Священики — Браття! Зближається 12. година! Берімся всі до великої й святої праці для добра нашого народу. Хто не йде з народом, той є проти нього. Хто ж проти народу, той проти правди, проти своєї душі й проти Бога!

Дня 12. лютого кожний свідомий, розумний і ревний гр. кат. священик веде цілу свою парохію перед виборчу урну й сам, а за ним кожний вірник його парохії голосує на одиноку кандидаційну листу Українського Національного Обєднання, яку веде Батько премєр о. А. Волошин.

За Товариство Українських Грекокатолицьких Священиків:

о. **Ю. Станинець**, голова,
о. **В. Похіл**, секретар.

Аліканте в дощі бомб

(Аліканте, 7. 2.) Пресова агенція Авас подає, що вчора пополудні 5 націоналістичних літаків типу Савоя бомбардувало пристань в Аліканте. Декілько бомб упало на французький корабель »Автроп«. Капітан корабля є незвісний.

Еспанська армія в концентраційному таборі в Франції

(Перпіньян, 7. 2.) Кореспондент агенції Авасу подає: Здається, що більшість еспанських кол є тої думки, що після великої перемоги ґенерала Франка, дальший відпір є зайвий. Панує думка, що дальша війна в середущій полозі є неможлива. Такі самі погляди панують і у військових колах. Учора прибуло на французьку границю 2000 міліціонерів та 1500 ранених. Біля півночі прибули канонїри. Французька військова влада всіх еспанських вояків обезброює та посилає до концентраційних таборів.

Де й коли

відбудуться публичні збори, на яких промовить кандидат до Першого Сойму Карпатської України — Др. Степан Росоха:

Середа 8. лютого 1939

1. Крива в 8 год. дополудня,
2. Велятин в ½10. год. дополудня,
3. Салдобош в 11 год. дополудня,
4. Вишково н. Т., в ½1 год. пополудні
5. Вонігово в 2 год. пополудні,
6. Теребля в 3 год. пополудні,
7. Дулово в 4 год. пополудні.
8. Чумальово в ½6. год. пополудні.

Четвер 9. лютого 1939

1. Кричово в 8 год. дополудня,
2. Колодне в 9 год. дополудня,
3. Уґла в ½11. год. дополудня,
4. Золотарево в 12. годин.
5. Драгово в 2 год. пополудні.

Пятниця 10. лютого 1939

1. Копашново в 10 год. дополудня,
2. Н. Селище в ½12. год. дополудня,
3. Нанково в ½2. год. пополудні,
4. Кошельово в 3. год. пополудні.
5. Іза в 5 год. пополудні.

Субота 11. лютого 1939

Кобилецька Поляна в 12 годин.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **В академії** для німецького права в Берліні відбулись дня 3. ц. м. два виклади про національні проблеми в Чехо-Словаччині. Посол німецької національної групи з Праги Ернст Кунт говорив про правне становище німців у Чехії та Моравії та державний секретар Кармазін про правне становще німців у Словаччині та Карпатській Україн. Прелеґентів і гостей привітав президент Академії для німецького права міністер др. Франк. Між гістьми були представники партії, держави, армії й науки.

Перед приїздом міністра Рібентропа до Варшави провідник німців у Польщі сенатор Ервін Гасбах передав польському премєрові ґен. Складковському меморіял про положення німців у Польщі. Але щойно на днях подала катовицька німецька пресова аґенція комунікат про зміст згаданого меморіялу, де була мова про такі справи: 1. Шкільництво, 2. стосування закону про прикордонну полосу та передусім про виселювання польських громадян німецької національности. 3. Рівне трактування німецьких робітників при прийманні до праці і звільненнях. 4. Стосування закону про державну приналежність. 5. Церковно-віроісповідні справи. Премєр — пише сенатор Гасбах — заявив тоді, що наведені справи розгляне прихильно. В міжчасі перевів я багато розмов у численних польських установах і міністерствах, щоб довести до злагіднення дошкульних болячок німецького населення. За малими винятками натрапив є усюди на нехіть і відмову.

— **Лорд Галіфакс**, англійський міністер закордонних справ виголосив на зборах консерватистів у Галл промову, присвячену в значній частині закордонній політиці. Він боронив мирову політику Чемберлена; як би навіть — казав — вибухла війна, ми не мали б сумніву, що наші зусилля зберегти мир, були оправдані. Згадуючи про римські відвідини, висловив задоволення з поліпшення англійсько-італійських взаємин, але заразом й неспокій з причини загострення між Римом і Парижем, з яким Лондон тісно звязаний. Галіфакс заперечив твердження Гітлера, що у світовій війні Англія намагалась знищити Німеччину, як торговельного суперника, та обговорив англійсько-німецьке зближення на різних ділянках.

— **Дипльоматичні взаємини** між Чехо-Словаччиною і Портуґалією, зірвані два роки тому ізза достави зброї для Портуґалії, будуть відновлені вже в найближчому часі.

— **Державний департамент** Сполучених Держав повідомляє, що англійський уряд дав дозвіл на зорганізування пробної трансатлянтийської комунікації між Англією та Сполученими Державами північної Америки. Пробні лети зачнуться у червні вздовж шляху: Савтгемптон —Ботвуд—Монтреаль—Ню-Йорк.

— **Іран і Єгипет** рішили піднести свої дипльоматичні представництва до ступня амбасад з огляду на недалеке подружжя іранського наслідника престолу з єгипетською принцесою Фавзією та традиційну приязнь між Іраном і Єгиптом.

— **Жінку Гандія** арештували в індійському місті Гайкот за те, що вона аґітувала за непослухом до влади.

— **Скреслять жидів** з адвокатських і нотарських лист в Данціґу на основі декрету сенату від 28. ц. м. Влада визначить зпоміж жидів-адвокатів окремих правних оборонців для жидівського населення.

— **Бомбові атентати** в Англії, передусім в Лондоні продовжуються. Поліція зробила дальші зарядження захорони перед евентуальними атентатами. Урядову дільницю міста, королівську палату, парламент, підземну залізницю і всі інші важні установи бережуть спеціяльні сторожі. Урядово підтверджено, що 13. січня, три дні перед першим атентатом в Англії, отримав Лорд Галіфакс ультімат ірляндської республіканської армії, щоб на протязі трьох днів забрано з Ірляндії усі англійські військові сили. Такий ультімат отримали й інші урядові місця.

— **Амбасадори Польщі і Радянського Союзу** — як подає »Таймс« відвідали минулого тижня два рази англійське міністерство закордонних справ.

— **Сер Джон Андерсон,** англійський міністер цивільної оборони, подав до відома пресі, що Англія буде поділена незабаром на 12 округів цивільної оборони. Цей поділ увійде в життя 1. березня. На чолі кожної округи буде комісар цивільної оборони. В часі війни буде самостійним керівником усіх оборонних робіт своєї округи при співпраці з головною центральною командою. На випадок зірвання сполучення з центральною командою окружний комісар діє на власну відповідальність як представник уряду. Кожна округа матиме штаб, що вже тепер буде приготований. Провід у штабі має комісар округи.

Політичні збори

дня 11. лютого 1939, в суботу.

Рахів, о год. 11.30, мін. Ю. Ревай,
Ясіння, о год. 3., мін. Ю. Ревай,
Богдан, о год. 7., мін. Ю. Ревай,
Кос. Поляна, о год. 12., др. М. Попович,
Розсішка о год. 2., др. М. Попович,
Коб. Поляна, о год. 12., др. С. Росоха,
Брустура, о год. 12., Іван Рогач,
Руська Мокра, о год. 3., Іван Рогач,
Нересниця, о год. 12., др. Н. Горват,
Новоселиця, о год. 3., др. Н. Горват,
Вульхівці, о год. 12., Ґренджа-Донський,
Няґово, о год. 2., Ґренджа-Донський,
Кушниця, о год. 12., Гупаловський,
Керецьки, о год. 2., Гупаловський,
Вел. Раковець, о год. 12., Степан Клочурак,
Малий Раковець, о год. 2., Степан Клочурак,
Влахово, о год. 12., Федір Ревай,
Сільце, о год. 2., Федір Ревай,
Заріча, о год. 5., Федір Ревай,
Ільниця, о год. 12., др. Михайло Брящайко,
Осой, о год. 2., др. Мих. Брящайко,
Олешник, о год. 12., Кирил Феделеш,
Ардовець, о год. 2., Кирил Феделеш,
Фанчиково, о год. 5., Кирил Феделеш,
Тростник, о год. 12., Леонід Романюк,
Сірма, о год. 5., Леонід Романюк,
Середня, о год. 12., др. Юлій Брящайко,
Руські Комаровці, о год. 2., др. Юлій Брящайко,
Ракошин, о год. 12., Авг. Штефан,
Старе Давидково, о год. 2., Августин Штефан,
Іршава, о год. 12., др. Долинай,
Вел. Комята, о год. 2., др. Долинай.

Виборча Комісія для переведення виборчого голосування до першого Сойму Карпатської України на території Великої Праги і околиці, встановлена Краєвою Виборчою Комісією в Хусті отсим подає до публичного відома, що виборче голосування відбудеться в неділю дня 12. лютого 1939. від години 8. до год. 13. у виборчому льокалю будинку »Унітарія«, Прага I., вул. Карлова ч. 8.

Виборчі списки є виложені в канцелярії влади Карпатської України в Празі, Прага I., Душні 17. III. поверх наліво до прилюдного наглянення.

Вибори відбудуться на основі части I. і III. зак. ч. 330 Зб. з. і р. по тексту закона ч. 126/1927 Зб. з. і р. по думці § 1, точка 3, устп. 1 конституційного закону з дня 22. листопаду 1938, ч. 328 Зб. з. і р. про автономію Карпатської України. Активне виборче право мають ті особи обох полів, які народилися в Карпатській Україні і мають там приналежність і які в день виборів переступили 21. рік свого життя.

Міністерство Культу, Шкіл і Народньої Освіти повідомляє, що дата відкриття курсу кельнерського й готельового змінюється з 1. 2. 1939. на 1. 3. 1939. й тривати буде не три місяці, але один рік.

За міністра:
Вереш.

Районовий нотаріят у Драговім.

Ч. є. 367/39.
Село: Золотарево.

ОГОЛОШЕННЯ.

На основі рішення ч. I/39 сільського заступництва у Золотареві подається до відома, що дня 16. лютого 1939. р. о год. 10. дополудня на сільскім уряді у Золотареві відбудеться ліцитація на 250 куб. метр. дубового дерева зі сільського лісу »Осий« у Золотареві.

Викликуюча ціна дерева є 40.000 К. — Залога 4000. К. Статути ліцитацій є на окружному уряді у Хусті, або у сільськім уряді в Золотареві.

Золотарево, 26. січня 1939. р.

Шантора, в. р., нотар.
Славіка Василь, в. р., староста.

533

Лікарська поміч

Др. Мед. Олександер Плітас, ординує від год. 15 до 17, крім неділі та свят. Лічничий фонд. Ізська ч. 2, Хуст. 528

Др. Мед. Зоя Плітасова, фахова зубна лікарка, ординує від год. 9. до год. 14. щодня, крім неділі та свят. Лічничні фонд. Хуст, Ізска вул. ч. 2. 529

Др. Мед. Т. ЯНІШЕВСЬКА відчинила ординацію в **Севлюші, Больнична ч. 12.** Ординує і на лічничий фонд. 530

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостинницю — **Габура Степана, Королево н. Т.** 531

Модний Сальон — Релі БЕРКОВИЧ, Хуст, Масарикова ч. 81. Наймодерніше кроєння. Так само за дешеві ціни учу кроїти й шити. 532

Споживча Спілка в Довгім пошукує кваліфікованого склепаря, що провадив би не лише склеп, але й гостинницю при склепі. **Управа Спілки** 533

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колеґія. Відповід. і начальний редактор В. Ґренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право прислані статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина місячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.

Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, ½ стор. 1.600 Кч, ¼ стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпальти. За 1 кв. цм шпальти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпальту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти прекладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

Річник XL. Число 28. Хуст, четвер, 9. лютого 1939. 50 с.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Українці! Українки!

Надходить історична година, дня 12. лютого буде вибраний ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СОЙМ

Не тільки 50 мільйонів українців дивиться на цю зворушуючу подію палаючим поглядом і з гарячим серцем, але цілий світ дивиться на наш край, що як мала частина великого українського народу осягнув волю.

Надію, що покладають на нас наші брати й сестри за кордоном, не сміємо знищити! — Твердження наших ворогів, які насмішки пояснюють, що наш народ ще незрілий до самовизначення й до самоуправи — не сміє бути правдою!!

НІ!! Й ТИСЯЧУ РАЗІВ НІ!!

УКРАЇНЦІ Й УКРАЇНКИ!

Хоч наш народ був кількасот років поневолений — без своєї держави — використовуваний та гноблений — ніколи ми не забули, що ми є членами великого українського народу, який має таке славне минуле.

Двадцятьлітні спроби розсипалівского режіму не змогли нас, ані відлучити, ані відчужити від української національної спільноти!

Сьогодні святкуємо наше національне пробудження й кожний українець і кожна українка мусить доказати, що є зрілими до цієї хвилі!

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СОЙМ,

який вибираємо в неділю, 12. лютого, буде покликаний до того, щоб проголосив святочно перед цілим світом права нашого народу на державність!

Великий, рішаючий момент мусить нас знайти приготованими.

Браття й сестри! Влада Карпатської України, через нас, як одиноку політичну організацію, взиває Вас, взяти участь у виборах так, щоб день виборів став для нас усіх великим святом!

Цей роковий день буде записаний золотими буквами в книгу історії українського народу.

В суботу, в-передвечір виборів в пів до шестої годині ввечері хай задзвонять дзвони у всіх церквах нашого краю, щоб сповістити, що наближається святочна хвиля виборів.

У всіх вікнах запаліть свічки, що сповіщатимуть також зустріч великого дня.

На всіх верхах-горах хай запалають в той же час вогні свободи! Від тої хвилини належить залишити всяку тяжку роботу.

Українці й українки! Прикрасіть Ваші доми ще в суботу в полудне синьо-жовтими прапорами, аж до оголошення висліду виборів (до вівтірка увечір).

При заході сонця, в суботу, одягніть на себе свою найкращу одежу та зберіться на головних місцях Ваших міст та сіл. Здійміть шапки з голов та побожно слухайте звуків дзвону, та глядіть на вогні свободи, які горітимуть на верхах Ваших гір. Решту вечора перебудьте в піднесеному та святочному настрої.

В неділю, в день виборів, зберіться в ваших церквах і звідси йдіть всі походом до виборчого поміщення.

Ані старці, ані хворі не сміють забути, що мають виконати свій виборчий обовязок, та що повинні зявитися у виборчім поміщенні.

Вибори будуть плебісцитом, голосованням за нашу волю та кращу долю наших дітей!

Ніколи не покинемо дороги до волі, що нею тепер ідемо!

Хай нас усіх Бог благословить;

За центральний провід УНО:

ФЕДІР РЕВАИ, в. р.,
провідник.

АНДРІЙ ВОРОН, в. р.,
ґенер. секретар.

Розпорядження апостольської адміністратури

Грекокатолицька Апостольська Адміністратура Мукачівської Епархії в ЧСК подає отсим до відома всім Всч. Отцям Душпастирям Карпатської України гл. і поза нею наступне:

1. З приводу річниці вступлення на престіл св. Петра Його Святости Папи Пія XI. мають по всіх церквах нашої єпархії в суботу вечером дзвонити через чверть години о пів до шестої. Де воно можливе, в суботу вечером відслужать Всч. Отці Душпастирі Молебен до Пресвятої Богородиці, Заступниці нашого народу і держави, на випрошення Божого благословення для Найвищого Архиєрея і за щасливий перебіг і вислід виборів.

2. В неділю, 12. лютого ц. р. мають відбутися теж вибори до Першого Сойму Карпатської України. Кожний з нас повинен розуміти і доцінювати вагу цього акту як для Держави і нашого народу, так і для Єпархії. Від нього залежить дальша доля нашої Батьківщини і нашої св. Церкви. Всі Всч. Отці Душпастирі мають, не тільки самі сповнити свій громадянський обовязок супроти свого народу і держави, але і вірним своїм пригадають про цей важний обовязок і вразі потреби заохотять їх до сумлінного його сповнення, згідно з природним правом та й розпорядженням компетентної Влади. Каригідним перед Богом і своїм народом був би кожний акт, що йшов би в розріз з життєвими інтересами нашої Держави а тимначе наносив їй прямо чи непрямо шкоду. — Як Архипастир, уважаю своїм обовязком ще раз пригадати Вам, Всч. Отці Духовні, і всім вірним на їх у тім згляді обовязки і позитивне наставлення супроти леґальної Влади нашої Держави. —

Де місцеві обставини будуть цього вимагати, Всч. Отці Душпастирі відправлять у той день Службу Божу скорше чи пізніше так, щоб вірні могли вдоволити приписам Церкви щодо вислухання Служби Божої, але щоб могли також сповнити свій громадянський обовязок. —

3. Пригадую всім тим Всч. Отцям нашої Єпархії, що мають сього року відбути військову службу, а зза поважних причин хотіли б її відложити на пізніше щоб негайно заподали це до тутешньої Апостольської Адміністратури, щоб вона могла своєчасно вислати виказ до Міністерства Народньої Оборони в цілі відложення їх служби на пізніший речинець.

† О. ДІОНИСІЙ
єпископ. Апост. Адміністратор.

Хуст, дня 7. лютого 1939.

В. М-ко:

Добиймо гидру многоголову

Двадцять років виростала вона, плекана збірними протиукраїнськими силами на нашій Срібній Землі. В різних тогах: москвофільській, мадяронській, тутешньцькій. Але все та сама: перфідна, бундючна своєю дурнотою, огидна безідейністю і жорстока до всіх проявів українського національного життя.

Двадцять літ пенетрувала вона отрую і розбрат в душі наших людей малої віри і невеликих характерів.

Торощила всі основи суспільного життя: віру, мораль, пошану до авторитетів. Впоювала в наші несвідомі маси ненависть до всього, що своє, українське, рідне.

На чоло політичного життя висунула була вона — протиукраїнська гидра многоголова — всю людську нічкемність, що знайшлась тоді була в нашій країні. Політично-моральним смородом тягло цілих двадцять років над нашою Землею, Здавалося, що ось-ось надійде час, коли устами давного українського Гетьмана треба буде сказати: »Куди не глянь — скрізь мертве поле. Ридає бідная земля!«

Та одначе не сталось. Під гунями, постійно голодувавших верховинців, переховався жар національної ідеї. В зігнутих горем постаттях української маси — черпали більші характери силу на боротьбу. В пониженні й персекуціях відчули ці останні пророчий приказ: »Чим тяжчі муки, тим ближче до кінця. Чим ніч темніша — тим скорше до світанку.«

Прийшла осінь минулого року, а з нею прийшли і знані події.

Кривими стежками йшло політичне визволення українського народу у Карпатах. Прийшли Бродій і Фенцик, а з ними — продажність і зрада. Далі прийшов мішаний уряд і перфідність москвофілів. Та нарешті вийшла таки Карпатська Україна на просту політичну дорогу і стоїть перед днем 12. лютого, коли то має народитися Перший Сойм.

Як все велике, родиться він в болях і муках. Шириться ворожа аґітація, ширяться брехні. Відчувається те, що в природі звуть болем зросту. В тім радіснім болю одначе чується наказ:

..Всі до урн 12. лютого! Перший Сойм Карпатської України принесе фіксацію всіх наших національних здобутків. Він дасть законну підставу нашому народові випростатися у весь зріст та, по тисячлітнім упокоренню, гордо сказати: Я ТУТ ПАН І ВОЛОДАР!

Коли б наш Перший Сойм не встиг нічого більше зробити; коли б наші погаслі Карпати загули нараз громами та загорілися вулканами і попелом засипали всіх нас отут — і тоді значіння однієї тієї ухвали викупило б нашу півмільйонову жертву в людях. Як по трьох століттях вигребло сучасне українське покоління зпід попелу віків вільнодумну іскру Великих Гетьманів Хмельницького й Мазепи, так само невгасимим вогнем віками палатиме покладена Першим Соймом Карпатської України традиція: Я тут Господар і Володар!

Не забуваймо, що дня 12. лютого кожне »Так« на наших листках повторюватиме 50. мільйонів української Нації. Наше »Так« — це виявлення волі цілої нашої Землі; це голос і тих, що будуть разом з нами з могил козацьких говорити: »Не впускайте чорта до нашого Раю. Чуєте: невпускайте!«

Кожне наше »Так« — це могутний удар національного меча по всіх головах протиукраїнської гидри. Зрозуміймо ж це і добиймо, добиймо її одразу і назавжди!!

У якому стані є дорога Хуст-Довге-Свалява-Перечин-Пряшів?

Відповідь ворожій пропаганді

(Хуст, 7. II.) Останніми часами деякі чеські та закордонні газети часто писали про труднощі комунікації в Карпатській Україні. Подавали, що особливо битий шлях Хуст—Довге—Свалява—Перечин — Пряшів є пошкоджений. Щоб наше громадянство було остаточно інформовано про стан цього шляху, редактор »Нової Свободи« навідав начальника міністерства публічних робіт, пана радника Олексу Саната, який охоче пояснив положення цієї дороги.

— Пане начальнику, в останньому часі не тільки ворожа закордонна преса, але й чеські часописи поширюють вістки про неможливий стан на шляху Хуст—Довге—Свалява—Перечин—Пряшів. Як справа виглядає в дійсності? — питались ми.

— Те, що останніми днями пишеться в часописах про цю справу— відповідає начальник Олекса Санат з ввічливістю — **виходить певно від людей добре не обізнаних з нормальними і дуже частими явищами на щебрових дорогах, або виходить від таких людей, що поширюванням подібних вісток хочуть так служити ворожій пропаґанді супроти нашого Уряду й Держави.** Що до шляху Хуст—Довге—Свалява—Перечин — Пряшів, то він за мадярських часів побудований, як комунікаційна лінія другорядного значіння, що мала служити лише місцевим потребам.

— Як вона була побудована, пане начальнику? — було нашим другим запитом.

— Ця дорога не має порядно вибудованого підкладу, верхня частина дороги вузька та скріплена лише тонкою щебровою верствою, яка лежить просто на ілуватім ґрунті, та дуже зрідка на ложищу з річних валунів. Щодо напрямів та спадів дороги, то вони також не задовольняють сучасні вимоги тому, що є дуже багато гострих серпентин та крутих спадів. Річ ясна, — продовжує своє фахове пояснення інж. Олекса Санат — що така дорога може відповідати вимогам лише такого руху, для якого вона була побудована. **Ви уявіть собі, що на цій дорозі, побудованій для легких возів, сьогодні доводиться їздити найтяжчими тягаровими автами. І тут стається звичайна річ, як на кожній щербованій дорозі, тобто колеса важких автів продавлюють щербову верству місцями до земного підкладу, земля проступає на поверхню й таким чином витворюються тзв. набубрення.**

— А всежтаки вдається забезпечувати комунікацію? — питаємось знову. Пан начальник скромно усміхається, трохи надумується, потім відповідає:

— До цього треба надлюдських зусиль. Наперекір усім цим несприятливим обставинам, пощастило дорожній адміністрації втримати на цій дорозі безперервний рух, стало усуваючи на шляху вади, пошкодження, що також стало повстають. Ось сьогодні направлена дорога після короткого часу, особливо при весняній одлизі, знов псується, відтак знов треба направлювати. Так це йде майже без перестанку. Уявіть собі, що цією звичайною, другорядного значіння дорогою тепер відбувається цілий тягаровий та особовий рух, що давніше йшов залізницями.

— А перспективи до будуччини?

— Я тільки одне можу сказати: **Ми зуміли в найтяжчих часах новітньої історії нашої країни та народу, серед нападів терористичних банд із півночі та півдня, вдержати комунікацію в сталому руху і я переконаний, що ми її вдержимо й в будуччині. Проєкти маємо випрацьовані, з ранньої весни розпічнуться великі праці, але про це вже іншим разом — закінчує розмову начальник О. Санат** і глипнув на годинник. Кожен редактор знає, що це значить. Часу мало, а праці багато.

Остап Сірко.

Доля селян і робітників — основне завдання нашого уряду

Краща доля нашого селянства й робітників є основним завданням Карпатської України. Наша влада від першого початку свого урядування звертає не малу увагу на поліпшення їх життя. Вона прикладає при загальному будованні найбільше зусиль на те, щоб наші селяни й робітники в першу чергу були задоволені.

Нашого селянина й робітника зустрінеш по цілому світі. У Чехії він працює, як лісовий сезонний робітник, у Франції в шахті, в Бельгії на фабриці, в Німеччині при будуванні доріг. Наш робітник і селянин дуже працьовитий. Він наймається хоч на яку працю, щоб тільки заробити на кусень хліба.

Наша влада дуже добре знає про ці характеристичні прикмети карпато-українських робітників та селян. Тому наш уряд не бажає, щоб наш робітник вічно блукав по чужих краях, але хоче, щоб він мав працю у себе вдома. Наша влада знає добре тяжке положення нашого селянства, якому старий режім централістів спричинив найбільше кривди. **Наше селянство терпить в переважній своїй більшості малоземеллям, або цілковитим безземеллям.** Але старий режім дуже мало звертав уваги на правдиві потреби населення, на справедливе поділення землі. Він наділював кращою землею своїх секретарів, довірників, аґітаторів. Давав її по протекції спекулянтам, які потім продавали землю за подвійну або потрійну ціну. Нашому селянинові не уділялося жадних субвенцій для заведення модерних господарських машин, для культурнішого господарювання взагалі. Всякими »благами« привели його до такого стану, що він мусів продати й остаток свого майна та шукати праці далеко в світі. **Його розбивали політично й національно, щоб легче віддалити думки про справжні питання, які потрібно було вирішити.** Наше селянство задовжувалось, з кожним роком біднило все більше й більше.

Наші робітники терпіли не менше. Деякі централістичні партії посередництвом урядового апарату та різних підприємчих фірм унеможливлювали наступ до праці робітникові іншого політичного переконання, примушували його вступати в свої члени, у свою професійну організацію. Були випадки, що аграрна професійна організація просто наказувала, що хто не є її членом, той не має права на працю навіть заграницею.

Але сьогодні не те, що було. При кермі нашої країни находяться люди, в жилах яких кружить кров українського народу. При веслі нашої країни не стоять більше **карієрісти, бюрократи та еґоїсти-самолюби, але люди, що самі вийшли зпід соломяної стріхи.** Вже від дитинства закоренилася в їх серцях любов до свого бідного народу. Вони добре знають про тяжке життя нашого селянства й робітників. У них горить

В. Ґренджа-Донський: **(3)**

З великих днів народин Карпатської України.

(Уривки з денника від 7. жовтня 1938.)

Продовження.

17. X. 1938.

Поставив я свому шефові (дир. асек. »Бескид« п. В. В.) »ультиматум« - дати мені відпустку. Все кинемо на бік, а рятуємо там, де горить. Кацапня розпочала шалену аґітацію, мусимо іти в народ, іти на села, в столиці нічого не здобудемо.

З радником Перевузником та дром В. Одинським уложили ми »Маніфест«, Федір Ревай приніс рукопис летючки про Гітлера і друкує принайменше двадцять тисяч примірників.

З Клочураком випрацювали ми плян пропаґанди шептом і тайні інструкції закладати гуртки по селах (система »трійки«). З п. Вакулою, Пазуханичом та з ін. оббігав я мотоциклем цілу ужгородську округу і в 23-ох селах вже маємо комітет. Тайні інструкції друкуємо пишучою машинкою на тонесенькому, шовковому папері і розношуємо їх, заховано в сталевих кермах роверів та мотоциклів, а навіть у пумпах коліс. З цього тонесенького паперу можна навити штук 30—40 на дрот чи тонку паличку і сховати до роверової керми . . . Жандарам ані в гадку не прийде подивитися туди . . .

Боїмося провокації, бо вже були спроби закладти комітети в нашому імені. Тому, курєрів висилаємо лиш з гаслами. Моя округа ужгородська має гасло »Тиса« . . . В організації багато нам допомагають такі свідомі селяни, як Мигалина в Дравцях та Данко в Баранинцях. Потрібно Вам зігнати людей на маніфестовання, на демонстрацію, то скочите до цих двох людей і авдиторія запевнена.

В Галиччині відбуваются масові українські демонстрації проти висуненої поляками спільної польсько-мадярської границі на наш кошт . . . Маси студентів розстріляно та увязнено . . . Кується українська воля у вогні й крові.

18. X. 1938.

Прийшов до мене молодий письменник Іван П . . . . ус, Буксар і В. Пазуханич та запропонували мені зробити спільно атентат на секретаріят Автономного Союза (партії Бродія), щоб помститись за ту ганебну летючку, в якій названо нас »українською бандою«. Цей напад задумали хлопці зробити так: Я з Буксарем станемо з двома мотоциклями перед браму, зробимо повним ґазом гук, щоб не було чути на вулицю, що робиться в середині, а студенти ввійдуть до середини і цілий секретаріят вповні здемолюють.

Я сказав, що не говорить з мене боягузство, радо пішов би, але це може мати погані наслідки, бо скажуть, що українці були ті, що нарушили »сполужитіє« . . . Скажуть, що ми йдемо терором, а тепер робити такі відплати не на часі, прийде черга й на те. Заледва вдалось мені молодих, палких хлопців відмовити від того вчинку, який — на мою думку — може мати фатальні наслідки, бо Бродій готовий задавити наші, ще досить слабо зорганізовані сили.

На бродіївцях помстились ми інакше.

Видали ми летючку в їх імені під назвою: »Слушайте, слушайте . . .«, де кажемо, що той, хто нападає на українців — є дурак, бо і русскіє тоже українці . . Ця летючка здезорієнтувала бродіївцями позаґітовані села і нам дуже багато помогла. Друкував її Федір Ревай десятками тисяч примірників і розкинули її по цілому краю.

21. X. 1938.

(Воловець.)

В уряді цілий тиждень я »на відпустці« — працюємо без перестанку і день і ніч. Сьогодні пятниця, від вівтірка я в дорозі. Взяв з собою студента О. Пазуханича, набрали повен наплечник маніфестів, гітлерівські летючки сховали під сідло мотоцикля, а тайні інструкції та гасла запхали в керму. Навіть зварили клею, щоб подорозі виліплювати маніфести на хати та телеґрафічні стовпи. У Сваляві відвідали ми дра Різдорфера, передали йому плякатів для району й він зараз власним самоходом розніс і розліпив. В Н. Верецьких вигукували за нами, а в Волівці русотяни зривали маніфести на наших очах. Це село найбільше здеморалізоване, правда, маємо декілька одиниць між селянською молодю. Молодий нотар-українець, Микола Ткачук, ходив з нами до пізної ночі по хатах свідоміших селянських хлопців, яким ми передали літературу для роздавання селянам.

Терористів і тут повно. Частина диверсантів зпід Берегова зайшла і скрилася в пралісі біля Заньки. Організуємо на-

справжня охота направити кривди, спричинені нашому народові, бо знають, що задоволене селянство й робітники є найпевнішою запорукою держави.

Робітники й селяни! Карпато-українська молоде! Ви повинні підтримувати свою владу і далі так, як дотепер. Наша влада йде нам всім назустріч: **готовить переведення нової земельної реформи, побудовання фабрик, переведення регуляції рік і розширює сітку шкільництва. Наша влада хоче завести в нашій країні щастя й добробут, порядок та дисципліну, пошану до людської праці й справедливе нагороджування за неї.** Вона старається, щоб ми всі мали справжнє, людське життя.

Що ми зробили для нашої влади? Як ми допомагаємо їй у важкій праці? Щоб плани нашої влади були переведені в життя, найкращою допомогою буде те, коли ми всі як один 12. лютого будемо за неї голосувати, станемо всі по її стороні й підемо разом проти ворожого вітру з піснею волі на устах.

Наші селяни й робітники своїм голосуванням 12. лютого за народніх кандидатів заманіфестують перед цілим світом свою моральну єдність і дадуть належну відповідь тим, хто хотів би знову завести в нас несправедливість.

Сміло назустріч цьому великому дню! За повну перемогу наших бажань! Щоб ніхто більше не смів втручатись до наших національних справ!

Андрій Патрус.

НАШІ КАНДИДАТИ

Продовження

Др. Володимир Комаринський. Молодий, енерґійний адвокат, неприхильник довгої балаканини, але людина бистрої орієнтації і людина чину. Будучи ще в Мукачові адвокатом, приклав своїх рук до освідомлювання найбільш занедбаної, фенціківщиною побаламученої Мукачівщини. Наслідком праці цього нашого патріота, Мукачівщина пробуджується і вже не є »баштою русскости«, що її вороги нашого народу побудували. Др. Комаринський, зараз 27. жовтня м. р. залишає родину в Мукачові, залишає адвокатську канцелярію і голоситься в Нац. Раді в Ужгороді до праці. При евакуації Ужгороду також має великі заслуги. Тепер є шефом пропаґанди і членом леґіслативної комісії. Чекає його велике відповідальне завдання.

Інспектор Юрій Пазуханич. Колись в шкільному відділі в Ужгороді був він близьким співробітником теперіш. міністра пана Юліяна Ревая, тодішнього краєвого інспектора. Був він пильним, надзвичайно солідним урядовцем і коли звільнилось місце шкільного інспектора в Воловім, на цю важливу посаду призначили Пазуханича. Не було це легке завдання, бо Волівщина була розаґітована бродіївцями. В окрузі було замало наших вчителів. І ось тут, серед цієї темноти верховинських джунґлів, виконав інспектор Пазуханич ґіґантичну працю, освідомивши цілу околицю, при допомозі своїх співробітників — свідомого вчительства. Цього йому Волівщина ніколи не забуде.

Інж. Леонід Романюк. Його знає мукачівська околиця. Це людина праці і невгасаємої енерґії. Ввесь час працював в Підкарпатському банку, маючи живий контакт з населенням мукачівської околиці. Майже нема свята і неділі, щоб він небув на селі з відчитом, лекцією чи деякими порадами для селян. В Мукачові помагав редаґувати просвітянський часопис »Світло«» і працював у всіх мукачівських культурно-освітних орґнізаціях. Він, разом з іншими, зорганізував в міністерстві господарства відділ торговельний. Спеціяліст господарства, він і в майбутньому нашому соймі виконає цінну працю.

О. Кирило Феделеш. Професор о. Кирило Феделеш, це ж відомий наш патріот і письменник. Добру десятку років пробув він в Берегові при ґімназії і був улюбленим серед молоді. Найкращі, найсвідоміші абсольвенти виходили якраз з берегівської ґімназії, а це заслугою о. Кирила Феделеша і його колеґ. Ці люди, в самому мадярському Берегові, зуміли витворити цілий ряд інституцій (Народний Дім, Інтернат, Кооператива, Просвіта й ін.) Ніхто з професорів за українство не був старим режімом так переслідуваний, як берегівські професори ґімназії. В самого о. Кирила Феделеша було декілька хатніх ревізій. Буде нашою честю мати в соймі такого посла, такого повжного нашого патріота, як проф. о. Кирил Феделеш.

Др Августин Дутка. Перебув він кілька років в Кошицях, як секретар Вищого Суду. За той час зорґанізував серед словацько-мадярського моря маленьку оазу — філію Просвіти в Кошицях і став її головою. Зразу дивились ми скептично, але побачили, що кошицька Просвіта прекрасно розвивається, має свій хор і свій драматичний гурток, виступає публічно, навіть в радію. Просвіта в Кошицях була для нашої тамошньої кольонії святим вогнищем. Др Дутка, молодий, енерґійний, людина з великою ініціятивою. При орґанізуванні урядів Карпатської України припала йому велика роля: зорґанізувати міністерство судівництва і він це своє завдання з найближчими своїми співробітниками, вповні виконав. Добре знає відносини в наших краєвих і окружних судах, крім того набув великої практики в Вищім Суді, тому і був повірений такою відповідальною функцією. Пильний, працьовитий і в нашому суспільному житті чекає його велика будучність.

Михайло Тулєк. Помимо заслуг на полі організування православної Церкви, про які наші читачі довідались з його інтервю з нашим співробітником, має п. Тулєк славу доброго орґанізатора. Перед декілька роками зорґанізував він з іншими партію селянсько-робітничу і був перший з тих, що видвигнули гасло національного обєднання цілого українського народу в Карпатській Україні. Був редактором орґану своєї партії »Народньої Сили«. Серед селянства, особливо на Гуцульщині, є він дуже популярним, а православні бачать в ньому свого провідника.

Авдієнції в міністра Ревая

(Хуст, 8. II.) Вчора був міністром Реваєм прийнятий шведський журналіст Свен Аурен із Штокгольму. Далі була прийнята 4-членна делеґація з Волового, що передала привіт села Волового. Вчора був паном міністром прийнятий і заступник звукового журналу »Парамунт«, якому було дозволено фотоґрафування п. міністра.

Лихими ворогами народньої справи є ті, котрі не висилають точно передплати „Нова Свобода“ працює для Вас, зробіть щось і ви для „НОВОЇ СВОБОДИ“!

родню оборону по селах, бо може бути, що диверсанти нападуть на безборонні села. Тому, свідоміші наші хлопці під проводом учителів організують стежі й виконують службу в селі.

22. X. 1938. (Волове.)

Почавши від Подобівця, маніфести наліпили скрізь. Але коли у Воловім, в мойому рідному селі, хотіли наліпити на хату торговлі Шубертихи, дочки відомого мадярона Шуберта, та баба счинила такий галас, протестуючи проти виліплення, що збіглася ціла вулиця. Вилаяла мене останніми словами, прозвала »вікраїнцем« і іншими епітетами. Село на 85 % наше, але є тут декілька пискачів і вони найголосніші. Мого наймолодшого брата, Олексу, москвофіл Степан Іванина так ударив каменем у голову, що той зімлів і мусіли його відвести до лікаря та більше-раз підсилювати інекціями. Бундзяк Михайло голосно вигрожував, що кожному українцеві треба кістки посукати. Це син відомого мадярона, старого Бундзяка, колишнього гайника, що перед двадцяти роками, в часі найбільшого переслідування, гнав воду на млин мадярів, приневолюючи, а навіть побиваючи людей, щоб погоджувались на злиття наших свят з католицькими . . . Хто у свої свята працював, а в католицькі святкував, тому він розділював мадярські паклі тютюну . . За те був гайником — здається у ґрафа. Старий давно в гробі, але його сини, особливо старший, зісталися мадяронами й надалі.

Найаґільніший працівник Волівщини — це молодий, енерґійний вчитель, Микола Скира, що виріс під крилами такого досвідченого, висококультурного патріота, як др. Й. Дудикевич. Багато також зробив в окрузі інспектор Пазуханич.

Др. Дудикевич дуже часто одержує листи з погрозами: »завтра вечір помреш«, підпис: »чорна рука« (мадярська). Підюджена голота ледве не напала на цього сокирами . . . можна завдячувати Народній Обороні, що не сталось нещастя. І за що ця людина є червоним полотном в очах кацапів? Може за активну працю в читальні, в нац. раді? Може за те, що побудував поверховий дім. (але не знають, скільки на тому заінтабульованого довгу). То воліє там сидіти і мати хату жид? Всякі Шкультетії, Адлєри і ріжні чужинці миліші, як свій чоловік?

З інспектором Пазуханичом сперечаюсь: Він каже, що Минай (мадярське село біля Ужгороду) припаде до Мадярщини, а я кажу, що ні (мушу бути оптимістом, треба суґерувати людей). Пропонує 1000 коронову закладку, але я не хочу . . . чорт не спить.

Маніфести кацапня і тут зриває. У дра Дудикевича наварили студенти клею з житної муки. Вночі виліпили сорок маніфестів, так, що чорт їх не відліпить.

23. X. 1938.

Між Бічковим і Нижнім Бистрим задержали нас чеські жандарми. Сказали, що мають приказ нас арестувати . . . Переглянули цілу торбу, поперечитували літературу. Ми боялись за нелеґальні летючки, але ті були добре сховані. Особливо боявся я, що відкриють мої записки, де були імена довірників. Хоч переглянули основно, сідло мотоцикля було ненарушене. Що ми з ними не насварились: хіба ж не бачать шалену мадярську пропаґанду? Замість нам допомагати, ще роблять перешкоди? Хіба ж ще й тепер чехи сліпі? Наші маніфести леґальні, цензуровані, чом від нас їх забирають?

Хіба ж не бачать, що мадяри знайшли своїх щирих співпрацівників і серед наших »русских«? Сьогодні, в приселку Поточині, довідались ми, що місцевий учитель, бувший мадярський активний військовий старшина, Еґрешій, ходить, аґітуючи явно за Мадярщиною . . . Сказав селянам, що ми без мадярів не годні жити (за це брав від держави гарну місячну платню . . .), професорові Медвідьові сказав цей пан, що на українців готує кулі . . . Гарний мені вчитель!

Годину стратили ми часу, доки переконали жандармів і врешті звернули нам маніфести і ми могли іти далі.

В Нижнім Бистрім, якраз виходили з православної церкви, як ми туди приїхали. Я запропонував роздати летючки. »Будуть бити« — каже мій студент. — »Нехай бють!« — відповідаю я, ризикуючи плечі. Але не використати таку нагоду?

Роздали ми летючки і слідкуємо, що буде. Нараз, почалась між людьми сварка. Слава Богу, це добре, значить: є й наших, інакше не сварилися б. Мене обточили зі всіх боків і я тільки глипав, з котрого боку дістану. Імпровізував »збори« (говорив заледва десять хвилин), наліпили на браму ще два маніфести і відійшли.

Прийшли в православну Ізу. І тут роздали летючки, виліпили маніфести і подалися в дорогу. Догонили похід під царськими трикольорями: ішли ізани вітати міністра Фенцика до Хуста.

(Буде далі.)

Триста тисяч еспанських утікачів на території Франції

(Париж, 8. II.) За звідомленням французьких прикордонних властей, загальне число еспанських утікачів на території Франції виносить біля 300.000 душ. Харчування та вміщення утікачів спричиняє для французького уряду великі труднощі. Вчора в Англії харитативні організації розпочали збірку в цілі допомоги еспанським утікачам. До Південної Франції прибули місії американського, швайцарського та шведського Червоного Хреста.

Нові успіхи націоналістичної армії

(Барселона, 8. II.) Націоналістичне військо, що посувається вперед вздовж узберіжжя, зайняло села Парафружель, та Пальс. Також на відтинках біля Бержи та Жерони військо ґенерала Франка зайняло декілька сіл. Як ми вже повідомили, націоналістичні літаки бомбардували військові обєкти в пристанях Аліканте та Картаґена. Наслідком бомбардування був пошкоджений один кружляк та один торпедоборець. Вчора бомбардовано міста Етісте та Фіжурас. У повітряній боротьбі було знищено 11 республіканських літаків.

Міліціонери оптують до національної Еспанії

(Тулюз, 8. II. Авас.) Вчора з території Франції відійшло дальших 1.235 міліціонерів, які висловилися за ґенералом Франком. Досі з території Франції оптувало біля 5.000 міліціонерів.

Як інформує польська преса та польське і мадярське радіо

„Дочка опришка Шугая -- орґанізує курінь жінок К. України“

Краківський »І. К. Ц.« довідується з Хусту, що дочка українського опришка Шугая, якого минулого року чеська влада засудила на кару смерти за напади, порішила зорганізувати на Карпатській Україні жіночі куріні, які моглиб боротися з мадярськими диверсантами. Жіночі відділи »Карпатської Січи«, як повідомляють часописи — вже урухомлені та до них вписалося багато дівчат, головно селянок та робітниць.

Так виглядають інформації переважаючої більшости польської преси про події й відносини в Карпатській Україні.

Роман Івана Ольбрахта »Микола Шугай« вийшов між іншим і в польському перекладі. Пересічний читач романів знає, що Шугай ще в 1921 році був убитий а редактор І. К. Ц. пише, що чеська влада минулого року засудила його на смерть за напади. Інформація, тай годі! . . . Сьогодні почули ми в польському радію, що в Хусті Рогач арештований і 20 січовиків . . . З Будапешту почули ми вістку, що наші вибори відложені... Ось, які брехні сервірують панове сусіди, але нас це не збаламутить. Ми вибори 12. II. подержимо і виграємо!

Брехня має короткі ноги

Українці в Америці, увага!

Між нашими братами в Америці є ще досить мадяронських елементів, запроданців та прихвостнів зрадницького русофільства, які на кожному кроці стараються зачорнювати надлюдську працю нашої влади, обманюють карпато-українське населення, видумуючи про Карпатську Україну всякі нісенітниці та брехні. Вони пишуть у своїх часописах, що в Карпатській Україні панують »зайди українці«, »пришельці«, які »стріляють, убивають кращих синів нашого народу«. Це є найгрубша брехня, бо в Карпатській Україні керівниками державного, політичного та господарсько-культурного життя є сини Карпатської України, які духовно й морально, по мові, звичаях, вірі й культурі являють собою одно суцільне ціле із своїми братами за Карпатами, в Буковині і на широких українських степах. У нас не панують жадні »пришельці«. Володарами й господарами нашої країни є уроженці Карпатської України, що ніхто в світі не заперечує, тільки русо-мадярони — покірливі слуги пенґів та злотих.

Головною зброєю американських мадяронів є брехня. Але ці вороги українського народу забувають, що брехня має короткі ноги. В »Американському Русскому Вістнику« вони написали недавно некролог на архидіакона й хустського намісника Івана Бокшая, що останній був »застрілений українськими терористами«. Вони характерізують о. Бокшая, як »вірного слугу свого обездоленого народу, мученика свого народу...«. Бокшая »застрілили« за те, що він не погодився святити українську »курагов«.

Це є брехня, якій нема границі! Архидіякон Бокшай, не дивлячись на його мадяронську душу, живий і здоровий. Перебуває в Хусті, де його кожного дня можна бачити. Ніхто його не стріляв, ніхто його не переслідує.

Коли наші брати хочуть переконатися, як живеться в Карпатській Україні, нехай вишлють до нас свою делеґацію, яка на власні очі побачила б справжній стан річей. Політика панів Югасів, Цморів, Паппів та Ґеровських вже перед переворотом вела наш народ до винародовлення. Вони помагали Фенцикам та Бродіям, коли самі провалилися, щоб ці уможливили поневолити Карпатську Україну.

Мадярони в своїй скаженій ненависті до всього, що українське, сьогодні остаються самі. Як тут у нас, так в Америці, так по цілому світі. Цим гадюкам вже ніхто більше не вірить, бо знає їх справжні цілі.

А. П.

Засідання великої фашистської ради

(Рим.) На трьохгодинов. засіданні великої фашистської ради у Римі виголосив велику промову премєр Муссоліні, яку опісля доповнив рефератом міністер закордонних справ Чяно. Промова Муссоліні і реферат Чяна займались виключно міжнароднім положенням. Засідання ради було строго довірочне. Півофіційний часопис »Джиорнале д'Італія« підкреслює, що промова премєра була призначена лише для членів фашистської ради, і стверджує, що оба промовці представили вповні ясний образ теперішньої неспокійної пори в Европі і у світі. Мирова політика відповідальних державних мужів є в щораз більшій мірі загрожена цькуванням до війни по цьому і тому боці океану. Промова канцлєра Гітлера підтвердила повну солідарність обох, на Бреннері сусідних націй. Лише дві, одноголосно прийняті радою резолюції, опубліковано, а саме:

»Велика фашистська рада висловлює своє глибоке вдоволення з останньої промови канцлєра Гітлера, в якій він сприймає політичну, духову і мілітарну солідарність, що звязує фашистську і націонал-соціялістичну революцію та майбутність обох народів.«

Друга резолюція, що відноситься до Еспанії, постановляє: »Велика фашистська рада шле привіт еспанським борцям, що разом віднесли побіду, і заявляє, що добровільні сили фашизму не залишать боротьби, поки вона не покінчиться так, як мусить покінчитись, побідою Франка.« Наступне засідання ради відбудеться в пятницю.

ЗНИМКИ

з краєвого торгу в Хусті

Максимальні ціни: корова 2.600 К, кінь 2.200 К.

(Хуст, 7. II.) Сьогодні відбувся тут краєвий торг на худобу. Зійшлося до Хусту богато тисяч народу з цілої східної части Карпатської України. Прийшли люди продати чи купити корову, телятко, вола чи коня.

Краєвий торг у Хусті є завжди такою собі селянською біржею. Тут можна побачити, в якому господарському стані находяться наші селяни. Тепер в зимі, коли не всюди є досить праці, є це річ дуже поважна.

Худоби поприводили наші хлібороби богато. Один хоче продати корову а купити теля, другий заробив при лісовій роботі пару соток корон і хоче собі купити коня, або корову чи там вола.

Ціни худоби майже нормальні. Худоба має вигляд добре кормленої, бо минулого літа було досить сіна. Добра корова коштувала на сьогоднішньому торзі 2.000—2.600 корон, кінь 1.500—2.200 кч. Правда, що ці ціни платились лише за худобу дійсно першорядну. Пересічна ціна була нижча: корова 1.000—1.500, кінь 800—1.000 корон.

На краєвому торзі відчувалась відсутність купців, які купують худобу для великих західних мясарень, або для хліборобів в Чехії й Моравії. Ці купці звичайно куповали багато худоби та дуже добре платили.

На торзі говорилось не тільки про корови, воли та коні, але й про вибори до першого сойму Карпатської України. Селяни випитували один другого, що як думають мешканці в їх селі про вибори, які вже відбудуться цієї неділі.

Загальна думка є між нашими селянами така: 12. лютого маємо першу в нашому житті можливість доказати, що ми є здібними до свобідного життя; й цю можливість мусимо використати! В неділю мусимо цілому світу доказати, що ми раз назавжди покінчили з старим партійництвом, яке розбивало наші сили. Тому всі віддамо свій голос за одинокою кандидаткою Українського Національного Обєднання.

—ют—

Не забудьте, що 12. II. будемо рішати про долю нашого народу. Кожний голос для нас дорогий, тому не сміє ані один пропасти!

Краєвий Уряд Посередництва Праці в Хусті

(Хуст, 9. II.) На основі розпорядження міністерства господарства, буде в Хусті заснований краєвий уряд посередництва праці. Буде це контрольний і керуючий уряд, якому будуть підлягати окружні посередництва праці. Цей новий уряд для наших робітників вже в дійсності працює й сьогодні приготовляє транспорт робітників, що поїдуть на працю до Німеччини.

12 лютого Всі голосуєте ЗА СЕБЕ

Великий Український Народе!

Перед Тобою 12. лютий 1939, історичний день, день, який буде межником нової ери в нашому житті; в цей історичний день віддай всі Твої голоси УНО і так закріпиш підвалини нашої української Держави і цим самим забезпечиш добробут і свободу собі й дітям своїм.

Український Народе!

Не вистарчить кайдани пірвати, не вистарчить волю здобути, трудніше її, нашу цінну волю вдержати, чим здобувати. Є необхідним нашу Українську Державу підтримувати, підсилювати, тому мусимо, всі як один, віддати наші голоси 12. лютого 1939р. партії Українського Національного Обєднання.

Ми мусимо цілому світові доказати: хто ми, що ми і чиї діти!

Таким стихійним чином зарубаємо в мозку наших ворогів нашу незломну волю, волю вільного і непереможного Українського Народу, який хоче бути свобідним і рівним, незалежним і суверенним, на своїй прадідній землі.

Народ мусить знати: що він хоче і як хоче! Український народе, Твоя воля, Твій добробут, Твоя майбутність і будучність дітей Твоїх тепер у Твоїх руках!

Дванадцятого лютого покажи, що Ти зрілий для державного життя! Всі віддайте голоси за свою рідну владу, за свій рідний уряд.

Слава Україні!

За Президію
Товариства Прихильників
Української Культури
у Вал. Мезіржічі
Г. Одайник, Хуст.

Хуст, 5. лютого 1939.

Епископ Шандор Стойка на „пенсію“ до Риму

(Ужгород, 6. 2.) Зрадниками вороги послуговуються, але зрадникам ніколи ніхто не вірить. Хто зрадив своїх, зрадить і чужих. Єпископ Шандор Стойка, що перший вивісив мадярський прапор на своїй резиденції, зрадив всіх своїх вірників і надіявся, що в Мадярщині за це йому віддячаться. Нові пани, яким він послужив, вже його не потребують і заслали його на »пенсію« до Риму. Зрадник Стойка не сміє вже ніколи повернути, не тільки до Ужгороду, але взагалі до Мадярщини. Новим епископом в Ужгороді назначений мадяр, Папп.

Пасічництво в Карпатській Україні

(Хуст, 9. 2.) Пасічництво (пчолярство) є в нашій країні досить розвинене. Вже тепер є тут 2824 організованих пасічників. Наші пасічники мають намір ще цього року поширити свою фахову організацію й постаратись, щоб кожен пасічник був організований. Пасічництво має велике народньо-господарське значіння для цілого краю.

Українська богословська семінарія до Оломовця

(Хуст, 8. 2.) Греко-католицька богословська семінарія дієцезії мукачівської в Ужгороді, була перенесена до Оломовця. Приміщена буде в будинках архиєпископської богословської семінарії. Ректором назначений о. Мирон Калинець, З 57 богословів, що студіювали в Ужгороді, залишилося в Мадярщині лише 15. Єпископ Нярадій незадовго поїде до Оломовця, відвідати наших богословів.

3.000 безробітних в Ужгороді

(Ужгород, 5. II.) В колишньому головному місті Карпатської України, настала тепер по »визволенні« велика біда. Населення зменшилось майже на третину, а ті, що зістались, не мають з чого жити, бо нема жадного торговельного руху. Ужгород відрізаний від своєї околиці, робітники не мають ніякої праці. В Ужгороді є тепер лиш 12.000 мешканців (раніш 35.000—40.000), але й тих є вже 3000 безробітних. Ситуація все згіршується, бо торговці та інші підприємчиві люди, що давали працю робітникам, з Ужгороду переносяться. Коли цей город князя Лаборця зістане декілька років в Мадярщині, то зовсім підупаде й не буде мати ніякого значіння.

Американський журналіст в міністерстві шкільництва

(Хуст, 8. 2.) На днях навідав наше міністерство шкільництва п. Роберт Міллер, паризький кореспондент великих американських щоденників. Він дуже цікавився українським шкільництвом і був здивований, що наше шкільництво є на такій високій степені. Хуст і взагалі Карпатська Україна є навідувана журналістами з цілого світу.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Звертаємо увагу пп. післяплатників, що пора вже вирівняти залеглости „Нової Свободи“. Дальше висилати часопис в борг не можемо.

Кождий мусить зрозуміти теперішній стан, коли кожна корона дорога.

Хто платить в час, платить подвійно.

Не допустіть до того, щоб мусілобся виголошувати список „гробокопателів“ нашого щоденника.

Жіноцтво Карп. України

Жіночі збори в Вел. Копані

Старанням українських учительок в Великій Копані, а головно учительки п. Марусі Чапольцій, відбулись дня 5. лютого 1939 р. в Вел. Копані збори жінок, на яких заложено гурток українського жіночого союзу. При тій нагоді відбулась виборча агітація між жінками за виборами до сойму Карп. України, що мають відбутися 12. II. 1939.

На ті збори запрошено голову і делегатку укр. жіночого союзу в Хусті п. Єлисавету Станькову.

Зараз після вечірні зібралося в місцевій школі понад 200 жінок, між ними половина старших жінок, а друга половина старших дівчат — понад 21 рік. Жінки і дівчата виповнили місцеву школу по береги, а між ними явились на збори 3 українські учительки.

Збори отворила гарною, патріотичною, змістовою промовою п. Маруся Чаполцій, вказала на ціль нинішних зборів і заохочувала присутних жінок, щоби вписувалися в члени жіночого гуртка, бо цей гурток буде, не тільки славою і користний для Вел. Копані, але також заохотою для других сусідніх сіл, щоб такі гуртки закладали і в інших селах.

Далі прийшла до слова п. Станькова, котра більше як в годинній промові вказала ціль організації жінок, важність організації жіноцтва, користи з неї, що взагалі в нашій молодій Державі буде всім добре, коли не тільки чоловіки, але також жінки будуть помагати при будові держави, бо як в хатнім господарстві жінка держить три угли, а чоловік четвертий, так само в Державі жінки повинні помагати чоловікам. Жінки мають виховувати молоде покоління, нашу будучність, те молоде покоління мусить бути здорове фізично і духовно. Жінки мають дати нашим дітям ще перед ходженням до школи знання і свідомість того, що ми є українцями, що маємо нашу українську державу, що всі мусимо стреміти до того, щоби в нашій державі були у всіх урядах, всіх торговлях, підприємствах наші українці. Взагалі, щоб українці в своїй державі всі почувались добре, щоби всі мали працю, а не мусіли шукати праці поза границями своєї держави.

Ми в нашій Карпатській Україні будемо мати праці і хліба досить для себе і своєї родини, коли будемо зорганізовані.

Дальше згадала п. делегатка справу виборів, їх важність для нас і для заграниці, увізвала всі присутні жінки, щоби всі як одна ішли до виборів і віддали свої голоси, а також заохочували всіх своїх знайомих, щоб брали участь у голосованні.

Вибрано виділ і заряджено спис членів гуртка, до якого вписалося понад 30 жінок. Ті збори в Вел. Копані є доказом того, що коли наші вчительки працюють, то зараз видно успіхи їх праці на селі.

Для того закликаємо всі українські вчительки по селах, щоби взялися до праці й організації жіноцтва по містах, місточках і селах, передівсім там, де є горожанські школи, а успіхи їх праці є запевнені. Гість.

Висилайте точно передплату „НОВИЙ СВОБОДІ“ до Хусту

До населення Карп. України

Звертаюсь до всіх моїх знайомих і всього населення Карпатської України з нагоди наближення великого дня в історії нашого народу, перших виборів до сойму 12. лютого.

Нашою повинністю є 12. лютого масово приступити до урни і віддати свої голоси на кандидатів **Українського Національного Обєднання.** Всіх їх ми добре знаємо, як щирих патріотів, що із усього серця працювали й працюють для добра нашого народу. Наші кандидати, наш славний Уряд невпинно старається за своїх громадян, щоб поліпшити їх життя, щоб дати йому можливість піднестися на вищий ступінь соціально-господарських і культурних можливостей.

Наші вороги й далі стараються розбивати наш народ і все населення Карпатської України, страхаючи його різними переслідуваннями після виборів. Це все є тільки звичайнісенькі видумки. Нікого ми не будемо переслідувати, кожна національна меншість буде мати у нас широкі права. Цим ворогам ми повинні дати належну відповідь 12. лютого в такий спосіб, що всі будемо голосувати за кандидатами УНО.

На чолі кандидатки Українського Нац. Обєднання стоїть людина, що завжди була вірна свойому українському народові. Батько премєр др. Болошин є для нас доброю запорукою, що наш уряд все, що обіцяє, виконає, переведе в життя. Тому всі голосуймо за Батьком премєром Волошином і міністром Ревасм.

Микола Горінецький,
бувший член окр. заступництва в Тячові.

ВОЛІВЩИНА НЕ СПИТЬ

Дня 29. січня відбулися великі збори в селі **Розтока.** Отся, колись виключно фенциківсько - бродіївська твердиня, на той день до ноги зібралася вислухати річеві реферати членів окр. нац. ради. На віче зібралося понад тисячу людей з Розтоки і околичних сіл. Присутні зокрема цікавилися питаннями суспільно-господарського характеру.

Другого дня зібралось населення села **Пилипець** в місцевій церковній школі, де з великим зацікавленням вислухало промови делегатів ОУНР.

Присутних біля 300 людей.

Того самого дня відбулося віче в **Н. Студенім,** де населення перших двох українських сіл на Підкарпатті у великім числі вітало делегатів УО НР. В Студенім віче мало зокрема зворушуюче значіння: іменно українські студенчане перший раз могли зібратися на такі збори, за якими вони протягом 20 літ боролись і терпіли.

Дня 31. січня 39. відбулися збори в селах **Ізки, Буковець, Келечин.** У великім числі зібране населення всюди радісно вітало українських »благовісників«, а всі збори кінчилися твердою постановою: **ні, вже ніколи не дамо себе обманювати чужими зайдами.**

Дня 2. лютого відбувся **у Воловім** окружний зїзд повітових довірників. Були заступлені всі села Волівщини, а в їх присутності референти виголосили фахові реферати про організацію виборів, взагалі, та зокрема поучили довірників, що мають робити кожний в свойому селі.

В пятницю, дня 3. лютого відбулися величаві збори в двох селах: **Річка і Тюшка.** В будний день незвичайно велике число людей зібралося в обох селах, щоби з зацікавленням вислухати цінні реферати.

Слідуючого дня відбулися величаві збори в селах **Лозянський, Сойми, Рипинний.** Всюди видно велике зацікавлення, всюди чути радісні слова полекші і надії на нашу Українську Владу.

Зокремо додаємо, що делегати УОНР в кожнім селі роблять перед зборами малу господарську конференцію, де обговорюються пекучі соціяльно-господарські проблеми бідного верховинського населення. Загалом виринають питання: потреба нових пасовиськ, потреба негайного переведення земельної реформи, негайна ревізія у всіх господарках урбаріяльних. Багато сіл нарікає на недостаток шкільних будинків, а зокрема відчувається велика потреба вибудувати чим скорше органичну сітку споживчих дружеств.

Дальша праця ОУНР. Воловий переводитиметься в дальших рамках наперед випрацьованого пляну.

Наша влада для бідного населення

(Хуст, 9. II.) Міністерство господарства зарядило розділити даром між бідне населення Карпатської України кухонну сіль. Для худоби буде ведена теж задурно червона сіль. Кухонної й червоної солі буде таким способом розділено понад 40 ваґонів. Сіль буде вже наступного тижня розвезена по округах, де місцеві комісії переведуть індівідуальний розподіл. Ця акція має для наших бідних господарів велике значіння й є доказом порозуміння потреб населення нашим народнім урядом.

Гуцульщина за українською листою

Тисячі населення на зборах у Великім Бичкові, Рахові й Ясінню.

(Ясіня, 6. II.) В неділю 5. лютого відбулися величаві маніфестаційні збори в Великім Бичкові, Рахові й Ясінню. Гуцули зійшлись, щоб заманіфестували свою національну свідомість і всім показати, що Гуцульщина знає кому має віддати всі голоси 12. лютого.

На зборах реферували відомі наші культурні й політичні діячі, секретар Іван Рогач, Клемпуш та ін. (К-л)

Сила німецької армії

Сьогоднішня німецька армія вдвічі перевищує стару армію цісаря Вільгельма. Стара німецька армія складувалась з 661 тисяч вояків, сьогоднішня з 18 армійських корпусів. На випадок війни, Німеччина може змобілізуваоти в кожній корпусовій окрузі по 6 дивізій. Подібних корпусових округ є 18. Це значить, що Німеччина має коло 198 дивізій. До цього ще потрібно додати біля 22 дивізій зисканням нових територій. Ціла німецька армія малаб тоді біля 130 дивізій.

Німеччина всіми силами старається удосконалити свою військову техніку. В німецкіи дивізії є сьогодні 3 піші полки, 2 артилерії, 1 батальон розвідчиків, 1 протитанковий дивізіон, 1 батальйон саперів і 1 батальйон сполучників.

В 1932. році німецька армія мала 400 важких гармат (канонів) та 1000 важких скорострілів. Тепер вона має 6500 гармат, з них около тисячі важких, та 5200 тяжких скорострілів (кулеметів). В складі пішої дивізії находиться 72 протитанкових гармат. Протиповітряна оборона складається з 250 зенітних батерій з 2 тисячами протилетунових гармат.

Німецька військова промисловість працює надзвичайно швидко. За місяць вироблюється 500 гармат. Тепер німецька армія закінчує формування 5-тої мотомеханізованої дивізії. Мотомеханізована дивізія розпадається на дві бриґади, бриґада на два полки по 250 танків на кожний. В армію включається автомоб. корпус нац.-соціял., що складається з 500 тисяч шоферів та 150 тисяч машин. За один рік Німеччина випускає до 2500 танків, 1500 броневиків та до 300 тисяч різних авт.

Сила повітряної флоти складається з 5 тисяч військових літаків і 2 тисяч звичайних аеропланів. За рік Німеччина випускає 16 тисяч літаків та 20 тисяч моторів.

Морська флота до кінця 1941. року має рівнятися 40% анґлійської морської флоти. Німеччина будує нові кружляки, йідводні човни, великі плоскі кораблі для пристані літаків.

Також сухопутня комунікація є першорядною. Одна залізнодорожна маґістраля може перепустити в день до 140 потягів. Це дає можливість за не цілих 9 днів сконцентрувати на границях приблизно 50 дивізій, на 15-тий день 80 дивізій.

Людські засоби Німеччини вираховуються в 18 мільйонів осіб. З цього військові вправи пройшло около 10 мільйонів.

Коли раніш Німеччина мусіла багато сирівців імпортувати, наближується до самовистарчальности, бо зискала великі господарські можливості.

Правдиву силу німецької армії не можна відгадати. Про неї знають тільки ведучі особи німецької армії та політично-суспільного життя. Але сила ця є страшезна, коли беремо в увагу дисциплінованість німецького вояка. Хто перший зустрінеться з цією лавиною. Кому вона нанесе смертельний удар?

З чеських шкіл

зістала в нас тільки десятина

(Хуст, 8. 2.) Тепер вже настав в нашому шкільництві дійсно взірцевий порядок. Непотрібні чужі школи зліквідовані й тепер зісталося в Карпатській Україні лише 30 народніх чеських шкіл, 9 горожанських і 10 захоронок. Отже з чеських шкіл, що були заложені головно для жидів, зісталася лиш десятина.

Нова українська фільма

(Хуст, 8. II.) В Хусті накручено українську звукову фільму з Визвольної боротьби України. Фільма буде зватись »Україна в огні«. Сценарій фільми написали Микола Чирський та Бльондиненко. Словний супровод письменника Уласа Самчука, мистецьке оформлення М. Михалевича. Екстерери були наточені в Карпатській Україні а інтерери будуть наточені в Америці в ателерах відомого українського мистця Василя Авраменка.

Читайте та поширюйте „НОВУ СВОБОДУ“

О. Коперльос:

Діточа книжечка та її виховне значення

Розбудову нашої батьківщини мусимо розпочати книжечкою та школою. Треба нам рішуче почати від початкової та горожанської школи, але мусимо насамперед забезпечити шкільні бібліотеки дитячою мистецькою літературою. Майже щодня чути нарікання про недостаточну організацію позашкільного читання. Негайно мусимо покласти край такому станові. Досі шкільні бібліотеки не мають забавної науково-популярної белетристичної, мистецько - театральної, віршовано-ілюстраційної і для інсценізування літератури. Книжечки, що находяться в бібліотеках у загалі не відповідають духові української дітвори, бо написані в пацифистично-інтернаціональному дусі, а не в Собірницькій ідеї. Вони написані жахливою мовою. Багато книжечок цілком знищених. Учні 3-4 пост. р. читають ту саму літературу, що учні 5-6-7-8. пост. р. або відворотно. Не краще з учнями горожанської школи. Учні читають книжечки, що не відповідають їхньому розвиткові. Театральної літератури зовсім не мають бібліотеки. Це велика шкода. Досвід показує, який величезний потяг у наших дітей до театрального мистецтва. Дітвора дуже радо відвідує вистави, що їх улаштовують товариства. З цього видно, що українська дітвора росте, як бурян без театрального дитячого мистецтва та дитячої літератури в школі й поза школою. Коли діти не навчаться любити книжечку в школі, то й поза школою не будуть мати замилування до читання. І цю байдужість до друкованого слова спостерігаємо щодня. Не диво, що учні покінчивши нар. й горожанську школу в домашніх обставинах не мають навику до читання часописів і справжньої любови до книжечки. Коли діти не винесуть слів зі школи, то мало їх будуть знати через ціле життя. Бо діти виросли без дитячої мистецько-популярної літератури. Щоб не нарікати на українську молодь, що вона не розуміє силу друкованого слова, байдужа, лінива до читання, не знає, як треба читати, то вчитель повинен насамперед у школі допомогти дитині знайти книжку відповідно до її розвитку, повинен навчити читати книжку, допомогти зрозуміти прочитане, підкреслити в ньому найважніше, прищепити любов до книжки, як одного з джерел знань. Тоді напевно менше буде молоді, що нічого не читає. Будуть більше цікавитися часописами та книжками. Молодь сама буде глядати добру книжку і знайде в ній щось корисного для життя. Тому негайно мусимо забезпечити шкільні бібліотеки дитячою мистецькою літературою. Дитяча література, як один з чинників виховання української молоді, повинна посісти значне місце в позашкільній роботі. Адже книжка є найголовніше й могутнє знаряддя української культури. Дитяча література багато допоможе українській школі. Вона прищепить дітям через мистецькі образи українську мораль, виховає націо-

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **Колишній премєр** Югославії Стояділовіч по своїй демісії скликав своїх сторонників. Зявилося поверх сто парламентарних послів, між ними теж колишні міністри. Др. Стояділовіч в довшій промові представив останні події і сказав м. ін., що демісія його уряду сягає глибоко у внутрішнє політичне життя і в життя партії. Визвав послів до розважности, бо часи є поважні. Внутрішньо і зовнішньополітичні відносини є такі, що треба бути обережними і не робити помилок. »Ми є монархісти і сторонники корони і тому не сміємо ні критикувати, ні дозволити взагалі вести дискусії про акцію корони.

— **До Бурґосу** приїхав відпоручник французького уряду сенатор Берард. По приїзді відвідав міністра закордонних справ і заступника премєра націоналістичної Еспанії ґрафа Йордана. Преса привітала його як заслуженого приятеля націоналістичної Еспанії та зручного дипльомата. Представникам преси відмовився сен. Берард дати інформації про ціль своєї подорожі.

— **В Ліверпулі** на днях намагались висадити в повітря вязницю, щоб звільнити арештованих у звязку з бомбовими атентатами дня 16. січня. Спроба не вдалася. Шкода не велика.

— **»Фелькішер Беобахтер«,** офіційний німецький щоденник пише 6. II. про Мадярщину: »Скоре й обширне здійснення давно заповіджених соціяльних реформ було б найпростішим і найсправедливішим засобом, щоб зробити зайвими і неможливими дальші атентати ручними ґранатами невдоволених.

— **Керівник** німецького робітничого фронту др. Леї виїхав до Лондону.

— **Нафтовий володарь** Генрі Детерінґ, основник і колишній ґенеральний директор нафтового концерну Рояль-Дуч-Шель помер в Ст. Моріц у Швайцарії в 72. році життя. Детертінґ має за собою фантастичну карєру. З малого банкового урядовця в Яві дійшов до командного становища в другому щодо величини нафтовому концерні світу. Був він соперником американського нафтового короля Рокфелєра і остоявся в боротьбі з ним.

— **Італійська воєнна фльота,** репрезентована трьома воєнними кораблями, приплила на відвідини до Адена, запрошена англійським ґубернатором.

— **Французька поліція** перевела ревізію в редакції автономістичного часопису Корсики »A Muvra«, що виходить в Аячйо. Поліція забрала багато кореспонденції. Редактора часопису, колишнього фронтовика і резервового старшину виключено недавно з французької почесної леґії.

— **Італійський міністер** закордонних справ Чяно прийняв польського амбасадора ґен. Длуґошевського. В розмові устійнили дату приїзду Чяна до Варшави на день 25. лютого.

— **Б. король Еспанії,** Альфонс XIII. зложив ґенералові Франко ґратуляції з приводу здобуття Барсельони.

— **В Румунії** по зміні кабінету наступили також основні зміни в командному складі армії.

— **Ісляндія** святкувала недавно двадцятьліття своєї державної незалежности. При кінці 1918. р. король Данії, Християн X. видав спеціяльний закон, яким надав Іспанії права незалежної держави, злученої з Данією лише унією. Територія Ісляндії має 102.846 квадратових кільомет рів. Населення її 120.000. Ісляндський народ не має анальфабетів і має високо розвинену культуру.

— **На 10.000 мешканців** має ліжок у лічницях: Німеччина 97, Канада 92, Австралія 83, Норвеґія 82, Данія 65, Латвія 63, Чехо-Словаччина 54, Мадярщина 52, Радянський Союз 28, Польща 21. Отже далеко позаду навіть за Латвією і СРСР. Але й цифра 21 ще за висока для великої більшости населення в Польщі, бо на 10.000 людей мають ліжок у лічницях воєвідства варшавське, люблинське, краківське і львівське по 7, станиславське 6, тернопільське, волинське і поліське по 5, а виленське навіть 3. Лише в познанщині і на Поморі є їх більше.

— **Югославська військова місія** приїхала до Риму. Вона має закупити італійський воєнний матеріял для югославської армії.

— **Фінляндський уряд** предложив парляментові законопроєкт, на основі якого крім фінляндських громадян від 21 до 60 року життя будуть обовязані до праці в користь держави на випадок війни теж і чужинці, що живуть постійно у Фінляндії.

— **ОО. Василіяни** оснували друкарню і почали видавати з новим роком часопис »Світло« в Мондері, в Канаді.

— **Про промову,** яку виголосив недавно мадярський міністер закордонних справ Чакі в парляменті, пише польський часопис у Вильні »Слово«: Ґр. Чакі говорив про глибокі почування симпатій і вузли традицій, що єднають Польщу з Мадярщиною, нічого за те не сказав про справу спільних кордонів, якої здійснення було б найкращим доказом тих почувань. По промові міністра Чакі можна вважати справу спільних кордонів з Мадярщиною остаточно погребаною. Мадяри погодилися з теперішним станом і не зроблять ніяких кроків з метою ревізії віденського арбітражу. Приступлення до протикомінтернівського пакту це доказ, що Будапешт не зробить нічого, що могло б не подобатись Берлінові, а відомо чейже, яке становище Німеччини в тій справі. Мін. Чакі ставить на німецького коня надіючись, що це дасть Мадярщині більші користі, що в той спосіб можна буде відзискати Семигород. У таких умовинах слова міністра Чакі про приязнь і симпатію до Польщі мають лише платонічне значіння«.

ТЕАТР І МИСТЕЦТВО

„Нова Сцена“ в службах мистецтва і Нації

Поїздка »Нової Сцени« зустрілася з гарним успіхом, всі вистави в Ясіні мали величезний успіх, не тільки з боку матеріяльного й мистецького, але також пропаґаційно-національного. При кожній виставі були виголошені промови братів Шереґіїв на тему: Значіння виборів у Карпатській Україні.

Публіка Ясіння бурхливо вітала »Нову Сцену«. Вистава для шкільної молоді з причини великого натовпу дітей, мусіла бути повторена.

Різнородний репертуар »Нової Сцени« заспокоює і найвибагливішу публіку. Цікаво, що й модерні постановки стрінулися з незвичайним успіхом. В Рахові мав святочну промову з нагоди 200-ої вистави »Нової Сцени« в Карп. Україні, шеф пропаґанди Карп. України др. Володимир Комаринський.

Таким способом »Нова Сцена« стає необхідним чинником нашої молодої держави, що в тяжких обставинах бореться за краще завтра.

Абсольвувавши сім вистав у протязі трьох днів у Ясіні, три вистави за два дні в Рахові, відїхав театр до Вел. Бичкова на чотири дні та поставив шість вистав.

Відомий артист др. Микола Самойлович і його дружина були анґажовані до »Нової Сцени«. На днях прибули з Праги. Віримо, що будуть великою посилою для »Нової Сцени«. Вітаємо.

Статистичний уряд

Наша влада майже в кожнім числі »Нової Свободи« дістає різноманітні пляни, чи то народньо-політичні, чи розбудови країни. Дуже добра метода, бо »один розум добре, а два ще ліпше«. Гадаємо, що влада цьому лиш вдячна. А взагалі, влада мала б сама звернутися до населення, щоб їй подавали думки чи бажання через »Н. Св.«, яка фільтрувала б усе це, а що найде потрібним, друковала б. Але буде ли ні, це бажання влади; ось самі подаємо ще одну думку.

Це є: Створіть статистичний уряд!

Статистичний уряд сьогодні є цілковито необхідна інституція. Знаємо, як шкодили й шкодять нам статистики, що робили чужинці. А без статистики сьогодні ані на крок! Гадаю, що не треба широко розписуватися про Мінхен чи Відень, де все ґрунтовалося на статистиці. Хай переводяться будь які політичні, або господарські розмови, то перш за все мають бути під руками статистики, або статистичні дані.

Про утворення цього уряду, як зачувалося, вже велися деякі розмови, але ніби — то було сказано — що нам його не треба, бо все зробить задармо нам Прага. Коли дійсно було це сказано, то треба дивуватися нашій короткозорості.

Такий статистичний уряд став би нам дуже дорогим, коли він був би для нас у Празі. Нам Прага задармо нічого і ніколи не зробить. Буде працювати своїми чеськими урядовцями, чеською мовою і невільно чеським духом, який може й не бажаючи, не зможе забути свого старого русофільства. Вже з цього боку нам це дорого коштовало б, а крім того ми платили б чеських урядовців, замість наших людей. Навпаки буде, коли цей уряд буде на нашій землі, в наших руках, і буде вестися нашими людьми. Це проста аритметика. Буде запрацьовано декількох наших сил, буде внесенний наш національний дух, будуть виключені хиби через незнання »Подкарпатска і помєру«, інакше — буде цілковито справедливим до дійсних чисел.

А тому, рано чи пізно, нам буде треба цей статистичний уряд зорганізувати в себе дома, а це ліпше зробити тепер же, щоб мати всі »нитки« насвіжо зразу у своїх руках, чим потім »випозичати« чи згадувати про всі події.

Крім свого прямого завдання мав би цей уряд ще провадити літопис-хроніку, в якій в коротці були б згаданні всі події минулих 20 років аж до жовтня 1938, а відтак точно записувати факти всіх подій і навіть з відповідними коментаріями. Це була б до мертвих чисел словесна інформація, а нашим майбутнім історикам велика допомога. Цей літопис мав би видаватися теж друкованим щомісячником в українській мові та французькій, чи німецькій мові.

На кінець можу додати, що люди для ведення цього уряду є у нас в рядах учительства.

Юрґіт.

тецько-популярної літератури. Ці
не нарікати на українську молодь
що вона не розуміє силу друкованого
го слова, байдужа, лінива до читання,
ня, не знає, як треба читати, то ро-
тель повинен насамперед у школі до-
помогти дитині знайти книжку, що
повідно до її розвитку, повинен на-
чити читати книжку, допомогти ро-
зуміти прочитане, підкреслити в ньому
му найважніше, прищепити любов до
книжки, як одного з джерел знань.
Тоді напевно менше буде молоді, що
нічого не читає. Будуть більше цікавитися
витися часописами та книжками. Мо-
лодь сама буде глядати добру книж-
ку і знайде в ній щось корисного для
життя. Тому негайно мусимо заси-
печити шкільні бібліотеки дитячою
мистецькою літературою. Дитяча лі-
тература, як один з чинників вихо-
вання української молоді, повинна
посісти значне місце в позашкільній
роботі. Адже книжка є найголовнішим
й могутнє знаряддя української куль-
тури. Дитяча література багато допо-
може українській школі. Вона при-
щепить дітям через мистецькі образи
зи українську мораль, виховає націо-
нально свідому молодь і одночасно
поширить знання, що їх дає школа.
Дитяча література є одним з важ-
ливих засобів виховання світогляду,
піднесення загального культурного
рівня дитини. Нам треба виховати з
дитини культурного читача, сформу-
вати постійний інтерес, любов до
книжки, навчити її читати, глибоко
відчувати, виховати добрий літера-
турний смак.

До бібліотеки треба замовляти
тільки такі книжки, що допомага-
ють учителеві здійснити виховний
вплив на дітей. Мистецькі образи
змальовані в творах, повинні сприя-
ти вихованню у дітей почуття любо-
ви до батьківщини, до українського
народу, його письменників і героїв.
Книжки повинні захопити дітей об-
разами героїв, що їх діти захотіли б
наслідувати. Звичайно мова книжок
повинна збагатити, організувати мо-
ву учнів і розвинути її. Діти вступа-
ють до школи з невеликим запасом
слів, часто з неправильним або обме-
женим розумінням значіння слова,
з неправильною побудовою речень.
В цій важливій справі дитяча літе-
ратура багато допоможе школі. Вона
збагатить запас слів у дітей. Майже
в кожній книжечці дитина зустрічає
нове слово або знайоме в ширшому
значінні його.

Школа повинна використовувати
мистецький твір у навчальній праці
— це сприяти виробленню в дітей
правильно побудованої грамотної
мови. Для того, щоб діти правильно
говорили, треба, щоб вони чули пра-
вильну мову й розуміли її. Читання
дитячих творів у клясі й дома — ба-
гато допоможе в утворенні у дітей
правильно побудованої мови.

Дуже важливим завданням є нав-
чити дітей відчувати красу україн-
ської мови. Діти потребують і науко-
во-популярної літератури, яка може
поглибити знання набути учнями в
школі й пожвавити викладання. Ко-
ли діти навчаться користуватися
книжечкою в школі, то це багато до-
поможе дітям краще вчитися в стар-
ших клясах школи. Це вміння необ-
хідне буде їм тоді, коли вони ста-
нуть дорослими будівниками нашої
батьківщини. Даймо дітям мистець-
ку книжечку, яка поширює знання,
збагачує все українську літературну
мову та виховає українську молодь
в національнім дусі.

Звернім більше уваги на нашу мо-
лодь. Нехай діти нашої батьківщини
відчують, що ніде немає такого пік-
лування, такого теплого ставлення
до дітей, як у Карпатській Україні. І
що тільки тепер забезпечена дітям
можливість культурно жити, рости
та розвиватись.

З огляду на те, що наші видавниц-
тва зараз не видадуть таку кіль-
кість дитячих патріотичних вихову-
ючих книжечок, щоб можна забезпе-
чити всі діти відповідно до їхнього
розвитку, нехай МКНО у Карпат-
ській Україні закупить відповідні
книжечки в Видавництві »Світ Ди-
тини« в Львові, вул. Зіморовича ч. 3.

Допоручую кожному товаришові
(ці), щоб закупив цю патріотично-
виховуючу літературу для своєї при-
ватної, читальняної та іншої бібліо-
теки, що находиться в його селі.

Андрій Вучкан

Після довгих мук упокоївся дня 7. лютого ц. р. в Ізі учитель села Кошельова Андрій Вучкан.

Народився він в селі Ізі 8. лютого 1909 р. По скінченю торг. академії в Мукачові став учителем. За кілька годин до смерти казав, що завтра буде йому 30 років. Не дочекався цього »завтра«.... Шкода такого молодого і свідомого українця. Був він добрим товаришом, колегою. Мав веселу вдачу і був розумною і розважною людиною. Коли доходило до сутичок нац. характеру, то не міг вибачити несвідомости своїм людям. Державно-творчі українські ідеї не залишали його і підчас хвороти.

Боявся, щоб неграмотність і несвідомість людей не використали чужі аґітатори 12. лютого. Хворота його і смерть забрали нам доброго патріота своєї землі і не дали йому можливість працювати ще більше для своєї улюбленої Карпатської України.

Вічна йому память!

Похорони відбудуться в четвер 9-го лютого в монастирі »Карпатлаш«, Іза.

ОГОЛОШЕННЯ

Окружний уряд в Тячеві виконає дня 14. лютого 1939 р. (а в разі потреби й в слідуючих днях) вивласнюючу росправу з метою вивласнення парцел в катаст. ґрунтах Угли, що є потрібним для будування лісової залізниці — лінія Буштино—Угла на протязі 16.200 аж 17.300 км. в тих випадках, коли б ф-ма Нашицька (древодільна ак. сп. в Празі) та керовництво фабрики в Буштині з посідачем ґрунту не осягли добровільного порозуміння, що до викуплення тих ґрунтів. Право вивласнювання для цієї ф-ми уділило Мін. Вн. Справ в Празі своїм розпорядженням з дня 13. червня 1938 р. ч. 43.594 /1938-13. Комісія вислана окружним урядом є уповноважена виносити рішення о всіх домаганнях, пропозіціях та упоминаннях, що їх сторони на підставі І. капітоли зак. ч. XII з р. 1881 внесуть, при чому підкреслюється, що меріторні установлення вивласнюючого пляну ставиться лише в тім випадку, коли жадний з зацікавлених не прийме участи в росправі. Вивласнюючий плян та спис власників вивласнюючих ґрунтів є вивішений для публічного огляду на час 15 днів в загальній урядовні політ. об., округ Тячів, де можуть зацікавлені в урядових годинах у нотарстві в Углі подати писемні пропозиції-зауваги. Упоминання та зауваги усні й писемні треба подати найпізніше при комісійній розправі керуючому комісією.

Сходини учасників комісії призначається на 14. лютого 1939 р. о год. 8. на нотаряті в Углі.

Окружний начальник:

540 **Главачек**, в. р.

С 743135-33.

ЛІЦИТАЦІЙНЕ ОГОЛОШЕННЯ Й ЛІЦИТАЦІЙНІ УМОВИ.

В екзекуційнім ділі вимагаючої сторони Загальної Кредитної Установи, др. со. р. у Хусті, проти Веніамина Йосовича — торг. з Хусту та тов. о 20.000 К й 5.000 К з прин.

Суд внаслідок вищого приречення Вольфа Шломовича, торг. з Хусту, заряджує на підставі § 187 екз. зак. на вимогу домагань вимагаючої сторони:

а) 20.000 К із 6 % з дня 16. III. 1933, 1/3 % вексель провізій та 1.615 К 90 сот. дотеперішних коштів і

б) 5000 К із 6 % з дня І. X. 1933, 1/3 % век. провізії та 599.50 К дотеперішних коштів.

Нову ліцитацію нерухомостей, записаних в земельній книзі кат. громади Хуст.

Ур. ч. 5737, А-І. ч. І. І. парц. ч. 1768/9, дім ч. 8, з подвіррям у вул. Торговичній, під В І-2 в цілості на імя винної сторони, у виклич. ціні 33.000 К.

Ліцитація відбудеться дня

27. лютого (фебруара) 1939. р. о год. 10. пополудня

в канцелярії окружного суду у Хусті, дв. ч. 6—7.

Умови ліцитації:

1. Вищезазначені нерухомости не можуть бути продані нижче, як за ціну виклична.

2. Вище приречення є правосильним і тоді, колиб той, що його вчинив, на ліцитацію не прийшов.

3. Коли на ліцитації ніхто не дасть більше, ніж є виклична ціна, то вважається, що нерухомість купив той, хто подав вище приречення.

4. Крім купної ціни, купуючий має заплатити і кошти нової ліцитації; до тих коштів одначе не належать кошти інтервенцій вимагаючих вірителів при новій ліцитації.

5. Ті, що хочуть приймати участь в ліцитації, повинні є зложити вадіум-залогу у висоті 10 % відгадної ціни (41.600 К) готівною, або в цінних паперах здібних на залогу, після § 44, уступ. 2 зак. орт. LIV/1912 та § 127 О. С. П., а то на руки висланого орґана на ліцитацію, або ще раніше до судового депозиту й підписати ліцитаційні умови.

6. Якщо держава мала б стратити у випадку колиб ліцитант не зложив вадіум, може суд після закона наказати зложити вадіум до 8 днів до судового депозиту.

7. Той, що обіцяв за нерухомість більше, ніж виносить відгадн. ціна, евент. виклична ціна, є повинен коли вже ніхто не дає більше, доповнити вадіум до 10 % оферованої ним суми.

Коли він так не вчинить, буде виключений з участи в ліцитації, а висланий орґан, поминувши його оферту, буде зараз вести ліцитацію далі. Держава, що ліцитант, не є повинна ані доповнити вадіум.

Ціна купна мусить бути заплачена з 5 % від дня ліцитації до судового депозита у Мійській щадниці на Кр. Виноградах, філія Хуст в трьох рівних ратах і то перша рата до тридцяти днів, друга до 60 днів і третя до 90 днів по правосильности ліцитації. Вадіум буде зараховане до останьої рати.

9. Ліцитаційний купець є повинен платити усі обтяжуючі нерухомости та сплатні по дні ліцитації податки, оплату переводу, якож і евент. інші публічні тягарі, наведені в § 184. екз. зак.

10. Коли проти ліцитації не буде поданий до 8 днів розклад, суд видасть купцеві посвідчення, що на його основі він буде оправнений взяти куплену нерухомість в посідання.

11. Коли ліцитація буде правосильною а ліцитаційний купець виконає всі ліцитаційні умови, особливо зложить цілу ціну купну, суд з уряду переведе інтабуляцію прав властности в користь ліцитаційного купця.

12. Коли ліцитаційний купець не виконає вчас умов ліцитацій, стратить вадіум а суд на просьбу когонебудь з учасників нарядить нову ліцитацію.

До ліцитаційних умов можна наглянути в урядових годинах в канцелярії окружного суду в Хусті (дв. ч. 9) та в громадськом уряді у Липецькій Поляні.

Один примірник ліцитаційного оголошення посилається громадському урядові в Липецькій Поляні для вивішення на урядовій дошці, один примірник тому самому урядові для прилюдного наглянення та по однім примірникові громадським урядам сусідніх сіл.

Витяг з ліцитаційного оголошення посилається адміністрації щоденника »Нова Свобода« для одноразового опублікування.

Окружний суд в Хусті, відд. IV., дня 27. січня 1939.

Др. Юра Сіткович, о. с.

541 За точність виготовлення вед. канцел.

Від адміністрації

Відповіді на листи:

ВШ. П. Борса, о. Белфілд. Картку одержали. Мапу вишлемо пізніше. Гл. оф. перед нижче.

ВШ. П. Ситник, Франція. Одержали. Дякуємо. Ближче листом.

ВШ. П. Т. Качмар, Св. Павл, С.Д.А. Лист одержали. Матеріял передали редакції. Висилку часопису дла брата зарядили. Привіт.

ВШ. П. Сопільник, Франція. Гроші одержали. Посилки адресуйте на адресу адміністрації. Здоровимо. Пишіть.

ВШ. П. Синявський, Пардубіце. Дивно. Висилаємо що дня. Здоровимо.

ВШ. П. Др Огієнко. Стаття була поміщена. Часопис висилаємо.

ВШ. П. Андрушко, Фот Франс, Канада. Гроші дістали. Часопис висилаємо. Нові часописи: Наступ, Хуст, Масарикова 73. Привіт. — Карпатська Україна, Хуст, Славянська!

ВШ. П. С. Пешелок, Кірленд, Канада. Висилаємо лист. Здоровимо.

ВШ. П. Цебринський, Монтреаль. Лист дістали. Дякуємо. Висилку часопису зарядили. Привіт.

ВШ. П. Бо[illegible]й, Монтреал. Ваш лист одержали. Щиро дякуємо. Висилку часопису зарядили. Пішлемо лист з подрібними інформаціями. Щирий привіт.

Купівля — продаж

Куплю моторку 175 цм. Зголошення до адміністрації ц. ч.

Продаю тягарове авто, в добрім стані, значка Прага-Міґнон, на 10 q. Адреса: Фелькл Йосеф, п. Кобилецька Поляна. 536

Оголошення

Курс для кельнерської й готелевої служби для учасників з Карпатської України в Празі, тріватиме один рік. Курс почнеться 1. III. 1939. Умови прийняття: **вік від 14 до 19 років, освіта — горожанська школа, приналежність Карпатської України.** Помешкання, харчування й одяг для учасників курсу безплатно, подорож до Праги й назад до Карпатської України на їхні власні кошти.

Після писемного приголошення, голоситись кандидатам 1. III. ц. р. в Пресовій пропаґаційній службі К. У., відд. в Празі, Прага І., На Франтішку, будова міністерства торговлі. 537

Де й коли

відбудуться публичні збори, на яких промовить кандидат до Першого Сойму Карпатської України — Др. Степан Росоха:

Четвер 9. лютого 1939

1. Кричово в 8 год. дополудня,
2. Колодне в 9 год. дополудня,
3. Уґла в 1/2 11. год. дополудня,
4. Золотарево в 12. годин.
5. Драгово в 2 год. пополудні.

Пятниця 10. лютого 1939

1. Копашново в 10 год. дополудня,
2. Н. Селище в 1/2 12. год. дополудня,
3. Панково в 1/2 2. год. пополудні,
4. Кошельово в 3. год. пополудні.
5. Горінчово в 4 год. пополудні.
6. Іза в 5 год. пополудні.

Вел. Бичків в 10 год.

Субота 11. лютого 1939

Кобилецька Поляна в 12 годин.

Політичні збори

дня 11. лютого 1939, в суботу.

Рахів, о год. 11.30, мін. Ю. Ревай,
Ясіння, о год. 3., мін. Ю. Ревай,
Богдан, о год. 7., мін. Ю. Ревай,
Кос. Поляна, о год. 12., др. М. Попович,
Розсішка о год. 2., др. М. Попович,
Вел. Бичків, о год. 10., др. Степан Росоха,
Коб. Поляна, о год. 12., др. С. Росоха,
Брустура, о год. 12., Іван Рогач,
Руська Мокра, о год. 3., Іван Рогач,
Нересниця, о год. 12., др. Н. Горват,
Новоселиця, о год. 3., др. Н. Горват,
Вульхівці, о год. 12., Ґренджа-Донський,
Няґово, о год. 2., Ґренджа-Донський,
Кушниця, о год. 12., Гупаловський,
Керецьки, о год. 2., Гупаловський,
Вел. Раковець, о год. 12., Степан Клочурак,
Малий Раковець, о год. 2., Степан Клочурак,
Влахово, о год. 12., Федір Ревай,
Сільце, о год. 2., Федір Ревай,
Заріча, о год. 5., Федір Ревай,
Ільниця, о год. 12., др. Михайло Брящайко,
Осой, о год. 2., др. Мих. Брящайко,
Олешник, о год. 12., Кирил Феделеш,
Ардовець, о год. 2., Кирил Феделеш,
Фанчиково, о год. 5., Кирил Феделеш,
Тростник, о год. 12., Леонід Романюк,
Сірма, о год. 5., Леонід Романюк,
Середня, о год. 12., др. Юлій Брящайко,
Руські Комаровці, о год. 2., др. Юлій Брящайко,
Ракошин, о год. 12., Авг. Штефан,
Старе Давидково, о год. 2., Августин Штефан,
Іршава, о год. 12., др. Долинай,
Вел. Комята, о год. 2., др. Долинай.

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостиницю — Габура Степана, Королево н. Т. 531

Головна Фінансова Дирекція доводить до відома всіх зацікавлених, що продовжила термін для подання признання прямих податків та податків з обороту до 28. лютого 1939. р., крім того звертає увагу на оголошення, що є вивішені на урядовій таблі податкового уряду у Хусті. 535

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання, Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колегія. Відповід. і начальний редактор В. Ґренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право прислані статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина місячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.

Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, 1/2 стор. 1.600 Кч, 1/4 стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпальти. За 1 кв. цм шпальти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпальту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти прекладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

Ing. Fedir Serbyn, techn. úřed.
Praha - Nusle II. č. 63,
ul. Na Pankráci.

Річник XL. Число 29. Хуст, пятниця, 10. лютого 1939. 50 ц.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

Німецький консулят у Хусті

(Прага, ЧТК. 9. 2) Німецький уряд учора видав розпорядження про відкриття консуляту в Хусті. Тим самим розпорядженням підвищено консулят у Братиславі на ступень ґенерального консуляту. Водночас цим розпорядженням відкривається консулят у Львові.

Державний секретар Кармазин у Карпатській Україні

(Хуст, 9. 2.) Вчора прибув до Хусту приятель українського народа, державний секретар для німецької національної групи в Словаччині, інж. Кармазин у супроводі двох урядовців німецької секції при словацькій владі. Інж. Кармазин буде мати до неділі декільки народніх зборів по німецьких селах та в місцевостях, які мають німецьке населення. Інж. Кармазина українське населення Карпатської України щиро вітає як свого давнього приятеля.

Стан облоги в Мадярщині триває далі

(Будапешт, 9. 2.) Як відомо, деякі політичні кола ще перед віденським арбітражем організували так звані »вільні відділи«, як мали на меті нападати територію Чехо-Словаччини, щоб таким чином викликувати замішання та повстання. Напади цих »вільних відділів« не перестали ані після рішення віденських арбітрів. — Від віденського арбітражу ці вільні відділи, яких німецька та інша загранична преса називає звичайно »мадярськими бандитами« напали на територію Карпатської України двадцятьодин раз. Коли одна з великих держав поробила кроки у Будапешті, щоб сотки цих бандитів були ліквідовані, мадярський уряд заперечував існування таких вільних відділів. Але перед доказами мусів відступити та пообіцяти цілковите їхнє ліквідування. Одначе, ці вільні відділи виросли понад голову мадярського уряду та почали в прикордонній полосі грабувати мадярське населення. Мадярський уряд, щоб їх обезброїти, мусів виголосити стан облоги, який триває далі.

Новий югославський уряд

(Білгород, 8. I.) Новий уряд Югославії з премєром і міністром внутрішніх справ Цветковічом на чолі складається з 18-ти міністрів, між якими є 12 сербів, 2 хорвати, 2 словінці й 2 боснійські магомедани. Премєр Цветковіч заявив представникам преси, що головною програмою його уряду є скоре порозуміння з хорватами. При передачі урядування мав Цветковіч довшу розмову з др. Стояділовічом. Оба політики розійшлися в щирій приязні.

НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО

Вчора вечером (8. II.) в Січовій Гостинниці, за участи п. державного секретаря Кармазина і німецьких гостей, було заложено Українсько-німецьке культурне товариство.

Про перебіг зборів подрібно принесемо репортаж у завтрішньому числі.

ВИБОРЧІ КОМІСАРИ!

Висліди голосувань, як тільки є це для вас можливе, зголошуйте на наступні числа телефону: Хуст, ч. 177 і 130.

ГРОМАДЯНИ!

Уже тільки години відділяють нас од тої хвилини, коли приступимо до виборчої урни, щоб відданням нашого голосу доказати перед очима Европи нашу політичну зрілість та тверду волю до будовання нашої дорогої держави, Карпатської України! Ми, українці, від дня арбітражу доказали вже, що вміємо у своїй державі зберегти мир і спокій!

Ми не ставимо окремішньої урни для ніякої іншої національної групи, ми ні від кого не вимагаємо, щоб явно голосував! Бо ми є переконані, що не маємо чого боятись! Ми є переконані, що переможемо!

Ідіть усі до виборчих урн та віддайте свій голос на листу Українського Національного Обєднання!

12. ЛЮТИЙ

(Хуст, 8. II.) Український народ у Карпатах доходить до кінця перший відтинок своєї минувшини...

Минають останні дні. Наближається історичний 12. лютий. Від нього почнеться новий, другий і кращий час. Тисячу років тривала ця жахлива мандрівка й коли оглянутися взад, не хочеться вірити, що це було, що ця мала галузь українського народу все те пережила, лишилась живою, наново відродилась, щоб зайняти належне місце в великій родині великого свого народу.

Але це є незаперечна дійсність. Історія нашого народу з приємністю ставить точку на закінчення сумної памяти мадярського і всього, що за ним було, періоду цієї землі. Той період залишив по собі так неймовірно сумні наслідки, що поки буде жити наш народ, доти не можна буде спокійно говорити про чини й діла, що мали місце тут на цій передвічній землі наших предків.

Минулося. Закреслюємо ту чорну пляму мадярщини, відкладаємо її до архіву й ставимо наш 12. лютий. Цей день покаже світові »чия правда, чия кривда й чиї ми діти«. Цей день поставить своє незрушне ТАК! Так! Ми живі! Так! Ми свідомі! Так хочемо й будемо не лиш жити, але й творити вартості, що піднесуть наш народ з тієї прірви, до якої пхнула його історія на належну йому висоту. Бо ми свідомі дійсно! Це кажемо гордо й підкреслено. Це кажемо з певністю, бо бачимо перед собою безмежний, широкий шлях нашої будуччини.

В ці чудові дні, що їх переживає наш народ, ми кожну хвилину звязані думкою з тим, що було, що є і що буде. Ми звязані з усім нашим народом на цілому світі, бо ми знаємо, що історія і наш народ зо своєї неймовірної висоти з острахом та радістю дивляться на нас. Не бійтеся, дорогі брати! Радійте разом із нами, бо ось перед нами день 12. лютого, що нас тут назве, що нас утвердить і нас зміцнить! Ми віримо, й ми працюємо. Ми знаємо, що на сторожі нашої праці стоїте Ви. І, коли одного разу покличе нас історія на свій великий суд, Ви, українці цілого світу, будете свідчити й своїм пятьдесятьмільйонним голосом ствердите: народ України в Карпатах здав свій іспит. Хай живе Він вічно! Слава Йому!

Улас Самчук
реф. проп. УНО.

Історична неділя 12. лютого приходить

Кожне українське село повинно мати „білий прапор“!

(Волове, 10. 2.) Всі наші села пильно приготовляються на цю неділю 12. лютого. Надійшов час, коли ми всі маємо можливість доказати нашим приятелям і ворогам в цілій Европі, що ми є свідомою частиною великого 50-мільйонового українського народу. В неділю докажемо, що хочемо жити свобідно й вільно на своїй прадідній землі. Ми верховинці не сумніваємося в тому, що на нашій зеленій Верховині не буде ані одного села, яке б в неділю 12. лютого не могло вивісити »білий прапор«! Може були тут в горах деякі села, що ще недавно не знали, кому треба свій голос віддати, але тепер вже кожний наш селянин сам переконався, що його місце є тільки в рядах нашого рідного Українського Національного Обєднання. са

ЗАПИТ...

Коли вже лісові дирекції та інші уряди Карпатської України будуть мати портрет нашого премєра дра Августина Волошина?

Радіовисильня в Хусті

(Хуст 10. 2.) Столиця нашої країни має вже й свою радіовисильню. Вже декілька днів переводиться пробне висилання щодня від 11 до 12 год. а потім від 15 до 13.30 год. на хвилях 211 м. Міністерство шкільництва й пропаґаційний відділ цю нову радіовисильню не перебрали, бо вона є заслабою для Карпатської України. На кожний випадок було б бажаним, щоб наші слухачі повідомили радіовисильню в Хусті (владна будова), чи нову радіовисильню чути.

Англійський письменник пише книгу про Карпат. Україну

(Хуст, 10. 2.) Визначний талановитий англійський письменник і журналіст Міхаел Вінч перебуває вже три тижні в Хусті. Він тут зістанеться ще довший час і збірається потім написати книгу про Карпатську Україну. М. Вінч цікавиться найбільше нашою гарною Гуцульщиною, студіює край, народ і фолкльор та взагалі цікавиться українським питанням.

Інцидент біля Ужгороду вирішений

Мадярське військо обезброїть цивілів-терористів

(Хуст, 10. 2.) В ночі з 4. на 5. лютого перейшли мадярські терористи біля Ужгороду границі й стріляли на нашу прикордонну сторожу. Цей напад мадярських терористів розсліджували наші й мадярські старшини. Мадярські старшини самі признали, що сутичку викликали мадярські цивілі-терористи, що перейшли 200 м. на нашу територію. Командант мадярських військових частин, підполковник Молнар, заявив, що мадярське військо в найближчому часі обезброїть всіх мадярських цивілів-терористів. Мадярські уряди хочуть вже раз назавжди покінчити з своїми терористами, що нападають на нашу територію та роблять багато неприємностей мадярському урядові.

Готовтесь до свята Тараса Шевченка 9.-10 III.!

Тереблянська Долина готова до виборів!

(Хуст, 8. II.) Відїзджаємо з Хусту в напрям: Крайниково аж Синевірська Поляна. Ціль наша: сповнити передвиборчу повинність!

Старе авто УНО з синьожовтим прапорцем гарчить по наших селах.

Вже в першім селі привітали нас прохожі »Слава Україні!« З радістю в душі відповідаємо, роздаємо летючки й ідемо далі.

Старий »Юніор« гаркоче, по камінних скаче, як заяць. Куди проховзне, всюди мають летючки й плякати. В Данилові зупіняє нас голова УМНР — Слава . . .! Слава! — ділимось словами й летючками и рушаємся до Чумальова. Приїзджаємо під церкву, роздаємо плакати, швидко розмовляємо із селянами й готовимось дальше. »В нас вибори на сто процент за нашою владою« — падуть голоси зі сторони селян.

Їдемо через Драгово.

Знову плакати й летючки. Здержуємось у Бовцалі. Тут січовики грімко здоровять нас »Слава Україні!« Вітаємось з управ. Угрином і заходимо до школи. »Слава Україні! Слава!« — вітають нас селяни. »Дорогі Браття! — промовляє кандидат на посла др. Ст. Росоха — вітаю вас від нашої української Влади«. Слава! — відповідають присутні. «Часи, коли нас вважали різними россами - минули і ніколи не вернуться!« кінчає свою промову др Росоха. Заїзджаємо до Вульмен. Січовики грімко здоровять. Понад 400 присутніх вислухало коротку, але змістовну промову; »Слава Україні! Слава Батькові Волошинові!« Відїзджаємо до Колочави, де згуртовалась понад 1000 осіб,

Румуни за українською кандидаткою

(Нижня Апша 8. 2.) Румунське населення, що живе в Карпатській Україні, вповні задоволене дотеперішніми розпорядженням уряду Карпатської України. Румунська меншина буде мати в карпатському соймі свого заступника. Румуни вже тепер переконались, що в нашій країні мають і будуть мати забезпечені всі можливості вільного політичного й культурного життя.

ШКІЛЬНИЦТВО КАРП. УКРАЇНИ

Інж. Марко Колесник:

Ремісничі доповняльні школи

Читаємо і чуємо часто, що торговля, промисловість і ремесло в нас находиться в чужих руках. Факт, з яким мусимо, нажаль, погодитись. Одначе ці нарікання не міняють положення, бо обмежуються на констатовання фактів, а не подають способів, як цьому запобігти.

Констатуємо також, що наша інтеліґенція досі стоїть. далеко від народу. Не можна того сказати про народовецьку інтеліґенцію, зорганізовану в Учительській Громаді. Всеж таки і від цієї інтеліґенції можемо почути, що нарід не завжди її розуміє.

Причина цього є спільна й треба шукати її інде. Між народом і інтеліґенцією находиться покищо віддаль з тої причини, що хибить нам посередник, середня верства, яку творять у інших народів ремесельники, дрібні промисловці і торговельники. Вони являються сполучним звеном між чистими інтелектуалами і мануальною силою.

Повстання цієї прогалини треба шукати в хибному вихованні в нинішніх народніх і горожанських школах, де абсольвенти приготовляються псіхольоґічно до ґімназій, семинарій, або торговельної академії без огляду на те, як забезпечені їх родичі матеріяльно й чи будуть у силі удержувати своїх дітей в цих школах.

Коли б перевелася статистика бідних учнів, скілько з них захворіє на сухоти, скілько їх майже ціле життя сплачує нароблені довги, лишає середні й фахові школи за недостатком матеріяльних засобів, то переконалися б, що ця статистика дає нам дуже сумний вислід. Томуто совісний вчитель серйозно подумає перед тим, коли має допоручити своєму учневі якись дальшу школу, щоб вона відповідала матеріяльному станові родичів.

Народня елементарна й горожанська школа від тепер мусять поставити своїм завданням доказати й переконати бідних учнів і їх родичів, що виучовання ремеслам найбільше відповідає їх маєтковій потенції.

Багато наших людей має добру волю працювати, відкривати якесь торговельне, промислове, або ремесельне підприємство, але ці підприємства в більшості випадків не видержують чужої конкуренції, бо за діло беруться людей без фахової підготовки.

Модерна доба не може задовольнитися старим ремесельниками, торговельниками й промисловцями.

Важну частину в підготовці до цих занять представляють ремесельні доповняльні школи. На них треба б тепер звернути особливу увагу, тим більше, що фахово й комфортно заряджені школи цього типу залишилися на території, яка припала мадярам.

Покищо можемо пожаліти тілько тих великих будов. Знаємо, що дух панує над матерією, а коли пригадаємо той дух, який панував у цих школах, то не зможемо дати певної відповіді оглядно політичних змін.

Коли переглянемо »Годовой отчет 1933-34, 1937-38; пять лѣт фахових ученических школ в Ужгородѣ в новом зданіи«, то переконаємося, що русских(?) там було 70 учнів, мадярів 140, жидів 36, ч.-словаків 2. Отже виходить, що українців та ще і покалічених духовно, було там тільки 28 %, а лишок 72 % творили чужі, нашій нації неспівчувальні ремесельники.

Нові ремесельні доповняльні школи маємо тепер можливість реорганізувати так, щоб вони навчальним пляном і по сторінці педаґоґічний відповідали потребам нашого народу й держави.

В тім власне полягає наша велика вигра, яка не може зрівнятися з ціною втрачених будов в Ужгороді, Мукачеві й Берегові.

Компетентні чинники безумовно постараються завести модерні методи навчання й навчальні пляни в ремесельних доповняльних школах і так дадуть можливість здобути фахові й практичні знання для осамостійнення, щоб наші ремесельники сталися поважними горожанами, що працюють для себе й для господарського піднесення Карпатської України.

Колишній шкільний режім залишив у нас свідоцтво нездібного політика, педаґоґа й господаря. Бо чиж можна автоматично, без господарських калькуляцій і всякого пляну продукувати інтеліґенцію, не знаючи скільки людей певного фаху потребує держава й суспільність? А так робилося! Знаємо, що із шкіл виходили молоді люди, повні надій, енерґії й охоти до праці, залишалися потім без місць, страчували почуття людської гідности, були зайві нікому непотрібні. Залишалися по більшості в родичів, які втратили маєтки на студії дітей, наробили довгів і разом з дітьми голодували.

Маймо це на увазі і постараймося господарити з найцінніщим маєтком держави — молоддю, розумно! Для того треба зреорганізувати і зраціоналізувати крім інших шкіл і ремесельні доповняльні школи.

Воловий, 16. I. 1939.

Делеґації на прийомі в міністра Ревая

(Хуст, 9. 2.) Вчора були міністром Ревая прийняті представники Чеської Народньої Ради в Карпатській Україні. Далі була прийнята 6-членна делеґація з Колочави і делеґація з Довгого.

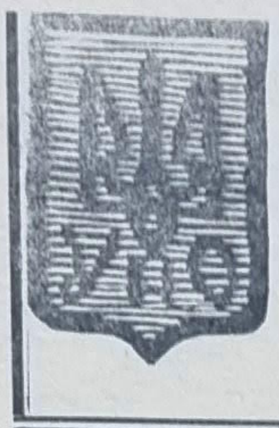

12 лютого Всі голосуєте ЗА СЕБЕ

щоб вислухати промову будучого посла. »Українці, ще не так довго, як наша влада взяла нас під свою опіку а скільки труду вона виконала, скільки добра для вас!« »Слава українській владі!« — гремить з грудей публіки. Далі промовець виповів всі ці здобутки нашої першої україн. влади, з чого видно, що лиш у шкільництві зробила вона більше, чим наші наїздники-мадяри за 1000 років. Переїздкаємо Імшади до Синевіра. Тут уже по »обіді«. Біля трьох тисяч населення зібралось на площі нотаріяту. Наче спід землі виросли два величаві прапори. Святочний настрій. Люди з цікавістю ловять слово за словом промовця дра Росохи: »Любі Браття! Ви вже сьогодні не ті, як називали вас мадяри, угророси, Ви сьогодні не водите собак за мадярськими магнатами! Ви сьогодні вільні й так підете всі 12. лютого до урн.« Слава Україні! Слава нашій владі! Слава Батькові Волошинові! — зареаґувала публіка. Передаю слово п. секретареві М. Сидорові — подає др Росоха.

»Українці й Українки! — зачинає промовець. Передаю Вам щирий привіт від партії УНО, тої партії, що сьогодні й завжди заступає і заступатиме всіх українців у Карпатській Україні! На цю одиноку партію ви в неділю слідуючу віддасте всі свої голоси! Я вже сьогодні вірю, що Синевір віддасть всі свої голоси за українську Владу!« Далі сказав Сидор, що українська влада служила всім українцям однаково. Влада жадної перешкоди братам православним не робила й ніколи робити не буде! Цю підлу клевету внесли наші вороги, щоб нас роздвоїти. Їм ніколи це не поведеться! Доказом цього будуть перші вибори до Сойму К. України!« — Накінець п. учитель Субота дякує панові дрові Росові й п. М. Сидорові за гарніпромови та обіцяє, що Синевір ніколи не дасть себе заганьбити.

Далі відїзджаємо до Синевір. Поляни, де також п. др Росоха, та п. М. Сидор виголосили гарні промови; публіка нагородила їх рясними оплесками. Вже пізно в вечір вертаємось до Хуста. По дорозі задержує нас січова сторожа. Слухаємо. Кілька слів взаїмної подяки, й рушаємо до дому.

Мотор »Юніор« реве. Гарна ніч. Розкидуємо ще останок летючок. В душі радісно. Почуваємо вдовілля. Праця, що ми її зробили, напевно надармо не піде. Доказам цього були оці вдоволені лиця наших слухачів, а ще більшим доказом буде найближча неділя! М. С.

Розмова з о. Григорієм Мойшем,

кандидатом у посли до сойму за румунську народню групу

„Будемо змагатися піднести соціяльний та культурний рівень румунського населення та співпрацювати у всіх ділянках громадського життя з братнім українським народом“ — проголосив отець Григорій Мойш

(Солотвинські Копальні, 7. II.) Після уконституовання Румунської Національної Ради, редактор „Нової Свободи“ навідав кандидата в посли до сойму Карпатської України за румунську національну групу, о. Григорія Мойша. Нижче подаємо його цікаву розмову з нашим редактором.

У гостиннім домі о. Маріни, священника в селі Солотвині гучно. Зійшлися тут чільні представники румунського населення в Карпатській Україні, після скінчення нарад Президії Румунської Національної Ради, щоб на запрошення о. Маріни й його милої дружини повечеряти. Ані смачна вечеря не змогла мене відвернути від думки навязати розмову з кандидатом у посли до сойму, о. Григорієм Мойшем, на політичні теми.

— Як ставиться румунське населення до створення нашої нової держави, Карпатської України? — питаюся й притім думаю, що цей запит властиво є дуже загального характеру. Хотів ще щось додати »конкретного«, але о. Мойш уже відповідає:

— Український і румунськ. народи на протязі довгих століть живуть під цими Карпатами. У сусідстві, в братній згоді. Протягом цих століть обидва народи стогнали під гнетом чужих. Наспів час нам обєднатися, щоб знову спільно боронити вже здобуту волю. **Румунське населення радіє з вашої свободи, радіє вашими успіхами й сильно вірить, що провідники українського народу й державности підуть нам на зустріч у наших культурних та соціяльних домаганнях.**

Притакую та на доказ того, що це так і мається, наводжу заяви премєра д-ра А. Волошина, міністра Ревая, Степана Клочурака та інших визначних наших політиків. Потім знов питаюся, але вже »конкретніше«:

— Пару днів відділяє нас від виборів до сойму. Отверто скажіть, пане кандидате, який будемо мати вислід у ваших селах?

— Я був би справді неотвертий, коли б казав, що в нас усе в найбільшому порядку. І тут є ворожа аґітація, яка змагається всяким способом викликати недовіря та сіяти роздор між нашим населенням. **Але можу вас запевнити, що ця ворожа аґітація між нашим свідомим населенням, аж на якісь одиниці, є без результату, румунське населення у великій своїй більшості, як я те вже зазначив, ставиться прихильно до української держави і тому вислід виборів у наших селах і буде такий, якого ми очікуємо: п е р е м о ж н и й.** Румунський народ докаже, що він кріпко і непохитно стоїть за теперішньою владою, яка йому дає змогу розвиватися культурно й економічно.

— Як собі уявляєте українсько-румунську співпрацю в Карпатській Україні?

— Ми, румуни, ще перед війною шукали з українцями співпрацю і контакт з українським народом знайшли ми через колишнього вашого щирого патріота, вікарія Мараморощини, о. Балоґа. Але конкретно наша співпраця проявилася тепер, у найтяжчих часах новітньої історії вашого народу та вашої країни. Впрочім про підмогу румунського народу в цих часах вашій країні кожен знає — відповідає весело усміхаючись.

— А в майбутньому?

— Будемо змагатися піднести культурний та соціяльний рівень румунського населення та співпрацювати у всіх ділянках громадянського життя з братнім українським народом — підкреслює дуже рішучо. Надіюся, і про це я кріпко переконаний, що ваша держава, яка тепер, під проводом премєра д-ра А. Волошина будується на основі християнської моралі та взаємної пошани, у всьому піде нам на зустріч.

Милі були його слова, які він мені сказав на прощання, слова, що скріплюють надію в наше гарне завтра:

— Не забувайте пане редакторе, що подібно до вас, і ми являємося тільки малим відломком нашого народу, який має свою державу. І ми в майбутності будемо змагатися розповісти нашим братам по той бік Тиси, яку ми волю від вас одержали... Румунський народ є вдячним і цього вам ніколи не забуде!

Пізної ночі прощаюся з цими милими людьми. На другому боці Тиси мерехтять електричні лямпочки в Сиготі. Там наші близькі союзники! Сетреяска!

Остап Сірко.

І Іршавщина приготована!

Кандидат до нашого сойму, п. директор **Дмитро Німчук**, навідав слідуючі села, де відбулися передвиборчі збори населення: 5. лютого **Іршаву**. Збори мали гарний успіх. Селяни прийшли масово послухати відомого їм промовця. Того самого дня директор Німчук подержав збори в **В. Комятах**. Дня 6. лютого в селі **Колодному**, 7. лютого в **Броді н. Іршавою, Бабич—Покутті й Загатті**. Дня 8. лютого в **Дешковцях**, а пополудні того самого дня в селі **Волоському**.

Пан директор Німчук подержить ще наступні збори: 10. лютого в **Чорному Потоці**, а пополудні того самого дня в **Мартинці**. Дня 11. лютого в **Соломоговицях**, пополудні в селі **Локоть**.

Про циганів

Ще в минулому столітті про циганів існували найріжніші противорічя та неправильні думки. Одні говорили, що цигани прийшли в Европу з Африки, інші причисляли їх до семитських племен, треті бачили в циганах якусь »інтернаціональну мішанину«. Але пізніше історики й філологи дійшли до висновку, що цигани прийшли до нас з Індії. Філологи доказали, що в основі циганської мови лежить один з говорів мови »гінду«, на якій до сьогодні говорять ще племена в середущій частині Індії. Історики вияснили, що основоположниками циганів були члени різних індуських каст, що були викинуті із складу релігійних громад за які-небудь провини.

Поперше цигани появилися в Европі IX-X. ст. До нас вони прийшли десь в XIII. столітті. Як тепер, так тоді цигани вели кочовничий спосіб життя, забавляли публіку грою на музичних інструментах, чаруванням і т. д. Займалися так само крадіжами. Тільки невелика частина циган переходила на осідле положення.

В XX. ст. між циганами зачала поширюватися музична вихова. Тепер музика являється головним джерелом доходку циганів.

Сьогодні маємо циганів, які досягли академічних дипломів. Першою державою, де для циганів було заведене систематичне виховання — була Карпатська Україна з школою в Ужгороді.

Висилайте точно передплату „НОВІИ СВОБОДІ“ до Хусту

Кожний, власними силами зароблений гріш у свою кешеню!

(Хуст, 9. II.) Цими днями навідала міністра Юліяна Ревая делегація з Волівської округи, яка зясувала положення населення деяких місцевостей Волівської округи. Делегація водночас просила п. міністра, щоб було позволено самому безробітному населенню у своїй режії взятися до відбудови доріг та інших, з цим звязаних праць. Міністер Ревай на це згодився та негайно виасиґнував 200.000 кч на відбудову одної з доріг на Волівщині та на побудовання одного мосту. Так наш уряд помагає соціяльно слабому населенню.

Зголошуйтеся до праці!

Паркетарі! Як ми довідались, приміщення нової модерної лічниці в Севлюші треба паркетувати. Є це праця на 40.000 кч. Праця була зав дана одній фірмі з Моравської Острави, але на інтервенцію міністра Юліяна Ревая це завдання відкликано, праця має бути видана тутешним людям! Як відомо, на Свалявщині є багато паркетарів-українців, тому вони хай негайно зголошуються до праці!

МАЛЯРІ! УВАГА!

Також у севлюшській лічниці є праця мальовання приміщень, яка виносить 16.000 кч. Досі наспіли оферти тільки зпоза кордону Карпатської України. Невже-ж нема у нас малярів-українців? Малярі-українці! Зголошуйтеся до праці. Засилайте свої оферти до міністерства здоровля в Хусті.

БРУКАРІ!

У севлюшській лічниці потребується шамотове бруковання. Ця праця виносить 600.000 кч. Досі подали оферти фірми з Праги й Морави. Невже-ж нема у нас людей, які б могли ту працю виконати! Зголошуйтеся до праці!

Перший крок на новій дорозі

Українська передвиборча конференція православного духовенства

Карпатська Україна готовиться до 12. лютого; в ній ллється бурхливий потік ентузіязму, він захоплює всі українські душі і несе їх на зустріч відповідальному дню, що має стати фундаментом для грядучих років і століть.

Нема українського серця, що могло б опертися цьому потоку. Всі факти довкола це підтверджують.

На день 6. лютого 1939 до Хусту була скликана передвиборча конференція православного духовенства; зійшлись священники без жадної аґітації, лише на коротке запрошення. Більшість духовенства було сербської юрисдикції, яке, як відомо, було все донедавна у полоні руссофільства. Решта приналежні до Української Православної Митрополії. Були також представники вірників і православні кандидати до Сойму.

Конференцію відкрив і вів будучий православний посол Мих. Тулек.

Секретарював Ол. Блистів.

Про мету конференції виголосив вступний реферат інж. Микола Кушніренко, згадав недавне минуле, коли православне духовенство, через певні обставини, лишилось з боку українського народного руху. З історією — казав — не диспутуймо, ідім вперед творити нове життя.

Потім полились гарячі, цікаві промови. Промовляли православні кандидати до Сойму інж. Л. Романюк та Василь Щобей, обіцяючи заступати інтереси православної Церкви і цілого народу. За правосл. вірників говорив Дмитро Симулик, борець за православіє ще з 1913 року, далі гарячий молодий січовик Олекс. Блистів, Василь Кузьмик та інші. Промовляли священики сербської юрисдикції: о. Цуцко з Сокирниці, о. В. Попп з Буштини. Цікавий був виступ о. Сокола В. з Нересниці. »Ми тримались Росії — казав промовець — яка під таким іменем тепер навіть не існує. Ліпше бути українцем, як угорським русином — закінчив свою промову під оплески присутних.

о. Василь Мандзюк з Кричова говорив про майбутню активну участь православного духовенства в українському громадському життю. Коли буде ця активність, тоді й православне духовенство займе скрізь відповідне і належне йому місце.

Дехто з священників пробував підіймати питання церковної юрисдикції, але всі його одхилили, як неактуальне. Всіх єднали лише кров і віра.

В. Ґренджа-Донський: **(4)**

З великих днів народин Карпатської України.

(Уривки з денника від 7. жовтня 1938.)

Продовження.

24. жовтня 1938.

Вчора в Мукачові, опісля в Хусті, мав Фенцик збори. Який успіх мав в Мукачові — не знати, але в Хусті порядно полікся; заледве почав він говорити, називаючи нас, українців, »гарними« назвами, як озвалась буря протестів і наші хлопці розбили йому збори. Хуст — показав полонофілові Фенцикові дорогу... Тут-там почали фенциківці за свого »вождя« заступатись, але доплатили: всі царські трикольори були з трибуни зірвані і потоптані в болото... Це не сліпа Свалява, де можна народ обманювати. На власні вуха чули ми в радіо, як пан міністер Фенцик в Сваляві накинувся на українців, називаючи їх ледве не розбійниками... хвалючись, що він є повірений веденням, аж пяти міністерств... що як один Бог на небі, так і один вождь на землі, а тим є і має бути Фенцик...

До Національної Ради зголосився др. В. Комаринський і перебрав ведення пропаґанди, залишаючи родину й адвокатську канцелярію в Мукачові на Божу ласку.

Закордон почав цікавитись нами. До столиці прибувають журналісти і люди, яким на тому залежить, щоб за нами слідкувати. В самому Ужгороді арештували декількох мадярських терористів. Одягнені вони в цивільний одяг: короткий губертус, тяжкі спортові чи робітничі черевики, »пумпки«. Під плащем в кожного автоматична пістоля найновійшого типу... Видно якихось »туристів«, »спортсменів«... В В. Ґейовцях арештували наші органи »Фері бачія« (Еґрі Ференц, старий мадярський діяч, фабрикант дзвонів), що переховував у себе на помешканні сімох мадярських терористів...

25. X. 1938.

Бродій саботує, явно аґітує за плебісцитом. Двадцять років бились ці люди за свою »русскость«, а тепер виходить шило з мішка: ідуть разом з мадярами. Хочуть знов накинути на нас вороже ярмо віковічного лютого ворога. Мадярони піднимають голови, українців тероризують а навіть нападають.

Була то помилка, що Прага передала йому владу в руки. Людина, що двадцять років побирала гроші від ворога - не може бути ніколи вірною свойому народові. Бачинський експонувався за нього, інакше він ніколи не був би міністром. А Фенцик? Фенцика взагалі не хотів генерал Сирови виіменувати, але за нього експонувався знов Бродій... Рука руку миє... одна фірма. Фенцикові сказав генерал Сирови, що проти нього має карні доноси за злочин крадежи. Коли цей остовпів на ці слова, то генерал підкреслив: Проти вас ведеться слідство за зарбання чужого майна. То — каже Фенцик — то був мій вуйко, ґубернатор Бескид... то було давно... то тільки мої вороги... Кром того — перервав генерал — проти вас ведеться слідство і за свіжу крадіж: ви в полюванні в чужому лісі застрілили серну а це крадіж...

Всі три міністри поїхали в Прагу. Ситуація неможлива з тою аґітацією за плебісцит. Добре плачені аґітатори (денно по 35 К) ходять по селах і підюджують населення проти своєї держави. Пустили гасло: »Ми без Мадярщини не можемо жити...« Хтось тут за кулісами мішає карти.

26. жовтня 1938.

В Народнім Домі товариства »Просвіти«, на другому поверсі. Студенти працюють, курери, одні приходять, другі відходять, я скромно сиджу за столом і комбінуюю летючку. У великій салі під диригуванням інж. Петрівського якраз відбувається проба співу. Вивчають український гимн »Ще не вмерла Україна«.

Десь біля чотирнадцятої години входить Федір Ревай і на цілу салю гукнув: **»Директор Волошин іменований премєром!«** Ми зразу думали, що він жартує, але бачимо, що підходить до телефону, кличе о. директора Волошина і ґратулює йому.

Ми з утіхою, з невимовною радістю підходимо до нього і майже вириваємо слухатко з рук, щоб довідатись більше,

— Якраз прилетів до мене курер з Праги і приніс цю вістку — сказав Федір Ревай, що премєр-міністром іменовано директора Августина Волошина...

З цією вісткою зараз вдерлися ми до великої салі, де відбувалась проба і Федір Ревай грімко: **»Маємо свій уряд! Головою уряду директор Волошин!** Члени хору раптом перестали співати і як тільки почули цю потішаючу вістку, обнімались, почали один одному ґратулювати, цілувались. Радість невимовима. Зараз розбіглись ми по цілому місті, сповіщаючи про те всіх наших. Люди з великої радости по вулицях обнімались, підкидували шапки вгору і плакали з великої втіхи. Я ще в життю не бачив таке захоплення, такий ентузіязм. Вістка ця кулею рознеслась по цілому місті, по вулицях наші люди не стояли ґрупками, як інколи, щоб обговорювати, тільки підбігали один до одного, щоб сповістити велику новину. Виглядаємо, наче в купині муравлів.

Федір Ревай видав нову летючку, в якій повідомляє всіх про цю велику подію і закликає громадянство на маніфестаційний похід вечером о шостій, до палати краєвого уряду... Наші жінки розійшлись по склепах купити матерії на синьожовті прапори. Бо якже ж так, вечером ідемо вітати наш україн. уряд, а в цілій столиці заледви яка сотка прапорів... Тепер ми покажемо Ужгородові, що ми вміємо!

Доки жінки шили прапори, му пустили десятки студентів з летючками в окружні села. Я на свойому »революційному мотоциклі« — як його хлопці назвали — оббігав українські села в близькій околиці з наказом появитись на маніфестаційний похід.

Всюди невимовна радість. З околичних сіл люди під рідними прапорами рушили походом. Навіть з подалекого Невицького прибудуть, щоб бути учасниками втіхи та свідками великого історичного дня.

Українське серце і православна прадідна віра. Цього було цілком досить, щоб всі інші справи відійшли на бік.

Аж дві промови, глибоко продумані, з чуттям виголосив дир. А. Буркацький — Про стадо і пастиря та про звязки карпатоукраїнського народу з Києвом і наддніпрянськими степами. Свої промови, як відомий диригент, ілюстрував словами українських народних пісень. На закінчення конференції духовенство і представники мирян підписали передвиборчу відозву до православного народу; її видрукувано на плакатах і в »Новій Свободі« з дня 8. лютого 1939.

Це лише короткі згадки про цю важну подію, що започаткує нову еру в життю православного духовенства, частина якого дня 6. лютого ц. р. ступила твердим і рішучим кроком на нову дорогу **загального українського відродження.**

Багато православних священників про конференцію не знали. До цих усих, од імени конференції, як один з ініціяторів її скликання, звертаюся із закликом:

Всеч. Отці Православні Душпастирі! Не лишайтеся позаду тих, що покликали Вас дня 6. II. 1939 іти разом з ними. Дійдемо до цілі, коли прийдемо всі 12. лютого до виборчих урн і віддамо голос на єдину листу обєднаного українського народу. Прийдіть не самі, а як Душпастирі — з своїм вірним стадом.

Всч. Отці Православні Духовники! Дня 12. лютого ц. р. відходить наш перший національний потяг до ліпшої майбутности. Не спізніться вступити до нього! Прийдіть вчас із підготовленим своїм стадом. Вислід виборів в кожному селі скаже про нашу працю для Карпатської України; не забудьте, що в ній має стояти на гарному місці наша свята православна Церков!

Все, що робимо для Карпатської України, робимо для добра свого народу і Церкви.

У цім великім ділі поможи нам Боже!

За конференцію православ. духовенства і мирян:
інж. Микола Кушіренко.

Голова вищого суду в премєра Волошина

(Хуст, 9. II.) Вчора премєр Карпатської України, др. А. Волошин прийняв на авдієнції надрадника д-ра Комаринського, який є повірений веденням вищого суду в Хусті. Пан надрадник Комаринський подав звіт про сучасний стан судівництва у Карпатській Україні.

Англія солідарна з Францією

(Лондон, ЧТК.) Опозіційний посол Артур Гендерсон поставив в англійському парляменті премієрові Чемберленові питання, чи недавна заява французького міністра закордонних справ Боннета, що на випадок війни воєнні сили Великої Британії будуть стояти до диспозиції Франції і навпаки, покривається в поглядом англійського уряду?

Чемберлен відповів: »Оскільки я знаю, Боннет заявив у французькому парляменті, що на випадок війни, в яку були б втягнені обидві держави, усі воєн. сили Англії стояли б до диспозиції Франції так само, як сили Франції були б до диспозиції Англії. Ця заява покривається вповні з поглядом англійського уряду. Почуваюся до обовязку, сказати зовсім ясно, що солідарність інтересів між Францією та Англією є того роду, що яка-небудь загроза життєвих інтересів Франції, звідки б вона не походила, потягнула б за собою допомогу Англії.

(Берлін, 9. 2.) Промова англійского премєра Чемберлена в парламенті про британсько-французьку співпрацю не знайшла сприятливого відгуку у німецькій пресі. »Берлінер Нахтавсґабе« подає, що ця промова є добра тільки на те, щоб закаламутити міжнародню політичну атмосферу в хвилині, не дуже щасливо вибраній. Що Англія й Франція хочуть співпрацювати на випадок війни, це справа дуже відома з вересня минулого року. Але є відомий і факт, що англійська дипломатія у критичних часах минулого року робила спробу, щоб не дійшло до згоди між Францією й Німеччиною і англійська дипломатія спробувала робити труднощі перед згодою у Мінхені.

„Гуцульщина за українською листою“

Під таким заголовком принесли ми вістку про збори в Вел. Бичкові, Рахові і Ясінню, а з промовців помилково вилишили ми імя п. д-ра Михайла Гупаловського, що на тих зборах з величезним успіхом промовляв. Є це найкращий наш оратор, старий працівник в Нац. Раді, Просвіті й ін. а тепер головний передвиборчий організатор Хустської округи.

„НОВА СВОБОДА“ виконує своє завдання.. Що робите Ви для „Нової Свободи“?

І як воно сталось, що Бродій уступив? Нічого не знаємо, не можемо людям іншого сказати, лиш те, що премєром є директор Волошин . . . Аж вечером довідуємося більше, що ціла бродіївська влада подала демісію. Два другі наші міністри зреклися співпрацювати з таким зрадником, як Бродій, що кермує наш корабель політичного життя просто до мадярської пристані . . . Він грає дволичну ролю.

Директор о. Волошин не має змоги так швидко поїхати до Праги зложити присягу, то зложив він її до рук генерала Сирового (що заступає президента республіки) телефонічно. Свідками зложення присяги були: генерал Сватек, краєвий командант війська і віцеґубернатор др. Бескид.

Подія за подією котиться таким швидким темпом, що навіть записув. неможливо. Кожний день, кожна година приносить нам величезні несподіванки, великі історичні події. Мій нотес повен записок, нема часу порядкувати, записую де-будь і колибудь, найрадше ночами. Та й так багато епизодів втікає з під мого олівця — не встигаю.

— Коли вже мали іменувати чисто український уряд, чом іменували дра Бачинського, який вічно нападав на українців? — чуємо запити. Хтось на це відповів, що Бачинський переорієнтувався і стоїть на українській плятформі. »Слава українському міністрові дру Бачинському« — гукали ми. Бачинський переконався, Бачинський ступив на правдиву дорогу, др. Бачинський наш! Слава йому!

Тільки декілька годин мали ми на те часу, щоб змобілізувати українське громадянство, в місті й околиці, на маніфестаційний похід.

Десь біля пятої години похід вирушив від Народнього Дому до краєвої палати. Стоїмо, народу там сила-силенна, всі чекають, щоб на балконі показався наш любий, наш дорогий Батько Волошин.

Оглядаюсь на цей чудовий квартал модерних будинків: це все тепер наше. Пяти-поверхова чудова палата краєвого уряду — тут сконцентруємо всі наші міністерства, бо місця досить, та ж у цій палаті самих тільки вікон біля чотирьохтисяч! В середині палати чистий мармор, наш, мараморошський, прекрасний, жилуватий мармор, білий, чорний та червонуватий. Мосяж і мармор, як у казці! Не дармо коштувала ця палата аж девятьнадцять мільйонів корон . . . А там другий бльок будинків — палата краєвого суду . . . Суд можна б перенести до палати окружного суду, також новий і гарний, а тут міг би бути університет . . . Палата краєвої жандармерії — сама розкіш! Палата шкільного відділу, фінансової управи, поліції, розкішний Народній Банк і багато-багато інших. Великі сотки мільйонів лежать в цих чудових палатах — це все тепер наше. Наші уряди, інституції, товариства зможуть тут знайти приміщення. Як та добра господиня в своїй хаті, так і ми зарядимо це Ґалаґо після свого смаку . . . Університет необхідно має прийти сюди, до цієї палати з лівого боку . . .

Отак я роблю пляни в свойому мозку, а тут людей збирається тисячками. І звідки тих українців стільки набралось за декілька годин? Го-го, ми вже маємо силу! Молодь наша, села наші, а де молодь і селяни — ядро народу, там не мають що говорити інші . . . Проклятий жидівсько-мадярський центр Ужгороду, аж тепер побачить нашу силу.

На бальконі зявився Великий Провідник народу, Батько нашого національного відродження, новий наш премєр Волошин. Як тільки показалась його постать, то оплескам і радісним вигукам не було кінця. »Слава Батькові Волошинові, хай живе наш премєр, слава нашому українському урядові!«

Перший промовив Федір Ревай, що пояснив велику історичну вагу нинішнього дня, вказав на те, що з цим моментом настає нова епоха історії нашого українського народу.

Промову Батька Волошина дуже часто переривали ми великими оваціями. Колосальне захоплення маси було надзвичайне. — Люди зо сльозами радости вітали свого Вождя, вітали першу людину в своїй державі, вітали як голову міністрів свого щиронароднього уряду. Промова була яскраво-блискуча, що ще більше підсилювало бадьорий настрій, великий ентузіязмом перейнятої широкої авдиторії. Те велике захоплення маси не можна описати, не можна змалювати — бачити треба, разом з нею радіти, тішитись.

Батько Волошин говорив недовго, подав лиш напрямні лінії своєї програми, але це вистарчило нам, бо ми всі знаємо, що ми хочемо і куди прямуємо.

Похід сформувався. Бачу: на самому переді наш завзятий юнак п. Малюк з п. Сліпаком, несуть величезний трьохметровий синьожовтий прапор. Похід рушив маніфестували містом. Педейшли ми великий, новий міст і закрутили побіля польського консуляту. Палата консуляту ехом відбивала слова походової української пісні «Не пора, не пора . . .« Тут легко могло прийти до демонстрацій, але наша публіка показалась єдисциплінованою . . . Жидівсько-мадярський центр міста остовпів: вечером такий зорганізований похід, бадьорі пісні і ціле море синьожовтих прапорів. Ролети склепів та вікон швидко стягались, але нікому, ані волос з голови не впав, хоч на самому корзі деякі мадярони-кацапчуки провокували і хотіли викликати бійку. Ми їх могли там на шматки порвати, але задержали достойність великого історичного дня. Провокаторів ми зловили, передали поліції.

Похід дійшов до Народнього Дому Просвіти. Тут ще виступив з промовою др. Росоха і наприкінці Федір Ревай, і так учасники почали по гуртах розходитись.

Цей день, це був тріюмф нашої боротьби. Був він великим і на ціле життя незабутнім. (Буде далі.)

Історичний день румунської національної групи в Карпатській Україні

Румунська Національна Рада уконстатована

Овації Карпатській Україні та прем. др-ові А. Волошинові

(Солотвинські Копальні, 8. II.) Вчора пополудні зійшлися до Солотвинських Копалень, у реставрації »Леґіонарів« представники румунського населення з Солотвинських Копалень, Села-Солотвини, Білої Церкви, з Середущої та Нижньої Апші, щоб уконстатувати Румунську Національну Раду. Між делеґатами зявились чільні румунські громадянські працівники, між ними і кандидат до сойму Карпатської України, о. Григорій Мойш, протоєрей з Білої Церкви.

ЗБОРИ

На основальних зборах, які будуть мати далекойдуче значіння в дальшому розвиткові румунського населення в Карпатській Україні та є межовим каменем у співжитті українського й румунського народів, від уряду Карпатської України взяв участь політичний секретар премєра д-ра А. Волошина, Степан Клочурак. Він передав привіт Батька нашого відродження румунському народові та перечитав його листа, адресованого кандидатові за румунську національну ґрупу до сойму, о. протоєреєві Григорієві Мойшові. **Премєр коротко підкреслив значіння створення Румунської Національної Ради в Карпатській Україні та щирими словами побажав богато успіхів цій верховній суспільно-політичній організації румунського населення.**

Делеґата уряду привітав о. Г. Мойш, опісля Степан Клочурак у своїй гарно побудованій промові пояснив важливість та вагу створення Румунської Національної Ради. **Запевнив присутних, що влада нової Карпатської України завжди піде назустріч культурним та соціяльним домаганням румунського населення. Український народ та його уряд більш не уважає румунське населення в Карпатській Україні якоюсь меншістю, але народом, що під кожним оглядом буде користатися всіми правами та здобутками одинаково з українським народом.**

Румунський прапор-трикольор

Секретар Степан Клочурак підчеркнув, що для зовнішньої ознаки братнього співжиття українського та румунського народів, **влада його уповноважує проголосити, що від сьогодні румунському населенню позволяється носити румунський трикольор та вивішувати румунські прапори з нагоди державних свят.** Делеґати на цю заяву секретара Клочурака повставали та зчинили велику овацію премєрові д-рові А. Волошинові, та Карпатській Україні, потім відспівали »Многая літа« по румунськи й по українськи.

Секретар Клочурак у дальшій частині своєї промови навів, що завданням цього маленького »парламенту« румунського населення буде **проглибити братні відносини нашої держави з румунським народом у його державі так, щоб нам до Букарешту було саме так радісно їхати, як до Праги, або до Хусту. Наша нова держава побудована на новій основі християнської моралі і відношення українського народу до румунського буде означати правдива християнська любов.**

За румунське населення промовляли о. Ляврент Марина та о. Іван Мігалі з Середущої Апші. Мило було слухати промови чистою українською мовою учителя Юрія Борки з Села-Солотвини та дяка Нуцо Гузи з Середущої Апші.

Члени ради

Секретар Клочурак відтак перечитав список проводу членів Румунської Народньої Ради, в якого склад увійшли: 1. Голова Олександер Марина, упр. школи в Середущій Апші, 2. заступник голови о. Іван Мігалі, Середуща Апша, 3. секретар Юрій Борка, уч. С. Солотвина, 4. скарбник Василь Ціпле, куратор у Білій Церкві, 5. контрольори о. Іван Маріна, Село-Солотвина і Василь Ботош, пенс. уч. Нижня Апша.

Члени проводу: Михайло Марина, господар з Нижньої Апші, Теодор Шіман, учитель з Білої Церкви, Михайло Деґе, уч. з Села-Солотвини, Юрій Чербаник, куратор з Села-Солотвини, Ілько Грін, господар з Білої Церкви, Василь Поп, куратор з Середущої Апші, Ілько Дан, Л. Кіріл, господар з Нижньої Апші.

Урядово являються членами президії: о. Юрій Мойш, намісник з Білої Церкви, як кандидат на посла до першого сойму Карпатської України і Н. Мойш, шкільний інспектор з Нижньої Апші.

Присутні одноголосно приняли до відома перший провід Румунської Національної Ради в Карпатській Україні.

Збори ядерною промовою закінчив о. протоєрей Г. Мойш, висловлюючи глибоку подяку урядові Карпатської України за його щиру підтримку для прагнень румунського населення.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Звертаємо увагу пп. післяплатників, що пора вже вирівняти залеглости „Нової Свободи“. Дальше висилати часопис в борг не можемо.

Кождий мусить зрозуміти теперішній стан, коли кожна корона дорога.

Хто платить в час, платить подвійно.

Не допустіть до того, щоб мусілобся виголошувати список „гробокопателів“ нашого щоденника.

Напередодні виборів до нашого сойму

Наближається великий день. В найближчу неділю український народ по цей бік Карпат буде вирішувати свою власну долю: бути чи не бути господарем на своїй прадідній українській землі? Цим недільним голосуванням ми переводимо не лиш звичайні вибори до сойму. Ми відкриваємо нову сторінку історії нашої многострадальної Матері-України. Тому нехай ніхто не легковажить цим актом. Жадна повнолітна людина в цю неділю не сміє залишитися вдома і не прийняти участи в історичному голосуванні.

Минулорічні події допомогли нам здійснити свої мрії, добути давноочікуваної волі, помогли нам вибороти собі свою народню українську владу. Щоб ця наша національна федеративна влада була міцною і довготревалою, мусить ціле населення Карпатської України без розділу народности поставитися за неї, бо тільки тоді наш уряд зможе реалізувати свої великі плани соціяльно-господарського і культурного відродження нашої країни.

Для українського населення недільні вибори будуть іспитом політичної зрілости, національної гордости. На цей всенародній іспит і присягу боронити свої інтереси — звертає свої очі цілий світ. Це є безперечний факт. Всі нетерпеливо чекають, що скаже в неділю ця маленька, забута й віками гноблена частина українського народу. Чи вона доросла вже до того, щоб керму над собою перебрати в свої руки? Чи вона знає своє імя і свою національну приналежність? З особливим напруженням чекають цього вирішального дня наші сусіди, які твердять, що ми некультурні, нездатні, неорганізовані. Так про нас пишуть, так кажуть та водночас простягають свої руки, щоб знов загарбати наш край, наші багатства у свої пазури. Їм допомагають провокатори й запроданці, що ще блукають по наших селах особливо тепер, перед виборами, ширячи паніку та видумуючи всякі брехні, щоб знов нас розєднати.

Не слухаймо цих плачених аґентів, бо то юди, бо то зрадники. Вони продали себе за тридцять срібників. Вони не бажають нікому добра. Найвищим ідеалом для них є — їх власна кешеня.

Докажім цілому світові, що ми не потребуємо жадних опікунів, бо тепер маємо своїх добрих провідників, щирих патріотів, які нас поведуть до кращого, щасливіщого життя. Спонтанним і одноцільним недільним виступом при голосуванні маніфестаційно покладім раз назавжди кінець тим радіовим та газетним брехням, які про нас ширить ворожа пропаґанда. Піднесім голови, заявім гордо всім, що ми вже небезіменні раби, що сотки років гнули спини перед окупантами, що ми вже пізнали себе, знаємо своє місце, знаємо свої завдання, бачимо свої перспективи і шляхи, якими маємо йти. Чужинці більше не будуть нам розказувати а будуть тут лиш як гості, бо господарами на своїй землі буде сам народ.

Тому віддайте свої голоси за єдину кандидаційну листу: Українське Національне Обєднання! **В.**

У нас гроші лежать по дорозі

Німецькому народові живеться куди краще, як нашому. Але німецький народ вміє щадити й таку річ, яка, здавалось би, немає жадної ціни.

Цими річами є всякі відпадки, як непотрібне залізо, коробки сірників, дрот, бляха, шерсть, вовна й т. д. Німецька шкільна молодь, німецький народ збирає ці всі річі й складає на одне місце. Не продає їх за безцін жидові, але зносить до магазинів, які потім відсилають це все до фабрик для перерібки.

Між викинутими річами є ще багато таких, що їх можна знову використати для інших потреб. Ці річі перероблюються, надається їм нова форма й посилається їх знову на ринок.

Ось один приклад, як можна би використати старі річі. Коли б в Карпатській Україні зібрати 5 тисяч кілограмів старого заліза й відіслати до фабрики, то фабрика може з них переробленням дістати майже половину доброго заліза, яке сміло можна вжити. Почислім по 50 сотиків за кілограм й будемо бачити, що ми заощадили б в такий спосіб біля 1500 корон.

Мусимо бути більше ощадними. Не розкидувати річей, що їх ще можна вжити. Вчімся господарювати від німців. Вчімся німецької дисципліни й порядку.

По селах і містах Карпатської України

Вучковий:

В нас була відіграна театральна вистава »Пробудження«. В цій пєсі показується тисячелітнє панування мадярських баронів над нашим народом та боротьба нашого народу проти ворогів за свої права і волю. Вистава мала дуже гарний успіх. Учительці А. Чегилівній за її труди щиро дякуємо.

Кобилецька Поляна:

В Кобилецькій Поляні є багато мадярських колоністів, що займаються ворожими наклепами проти нашої української влади, хоч живуть з нашого краю. Наше село живе нормальним життям. Готовимось до виборів і хочемо вивісити білий прапор.

Великі Лучки:

У нас заложено Жіночий Союз. Головою вибрано учительку О. Дорійову, секретаркою М. Петах, скарбницею О. Пацкан. Про завдання Жіночого Союзу реферувала голова О. Дорійова. Найуспішнішою працею Жіночого Союзу досі було: збірна грошева акція на допомогу бідним дітям. Для бідних дітей було зібрано 1.800 корон. З цих грошей було закуплено взуття та тепле убрання для найбідніших. Чистий прибуток з »Меланки« був 200.— корон, які залишились в касі і будуть звернені для найближчої гуманної цілі села. Учительки, членки Жіночого Союзу ведуть в селі освідомлюючу працю серед селян в звязку з виборами до першого карпато-українського сойму. В цю неділю, аж на двох місцях подержав збори інж. Романюк, старий наш знайомий, що завжди ходив до нас з Мукачова на лекції. Він буде заступати наш округ і ми дуже втішились, що будемо мати такого посла в Соймі. Через те ми всі голосуємо на УНО.

Нове Давидково:

В нашому селі відбулися збори УНО. Реферували: інж. Романюк та ред. В. Ґренджа-Донський. Всі селяни нашого села порозуміли, що народ заступає тільки УНО, ми всі на цю нашу партію будемо голосувати.

Страбичово:

Наші просвітяни з орхестрою а січовики шпалірем і військовим поздоровленням привітали делеґата УНО з Хуста п. ред. Ґренджу-Донського, який загостив в уніформі січовика-старшини і виголосив промову перед численною публикою. Велика саля школи була переповнена, вікна відчинені, щоб і ті чули, що зістались на подвірі та на вулиці. Між такою масою знайшлось тільки декілька молодиків, що викриками хотіли збори розбити, а як їх на команду старшини січовики повикидали з салі, то збори пішли гладко. Ціле населення заявило, що дасть голос на УНО.

Що скажуть Доманинці 12. лютого?

Село Доманинці лежить при самій границі коло Ужгороду. Порівнюючи теперішнє життя з попереднім, здається немов прибуло руху, але за те прибрало в свій організм національних калік та шкідників, які руйнують переполошені селянські душі шкідливою аґітацією. Ріжні панки провокативно поводяться і не по лояльному кидаються на все, що українське, не виключаючи нашу владу.

Таксамо стоїть на перешкоді нам і те, що наше село адміністративно ще все належить до середнянської округи, хоч з ґеоґрафічної точки погляду вигідніше було би прилучити його до Перечина. Завдяки невтомної праці Української Національної Ради і Карпатської Січи, наше село, наша молодь стає свідомою і зачинає розуміти свої завдання, що їй ставить до виконання українська нація. На виборах 12. лютого ми готовимось 100% голосувати за Укр. Нац. Обєднання.

Болгарська преса про Україну

(Від нашого кореспондента з Болґарії.)

Ґазета »Новини« з 20. січня приносить статтю під заголовком »Боротьба за Чорне море і Україна«. Вичислюється в ній претендентів на чорноморське побережжя і держави, що ним заінтересовані.

Стаття добра тим, що пишеться на основі »Журнал д'Женев«, а не на основі польських або мадярських »писанячок«. Пишеться тут дослівно таке:

»Тепер протоки (Босфор і Дарданели) є в руках Туреччини, а північний беріг Чорного моря, як і Кавказ в СССР. Можливо, що передчасно, але зо свідомістю, що імперія Сталіна незабаром розпадеться, канцелярії поодиноких держав цікавляться спадщиною, яка ще не відкрита. В той день, коли Наддніпрянська Україна відірветься від СССР, заявиться багато претендентів на береги Чорного моря.

В цьому напрямі Італія і Великобританія, хоч є соперницями на Середземному морі, можуть дуже добре порозуміти ся. Ані одна, ані друга не мають амбіцій заволодіти цими дал краями. Як одна, так і друга мають інтерес, щоб установилася найбільша свободна торговельна воля на Чорному морі й на Кавказі. Було б природнім, щоб вони згодилися сприяти, коли настане час, воскресінню двох проковтнутих СССР держав — України та Ґрузії.

Туреччина, можна припускати, таїть амбіції на той день, коли відкриється спадщина по СССР на півночі. Вона завжди претендувала на Батум . . . і не задумалася б оволодіти багатою Ґрузією.

З другого боку, Наддніпрянська Україна є предметом, як не територіяльного, то принаймі торговельного стремління третього Райха.

Всі признаки показують, що Німеччина задумує над опікунством Україною.

Якщо справді п. Гітлер має якийсь план для близького чину в цій точці, то питання на Чорне море стає актуальним, бо тоді Анґлія, Італія, Туреччина й Німеччина заявлять претензії.

Українська і болгарська нація мають життєві інтереси на Чорному морі, а тому становище болгар до цього моря і подій на ньому може бути для нас дуже цікаве.

Малий фейлетон

Дурень

I.

То таке Боже сотворіння, сотворене на людський образ, за котрого кожний знає що дурень, лише він сам не знає . . .

Дурень може бути дурний і може бути ще дурніщий, та йому вже все одно. Дурний, та й годі!

Дурнем можна вродитися і можна потому статися дурним, кому як суджено. Значить дурень не винуватий, що він дурний. Винувата або скупа природа, або винуваті люді, що з нього дурня зробили.

Дурень може бути чесний, може бути злодійкуватий, може бути небезпечний для других, може бути небезпечний для самого себе, може бути гарний, може бути поганий, високий, низький, учений, неграмотний, пан, Іван, старий, молодий, з кучерявим волоссям або зовсім лисий, як моє коліно, веселий, сумний, тверезий або пяниця. Всілякі дурні бувають на світі. Але кожний дурень обовязково мусить чи замало, чи забагато, а всетаки дурний бути. Розумних дурнів нема!

Є такі дурні, котрим даєш колача а вони токану хотять, є такий, котрий кине нові чоботи серед дороги і босаком махає на торг. Є такий дурень, що за ціле своє життя будував собі хатину, а на коли б до неї перенестися, то задре хвоста і умре, або подарує сусідові . . .

II.

Мій дурень, котрого треба трохи погладити, так проти шерсти, родився дурним. Правда, давно то було, та ніде правди діти, ще й тепер таким, яким родився. Не такий малий, лише такий самий дурний. Будовали ми свою хатину разом з ним, так, що буде місця і для нього і для мене і для всіх нас без розумової різниці, для дрібних діточок великої нашої матери. Робили ми тяжко, терпіли мої руки, хрипло його горло, гнулись мої плечі від тягару, двигалась його спина перед наказами чужих нам сусідів і так то йшло, поки не витягли стіну, що можна на неї класти дах. Дивлюсь я на нашу хату, трудом, мукою будовану, гарну, нашу, спую пляни, як гарно буде в ній жити, обводжу і приглядаюсь з кожного боку а мій дурень нерозумний там за плотом нашу, тяжкою працею поставлену, ще недоготовлену хату продає сусідові! — А, ти дурню нерозумний, та я за то мучився? Та ти мою гірку працю разом зо мною хочеш продати? — Вхопив я мого дурня за шию, скрутив, та як гепнув ним об землю, що аж закурилось! Дав йому ще так порядно у саму морду лівою рукою — бо я лівак — і лишив його, ще й сказав »несю вам лабу«!

III.

Дурня биттям не вилікуєш, кривого лише могила направить. Дурень небезпечний для себе, небезпечний і для загалу. Я так думаю, подумайте і ви, чи не добре було б: одного гарного, соняшного дня зібрати всіх дурнів, повезти гарненько на Гуцульщину, десь біля Рахова на полонину, звідки видно всі гори, де думки нестримно летить, примусити їх думати, назвати їх через їх думання думиними дітьми а місце, де вони думали б, на віковічні віки назвати »Думином« . . . Га?

Їжак.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

ВІСТІ

— **На основі договору** між Німеччиною і Чехо-Словаччиною про полекші для переїзду, передусім автомобілями і колесами, виготовлено листу доріг для переїзду без оплати мита через чехословацьку територію. Устійнено тридцять таких доріг.

— **В урядовому повідомленні** про засідання італійської великої фашистської ради подається до відома постанову про поліпшення соціяльного законодавства в Італії. Дня 23. березня ц. р., у двадцяті роковини оснування фашистських боєвих відділів, будуть проголошені чотири соціяльні закони, а саме: 1. обниження відпусткових вплат, 2. зниження пенсійної границі з 65 на 60, а подекуди і на 55 літ, 3. підвищення додатків на родину при заробітній платні, 4. підвищення субвенцій для матерей.

— **Мадярський посол в Москві** виїхав дня 5. лютого з родиною і персоналом посольства з Москви. Радянський уряд дав до розпорядимости послові спальний ваґон. Не зважаючи на нічну пору і сильний мороз, появились на станції представники дипльоматичного корпусу і зготовили послові щире прощання. Мадярські інтереси в Радянському Союзі берегтиме японська амбасада.

— **Дементують** німецькі компетентні чинники вістку про подорож колишнього президента німецького банку д-ра Шахта на Балкан з метою підсилити німецький експорт до південно-східньої Европи.

— **»Націоналсоціялістіше Кореспонденц«** обговорює господарську і расову політику німецької держави у майбутніх німецьких колоніях. Урядовий партійний орган пише м. ін., що німецькі колонії будуть вільні від жидів«, тубільці будуть мешкати у великих резерватах суцільними племенами, де без перепон від білих випасатимуть худобу і управлятимуть поля.

— **Вибори нового президента** Франції відбудуться 6-го квітня ц. р. Дотеперішній президент Лебрен з дружиною перед уступленням відвідає в березні Лондон. Вони будуть гістьми королівської пари, що минулого року відвідала Париж. Дня 22. березня відбудеться на честь президента Франції святочна вистава в лондонській опері.

— **Королівським декретом** усунено в Італії усіх жидів з усіх частин італійської армії. Цей закон стосується до тих, що виконують активну військову службу і до старшин й підстаршин резерви, крім цього до міліції, поліції і фінансової сторожі.

— **Перший німецький дреднавт** поємности 35.000 тон спустять на воду в першій половині березня. Другий дреднавт того самого типу збудують ще цього року.

— **Німецька »Люфтганза«** заключила договір з японськими летунськими лініями, який передбачує проведення правильної німецької летунської служби між Берліном і Токіо.

— **Новим румунським намісником** на Буковину і Сучаву з осідком в Чернівцях іменували барона Григорія Фльондора, члена найвищої ради фронту національного відродження в Румунії та визначного економіста. Його повірили м. ін. місією репрезентувати Румунію на конференції у справі Дунаю в Будапешті, після чого він виїде де Берліну на переговори про господарські взаємини з Німеччиною.

— **В польській фабриці** амуніції в Рембертові під Варшавою трапився вибух. Трьох робітників убито, одного зранено. Військова комісія знавців досліджує причини.

— **Між Токіо і Мукденом** збудовано підморський і підземний телефонічний кабель, довгий на 2.700 км.

Він буде відданий до вжитку 20. ц. м.

— **Світову виставу в Ню-Йорку** відкриють дня 30. квітня ц. р. В цій виставі візьмуть участь 63 краї. Площа, що її займатиме вистава, має 12 квадратових кільометрів.

— **Велика фізична мапа** українських і сумежних земель вийшла вже друком накладом »Українського Видавничого Інституту« у Львові. Опрацьовали її В. Кубійович—М. Кумицький на основі найкращого картографічного матеріялу. Карта величини 150×80 цм.

Ідея українського пласту поширюється

Ідея українського пласту на Перечинщині поширюється. При українській реальній ґімназії в Перечині, заосновано десять курнів, 7 хлопячів, 3 дівочі.

Перечинський кіш числить понад 200 членів. Праця в коші, курінях та гуртках кипить мов в казані вода.

Для 28. січня відбулися святочні кошеві сходини в честь поляглих під Крутами. Через те, що в Перечині нема більшої салі, сходини відбулися в класі шкільного будинку. Класа була переповнена не тільки пластунами, але й гостями. Добре випрацьована програма кінчилася повним успіхом. Гарну промову виголосив бр. кошовий Пекар.

Велике Березне також не спить. При експортовій академії є чотири куріні. Академики твердо стоять на засадах пластових законів. Тепер вони організують пласт при горожанській школі. Невдовзі вже видадуть свій кошовий часопис.

Не тільки в Перечині та в В. Березнім є пластові частини, але також по селах, в Доманинцях, Невицькім та Ворочові пластова ідея поширюється. Перечинський округ числить 400 пластунів та пластунок.

ВІСТНИК, місячник, літератури, мистецтва, науки й громадського життя, не залежить від жадної партії, не служить жадним партійним цілям!

Його мета — переродити духовість нашої суспільности, плекати культ сильної й характерної людини — одинокої відпорної сили народів, що хочуть жити повним життям.

ВІСТНИК спалює в огні критики — доктрини вчорашнього дня.

ВІСТНИК стагає з постументу чужих ідолів, що засмічують наше громадське життя, публіцистику й літературу.

ВІСТНИК нищить головних ворогів українства — три М — Марксизм, Масонерію і Москвофільство усіх форм.

ВІСТНИК навчає, що життя — не вигода, не спокій — лише безнастанна боротьба.

ВІСТНИКА головним завданням є: перетопити в огні нових ідей душу народа.

Передплата: в краю, Карпатській Україні та Чехо-Словаччині: річно 23 зл., піврічно 12 зл., окрема книжка 2.20 зл. **Львів, вул. Чарнецького 26-III.**

Передплату на Вістник приймає **Іван Роман, Підкарпатський Банк, Хуст.**

Ч. Е 3572/36-22.

ВИТЯГ ІЗ ЛІЦИТАЦІЙНОГО ОГОЛОШЕННЯ.

Суд в екзекуційнім ділі вимагаючої сторони, якою є Мійська щадниця на Кр. Виноградах, філ. в Хусті, проти боржника Івана Оласа, господаря з Кошелева, призначив в наслідок вищого приречення нову ліцитацію нерухомостей, що є записані в земельній книзі кат. гром. в Кошелеві, на покриття вимагаючої боржником суми 3.106 К.

1. Вл. ч. 1081 А-І, І, 3—5, парц. ч. 4486, 4488, 4490, город. лука, орне поле пасовиско у Чертеші під В-І в ½ вписані на імя боржника, у викличний ціні 7040 К.

2. Вложка ч. 293 А-І, І парц. ч. 2554, лука Папоротище, під В-3 в ½ на імя боржника у викличний ціні 253 К.

3. Вложка ч. 1012 А-1, 1-2, парц. ч. 2941, 2942, луки у Копіні під В-1 у ¼ на імя боржника, у викличній ціні 10 тисяч 100 К.

Ліцитація відбудеться о год. 9. дня 28. лютого (фебруара) 1939. р. в канцелярії окружного суду в Хусті, ч. дв. 6—7.

Умови ліцитації:

1. Вищезазначені нерухомости не можуть бути продані нижче, як за ціну викличну.

2. Вище приречення є правосильним і тоді, колиб той, що його вчинив, на ліцитацію не прийшов.

3. Коли на ліцитації ніхто не дасть більше ніж є виклична ціна, то вважається, що нерухомість купив той, хто подав вище приречення.

4. Крім купної ціни, купуючий має заплатити і кошти нової ліцитації; до тих коштів одначе не належать кошти інтервенцій вимагаючих вірителів при новій ліцитації

5. Ті, що хочуть приймати участь в ліцитації, повинні є зложити вадіум-залогу у висоті 10 % відгадної ціни готівкою або в цінних паперах здібних на залогу, після § 44, уступ. 2 зак. орт. LIV/1912 та § 127 О. С. П., а то на руки висланого орґана на ліцитацію, або ще раніше до судового депозиту й підписати ліцитаційні умови.

6. Якщо держава мала б стратити у випадку колиб ліцитант не зложив вадіум, може суд після закона наказати зложити вадіум до 8 днів до судового депозиту.

7. Той, що обіцяв за нерухомість більше, ніж виносить відгадна ціна, евент. виклична ціна, є повинен коли вже ніхто не дає більше, доповнити вадіум до 10% оферованої ним суми.

Колі він так не вчинить, буде виключений з участи в ліцитації, а висланий орґан, поминувши його оферту, буде зараз вести ліцитацію далі.

Окружний суд в Хусті, відд. IV., дня 27. січня 1939.

Др. Юра Сіткович, о. с.

Ч. Е. 1359/36-23.

ВИТЯГ ІЗ ЛІЦИТАЦІЙНОГО ОГОЛОШЕННЯ.

Суд в екзекуційнім ділі вимагаючої сторони, якою є Словацький банк, філ. Хуст, проти боржникові Леопольдові Юдкевичові, торг. у Лип. Поляні призначив в наслідок вищого приречення нову ліцитацію нерухомостей, що є записані в земельній книзі кат. гром. Липецька Поляна, на покриття вимагаючої суми 20.000 К і 4.700 К.

1. Зап. ч. 541, А-1-2, парц. ч. 214, після земельної книги дім ч. п. 51, ч. 27, двір та город в селі, в дійсности ріллю в селі під В-4, 6, в цілости на імя довжника, у викличній ціні 4.290 К.

2. Зап. ч. 1143, А-1-1, порц. ч. 101, млин під В-3 в $^{7}/_{14}$ на імя довжника у викличній ціні 1.210 К.

3. Зап. ч. 1176, А-1-1, парц. 100 а, город в селі (в дійсности лука) під В-2, у цілости на імя довжника у викличній ціні 1.650 К.

4. Зап. ч. 521, А-1-1, порц. ч. 1439, лука, осада, під В-3, 5, в цілости на імя довжника, у викличній ціні 2.270 К, та

5. Зап. ч. 1543, А 1, парц. 1441, лука в осаді під В-12 в $^{6}/_{12}$ на імя довжника, у викличній ціні 1.100 К.

Ліцитація відбудеться о **год. 9. дня 27. лютого (фебруара) 1939.** р. в канцелярії окружного суду в Хусті, ч. дв. 6—7.

Умови ліцитації:

1. Вищезазначені нерухомости не можуть бути продані нижче, як за ціну викличну.

2. Вище приречення є правосильним і тоді, колиб той, що його вчинив, на ліцитацію не прийшов.

3. Коли на ліцитації ніхто не дасть більше. ніж є виклична ціна, то вважається, що нерухомість купив той, хто подав вище приречення.

4. Крім купної ціни, купуючий має заплатити і кошти нової ліцитації; до тих коштів одначе не належать кошти інтервенцій вимагаючих вірителів при новій ліцитації.

5. Ті, що хочуть приймати участь в ліцитації, повинні є зложити вадіум-залогу у висоті 10 % відгадної ціни (41.600 К) готівкою, або в цінних паперах здібних на залогу, після § 44, уступ. 2 зак. орт. LIV/1912 та § 127 О. С. П., а то на руки висланого орґана на ліцитацію, або ще раніше до судового депозиту й підписати ліцитаційні умови

6. Якщо держава мала б стратити у випадку колиб ліцитант не зложив вадіум, може суд після закона наказати зложити вадіум до 8 днів до судового депозиту.

7. Той, що обіцяв за нерухомість більше, ніж виносить відгадн. ціна, евент. виклична ціна, є повинен коли вже ніхто не дає більше, доповнити вадіум до 10 % оферованої ним суми.

Коли він так не вчинить, буде виключений з участи в ліцитації, а висланий орґан, поминувши його оферту, буде зараз вести ліцитацію далі

Окружний суд в Хусті, відд. IV., дня 27. січня 1939.

Др. Юра Сіткович, о. с.

548 За точність виготовлення вед. канцел.

ОГОЛОШЕННЯ.

Дирекція державних залізниць прийме сейчас

6 канцелярійних сил.

Зголошення посилати до дирекції державних залізниць в Хусті.

Умови: 1. перфектне знання української мови в слові та письмі; 2. писання на машинці.

Зголошення посилайте або особисто зголоситься в дирекції державних залізниць в Хусті, будинок секції для удержування шляхів (коло стації). 546

Директор:
Інж. **В. Бородайкевич.**

Лихими ворогами народньої справи є ті, котрі не висилають точно передплати „Нова Свобода“ працює для Вас, зробіть щось і ви для „НОВОЇ СВОБОДИ“!

Президія дирекції поліції в Хусті.
Чис. 803 през. ві 1939.

Хуст, 8. лютого 1938.

Предмет: Звернення частин військового однострою та визброєння.

ОГОЛОШЕННЯ.

Між громадянством є велика скількість предметів військового походження з доби мобілізації та по мобілізації як взуття, частини військ. однострою, наплечників, покрівців, баґнетів, полевих далекоглядів, ґазових масок і т. д., що були деякими військовими особами полишені або забуті у цівільних осіб, або іншим способом дісталися до їх посідання.

Всі особи, у котрих находяться такі частини військового однострою та визброєння, повинні їх віддати до 20. лютого 1939. р. до найближчої жандармської станиці, у містах, де є держав. поліція, поліційним органам, з тим, що названі органи безпеки не будуть від них вимагати вияснення, чому і яким способом вищенаведені предмети дістались до їх посідання: привласнення предметів по 20. лютім буде уважатися яко крадене і буде судово каратися.

Демобілізовані особи, яким був на обмежений час визичений військовий однострій, мають його до тої самої доби звернути своїм військовим полкам.

По упливі 20. лютого має жандармерія згл. поліція перевести розшук вищеуведених предметів та передати їх військовій управі.

На евентуальних винників будуть подані карні донесення.

547 Директор поліції:
Білей.

Хочете довідатися про минуле Карпатської України, про героїчну боротьбу за волю в XIII. віці? —

Прочитайте історичний роман Ґренджі-Донського »ПЕТРО ПЕТРОВИЧ«.

Хочете довідатися про нинішню столицю Карп. України, про славне минуле руїн хустського замку?

Прочитайте його »ЧЕРВОНУ СКАЛУ« (Князь Богдан). Ціна по 10 кч.

Замовляти в автора, Хуст, вулиця Брящайків ч. 8.

Лікарська поміч

Др. Мед. Т. ЯНІШЕВСЬКА відчинила ординацію в **Севлюші, Больнична ч. 12.** Ординує і на лічничий фонд. 543

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостиницю — **Габура Степана, Королево н. Т.** 544

Модний Сальон — Релі БЕРКОВИЧ, Хуст, Масарикова ч. 81. Наймодерніше кроєння. Так само за дешеві ціни учу кроїти й шити. 545

Більше передплатників — ліпша забезпека для „НОВОЇ СВОБОДИ“

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колегія. Відповід. і начальний редактор В. Ґренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право прислані статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина місячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.

Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення ¹/₁ 3.200 Кч, ½ стор. 1.600 Кч, ¼ стор. 800 Кч, ¹/₈ стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпалти. За 1 кв. цм шпалти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпалту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти прекладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.

Річник XL. Число 30. Хуст, субота, 11. лютого 1939. 50 ц.

НОВА СВОБОДА

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ

ЇХ СВЯТІСТЬ ПАПА ПІЙ XI. ПОМЕР

(Чітта Ватікана, 10. 2.) Їх Святість Папа Пій XI. помер сьогодні рано в год. 5.31 хв.

Про смерть повідомили вічне місто всі дзвони базиліки Св. Петра. Всі чужинці мусіли покинути Ватиканське місто і всім є заборонений вступ аж до нового наказу. Про перебіг останніх хвилин Святого Отця є досі відомий ось такі подробиці: боротьба зі смертю почалась в 4. години, коли серце перестало бити. Папа Пій XI. до останньої хвилини зберіг свідомість і можна було спостерігти рух його уст: це було його останнє благословлення всьому світу.

Офіційно підтверджується, що Св. Отець помер у 5. год. 31. хв. Монср Де Романіс уділив о 4. годині останнє помазання. В хвилину смерти були приявні кардинал-державний секретар Пачелі, кардинал Качія Домініоні, губернатор Ватиканського міста, та особовий секретар Св. Отця. Прибув також і особовий лікар Св. Отця др Міланні, негайно після повідомлення про важливий стан Папи Пія XI., хоч і він сам був хорий і заступав його у важливих днях др Рочі. Державний секретар негайно повідомив про смерть Св. Отця.

До вибору нового папи уряд буде вести тимчасово державний секретар Пачелі, який від сьогодні має титул камерленго Святої Столиці.

Тлінні останки будуть виставленні в одному приміщені Ватикану. Кондоленційні відвідини будуть дозволені тільки єпископам і священникам.

Америка готується до війни

(Вашінґтон, 9. 2. Авас). Військова комісія палати репрезентантів предложила конґресові внесення закону на оборону держави. Конґрес це внесення одноголосно прийняв. Військова комісія допоручує конґресові, щоб негайно було збільшене воєнне летунство. Військова комісія вимагає негайно побудовати 3.000 нових літаків. Водночас допоручується реконструкція Панамського каналу, яка виноситиме 23 мільйони долярів. На реорґанізацію приватних промислових підприємств, які на випадок війни мають змінитись на воєнну промисловість, військова комісія допоручує видати 32 мільйони долярів.

Бійка мадярських терористів із мадярською реґулярною армією

(Ужгород, 10. 2.) На південь від Ужгороду вчора дійшло до зудару між такзв. вільними відділами і мадярською реґулярною армією. Вільні відділи поповнили декільки грабіжів у Гомоку, Йоврі і в Тіса-Шаламоні. Коли військові власті про це довідались, вислали супроти них один прапор реґулярної армії. Мадярські терористи, яких вояки хотіли обезброїти, відкрили вогонь проти гонведів. За звідомленням з достовірного джерела, на місці сутички зісталось біля 10 мертвих.

Німецько-Югославське братання

(Берлін, 10. 2.) Маршал Ґерінґ вчора пращав вечерою югославського посла дра Марковича, який відходить з Німеччини, щоб зайняти уряд міністра закордонних справ Югославії. Маршал Ґерінґ у своїй пращальній промові висловив надію, що посол др Маркович, який довший час перебув в Німеччині й мав нагоду пізнати цю державу і її нарід, зістане й на далі таким приятелем Німеччини й німецького народу, яким він був до сьогодні. Німецький народ завжди із симпатією відносився до югославського народу і з пошаною до його воєнної боєздатности.

Анґлійська преса і новий німецький консулят

(Лондон, 10. 2.) Декрет німецького уряду про відкриття консулятів у Хусті та у Львові, викликав у всіх політичних центрах Европи велике зацікавлення.

Анґлійська преса коментуючи це розпорядження німецької влади, підкреслює, що Німеччина через відкриття цих двох консулятів буде мати остаточну контролю близько Східньої Европи.

АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ пропонують посередництво

(Лондон, 10. 2.) Анґлійський і французький уряди повідомили офіціяльно обидві еспанські партії, що вони готови станути до диспоз. одній або другій, або обидвом сторонам, щоби установити контакт і дійти до порозуміння про умови завішення зброї. Анґлія і Франція — як подає Юнайтед Прес — порішили проголосити дипломатичне визнання уряду ґен. Франка аж тоді, коли будуть відкликані з націоналістичної Еспанії чужинецькі помічні війська.

О. Дмитро Попович.

Політична мудрість і вибори

Мудрість є коротеньке слово, але майже цілий світ, ціле життя находиться в ньому. Мудрість є одна з кардінальних, головних чеснот. Де вона находиться і запустить свій корінь глибоко до життя одиниць, родин або народу, до суспільного життя, — там є щастя, мир, спокій, добробут. Чому? Бо мудрість, це сила душі, додає чоловікові сили все те, тоді, і так робити, як того вимагають ціль річи та середники до осягнення її. —

Ця мудрість має являтися і в теперішньому нашому політичному житті, особливо при виборах.

Цими виборами складає наш народ іспит зрілости своєї політичної вартости. Цими виборами докаже український народ Карпатської України, що є свідомий не тільки в словах, але і в чинах, і що є здібний і в своїх найширших верствах стати паном на своїй землі і вести своє життя так, щоб достойно прилучився до других народів Европи та щоб здобув для себе належне місце пошани і признання між другими народами тут і за границею. Тому має кожний з нас добре заглянути до своєї душі, зробити строгу ревізію своїх дотеперішніх думок, бесід, вчинків, і коли бачить щось потрібним поправити, то зробить, щоб 12. лютого цілий нарід як добре впорядковане військо походував до виборчих урен і щоб своїми голосами доказав, що стоїть за своєю народньою владою, а тим самим стоїть за свої права, за свій край, за своє слово, за свою пісню, за своє вільне життя!

Щоб це вдалося, нехай кожний з нас подумає та усвідомить собі, що властиво має зробити.

Що? Дати кріпку основу до свого власного національного життя. Це не філософування, це гола дійсність. Це було перед очима. Це жило в душі всіх тих, які на чолі з Батьком нашого відродження, п. премєром др А. Волошином робили для нас, для кращого завтра нашого народу. Нам не сниться, ми хочемо дійсности! Ми є здібні та гідні свободи! Ми є свідомі того, що Бог дав різні народи, але свідомі і того, що як він розсилає проміння свого золотого сонця для всіх, так і наш народ має право до вільного життя, так по закону Божому, як і по природньому. Двадцятилітня боротьба, змагання найліпших синів нашого народу не може пропасти надармо і я є певно переконаний, що і принесе свої тучні плоди а 12 лютий, цей історичний день карпато-українського народу буде межою, за якою сповняться слова поета і в нас, що буде в нас не тільки своя хата, але в ній і своя правда і сила і воля.

Кінець на 4. стор.

СЛОВО ДО БРАТІВ У ХРИСТІ І ПЛОТІ

»Всяке царство, що поділиться у собі — спустіє; і всяке місто чи господарство, що поділиться в собі — не встоїть!«

Св. Матфей, XII-25.

Любі браття й сестри — православні і греко-католики!

Милосердний Господь змилувався над нашим терпінням і допоміг нам звільнитись від чужого гніту та накинутих порядків. Політичне правління над нами і нашим занедбаним краєм перейшло до рук вірних синів нашого народу.

Щоб узаконити і на вічні часи закріпити наші конституційні права, наша влада на законній основі виписала всенародні вибори до першого законодавчого сойму нашої Рідної Землі. Це значить, що від дня виборів наші політичні, культурні, соціяльні і господарські справи будуть рішати наші обрані представники.

Вдумайтеся, любі браття й сестри, в цю велику історичну подію. Зрозумійте її змисл та епохальне значіння для нашої політичної перебудови. В цей історичний день ми будемо рішати про свою долю і долю своїх дітей!

Запамятайте собі добре: **Те, що в неділю зробимо — є непоправне.** Бо коли ми самі не ухвалимо того, що наші вожді вибороли, а конституційний закон підтвердив, то це буде публічним доказом, що ми справді не доросли ще до громадської і політичної зрілости. Коли ми своєю волею не ствердимо здобутих прав — поповнимо своє самогубство. Ще ніде, в цілому світі не сталося, щоб якийсь народ сам відкинув права, здобуті великими жертвами та тисячелітнім надлюдським терпінням. Думаю, що до цієї національної ганьби милостивий Господь нас не допустить і що кожен християнин, до якої церкви він не належав би, проявить свої чесноти голосуванням за народню владу.

Памятайте, мої брати й сестри, що наші вороги, внутрішні і заграничні, ще не закрили свого рота. Як голодні, хижі звірі, вони чекають на наші роздори та всілякі непорозуміння. Чекають, щоб у критичну хвилину знову скочити на свою безсилу здобич, закріпостити її на цілі віки.

Напоминаю вас, християни, і кличу: полишіть на боці всі релігійні, політичні та інші розходження! Станьмо всі: жінки й чоловіки, родичі й діти до одного національного фронту, бо лиш так устоїмо, оборонимось, закріпимо свої права й волю. Лиш так відібємо всі зазіхання наших старих і нових ворогів.

Браття, перед нами важливий бій! На щиті, з яким ми вступаємо до нього, написано: »Бути чи не бути?« Подаймо ж собі руки і на цьому боєвому щиті допишім: »Ми були, і будемо!« Будемо вічно жити і Господа хвалити! Такий наш клич, такий наш рішучий виступ примусить всіх наших ворогів рахуватись з нами.

Богу на хвалу, борцям на славу, дітям нашим на щастя — наш розум просвітиться і Карпатська Україна буде вільно жити!

Священник.

Українська нація має бути паном на своїй землі

З програми Українського Національного Обєднання

1. Членом УНО може статися лише українець по крові та походженні.

2. УНО заступає погляд, що Українська Нація являється безмежним паном усіх духових і матеріяльних скарбів та життя поодиноких членів української народньої спільноти в Карпатській Україні та що основним завданням членів УНО є віддати себе всеціло на службу загально-національним інтересам, бо людина є смертна, а лиш Нація живе вічно.

3. УНО бореться за розбудову федеративної Карпатської України, та за обєднання всіх українців карпатської области.

4. УНО заступає погляд, що християнський світогляд є основою морального життя Нації, та що довкола нашої богатої національно-церковної традиції згуртується український народ, щоб плекати свої моральні чесноти.

5. УНО є того погляду, що вічне життя Нації, опирається на основній біологічній організації людського життя — на родині. Тому охорона родини, охорона материнства та опіки над дітьми, буде одна із основних завдань господарської та соціяльної політики Карпатської України.

II. СУСПІЛЬНИЙ УСТРІЙ НАШОЇ КРАЇНИ

1. УНО бореться за такий суспільний устрій в Карпатській Україні, який гармонізуватиметься із історичною місією Української Нації, та який відповідатиме загальним інтересам основних верств української народньої спільноти.

Українська національна традиція була все наповнена глибоким соціяльним змістом та вічною тугою по справедливості:

а) тому проклямуємо вірність всіх членів та станів української народньої спільноти в їхніх правах та обовязках;

б) тому не узнаємо ані родових, ані особистих привілеїв, які основувалися б на матеріяльному богацтві або на родовому походженні. Здібна дитина селянина та робітника має таке саме право брати участь в найвищих правах та обовязках, які випливатимуть з приналежности до української народньої суспільности, так як і діти других станів Української Нації:

в) тому Карпато-Українська держава зверне спеціяльну увагу на українську селянську та робітничу верству, які являються основним чинником у творенні морального та матеріяльного богацтва Української Нації.

СЕЛЯНСЬКА ВЕРСТВА — ЯДРОМ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

1. Українська селянська верства є основною верствою Української Нації. Українська Нація завдячує їй тисячелітнє існування та свій територіяльний стан посідання. На протязі століть було українське селянство рушійною силою нашої національної історії. Воно творило полки князя Ігоря, воно боронило українську землю перед татарами й турками; з нього виросла організація Запорозької Січи та славної козацької минувшини. В козацьких війнах та в трагічному гайдамацькому повстанні XVIII. століття, подала українська селянська верства безмежний доказ свого героїзму та жертвенности на вівтар Батьківщини. Вона творила невмирущу основу динамічної сили Української Нації, з якої завжди знову і знову встала з мертвих воля до української державности. Вона одинока зберегла за найтяжчих умовин життя і страшних соціяльних злиднів вічні категорії Нації: **кров та земельний стан посідання,** а тим самим захоронила Націю від її політичної та національної смерти.

МЕЧ І ПЛУГ НА СТОРОЖІ НАЦІЇ

Кров та плуг українського селянина від віків стоїть на сторожі українського етнічного стану посідання на його західніх та південних кордонах. Український селянин не попустив ні пяди прадідної землі, видержав віками на втраченій національній сторожі, перебув панщину, катування, вікові злидні, жорстоку спробу винародовлення та діждався дня, коли з його крови і труду продовжує Нація дальше своє вічне життя.

Безмежна життєдатна енергія української селянської маси, її вічне завдання боронити Націю кровю та земельним станом посідання, проявилось стихійним кольонізаційним інстинктом, котрий спрямував її енергію на столітню боротбу з кочовими азійськими племенами.

НАШЕ СЕЛЯНСТВО — ПРОТИМАДЯРСЬКА БАШТА

Карпатська Україна завдячує головно свою молоду самостійну державу селянській верстві. На протязі 900-річної неволі лиш одинока селянська верства не піддалась мадяризаційному натискові. Цілковито обезправлене, віддане на ласку й неласку мадярських маґнатів, які поділилися з жидами його життям, зіпхнене на саме дно нужди, залишене майже цілою своєю провідною кастою, що пішла служити мадярським панам, українське селянство одиноке зберегло незміниму вічну українську душу. В свойому єстві заховало воно німу традицію колишньої української держави Володимира Великого, Льва Даниловича, та померклу славу князя Коріятовича. Воно без огляду на страшні переслідування, не зреклось своєї віри та не перестало ніколи тужити за своїм державним життям. Воно століттями доказувало свої державні стремління цілим рядом кривавих повстань. Під проводом Петра Петровича в XIV. віці, під Цісарем з під Тиси в XVII. в., в XVIII. віці під Франциском Раковцієм та в 1848. році текла кров українського селянина в Карпатській Україні. Він стояв по цілі століття на сторожі життя та прав Української Нації. Він діждався її відродження в формі самостійної федеративної Карпатської України.

ОПІКА НАД СЕЛЯНСТВОМ

Карпатська Україна матиме велике завдання: окружити опікою та все зробити для селянства. Український селянин мусить стати співвласником Української Держави. Українська народня влада Карпатської України переведе земельну і лісову реформу, забезпечить селян дешевим кредитом на відбудову та поліпшення сільського господарства. Пішле в село аґрономів що безплатно будуть селянам радити, як найліпше вести господарство, щоб найбільше несло прибутків. Український Уряд строго каратиме та заборонить лихву і використовування селян. Усуне кривди, заподіяні лихварями та проведе відродження селянських господарств. Українська Влада постарається про те, щоб кожний селянин мав працю та свій кусок хліба. Злишні працьовиті руки селян із Верховини дістануть працю на дорогах, при ставленні будинків, сіл, місточок, нових фабрик та інших підприємств. Бідним дітям незаможних родичів треба дати змогу кінчати на кошт держави високі школи, бо вони будуть пізніше сплачувати свій борг працею в користь народу. Українські селянські сини найдуть сталу працю в новопоставлених фабриках, вивчать ремесло, знайдуть посади в урядах та в інших установах, заповнять військо та іншу службу безпеки. Наслідком того, не треба буде ділити поле до безконечности.

Господарський ґрунт буде достаточно великий, щоб селянин міг не лиш добре жити, але щоб міг прибутки зо свого ґаздівства добре провадити.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Звертаємо увагу пп. післяплатників, що пора вже вирівняти залеглости „Нової Свободи“. Дальше висилати часопис в борг не можемо.

Кождий мусить зрозуміти теперішній стан, коли кожна корона дорога.

Хто платить в час, платить подвійно.

Не допустіть до того, щоб мусілобся виголошувати список „гробокопателів“ нашого щоденника.

Україна Українцям — Гасло 12 лютого

ДОКУМЕНТ українсько-німецького приятельства!

Вітальна телеграма Вождеві Великої Німеччини, А. Гітлерові:

„Карпатська Україна завдячує свою волю видвигненню Вами права на самовизначення народів.“

За культурною співпрацею настане господарська й політична співпраця

Заложення українсько-німецького культурного товариства

(Хуст 9. 2.) Вчора вечером (8. 2.) до січової гостинниці зійшлось багато нашої публіки та німецькі гості, щоб заложити так бажане і потрібне українсько-німецьке культурне товариство.

Збори відкрив генеральний секретар УНО Андрій Ворон, вказуючи на потребу заложення такого товариства. Теплими словами привітав нашого милого гостя, державного секретаря Кармазина, провідника німецького населення на Словаччині, його заступника п. інж. Ольдофредіго, редактора Кляйста й інших приятелів і милих німецьких гостей.

За секретаря зборів запрошує ред. В. Ґренджу-Донського. Після того, інж. Романюк перечитує наступні головні напрямні точки статуту товариства:

1. Назва товариства: Українсько-німецьке товариство в Карпатській Україні з осідком в Хусті. 2. Ціль товариства: зближити ці два великі народи в їх взаємному пізнанні, поширювати, підтримувати та посередничити у всіх культурних ,господарських і соціяльних питаннях українського і німецького народу. 3. Середники до осягнення тієї цілі: а) організовання ріжних публічних лекцій, концертів, академій, театральних і кінових представлень; б) видавання періодичних і неперіодичних часописів, і публікацій, в) взаєм. відвідини, екскурсії, г) уможливлення студій взаємно між двома державами для студентів, учительства та професорів.

Поручник Чорний подає це і по німецьки та заявляє, що подрібний статут буде випрацьований зокрема, це тільки головні точки.

Збори одноголосно це одобрили і прийняли.

Генеральний секретар А. Ворон запропонував такий склад Президії:

Голова товариства: Федір Ревай, провідник УНО, перший заступник голови: інж. Ольдофреді, другий заступник: начальник Августин Штефан. Секретар: др. В. Комаринський; письмоводитель: Іван Роман, заст. головн. команд. »Січи«; касір: п. Берґер. Члени президії: а) з українців: Дм. Клемпуш, головний командант »Січи«, Микола Бабота і Михайло Тулєк; б) з німецької сторони: Йоган Томас, Йозеф Ґергарт і Ганс Фідлер. Ревізори: з українців Андрій Ворон, з німців п. Бертнік.

Цей вибір збори одноголосно ухвалили. Нововибраний голова товариства п. Федір Ревай займає місце предсідника, і щиро дякує за довіря.

Нинішнім днем обновлюємо з німецьким народом старе приятельство

В своїй гарній, змістовій провомі, м. і. сказав таке:

Кожна праця — це перебраний обовязок і я цей обовязок в інтересі вищому на себе беру. Нинішнім днем обновлюємо ми українці з німецьким народом старе приятельство, що має поглибити нашу співпрацю. Після тяжких потрясень, ми маємо свою державу. Мала вона, але наш народ великий і ми маємо велику ціль перед собою. Цей день приніс нам дальші овочі. Кожна українська душа бажає, щоб ці два великі народи заговорили нарешті тим способом, тим тоном, що їм по їх величині належиться.

Ми тут, у Карпатській Україні, маленький відломок нашого великого українського народу, також з малим відламком великого німецького народу докажемо, що ми здібні до творчої праці. (В цю мить входить п. міністер Ревай з начальником п. Августином Штефаном, яких всі присутні оплесками вітають.) Після того п. провідник Федір Ревай свою промову продовжує:

— Знайшовся великий державний муж, що змив пляму ганьби німецького народу і створив велику Німеччину. Було неморальністю притоптати великий німецький народ, також було несправедливим кинути під ноги ворогів великий, 50 мільйоновий український народ. Несправедливий диктат мусів повалитися, і як німецький народ, так і народ український, не раз, не двічі шукав правди. Німецький народ зробив собі правду сам, але заговорить колись і народ український. Ми вдячні тому великанові, що взяв малу, слабу дитину за руки, і я є переконаний, що з тієї дитини виросте сильний муж, і він ще заговорить. Український народ ніколи того не забуде, що коли всіми був залишений, знайшовся хтось, що його піднес і перед зубатими вовками оборонив . . .

Рік 1938-ий буде записаний золотими літерами. Того року Велика Німеччина зачала творити нову епоху в історії людства, цей рік приніс і Карпатській Україні волю і тим кроком, який ми зробили, ані ми, ані наші майбутні нащадки не будуть соромитись . . . Прошу всіх до щирої, активної співпраці.

Цілий світ вдячний за ідеал самовизначення Вождеві

Др. **Михайло Брящайко** прийшов у заступлені о. Д-ра А. Волошина, нашого премєр-міністра, в імені якого щиро вітає думку створення такого товариства. Воно є якраз актуальне. Напротязі історії, український народ завжди шукав співпраці з німецьким народом. Тепер знов надійшов час культурного, господарського, а навіть політичного зближення. Це є не тільки інтер. Німеччини, але також інтересом і нашим, ми відчуваємо потребу такої приязни. Цілий світ вдячний за ідеал самоозначення народів, яке висунув вождь німецького народу Адольф Гітлер (великі овації). Ми станемо, не лиш тою мало рослинкою, але великим партнером.

Місяць лютий, місяць історії

. . **Пан міністер Ю. Ревай** висказав товариству добре побажання від Уряду Карпатської України і від пана премєра А. Волошина. Місяць лютий — це ж місяць нашої дальшої історії, не тільки через те, що під цими зеленими Карпатами заложено перше українсько-німецьке товариство для великого і могутнього завдання. Може і доля так судила, щоб сьогодні заложили ми товариство культурне, а завтрішнього дня господарське, а може і політичне, без огляду на різні натиски... Гайл дер Українішен-Дойчен Ґезелшафт — закінчив промову пан міністер.

Німеччина нікого не хоче гнобити, або германізувати

. **Інж. Кармазин**, державний секретар словацької влади подякував за щире прийняття, яке його застрінуло в Карпатській Україні. Німці в старій Чехословаччині й він завжди співпрацювали з українськими політичними чинниками. Підкреслює, що завданням цього товариства буде, щоб зближити ці два народи, українців і німців. Треба, щоб українці пізнали Німеччину, а німці Карпатську Україну. Українці й німці повинні взаємно вивчити свої мови, бо німців знання української мови наблизить до українців а українців знання німецької мови наблизить до німців.

Німці вповні розуміють положення українського народу. Великий німецький народ після світової війни довгими роками знаходився в пригнобленому стані. І тепер, коли Вождь німецького народу вивів Німеччину з цього стану, Німеччина стала на принципі самовизначення народів. Велика Німечина нікого не хоче гнобити, германізувати, бо раз великий народ цього не потребує, а задруге німці з пошаною відносяться до інших народів а саме боряться за їхнє існування. Свою промову серед великої овації скінчив закликом по українськи »Слава Україні!«.

Почесна президія: прем. др А. Волошин, мін. Ревай, держ. секретар Кармазин

Державний підсекретар інж. **Ольдофреді** вказуючи на конечність українсько-німецької співпраці, запропонував до почесної президії товариства вибрати премєра дра А. Волошина, міністра Юліяна Ревая та державного секретаря інж. Кармазина. Присутні однозгідно це предложення прийняли до відома.

Вітальна телеграма Вождеві

Опісля основуючі збори вислали Вождеві Великої Німеччини телеграму наступного змісту:

. До Вождя і Райхсканцлєра Великої Німеччини Адольфа Гітлера

Берхтесґаден.

Сьогодні основано в Хусті, в Карпатській Україні, українсько-німецьке товариство. Стремлінням його буде поглибити культурні взаємини між великим німецьким і українським народами.

Карпатська Україна завдячує свою волю видвигненню Вами права на самовизначення народів у Подунаї. Ми, вповні свідомі того факту, вітаємо з вдячністю великого Вождя великого заприязненого народу.

Федір Ревай, голова.

На збори прибуло багато нашої інтеліґенції, а це доказує, що заснування цього товариства було якраз на часі. Г-Д.

НАШІ КАНДИДАТИ

Продовження

Др. Степан Росоха. Вже на шкільній лаві вибивався поміж перших, пишучи короткі оповідання, казки та ін. Вже тоді ми бачили, що з Росохи будуть люди. І ось др. Росоха їде до Праги на високі студії і стає на чоло нашої академічної молоді. Працює за соціяльне поліпшення високошкільної молоді, гуртує біля себе таких самих ентузіястів, як він, деяких перетягає з ворожого табору та освідомлює їх політично і закладає часопис молоді, боєвий »Пробоєм«. Сам він є безкомпромісовим українцем. Перетравлює в собі ідеологію знаменитого Донцова, стає незастрашиним, фанатичним борцем нашої рідної справи.

Український націоналізм защеплює в душу, не тільки своїх колеґ, але має величезний вплив і на іншу нашу молодь, »Пробоєм« стає улюбленим журналом, як академічної, середньошкільної, так і селянської молоді.

Що націоналізм так швидко поширився на нашій землі, це заслуга цих непереможних лицарів новітньої доби — провідників молоді, Росохів, Рогачів й інших чолових борців українського націоналізму. Др. Росоха — людина нашої політичної майбутности. Знаменитий пропаґатор, ентузіяст, серед молоді надзвичайно популярний. Радикальна людина, дотепер в опозиції розбивав ворожі стіни, тепер став найконструктивнішим, здисциплінованим будівничим своєї держави і єдиного фронту Національного Обєднання.

Дмитро Німчук. Старий борець за нашу українську справу, один з провідників гуцульського повстання. Він був той, що з хоробрим гуцульським курінем зайняв Мармарошский Сиґіт перед двадцяти роками і був його командантом. З того часу почавши, секретарує в партії і бореться за українство. Серед нашого робітництва і селян має велику популярність, є першорядним промовцем, за його розумні, політичні промови не треба соромитись і серед найінтеліґентнішої видиторії. Від самого початку є членом виділу Просвіти і функціонаром Національної Ради. В Ужгороді його заходом розрослася Робітнича Каса Хворих у велику інституцію. Заслугує за те, щоб у Соймі мав місце між першими. Ґ-Д.

(Буде далі.)

Ще до інциденту біля Ужгороду

Дня 6. лютого зійшлися у Доманинцях звязкові старшини чехо-словацької й мадярської влади, щоб вирішити інцидент, який стався вночі з дня 4-го на 5-го лютого. При цьому інциденті мадярські вояки і терористи переступили границю і зачали стріляти на нашу територію.

З мадярської сторони при цій нараді був присутний підполковник Молнар. Після предложення доказів чехо-словацьким звязковим старшиною й доказанням, що мадяри переступили демаркаційну лінію, більше як двісті метрів, підполк. Молнар заявів, що більше не потерпить присутність озброєних цивілістів коло демаркаційної лінії, бо вони огрожують безпеку і спокій на новій границі з Карпатською Україною. На нашій стороні були знайдені набойові коробки мадярського походження. Заявою підполк. Молнара доказується, що мадярське радіо-висилання подавало про цей інцидент брехливі вісті. Хоч він був викликаний з мадярської сторони, мадярська пропаґанда використала його проти нашої держави й армії. Шкода, що мадярське радіо-висилання не перевірить кожну вістку. Тоді воно пізнало б, що працює само проти себе. Надіємося, що проголошення підполк. Молнара буде додержувано і озброєні мадярські цивілісти більше не будуть нарушувати наші границі і викликувати інциденти на чехо-словацько-мадярській демаркаційній лінії. Проп.

Закордонні гості в Карпатській Україні

(Хуст, 11. II.) В останніх днях навідали Карпатську Україну визначні закордонні журналісти й громадські діячі. Крім багатьох чеських і німецьких журналістів був тут редактор шведського щоденника »Нія Даглігт Аллеганда« із Штокгольму й американець Джон Доред, фільмовий репортер »Парамонт Ню«.

Свалява українська!

Великий успіх „Нової Сцени“ в Сваляві

(Свалява, 9. II.) Як раз того дня, коли в Ужгороді маніфестували за українську владу, а в Мукачові мав великі збори мін. Ю. Ревай, Фенцік Іштван проголосив Сваляву своєю твердинею. Та сімя не впало в землю плодовиту, бо не задовгий час у Сваляві знайшло своє право ґромадянства поздоровлення: »Слава Україні«. Тепер уже Свалява не довпізнання. Всі надписи русотяпські зникли, і на їх місцях видніють надписи наші, Українські.

В суботу в полудне ще нікому, ані не снилось, що в неділю, то є 5. лютого завітає до нас наш народній театр »Нова Сцена«. Коли в суботу о 5. год. після обіда принесли вістку, що завтра в нас буде грати »Нова Сцена«, то ми всі аж остовпіли, бо ніхто не вірив, що вона буде мати підтримку із боку свалявської публіки.

Та сталось велике диво. В неділю вже зараз по обіді зачала скупчуватися перед театром, спочатку молодь, а після і старші. Як почалась вистава, то листки вже були всі випродані.

Про враження, яке віднесла публіка із пополудняшнього представлення, шкода розписуватись, бо про нього найліпше говорить вечірне представлення. Представлення вечірне мало початись о 8. год., а вже о 7.30 саля була набита вщерть. Прошу не думати, що це була маленька саля. Була це саля »Сокола« найбільша в Сваляві. Ми звикли, що на бальконі завжди бувають на стоячих місцях »чісліки«, але на цей раз воно було інакше, бо як здається, великі пани ходять завжди трохи пізно. На цей раз одначе вони на спізнення доплатили, бо мусіли брати лиш стоячі місця. Так їм треба, хай вчаться точности!

Зачалось представлення »Місяць і Зоря«, публіка була прямо захоплена. Лиш артисти мабуть не були захоплені, бо кожну сцену, а особливо танці і співи мусіли на домагання публіки повторювати.

Безперечно це була найгарніша оперета, яку нам у Сваляві довелось до цього часу бачити. Особливо публіці дуже подобались мистецькі танці-балети. Королівною співу була п. Богданівна, яка дуже багато здобула собі симпатій між публікою всіх народностей.

В перерві між курцями майже виключно повторювались запитання: хто є це сопрано? — »Тен танечнік єсть але оправду умелець.« Якийсь капітан навіть і таке сказав: »То біх бівал але ніґді не ржекл, же на Подкарпатське Україне єсть їж так віспелі театр.«

А. Ф.

Висилайте точно передплату „НОВІЙ СВОБОДІ“ до Хусту

Політична мудрість і вибори

(Докінчення з 1. стор.)

Коли? Тоді відбуваємо наші вибори до першого парляменту, коли всі зі всіх сторін дивляться на нас, коли питання українського народу взагалі, а наше на Карпатській Україні зокрема слідкується зі всіх сторін, коли наші прихильники і неприхильники з нетерпеливістю хотять бачити, що ми за нарід. А ми? Ми, як свідомий нарід, св. Володимира Великого, як нарід Бориса і Гліба, як внуки князя Корятовича докажемо, що ми не ведемо жадної іншої політики, як свою і через ці вибори якраз те докажемо світові, що ми і самі хочемо жити Богу угодне, чоловікові достойне життя, хочемо кидати з цінностей нашої душі і до загальної скарбниці людства, від якого повним правом очікуємо, що полюбить це наше змагання, і радітиме з нашого успіху. Карпатська Україна не велика земля, але важна та цінна, беручи її хоч з яких сторін. Отже, чим цінніший нарід посідає її, тим вона цінніша. А це велика потіха і всім тим, які бачуть цю важність нашої рідної землі.

12. лютий нехай буде для всіх нас доказом цієї нашої цінности.

Як робім ці вибори? Достойно і так, як вимагає того наша народня душа і честь.

Наш народ має в собі великі душевні скарби, високий моральний уровень і добру чесну душу. Цього доказом є і те, що і в останніх подіях зберіг наш народ свою достойну, спокійну поведінку у всіх ділянках нашого життя. Ми не плекаємо жадної ненависти до жадного народу, хочемо жити зо всіма і в мирі і в спокою, але саме тоді повним правом чекаємо, що і всі меншості Карпатської України підуть з нами спільно і винагородить нашу чесну поведінку до них своєю лояльністю. Коли це так буде, тоді повстане з Карпатської України край, який піде вперед і стане таборською горою, де добре бути всім!

До цього нам допоможи Боже!

Від нашого славного кінорежисера Е. Деслава,

що стало живе у Франції, наша редакція одержала наступного листа:

Від нашого славного кінорежісера, Е. Деслава, що стало живе у Франції, наша редакція одержала наступного листа:

Дорогий Пане Редакторе,

дозвольте мені скористатись сторінками »Нової Свободи«, щоб з далекої чужини привітати Українське Національне Обєднання та листу кандидатів на чолі з п. Др. Августином Волошином та мін. Реваєм.

Як колишній український скавтпластун взиваю всю українську свідому молодь Карпатської України прикласти зо свого боку всіх зусиль, щоб ці вибори показали всьому світу нашу українську силу.

Слава Україні!

Евген Деслав
кінорежисер.
Париж.

12 лютого Всі голосуєте ЗА СЕБЕ

Старшини й підстаршини Чехо-Словацької армії до цивільної служби

(Прага, 10. 2.) Міністерство народньої оборони Чехо-Словаччини видало обіжник для старшин і підстаршин чехо-словацької армії, в якому запитується, котрі старшини і підстаршини мали б охоту виступити з армії й піти на цивільну службу.

Празька влада реорганізує громадські управи в Чехії і Моравії і організує нові становища у громадських управах, тобто до кожної громади буде назначений державний секретар. Ці становища мали б зайняти зацікавлені старшини і підстаршини чехо-словацької армії.

Цей заклик Міністерства Народньої Оборони не відноситься до старшин у запасі, або до старшин і підстаршин, які є на добровільній службі в чехо-словацькій армії.

Мінорку зайняли націоналісти

(Саламанка, 10. 2. Авас). Генеральний штаб армії ґенерала Франка повідомляє, що острів Мінорка був цілком окупований націоналістами. Також повідомляється, що націоналістичні відділи посунулись на катальонському фронті аж до міста Пертусу біля французької границі і що на інших відтинках фронту зайняли цілу низку сіл та полонили 3.500 республіканців. Літунство ґенерала Франка бомбардувало пристань Ростас і Валенсію, далі Ля Сельву і Лямолю.

Передвиборчі збори в Солотвинських Копальнях

В неділю 5. лютого ц. р. відбулися в Солотвин. Копальнях передвиборчі збори при участи около 800 людей, в більшости українців, чехів і мадярів.

Головний промовець, кандидат на посла за чехів, др. Дрбаль, виголосив 1 годинну промову. Більшість чехів, що наслідком останнього українсько-чеського напруження з упередженим недовірям віднеслись до промовця, по переконливих його аргументах змінили свій погляд на справу. Др. Дрбал сказав чехам ясно, що є марні всі надії тих чехів, котрі ще нині спекулюють на поворот старих часів з руссофільською політикою, яку ніби-то надиктує Прага. Нині всі чехи переконалися, що чеська руссофільська політика на Карпатській Україні ганебно збанкротувала, і була вона великим нещастям для цього краю. Через руссофілів-мадяронів Карпатська Україна мало що знову не впала до мадярської неволі.

Чехи мусять переорієнтуватися і зрозуміти, що господарями на українській землі можуть бути лише українці, а чехи остануться тут тимчасово, доки їх українська влада буде потребувати. Редукція їх буде поступати постепенно, законно, в порозумінні з Прагою.

Др. Дрбаль м. і. сказав до чехів, що так само як вексель насамперед треба підписати, щоб дістати гроші, так і тепер наперед треба показати льояльність позитивним голосуванням, щоб дістати за це нагороду.

Говорив ще коротко до українців і мадярів в їх матірних мовах.

На деякі викрики мадярів гостро відповів, що працю можуть дістати, показавши себе сгідливими та лояльними.

Представник місцевої Української Національної Організації відчитав проклямацію головного проводу УНО до українського народу і за окликів »Слава Україні« покінчилися ці успішні передвиборчі збори.

БІЛІ ПРАПОРИ ОСЯГНУТЬ...

В середу й четвер (8. й 9. II.) відвідав п. др. Росоха такі села: Криву, Велятин, Сальдобош, Вонігово, Тереблю, Дулово, Чумальово, Кричево, Колодне, Уґлу, Золотарево й Драгово, де виголосив політичні предвиборчі промови:

Публіка вітала його промову рясними оплесками та радісними викликами. Можна сміло сказати, що села Карпатський України зовсім відродились. У Велятині, між іншим, активну участь взяли місцеві жінки селянки. Присутніх було понад 300 осіб.

В Тереблі протягом 5 хвилин змобілізоване було ціле село. При помочі труб і дзвонів скликали біля 2000 людей.

В Кричові селяни вітали промовця з прапорами, що зорганізовано прийшло їх понад 400 осіб.

В Углі по закінченні гарної промови селяни самі відспівали національний гимн. Всіх присутніх було понад 500 осіб.

В Золотареві на збори прийшло понад 800 людей, що уважно вислухали слів промовця та гучними окликами: »Слава Україні! Слава нашій владі!« збори закінчили.

Всі села, де відбулись такі збори, запевняли, що й вони не залишаться позаду, що й вони осягнуть Прапор Єдности. що й у них будуть повівати білі-переможні прапори.

Славно, наші Брати! Чим більше Прапорів Перемоги, тим кращий доказ дасте Вашої відданости своїй Владі, тим кращий доказ дасте Вашої зрілости. М. С.

Українські поштові марки в Карпатській Україні

(Хуст, 12. 2.) З нагоди відкриття першого українського сойму в Карпатській Україні, буде видана самостійна марка в ціні 3.— Кч і аршик в ціні 6.— Кч. Марки будуть з мотивом ясіньської церкви на жовтім папері з синьим відбитком а червоним перетиском. На марці буде надпись »Карпатська Україна« і гасло »відкриття першого сойму 1939«. Ці марки й аршики будуть видані в обмеженій кількості. Марки будуть продавати всі поштові уряди в Карпатській Україні, а аршики лиш поштовий уряд у Хусті. В день відкриття нашого сойму, поштовий уряд у Хусті буде вживати святочної принагідної печатки в червоній барві. Замовлення марок і аршиків приймає тільки поштовий уряд у Хусті вже від 1. березня.

АНДРІЙ ПАТРУС:

КАРПАТСЬКІЙ СІЧІ

Все ширше і ширше орлине
Своє простирайте крило
По всій нашій милій країні,
У кожне загляньте село,
Надію,
відвагу,
освіту,
Несіть ви, кріпіть ви,
щепіть ви!

До звичаїв рідних пошану
Виковуйте в серці людей,
І волю, що з гимном весняним
До нас зазирає, іде
Навчайте цінити, любити
І бити відкритих і скритих
Гадів що і далі
Снують, як снували
Тюрми і кайдани для нас.
Не дайте ви гадині встати,
Гартуйте ви свідомість мас
По селах, в робітничій хаті,
Бо всім треба знати
Та не забувати:
Що наша є доля,
Народній наш стяг,
Добробут і воля —
У наших руках!
Ні крок, ні півкрока дозаду!
Потрібно? Будуй барикади!

Ви з казки покликані дійсність
Створити в рішучий момент
І пута пірвати залізні,
Рознести, розтерти ущент
Терор та насилля вороже —
Вам кожен повинен, поможе.

Орли молодії, завзяті,
Ростіть, піднімайтесь вгору
І зором своїм за Карпати
Погляньте в бурхливую пору
На клич Батьківщини до бою
З ордою, чужою і злою!

Торги на рогату худобу й вівці в Керецьках

(Керецьки 10. 2.) Громада Керецьки вже богато літ старалася здобути торг на рогату худобу, вівці й безрогі (свині). Розсипалівський режим не мав жадного порозуміння про потреби наших сіл. Керецьки торг дістали лиш тепер, коли наше міністерство господарства дало приказ окружному урядові в Сваляві, щоб були в Керецьках переведені пробні торги на вівці, рогату худобу та безрогі (свині). Цим розпоряженням міністерства господарства зроблено надзвичайно хосенне діло для цілої Свалявщини. Дотепер торги на вівці були лиш у Середнім. Громада села Керецьки проголосила, що всі зиски, що їй вплинуть з цих торгів, будуть обернені на побудовання нової школи в Керецьках. Українська народня влада, спільно з нашими селами, розбудовує господарське й культурне життя в нашій країні.

ГОЛОС ГУЦУЛЬЩИНИ!

В Лузі (коло Бичкова) на дворі держ. нар. школи реферували про значіння виборів інж. Ол. Статників професор ґімназії, та місцевий учитель Мікловцик. Біля 12-ої години подвіря залягло українське громадянство в числі до 1.000 осіб та з великою цікавістю вислухали реферати. Лужани надіються, що вони перші виставлять білий прапор на сільськім уряді.

В Косівській Поляні при кінці Служби Божої місцевий парох о. Микита в дуже змістовній промові вияснив громадянству значіння 12. лютого ц. р. в Карпатській Україні. По Сл. Божій перед сільським урядом до 2.000 осіб виголосив промову В. Йосипчук, учит. Звернув увагу, що Косівляни перший іспит здали при плебісциті, де на 95% голосували за рідною українською мовою, не зважаючи на бенешівсько-хмеляржівський режім. Полянці заприсяглися, що вони стопроцентово мусять вийти у виборах і так показати свою відданість своєму Батькові Волошинові.

В Росішці по Сл. Божій, шкільна саля була битком наповнена місцевим громадянством у числі до 300 людей, а решта чекала на коридорі, бо вже до середини дістатися не могли. Тут реферував І. Богаченко, фах. учит. та Ф. Потушняк, проф. Росішка, мале село, але вже від давна було дуже сконсолідоване, має наскрізь український характер та свідомість. За Росішку взагалі сумніву нема, щоб не голосувала 100% за Батьком-Волошином.

В Кобилецькій Поляні після вечірні зійшлося до театральної салі до 800 людей, що вже не бояться чужого елементу, який за 20 років так немилосердно знущався над місцевим населенням. В тім селі, свідомого вчителя, як не могли знищити вороги укр. народу матеріяльно, так доти нищили його морально, що село мусів чим скорше покидати. Реферував П. Волощук, учитель, др. Т. Масенко, проф. Українське громадянство заявило, що за кривди чужого елементу ніколи не забуде, а над усе буде шанувати свободу, яку виборов Батько Волошин. Оцінення свободи покаже 12. II. ц. м.

В Вишній Апші по Сл. Божій коло церкви до 3.000 осіб вислухало з дуже великим зацікавленням реферати д-ра Т. Лавецького, проф., та А. Кузьмика, учит. Апшани заявили, що тепер такі втішені, якби з довголітнього темного арешту вийшли на світло. Вони хотять на 100% змити свою ганьбу, яку спричинили українському громадянству при послідніх виборах.

В Солотвинських Копальнях реферував у місц. нар. школі про значіння виборів І. Гриць, учит. Румунам реферували дуже успішно румунські вчителі.

В Вел. Бичкові на подвірю горож. школи реферували др. І. Долинський, публ. нотар в Хусті, др. Гупаловський, проф. ґімн. в Хусті, Д. Клемпуш, командант, Карп. Січи в Хусті та І. Рогач, особистий секретар прем. д-ра А. Волошина. В 15 год. до 5.000 народу уважно вислухало своїх чільних провідників. Бичківці скромні на самопохвалу. У кожного бичківського українця бється серце, щоб 12. II. ц. м. ціла Карпатська Україна голосувала за Українським Нац. Обєднанням.

Учитель.

Поворот до свого народу

Підписаний проголошує, що відрікається від всякої зрадницької політики, яка велася цілих двадцять років під плащем русскости, на чолі з самозванними вождями, **Бродієм і Фенциком.** Рівночасно вступає в ряди українські, з якими хоче співпрацювати для добра Карпат. України і її народу. В наших рядах місце кожного свідомого українського брата й сестри! Нашим національним світилом має бути батько др. Августин **Волошин,** який врятував нам рідну мову, прадідну віру і всім нам милу Карпатську Україну. Всі, як один за батьком **Волошином** і 12 лютого ц. р. на виборах до першого українского народнього сойму одним словом, **так,** маємо показати цілому культурному світові, що ми зрілі до дальшого самостійного життя. Досить було зрадницької політики й панування чужинців над рідним українським народом! Більше до того не допустимо, радше всі згинемо!

Антін Сидор, держ. учит.

Підгоряни, 2. II. 1939.

Природнє багатство Карпатської України

(Хуст, 11. II.) В Карпатській Україні є високопроцентова залізна руда. Майже 45% цієї дорогої руди находиться біля Великого Бичкова, Іршави й на Рахівщині. Німецькі дослідники підтвердили, що ця руда є дуже вартісна й не має жадних домішок, тому з неї можна виробляти сталь. Близько Хусту находиться срібло, олово і цинк. В околиці Квасів, Лугу й Солотвинських Копалень було найдено золото. По виборах будуть ці наші великі багатства здобуватися, при чім найде працю багато тисяч нашого населення.

Передвиборчі збори в Іршаві і Комятах

(Іршава, 6. II.) Вчора в неділю відбулися в нашому селі маніфестаційні збори в присутності понад 1.000 осіб. Збори відкрив п. Дібик а реферував п. директор Німчук з Хусту.

Того самого дня відбулися збори й в Комятах, де по відкриттю зборів п. Найпавелом говорив теж п. Німчук.

Громадянство тішилося, що тепер вже не має 15-20 партій, але що є тільки одинока кандидатка Українського Національного Обєднання.

(к-р.)

В. Ґренджа-Донський: **(5)**

З великих днів народин Карпатської України.

(Уривки з денника від 7. жовтня 1938.)

Продовження.

27. жовтня 1938.

Сьогодні єпископ Стойка, відправив Богослужбу за наш уряд, за премєрство о. дир. Волошина... Що це сталось з нашим владикою? Невже ж він ґравітує до нас? Напевно, побачив що з мадяронами нема куди йому іти... Здається і наш »Александрик« наслідує жидів: завжди іде з тими, що перемогли... Хіба ж ви не пригадуєте собі його масненькі компліменти в сторону Праги: »Наша мила республіка... наш милий, любий президент...« а при тому з глибини серця ненавидить ту республіку, ненавидить словянство... Стережіться, бо ж це гадина!

Коли став єпископом, то ми, молодші остовпіли — він єпархію знищить, бо хіба може бути добрим українцем мадяр з Карачфалви? Він, атлет, сильний, як медвідь, він буде і сорок років єпископувати і він ту єпархію доведе до руїни або.... до Будапешту, так само, як колись довели Гайдудороґ.... Він сьогодні молебени справляє за наше українство, але борони на Боже від такого українця.

Ще раз оббігав я свій район, бо на неділю приготовляємо величезний маніфест. Повертаючи з Березного, пізним вечором загостив я до Невицького, до пана намісника о. Дутки. Пані Дуткова — сестра пана премєра Волошина — плаче і дуже сумна.

— Чого ж ви, пані добродійко, плачете, коли ж тепер треба радіти... ми виграли...

— Боюсь за брата — відповідає пані намісникова — тепер він великий пан, голова міністрів, а воліла б, коли б ви був звичайним собі священником десь на маленькому селі і жив спокійно... Він тепер не може пройтись вулицею... його мадяри можуть убити... до нього тепер і достатись не можна... перед його хатою поліція сторожить... Боже, Боже!

— Пані добродійко, браму пана премєра не сторожать через якусь небезпеку, тільки це почесна варта! Тепер велика честь стерегти дім, де здержується і в якому думає та снує плани нашої будуччини голова нашої держави — заспокоював я пані-матку. Чи її заспокоїли мої слова — не знаю, бо нашу розмову перервав пан намісник, остерігаючи мене, що й ця околиця повна терористів, щоб і я уважав на себе...

— Злий гріш не пропаде — сказав я, але пан намісник відповів, що це не жарт, бо відділ берегівських терористів поділився на більше ґруп, заблукав в ужгородські ліси. На днях була перестрілка, одного терориста вбито і його пан намісник на цвинтарі поховав.

— Пане намісникуу, я бувший вояк, чотири роки був на фронті ..на трьох фронтах, за одним махом лежав майже десять місяців у першій лінії і для мене — це дрібничка... — відповів я намісникові, щоб його (а може трохи і себе) заспокоїти. Вчора десь біля Жорнави, хотів якийсь терорист екразитом висадити залізний міст у повітря. Пан намісник тої думки, що це польский терорист, а я твердджу, що це мадярський, бо якже ж? Щоб і Польща посилала терористів?

Скоро біля півночі повертаю болотяний до Народного дому, а тут наша славна Рада ще працює. Др. Комаринський передає мені приказ пана міністра Ревая, щоб завтрашнього дня негайно голосився в Президії уряду, зорганізуємо спільно канцелярію пропаґанди.

28. жовтня 1938.

Залишаю банк, залишаю »Бескид«, Заледва міг вирватись, прошу тільки відпустку. Пішов до міністерства, а тут вже запрягли до праці і більше не пускають.

Працюємо, майже без переставки. Не знаємо неділі, не знаємо свята, для нас не існують якіїсь урядові години — працюємо, як добрий господар на своєму полі. Собі працюємо, знаємо, за що — за свою державу. Пишемо статті, летючки і в окремій кімнаті замонтували ми собі радіо-студіо для пропаґанди. Чотири рази денно виголошуємо свої оповіщення, вісті, заклики, та лекції. Від команди дивізії призначений до мене надпоручик Шафранко для військових реляцій.

В уряді великі зміні. Прибув наш відомий патріот, директор Торговельної академії, Августин Штефан з Мукачова, щ б від Сулінчака перебрав міністерство шкільництва.

На коридорі першого поверху проходжується Сулінчак, отой інквізитор наших дітей, руїник нашої ужгородської української ґімназії. Вовком видивився на мене, що я в палаті краєвого уряду. Оглядає мене від ніг до голови, гейбя питав »каким образом мазепінец папал сюда?« Го-го, братіку — думаю собі — з ласки чеської ми гралися в таку політику з кацапнею, що були раз на возі, раз під возом... тепер ми на возі, думаю, на завжди, бо ваше мадяронське москвофільство раз і назавжди збанкротувало..

Дотеперішній шеф преси, всемогучий ґаспадін Скрал, також здивувався, що часи так скоро змінились... Підходить, вдає українця... Дякуємо за таких українців!...

Берегово вже два тижні евакує. Знаємо певно, що лінія Чоп-Берегово-Вилок відпаде, бо це ж чиста мадярська околиця. Мадяри просять більше, але чейже не можуть вимагати наші села? Либонь не позбавлять нас залізничної лінії.

Переговори з мадярами в Комарні перервались, мадяри поставили такі претензії, що їх ніхто не може прийняти. Цей великий спір вирішить Німеччина з Італією. Ми переконані, що нас Німеччина оборонить. Мадярам бракують ліси, бракує сіль, тому й посягають на нашу країну. Тому й посилають всіляких пройдисвітів, волоцюг чи терористів і ті нападають на наших людей і нищать наші маєтки. Чоп, Батьово, Берегово — нехай іде, але лиш до залізничої лінії.

ДО СПРАВИ радіовисильні в Хусті.

До відділу пропаґанди при президії влади в Хусті доходять в останніх днях скарги, що хустська радіовисильня надає майже виключно чеські ґрамафонові плити.

Справа мається в дійсності так, що йде виключно о пробне висилання радіовисильні, яку в Хусті намонтувало **празьке** міністерство комунікації. Сила стації виносить лиш 160 ватів, так що висильня не зможе ніяк задовольнити потреб нашого краю. Тому, як міністерство комунікації Карпатської України, так і влада Карпатської України станули на становищі, що тої радіовисильні не переберуть.

Тому належить вважати дотеперішне пробне висилання виключно акцією празького міністерства комунікації, у якому відділ пропаґанди не має ніякої участи, ні впливу.

Передвиборчі настрої в Тереблі

Дня 8. лютого 1939. була 16. година, як закотилося в село Тереблю авто прикрашене синьожовтим прапором. Застановилось біля школи на площі. З авта виступає униформ. січовик др. С. Росоха. Після привіту з місцевим учителем питається: Чому люди не зійшлися? Вас не повідомили з Тячова, що тут тепер мають бути збори? Ніхто нічого нам не сказав, відповів учитель. Чи можете мені зібрати людей, щоб можна подержати збори? Відповідь була прихильна. На вежу церкви вийшов січовик — сурмач. На голос трубки населення Тереблі бігом 10 хвилин збіглося з цілого села. Це була відповідь на те, що терешванські жандарі чехи не повідомили провідників Народньої Ради, що мали відбутись збори, хоч окружний уряд їх визвав телеграмом. Збори відкрив давній народній працівник І. Деак, упр. учит. Вітає присутних, яких було вище 2500 та передає слово др. С. Росохові. Після обяснення дром Росохою значіння першого сойму Карп. України — збори були закриті. Присутні всі запевняли, що Теребля 12. лютого 1939. мусить виставити білий прапор на вежу церкви. Мк.

Цікаві голоси чужої преси

В »Роботніцкіх Новінах« був вміщений репортаж з Карп. України.

Містимо його вповні. Репортаж не досить вірний, але цікавий.

»По цілій території Карпатської України були створені організації Національної Оборони Карпатської Січи«. До них приймається молодь до 30 років. Тільки у людей фізично сильних робиться виїмка. Сьогодні »Карпатська Січ« числить біля 5 тисяч членів.

Ініціяторами й основоположниками »Карпатської Січі« були три брати Клемпуші з Ясіня. Вони походять з гуцульської родини, про яку наше громадянство чуло вже не раз. Якраз перед 20 роками вони розпочали оспувати гуцульське повстання. Від того часу по сьогоднішній день, вони невпинно працюють на полі народнього відродження. Вони є типичними представниками плечистих, сильних, здорових гуцулів

Середущий з братів Клемпушів, Дмитро (наймолодший — ред.), є сьогодні головним командантом »Карпатської Січи«. Його найближчим співпрацівником являється молодий, спосібний редактор, др Степан Росоха. Др. Росоха має всього 30 років, але вже багато заслужився між українською молоддю. Студіював декілька років в Празі. Туту так само снував свої, тоді ще романтичні плани. Колись перед роками в Празі він написав: »Як загремлять гармати на підніжжі Карпат — на них завіє жовтоблакитний прапор України.«

Найрадикальнішим провідником »Карпатської Січи« є Іван Рогач, 25-річний непосвящений теолоґ. Він є ідеолоґічним вождем, який підохочує, підбадьорує в серцях молоді вогневі почування. Є прекрасним речником та ще ліпшим демаґоґом в найкращому змислі цього слова. Має прямо демонічний вплив на серця, розум не тільки молодих, а й старих. Своєю глибокою, некомпромісною вірою сіє в серцях мас, коли ці його слухають на яких-небудь зборах, повне переконання, що кінцева перемога української нації мусить прийти. Вдень він є елеґантним секретарем монсіньора Волошина, приймає журналістів та депутатів, але вечором цілковито переміниється. Іде між молодь, на засідання, говорить, переконує, аґітує.

Відділи »Січи« є розділені на малі гуртки, в чолі з старшиною. Їх уніформа має барву синяво-сіру, з погонами і ременем. Шапка також синяво-сіра, подібна до шапки японських вояків. На рукавах щит зо знаком українського тризуба. Зброю не мають, лише з випадку на випадок приділюється їм зброя для служби безпечності. Роблять заходи, щоб могли її носити леґально. »Січ«, яку мож порівнювати, оглядно української традиції, з нашим Соколом, є українцям дуже дорогою, одним із стовпів націоналізму українського народу.«

Чехи признаються до своїх помилок

(Хуст, 11. II.) В першому числі чеського тижневика »Перегляди з Карпатської України«, що вийшов у Хусті дня 6. II. помістив судовий радник, Клімент Павловшек статтю, в якій признається до чеських помилок у Карпатській Україні. Автор статті виразно підкреслює, що чехи в Карпатській Україні не сміють повторювати старих хиб і що чехи мусять узгіднити свої відносини до українського народу.

ВІСТІ ЗІ СВІТУ

— **Премєр Чемберлен** на запит в парламенті, чи не задумує відвідати Рузвельта, відповів: »Мої відвідини в інших краях були звязані з особливими умовинами. Хоч я дуже радо хотів би познайомитись з провідними мужами других держав, але мушу сказати, що довша відсутність президента міністрів в краю могла б мати всілякі неприємні наслідки, до яких не треба допускати.

— **Наради палестинської** конференції в Лондоні відкрив дня 7. лютого премєр Чемберлен. Тому, що арабські представники вже перед конференцією заявили, що не хочуть сидіти при одному столі з жидівськими представниками, привітав премєр окремо обі делеґації. Араби на конференції не виступають одноціло, нема у них однозгідности в питанні представництва. Англійський уряд буде переговорювати окремо з усіми арабськими партіями, поки вони не порозуміються щодо спільного представництва.

— **Голяндський міністер** закордонних справ Патінь заявив, що Голяндія в ніякому разі не дозволить на евентуальний перемарш чужих військ через свою територію на основі 16 арт. пакту Союзу Народів, бо через такий перемарш могла б стати Голяндія тереном воєнних подій.

— **Число безробітних в Англії** переступило 2 мільйони. Це найвище число за останні три роки.

Провідник автономістів Альзацій (Франція) др. Карло Роос був аре-

Розділення соли даром для бідного населення

(Хуст, 11. II.) Як »Нова Свооба« вже повідомила, міністерство господарства Карпатської України, дарує для бідного населення 120.000 кілограмів соли червоної.

Розподіл у поодиноких округах виглядає так:

ч.	Округа	Приблизне число населення	Приділ кухонної соли.	Приблизне число скоту: рогатого	овець	ків	Приділ червоної соли.
1.	Тячів.	84 000	50 q	27.000	20.000	2.300	200 q
2.	Перечин	27.000	80 q	8.900	900	3 400	200 q
3.	В. Березний	32.000	100 q	13.600	7.000	4.200	300 q
4.	Рахів	65.000	120 q	16.300	22.600	1.850	100 q
5.	Свалява	60.000	120 q	19.500	8.500	3.200	350 q
6.	Волове	38.000	100 q	14.000	22.500	1.950	350 q
7.	Хуст	83.000	250 q	21.000	10 000	2.600	250 q
8.	Іршава	56.000	120 q	14 000	4.000	2.200	200 q
9.	Чинадієво	60.000	90 q	27.000	1.800	1.000	250 q
10.	Севлюш	65.000	120 q	16.000	2.400	2.400	100 q
11.	Середне	30.000	50 q	10.000	300	1.400	100 q
	разом	600.000	1.200 q	187.700	100 000	25.500	24 00 q

За міністра:
Др. Стеблинський

Фенцик мусить з Мадярщини відійти!

(Мукачів, 7. II.) Зрадник Фенцик попав уже в неласку в своїх хлібодавців. У Мадярщині не має жадного авторитету та ніяк не може влаштувати до державної служби своїх »чорнорубашників«. Він мав недавно гостру сутичку з послом Возарієм і від того часу мадяри стараються йому унеможливити всяку працю між українським населенням, що попало під мадярське панування. Фенцик переконався, що його мадяри вже по доконаній зраді не потребують і тому мабуть відійде до Америки. Така доля чекає всіх зрадників!

ЗАКЛИК до чехів в Карп. Україні

(Хуст, 9. II.) Чеська Народня Рада в Хусті видала відозву до чехів у Карпатській Україні у звязку з виборами до сойму.

У вступі відозви підкреслюється, що ці вибори з огляду на атмосферу витвореною останніми тижнями, будуть іспитом політичної зрілости чехів.

Найбільший інтерес на поганому висліді виборів мають вороги Карпатської України й Чехо-Словацької республіки, які свого часу вимагали плебісцит. Кожна порожня конверта, це підсилення для ворогів. Тому кожний чех повинен голосувати листою Українського Національного Обєднання та національних груп, за Карпатську Україну та за Чехо-Словацьку республіку!

штований. У нього найшли компромітуючі документи. Рооса тримають у вязниці в Нансі і поставлять перед воєнний суд 20. ц. м.

— **Премєр Муссоліні** — як подає Райтер — повторить незабаром Чемберленові запевнення, що Італія негайно по побіді Франка над мадридським урядом відкличе своїх добровольців з Еспанії

— **Мистецькі цінності** Еспанії вивезли через французьку границю тягаровими автами. Перейме їх міжнародня комісія в Женеві і збереже аж до вияснення ситуації в Еспанії. Ті мистецькі скарби передадуть остаточно визнаному урядові. Не сміють вони бути продані на покриття воєнних довгів.

— **Граф Чяно,** італійський міністер закордонних справ приїде до Варшави дня 25. лютого ц. р., а в пізнішому часі відвідає Польщу мадярський міністер ґраф Чакі.

— **Туреччина** віддала німецькій »Люфт-ганзі« концесію на ведення летунської лінії Стамбул—Берлін.

— **Італійська влада** рішила по докладних попередніх досвідах збудувати модерну фабрику синтетичної ґуми недалеко Риму.

— **Губернатор Ґібралтару** ґенерал Іронсіде відвідає офіціяльно в другій половині лютого французьке Мароко. В англійських колах надають тим відвідинам велике значіння з огляду на італійсько-французькі відносини.

— **Першу посилку пшениці** з Лібії привіз корабель »Полімія« до Ґенції. Це взагалі перша пшениця, що прийшла з Лібії до Італії.

— **Всеіндійський конґрес** — як подає Райтер — прийняв резолюцію, в якій підкреслює право Індії на власну конституцію, випрацьовану на установчих зборах, і проголошує непримириму опозицію. Конґрес постановив поставити Англії шестимісячний ультімат для виконання індійських домагань.

— **В Данії** палата послів прийняла закон про зміну данської конституції. Новий закон зносить дотеперішню двопалатну систему і замість сенату і палати послів створює одну установчу »Ріксдаг«, що має мати 140 членів. Другою новиною є всенароднє голосування (референдум) над прийнятими парляментом законами. Про той закон має ще рішати сенат.

— **Мадярський уряд** повідомив Союз народів, що Мадярщина виступає зі »Східньо-азійської комісії« Союзу Народів, а це тому, що визнала дня 9. січня Манджуко.

— **Румунський міністер** закордонних справ Ґафенку мав приїхати на днях до Варшави. Тимчасом ту поїздку Ґафенку відложив, мотивуючи це конечністю полагодити спершу важні питання на Балканах.

ЩО ТО Є СОЙМ?

Сойм то є найвища державна установа (рада), де засідають обрані усім народом посли й вирішають найголовніші справи (про права народу, про добро церкви, про землю, про заробітки, про науку для молодих, про забевпеку для старих й подібне.) — Кожда держава має свій сойм.

У неділю, 12. лютого (февруарія) й ми, Карпатські Українці, вибираємо свій власний, рідний Карпатський Сойм, ми будуємо свою хату, а при тім кождий мусить покласти свою цеглину!

Тому 12. лютого усі, як один, йдемо на вибори до Карпатського сойму!

Ч. Е. 4973/37-103.

Витяг із ліцитаційного оголошення.

Суд в екзекуційнім ділі вимогаючої сторони якою є Маєр Гартман, торг. у Хусті, проти боржника Реґінії Берковичової, урод. Беркович, признав в наслідок вищого приречення нову ліцитацію нерухомостей, на покриття вимогаємої вірителем суми 7777 К, що є на теріторії хустського окружного суду та записані в земельній книзі кат. теріт. Хуст.

1. Вл. ч. 4809:

1. А-1, парц. ч. 7464/14 дім ч. п. 125 та в Ятечній вул. під В-1 в цілості на імя винної сторони у відгадній ціні 31 тисяч 392 К.

2. А-2, парц. ч. 7464/24, городець там саме, під В-1, в цілости на імя винної сторони у відгадній ціні 1608 К.

Ліцитація відбудеться о год. 9. дня 8. травня (мая) 1939. р. в канцелярії окружного суду у Хусті, ч. двер. 6—7.

1. Вищезазначені нерухомости не можуть бути продані нижче, як за ціну викличну.

5. Ті, що хочуть приймати участь в ліцитації, повинні є зложити вадіум-залогу у висоти 10 % відгадної ціни готівкою або в цінних паперах здібних на залогу, після § 44, уступ. 2 зак. орт. LIV/1912 та § 127 О. С. П., а то на руки висланого орґана на ліцитацію, або ще раніше до судового депозиту й підписати ліцитаційні умови.

7. Той, що обіцяв за нерухомість більше, ніж виносить відгадна ціна, евент. виклична ціна, є повинен коли вже ніхто не дає більше, доповнити вадіум до 10% оферованої ним суми.

Колі він так не вчинить, буде виключений з участи в ліцитації, а висланий орґан, поминувши його оферту, буде зараз вести ліцитацію далі.

Окружний суд в Хусті, відд. IV., дня 6. лютого 1939. 553

Др. Юра Сіткович, о. с.

Михайло Кахан, в Ужгороду
військовий і цівільний кравець.
Одинока українська кравецька фірма.
Виконання солідне — ціни дешеві.
Хуст, вул. Свобода ч. 13. 551

КІНО—ХУСТ
Пятниця 1/2 9 Субота: і Неділя 6 і 1/2 9
Легка кіннота.
В гол. рол.: Марійка Рекова, Фріц Камперс. 552

До уваги евакуованим радіо-концесіонерам

Всі евакуовані радіо-концесіонери повинні чим найскорше приголосити свої апарати й попросити нового дозволення їх вживання. Приголошення подаються на поштовому уряді в Хусті (для жителів Хуста). Непослухання строго караєтьcя поліційним урядом.

Дирекція пошт у Хусті.

Головна Фінансова Дирекція в Хусті дає до загальної відомости, що прийняла до своєї служби слідуючих урядовців: 1. Др Роман Прашіл, 2. др Володимир Федьків, 3. Петро Ігнат, 4. Михайло Кампій, 5. др Сергій Стасев, 6. Володимир Гассай, 7. інж. Евген Бартко, 8. інж. Борис Чарковський, 9. інж. Антоній Голий, 10. інж. Єременко Денис, 11. др Роман Кирчів, 12. Орест Зозуля, 13. Михайло Шпонтак, 14. Василь Шмуляк, 15. Микола Танчинець, 16. Стефан Бокотей, 17. Франц Ігнат, 18. Андрій Бора, 19. Олекса Лембак, 20. Андрій Струк, 21. Федір Савчур, 22. Стефан Станканинець, 23. Стефан Мишанич, 24. Йосиф Зейкан, 25. Елисавета Ляшко, 26. Василь Кость, 27. Марія Улиганець, 28. Микола Дикун, 29. Петро Каганець, 30. Михайло Шпонтак, 31. Василь Шпонтак, 32. Гафія Гіссем, 33. Юрко Бочкор, 34. Василь Бардзяк, 35. Анна Палагунич, 36. Стефан Баланчук, 37. Йолана Костовичівна, 38. Симко Чепинець, 39. Василь Рущак, 40. Микола Чулей Василів, 41. Микола Чулей Петрів, 42. Олекса Томащук, 43. Микола Романій, 44. Юрко Лизанець, 45. Михайло Івановчик, 46. Петро Бобер, 47. Юрко Бучела, 48. Юрко Бобер, 49. Іван Коско, 50. Михайло Пантьо, 51. Антон Оляшин, 52. Іван Кардашинець, 53. Василь Русинко, 54. Іван Вашкеба, 55. Станко Івановчик, 56. Іван Русинко, 57. Микола Тур, 58. Федір Сливка, 59. Василь Чепеш, 60. Іван Мешко. — Звертаємо увагу новопринятих урядовців всіх груп, що ті, які до тепер ще не дістали повідомлення (декрет) про їх приняття і приділення, дістають його в найближчих днях. — Начальник Гол. Фін. Дир.: фін. надкомісар: **Др Заворотюк.** 455

Готовтесь 9.-10 III.! до свята Тараса Шевченка

Два процеси за намаганий перехід на Карп. Україну

На лаві обвинувачених окружного суду в Стрию засіли 19. м. м. два молоді українці, ремісники зі Жовкви, Роман Кондрат і Семен Завадка. Прокуратор обвинувачував їх за нелеґальний перехід границі. Суд признав слушність закидам прокуратора й засудив обох підсудних на кару по 2 роки тюрми й позбавлення громадянських прав на 5 років.

Друга ґрупа підсудних, а саме Василь Петрик, Дмитро Головчак, Василь Ковалів, Федь Кінаш, Михайло Спалило, Юрко Мелень, Дмитро Ковалів та Іван Кіщук відповідала теж за намаганий перехід на Карпатську Україну зі зброєю військового типу в руці. Суд признав вину всіх підсудних і засудив їх на кару тюрми від 6 місяців до 2 літ з позбавленням громадянських прав на час від 3 до 5 літ.

Лихими ворогами народньої справи є ті, котрі не висилають точно передплати „Нова Свобода“ працює для Вас, зробіть щось і ви для „НОВОЇ СВОБОДИ“!

Звертаємо увагу ВШ. Панів філател. що адміністрація »Нової Свободи« має обмежену кількість архів з серією поштових марок з нагоди 20-тя Центральної Української Народньої Ради, які може розіслати за поплаток на пресовий »Нової Свободи«.

Від адміністрації

Відповіді на листи:

В.Ш. С. Лесик, Андрен, Канада. Листа одержали. Часопис висилаємо. Умови передплати гл. на ост. стороні. Привіт.

В. Ш. Н. Бабяк, Канада. Листа одержали. Залучені гроші — ні. Часопис висилаємо. Здоровимо.

В. Ш. Л. Гаврилюк, Моточеван, Канада. Листа одержали. Часопис висилаємо. Привіт.

Українське Національне Обєднання Мус Джов. Листа отримали. Часопис посилаємо. Щирий привіт землякам.

В. Ш. Тулевірів, Ґамільтон, Канада. Лист дістали. Часопис посилаємо. Ждіть листа. Привіт.

Дрібні оголошення

Допоручуємо двірцеву гостиницю — **Габура Степана, Королево н. Т.** 555

Модний Сальон — Релі БЕРКОВИЧ, Хуст, Масарикова ч. 81. Наймодерніше кроєння. Так само за дешеві ціни учу кроїти й шити. 556

Купівля — продаж

Продається у Хусті господарство 8½ морґів, 465 овочевих дерев, живий і мертвий інвентар. Ціна після порозуміння. Інформації у п. Карла Карас, Хуст, вул. Т. Шевченка, ч. 1. 557

»Нова Свобода«, орган Українського Націон. Обєднання. Виходить щодня крім понеділка. Видає і редаґує: Ред. Колеґія. Відповід. і начальний редактор В. Гренджа-Донський. Адреса редакції й адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. — Число телефону 128. Число чекового конта: Прага 95.625. — Уживання газетних марок дозволила Дир. пошт й телеґр. в Ужгороді під ч. 469-Е 38. — Рукописів редакція не звертає й застерігає собі право присланї статті скорочувати та не поміщувати. — Передплата: Чехо-Словаччина цісячно 15 Кч, квартально 45 Кч, піврічно 88 Кч, річно 175 Кч. Післяплата від місячної ставки 15 Кч, річна 180 Кч. — Заграниця: Америка-Европа місячно один амер. доляр в рівновартостній валюті. Виняток Польща й Югославія. Польща 4 золоти місячно кварт. 12 зол., піврічно 24 зол., річно 45 зол. Югославія: місячно 25 дин., річно 300 дин. гроші слати заграничними поштовими переказами на адресу адміністрації: Хуст, Славянська вул. ч. 1. Карпатська Україна. — Державна друкарня в Хусті.
Цінник оголошень: За текстом звичайне оголошення 1/1 3.200 Кч, ½ стор. 1.600 Кч, ¼ стор. 800 Кч, 1/8 стор. 400 Кч. — Сторінка оголошення має 4 шпальти. За 1 кв. цм шпальти 2.90 Кч. Оголошення в тексті за 1 кв. цм на 1 шпальту по 4.50 Кч. На першій сторінці за 1 кв. цм 5.80 Кч. — Ширина шпальти 6 цм. — Сторінка 26.5 цм широка і 41.5 цм висока. При більших оголошеннях відповідні скидки. — Окремі оферти прекладаємо на бажання. — Дрібні оголошення: числимо по 1 Кч від слова. — За оголошення редакція не відповідає.